

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 255

**Antalya Milletvekili Atay Uslu ve 23
Milletvekilinin Turizmi Teşvik Kanunu ile
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi (2/3517) ve Bayındırlık, İmar,
Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3517 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Katılma Yazıları4

- Genel Gerekçesi6

- Madde Gerekçeleri.....8

• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu.....17

• Muhalefet Şerhleri40

• Teklif Metni..... 111

• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun

Kabul Ettiği Metin..... 111

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Atay Uslu</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Antalya	İstanbul	Çanakkale
<i>Yücel Menekşe</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>İsmail Kaya</i>
Nevşehir	İstanbul	Osmaniye
<i>Orhan Yegin</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Ankara	Manisa	İstanbul
<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>	<i>Hüseyin Yayman</i>	<i>Şeyhmus Dinçel</i>
Hatay	Hatay	Mardin
<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Necip Nasır</i>	<i>Semiha Ekinci</i>
Erzurum	İzmir	Sivas
<i>Yusuf Başer</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>
Yozgat	Karabük	Ankara
<i>Mehmet Ali Özkan</i>	<i>Mehmet Yavuz Demir</i>	<i>Murat Baybatur</i>
Manisa	Muğla	Manisa
<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Ramazan Can</i>
Aydın	Adana	Kırıkkale

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

30/03/2021 tarihinde Başkanlığınıza sunulan Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

30.03.2021

Ali Özkaya

Afyonkarahisar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na 30.03.2021 tarihinde sunulan 2/3517 Esas Numaralı "Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

31.03.2021

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet ve Kalkınma Partisi TBMM Grup Başkanlığı tarafından gönderilen Turizm Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzam ile katılmak istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

30.03.2021

Mustafa Esgin

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imza koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

31/03/2021

Burhan Çakır

Erzincan

TBMM BAŞKANLIĞINA

2/3517 esas numaralı Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

30 Mart 2021

Selahattin Minsolmaz

Kırklareli

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3517)	
ESAS	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu
TALİ	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkemiz; dünyanın en eski medeniyetlerine ev sahipliği yapan, zengin tarihi, kültürü, kültür varlıkları ve eşsiz doğal güzellikleri barındıran, turizm sektöründe yüksek tesis ve hizmet kalitesine sahip olan, sağlık, kongre, gastronomi, kış, golf, spor turizmi ve diğer turizm türlerinde sahip olduğu potansiyel ve servis kalitesi ile dünyadaki diğer rakip ülkelerin önünde yer alan, önemli bir turizm destinasyonudur.

Ülkemizde 50’den fazla iş kolu ile doğrudan ilişkisi bulunan ve bacasız sanayi olarak adlandırabileceğimiz turizm sektörünün, dolaylı ve dolaysız istihdama katkısı son 10 yılda 11 milyondan 16 milyona ulaşmıştır. Turizm sektörü; sürekli istihdam yaratan ve teknolojinin istihdam üzerindeki olumsuz etkisinin en az olduğu sektördür. Bu açıdan Orta Vadeli Planda (OVP) da turizm gelirlerinin cari açığın azaltılmasındaki önemi özellikle vurgulanmıştır. Görüldüğü üzere turizm, ekonomimizin en önemli lokomotiflerinden biri olup ekonomimize ürettiği katma değer oldukça dikkate değerdir.

Bu açıdan son yıllarda ülkemizin turizm sektöründe gösterdiği büyük ilerlemenin artarak devam etmesi için, turizm politikasının belirleyici ve uygulayıcısı olan Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, ülkemizin turizmine yönelik planlama, tahsis, belgelendirme başta olmak üzere turizm amaçlı yürütülen tüm çalışmaların bütüncül bir yaklaşımla ele alınması stratejisi benimsenmiştir.

12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunuyla; günümüzde sayısı 236 adet olan turizm merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde turizmin sektörel kalkınmasını destekleyen bakış açısıyla 1/100.000 ve 1/50.000 ölçekli çevre düzeni planları, 1/25.000 ve 1/5000 ölçekli nazım imar planları ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarını yapma, yaptıрма ve onaylama yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığına verilmiştir.

Bunun yanı sıra, Onbirinci Kalkınma Planı ve “Türkiye Turizm Ana Planı-2023” kapsamında turizm sektörünü geliştirecek ve uygulanabilirlik konusunda dinamik bir işleyişe kavuşturacak tedbirlerin alınması konusunda yeni açılımlar geliştirilmesi yönünde etüt, proje ve planlama çalışmaları yürütülmektedir.

Ancak, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar gibi korunan alanlarda plan onama işlemleri farklı idareler tarafından ilgili mevzuatları uyarınca yürütülmektedir. Bu durumda, korunan alanların çevresi ile ilişkilerinin kurulması ile turizm merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri kapsamında bütüncül planlama kararları oluşturulması açısından, şehircilik ilke ve esaslarına ve planlama prensiplerine aykırı bir parçacı yaklaşım ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, bu süreçte Kültür ve Turizm Bakanlığınca kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi veya turizm merkezi bütününde hazırlanan, ancak bir kısmı bu Bakanlıkça onaylanmasına karşın korunan alan statüsünde bulunması nedeniyle onaylanmak üzere ilgili Bakanlığa gönderilen imar planlarının onama süreçlerinin uzaması planlama kararlarının bütüncül bir şekilde uygulanması olanağını ortadan kaldırmakta ve mağduriyete sebep olmaktadır.

Diğer taraftan, uygulamada ilgili bakanlıklar ve kamu idarelerinin bu yetkilerini kullanırken turizm amaçlı kullanılmak veya turistik hareketlere imkân vermek üzere çeşitli tür ve kapasitede konaklama tesisleri yapılmasına olanak sağladıkları görülmektedir. Bu durumda ise, Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımları oluşmakta, ülkemiz turizminin bütüncül yaklaşımla ele alınması ve hayata geçirilmesi aksamakta, uygulamada karşılaşılan sorunlar karşısında bu Bakanlık tarafından çözüm üretilememekte ve bu durumdan ülkemiz ekonomisine büyük katkı sağlayan turizm sektörü olumsuz etkilenebilmektedir.

Bu çerçevede, son yıllarda gerek ülkemiz gerekse dünya turizminin gelişimi karşısında 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun bazı maddelerinin uygulama kabiliyetinin azaldığı, turizm sektörünün sürekli gelişen ve değişen ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldığı ve kurumlar arası yetki çakışmasının turizm gelişimini olumsuz etkilediği anlaşıldığından, 2634 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilerek Kültür ve Turizm Bakanlığına planlama, tahsis ve belgelendirme konusunda daha açık yetkiler veren bu Kanun Teklifi hazırlanmıştır. Ayrıca, Kanun Teklifiyle, bu düzenlemelere paralel olarak ilgili bazı kanunlarda da önemli değişiklikler yapılmaktadır.

Bu çerçevede Kanun Teklifi ile;

- Kültür ve Turizm Bakanlığının kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki plânları yapma, yaptıрма, re'sen onaylama ve tadil etme konusundaki yetkisine ilave olarak kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde yer alan korunan alanlarda kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce hazırlanan her tür ve ölçekteki plan ve plan değişikliklerinin sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına sunulması; Bakanlık tarafından uygun görülen planların Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ilgili tabiat varlıklarını koruma bölge komisyon kararı da alınarak en geç 6 ay içinde sonuçlandırılması ve bu sayede iki Bakanlığın da yetkili olduğu bu alanlarda mutabakat sağlanarak, planlama sürecinin hızlandırılması hedeflenmektedir.

- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri ile bu bölge ve merkezlerin dışında olmakla birlikte deniz kıyısı olan ilçelerde, 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilân edilen yerleri, konaklama içeren tesislerin yapılması amacıyla yatırımcılara tahsis etme konusunda münhasıran Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkili kılınması amaçlanmıştır. Bu yerlerde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması ve işletilmesi amacıyla ilgili kurumlarca yapılacak kiralamarlar saklı tutulmuştur. Böylece, uygulamada ilgili bakanlıkların mevzuattan kaynaklanan yetkileri kullanılırken, turizm amaçlı kullanılmak veya turistik hareketlere imkân vermek üzere konaklama tesisleri yapılmasına olanak sağlamalarının ve Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımlarının oluşmasının engellenmesi öngörülmektedir.

- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri dışında kalan ve imar planları ile turizm amaçlı kullanıma ayrılan alanlar ile jeotermal suyun kullanımına yönelik turizm amaçlı kullanıma konu edilebilecek Hazine taşınmazlarının tahsisi konusunda da Kültür ve Turizm Bakanlığına yetki verilmesi böylece, bu konudaki yetkinin tek elde toplanarak çeşitli bakanlıklar ve kamu idareleri arasında meydana gelen yetki karmaşasının giderilmesi öngörülmekte, bu şekilde ülkemizin Turizm Strateji Planları ve Turizm Master Planları doğrultusunda belirlenen hedeflere ulaşmak için bir bütün olarak daha hızlı ve rasyonel şekilde karar alınması hedeflenmektedir.

- Ülkemiz turizm sektöründe belirli bir standardın getirilmesi için turizm tesislerinin Kültür ve Turizm Bakanlığının denetimi ve kontrolü altında olmasını sağlamak amacıyla, konaklama tesislerinin ve plaj işletmelerinin Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almaları zorunluluğu getirilmektedir. Kamu kurum veya kuruluşlarının işlettiği konaklama tesisleri, misafirhaneler ile vilayetler evi ve ordu evlerinin bu düzenlemeden muaf tutulması öngörülmektedir. Bu belgenin alınmaması halinde faaliyetin sona erdirilmesi yaptırımı getirilmektedir. Halihazırda faaliyette bulunan, Bakanlık tarafından belgelendirme koşullarını sağlayamayan ancak Bakanlıkça belirlenecek asgari standartları sağlayabilecek konaklama tesislerine de basit konaklama tesisi turizm işletmesi belgesi verilerek bu tesisler de Bakanlık kontrolüne alınmakta ancak, uygulamada yaşanabilecek sorunların önlenmesini teminen Bakanlıktan turizm işletmesi belgeli tesislere getirilen bazı teşviklerden bu tesislerin yararlandırılmaması öngörülmektedir.

- Benzer şekilde, kruvaziyer liman, yat limanı, çekek yeri, rıhtım ve iskele gibi deniz turizmi tesisleri işletmelerinin Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletmesi belgesi almaları zorunluluğu getirilmekte, bu belgenin alınmaması halinde para cezası yaptırımını öngörülmektedir. Mevcut durumda Kültür ve Turizm Bakanlığından belgesiz olarak faaliyet gösteren deniz turizmi tesislerine de belge almaları için 3 yıl süre tanınmaktadır.

- Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımları oluşmasının önlenmesi, turizm sektörünün tek elden ve kapsayıcı stratejiyle geliştirilmesi hedefi doğrultusunda, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda değişiklik yapılarak jeotermal kaynakların turizm amaçlı kullanımına yönelik düzenlemeler eklenmektedir.

Bilindiği üzere, 2009 yılında faaliyetlerine başlayan ve Türkçe öğretiminden kültür-sanata, Türkoloji çalışmalarından geleneksel sporlarımıza uzanan geniş bir yelpazede yurtdışında 60 kültür merkezi ile faaliyet gösteren Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'nin uluslararası alanda bilinirliğini, güvenilirliğini ve itibarını artırmak misyonuyla hareket ederken dünyanın her yerinde Türkiye ile bağ kuran ve Türkiye'ye dost insan sayısını artırmayı hedeflemektedir. Kültür merkezlerinde verilen Türkçe eğitiminin yanı sıra, farklı ülkelerdeki eğitim kurumlarıyla yapılan işbirlikleri ile Türkoloji bölümleri ve Türkçe öğretimi desteklenmektedir.

Türkiye'nin kültürünü, dilini, tarihi geçmişini ve birikimini, sanatsal varlıklarını, bilimsel ve akademik çalışmalarını tüm dünyada tanıtmak, öğretmek ve duyurmak misyonunu üstlenen Yunus Emre Vakfı'nın ve bu vakfa bağlı olarak faaliyet gösteren Yunus Emre Enstitüsüne ilişkin olarak 2007 yılında kabul edilen 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu'nda Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin getirdiği yeniliklerden ve Vakfın yeni ihtiyaçlarından kaynaklı değişikliklerin yapılması ihtiyacı hasıl olduğundan, Kanun Teklifiyle bu kapsamda çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 2634 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişikliklerle mevcut tanımlar, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amacıyla yeniden düzenlenmekte ve yeni tanımlamalar yapılmaktadır. Ayrıca Kanun Teklifiyle turizm sektöründe belirli bir standardın getirilmesi için turizm tesislerinin Kültür ve Turizm Bakanlığının denetimi ve kontrolü altında olmasını sağlamak amacıyla konaklama tesislerinin Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletmesi belgesi almaları zorunluluğu getirildiğinden buna ilişkin olarak maddeye yeni tanımlar eklenmektedir.

Madde 2- Maddenin birinci fıkrasıyla, Cumhurbaşkanı kararıyla tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespitine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Bu kapsamda, hem alan ölçeğinde kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinin hem de ağırlıklı olarak kamu taşınmazlarını kapsayan turizm merkezlerinin tespitinde ülkenin doğal, tarihi, arkeolojik ve sosyo-kültürel turizm değerleri ile turizm potansiyelinin dikkate alınması öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasıyla turizm faaliyetlerinin teşvik edilmesi amacı doğrultusunda Cumhurbaşkanınca kabul edilen yatırımlarda devlet yardımları hakkında kararda belirlenen teşviklerin, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri için uygulanması hedeflenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi veya turizm merkezi olarak ilan edilen yerlerde özel sektör ile işbirliği sağlanarak kurulacak birliklerin, mahalli idareler ve tesislerin katılımının yanı sıra bölgedeki yerli ve yabancı turizm yatırımcılarının katılımıyla güçlendirilerek, bölgedeki turizm gelişimi açısından etkin bir rol ve sorumluluk almalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Maddeyle ilgili mevzuata göre yetkili idare tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen konaklama tesislerinin Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletmesi belgesi almasının zorunlu tutulması, böylece, konaklama tesislerinin asgari standartlara sahip olması ve standart birliği sağlanması, işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile faaliyet gösteren konaklama tesislerinin de Kültür ve Turizm Bakanlığının denetimine alınarak uygulamada karşılaşılan ve genellikle tüketici mağduriyeti ile sonuçlanan olumsuz durumların önlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca benzer şekilde plaj işletmelerinin de Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletmesi belgesi alması zorunlu tutulmaktadır.

Diğer taraftan, Kültür ve Turizm Bakanlığından belge alması zorunluluğu getirilmeyen konaklama tesislerinin belirlenmesi amacıyla kamu kurum veya kuruluşlarının işlettiği misafirhaneler ile vilayetler evi ve ordu evlerinin bu düzenlemeden muaf tutulması öngörülmektedir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasıyla ise, Kültür ve Turizm Bakanlığınca turizm sektörünün kalkınmasını ve planlı ve kontrollü şekilde gelişimini sağlamak amacıyla sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin karşılanması için kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve turizm merkezlerinde bulunan konaklama tesislerinin tür veya kullanım kararı değişikliği ile kapasite artışı durumlarında yatırımcıdan sosyal ve teknik altyapıya katılım payı alınabilmesi imkanı getirilmektedir.

Maddenin onuncu fıkrasıyla, beş yıldızlı oteller ve tatil köylerinin kendi müşterilerine kendi öz malı araçlarıyla gelişi gidiş noktaları ile tesis arasında transfer hizmeti sunabilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir.

Madde 4- 2634 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasıyla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kamu yararı doğrultusunda korunmasına veya kullanılmasına katkıda bulunmak veya bu yerlerin kontrollü kullanımını sağlamak amacıyla ücretsiz girişli günübirlik tesis yapılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir.

Ayrıca ücretsiz girişli günübirlik tesis ile 9 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen altyapı tesislerinin yapım işinin kamu yararı için Kültür ve Turizm Bakanlığı eliyle yürütülmesi halinde, ağaçlandırma ve bakım bedeli ile orman köylüleri kalkındırma geliri alınmaması öngörülmektedir.

Bilindiği üzere, lüks kampçılık turizmi, ilk olarak Avrupa’da yayılmış ve son yıllarda, özellikle sahip olduğumuz doğal kaynaklar açısından ülkemizde de rağbet görmeye başlamıştır. Yapılan düzenleme ile; doğa ile iç içe lüks konaklama deneyimi yaşatmaya yönelik olarak gelişen bu alternatif turizm türünün, ülkemiz mevzuatında da yasal altlığının oluşturulması ve kontrollü gelişiminin sağlanması amaçlanmıştır.

Bu bağlamda, özellikle lüks çadır tesislerinin doğal niteliği yüksek alanlarda yer seçme eğilimleri dikkate alınarak, tesislerde yer alacak ünitelerin yapı niteliği taşınamaması, imara konu olmaması, temelsiz ahşap platform üzerine, mümkün olan en az müdahaleyle, çevre dostu çadır malzemesi kullanarak, doğal ekosisteme uygun konumlandırılması şart koşulmuştur. Ayrıca, tesislerin kontrollü gelişiminin sağlanması ve yüksek nitelik taşımalarını teminen, Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletmesi belgesi almayan tesislerin işletmeye açılmayacağı ve bu Bakanlıkça onaylanacak yerleşim tasarımı ve yönetim planı ile koşulların belirleneceği özellikle vurgulanmıştır.

Madde 5- Mevcut 2634 sayılı Kanun ile turizm merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri sınırları içinde özel ve sektörel bir planlama olan turizm amaçlı ve odaklı imar planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığına verilmiştir.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar gibi korunan alanlarda

plan onama yetkisi ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bu durumda, korunan alanların çevresi ile ilişkilerinin kurulması ile turizm merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri kapsamında bütüncül planlama kararları oluşturulması açısından, şehircilik ilke ve esaslarına ve planlama prensiplerine aykırı bir parçacı yaklaşım ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, bu süreçte Kültür ve Turizm Bakanlığınca kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi veya turizm merkezi bütününde hazırlanan, ancak bir kısmı bu Bakanlıkça onaylanmasına karşın korunan alan statüsünde bulunması nedeniyle onaylanmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilen planların onama süreçlerinin uzaması planlama kararlarının bütüncül bir şekilde uygulanması olanağını ortadan kaldırmakta ve mağduriyete sebep olmaktadır.

Plan yapımı konusunda farklı kurumların yetkili olmasından kaynaklı olarak oluşan ihtilafların ve mağduriyetlerin giderilmesini teminen, madde ile;

- Kültür ve Turizm Bakanlığının kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki plânları yapma, yaptıрма, re'sen onaylama ve tadil etme konusundaki yetkisine ilave olarak kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde yer alan korunan alanlarda kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce hazırlanan her tür ve ölçekteki plan ve plan değişikliklerinin sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına sunulması; Bakanlık tarafından gerekli incelemelerin yapılarak uygun görülen planların değerlendirilmek üzere Bakanlıkça Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilmesi; bu planların, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile mutabakat sağlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ilgili tabiat varlıklarını koruma bölge komisyon kararı da alınarak en geç 6 ay içinde sonuçlandırılması ve bu sayede iki bakanlığın da yetkili olduğu bu alanlarda planlama sürecinin hızlandırılması hedeflenmektedir. Ancak 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun, 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun ve Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında kalan alanlar ile 2960 sayılı Boğaziçi Kanununda öngörünüm bölgesi olarak belirlenen alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve özelleştirme kapsam ve programına alınan alanlar bu yetki dışında bırakılmıştır.

- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesini teminen, özelleştirme kapsam ve programına alma işlemlerinden önce Kültür ve Turizm Bakanlığına bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

Genel olarak bu maddeyle yapılan düzenlemeler ile; ülkemizin turizm sektöründe gösterdiği büyük ilerlemenin artarak devam etmesi için, turizm politikasının belirleyici ve uygulayıcısı olan Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, ülkemizin turizmüne yönelik planlama ve çalışmaların bütüncül bir yaklaşımla yürütülmesi, kurumlar arası yetki çatışmasının giderilerek bürokrasinin azaltılması, planlama sürecinin kısaltılarak turizm potansiyeli yüksek alanların ülkemiz turizmüne kazandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 6- Madde ile;

- Kamu taşınmazlarının turizm amaçlı kullanılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığınca tahsis süresi, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi için 3 aya çıkartılmaktadır.

- Mera, yaylak ve kışlakların tahsis amacının ilgili mevzuatına göre değiştirilmesi halihazırda 2634 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinde düzenlenmekteyken, bu tahsis sonrası taşınmazların şerhli olarak Hazine adına tapuya tescil edilmesi ve tescili müteakip Kültür ve Turizm Bakanlığınca tahsis edilmesi, ot bedelinin ise taşınmazın yatırımcıya tahsis aşamasında yatırımcı tarafından karşılanması sağlanarak, bu taşınmazların yatırımcılara tahsis sürecinde aksama yaşanmaması amaçlanmıştır.

- Daha önce 7175 sayılı Kanunla 2634 sayılı Kanuna eklenen mesire yerleri ile ilgili ek 5 inci maddedeki düzenlemeye paralel olarak, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri ile deniz kıyısı olan ilçelerde, 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilân edilen yerleri, lüks çadır, çadır ve karavan alanı hariç konaklama içeren tesislerin yapılması amacıyla yatırımcılara tahsis etme konusunda münhasıran Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkili kılınması amaçlanmıştır. Böylece, uygulamada ilgili bakanlıkların mevzuattan kaynaklanan yetkileri kullanılırken, turizm amaçlı kullanılmak veya turistik hareketlere imkân vermek üzere konaklama tesisleri yapılmasına olanak sağlamalarının ve Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımlarının oluşmasının engellenmesi öngörülmektedir.

- Turizmin bütüncül planlanması yaklaşımı doğrultusunda, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca uygun görülen yat limanı yapılması amacıyla yatırımcılara taşınmaz tahsis etmeye Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkili kılınması öngörülmektedir.

- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ile turizm alan ve merkezi sınırları içerisinde kalan taşınmazları turizm amaçlı kullanıma tahsis etmeye münhasıran Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkili kılınmasına yönelik düzenlemelere paralel olarak, Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımları oluşmasının önlenmesi, ülkemiz turizminin bütüncül yaklaşımla ele alınması ve hayata geçirilmesinin sağlanması, böylece ülkemiz ekonomisine büyük katkı sağlayan turizm sektörünün tek elden ve kapsayıcı stratejiyle geliştirilmesi hedefi doğrultusunda; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri dışında kalan ve imar planları ile turizm amaçlı kullanıma ayrılan alanlar ile jeotermal suyun kullanımına yönelik turizm amaçlı kullanıma konu edilebilecek Hazine taşınmazlarının tahsisi konusunda da Bakanlığa yetki verilmesi öngörülmektedir.

- Ayrıca, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında kalan kalan belediye, il özel idaresi ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazların da yatırımcıların talebi, maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile taşınmazın maliki kamu kurum ve kuruluşları arasında düzenlenecek protokol kapsamında Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilebilmesi imkân sağlanmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

Madde 7- Madde ile;

- Belgeli yatırım veya işletmelerin tümünün devredilmesi, kiraya veya işletmeciyeye verilmesi, şirket unvan ve ortaklık yapısının değiştirilmesi ile işletme türünün kısmen veya tamamen değiştirilmesi durumunda Kültür ve Turizm Bakanlığından izin alma zorunluluğunun kaldırılması amaçlanmaktadır.

- Bakanlık tarafından yapılacak istatistiki çalışmalar ve diğer projelerde kullanılmak üzere, ülke turizminin göstergelerinin belirlenmesinde kullanılacak verilerin belgeli işletmeler tarafından Bakanlıkça belirlenecek süreler içinde eksiksiz ve doğru olarak Bakanlığa gönderilmesini teminen düzenleme yapılmaktadır.

- Kültür ve Turizm Bakanlığının göreviyle ilgili işlemlerin tebliği için gerçek ve tüzel kişilere elektronik tebligat adresi alma zorunluluğu getirmeye yetkili kılınması, görev alanı kapsamındaki iş ve işlemlere ilişkin tebligatların, elektronik ortamda muhataplarına tebliğ edilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan madde ile; belgeli işletmelerin, ödemek zorunda oldukları turizm payının ödenmesi takip edebilmek amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 8- Madde ile; turizm işletmesi belgeli işletmelerde yabancı personel çalıştırılması ile deniz turizmi araçlarında çalışmalarına müsaade edilecek yabancı zabıt ve kaptanlara ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 9- Mevcut mevzuat kapsamında, deniz turizmi araçlarına güvenli bağlama, karaya çekme, bakım, onarım hizmetleri, ziyaretçilere yeme, içme, dinlenme gibi hizmetleri sunan kruvaziyer gemi limanı, yat limanı, çekek yeri, rıhtım ve iskele gibi turizm tesislerinin işletmeciliğinin yapılabilmesi için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından alınacak işletme izni sonrasında Kültür ve Turizm Bakanlığından belge alınması gerektiği düzenlenmiş, ancak aksi durumda uygulanacak yaptırımlar düzenlenmemiştir. Bu nedenle, deniz turizmi tesislerinin asgari standartlara sahip olması ve standart birliği sağlanması amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığınca getirilen kriterleri sağlayan ve bu standartlar sayesinde ülke turizmine de olumlu katkı sağlayan belgeli tesisler ile Kültür ve Turizm Bakanlığından belge almadan faaliyette bulunan tesisler arasında hem nitelik farkı ve haksız rekabet hem de tesislerden yararlananlar açısından Bakanlığa da yansıyan mağduriyetler oluşabilmektedir.

Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli deniz turizmi tesislerinden yıllık olarak faaliyet raporlarından her yıl bağlanan yat sayısı, yatların bayraklarına ve türlerine göre dağılımı gibi bilgiler yer aldığından deniz turizmi tesisleri açısından yat bağlama kapasitesine ilişkin düzenli veri sağlanmaktadır.

Bununla birlikte, uygulamada Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm yatırımı veya işletmesi belgeli deniz turizmi tesisi sayısından daha fazla sayıda sadece Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından işletme izni alarak faaliyet gösteren deniz turizmi tesisi bulunmaktadır. Bu durumda Kültür ve Turizm Bakanlığı, deniz turizmi açısından ülke çapında toplam yat bağlama kapasitesi dikkate alınarak ihtiyacı tespit edemediğinden, hem deniz turizmi hem de ülke turizm açısından makro değerlendirmeler yapma imkânı bulunmamaktadır.

Buna göre madde ile;

- Deniz turizmi tesisleri işletmeciliği yapılabilmesi için gerçek ve tüzel kişiler tarafından, Kültür ve Turizm Bakanlığından belge alınması zorunluluğu hususunda daha açık düzenleme yapılmaktadır.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen deniz turizmi tesisi işletmelerine de iptal tarihinden itibaren bir yıl içinde yeniden belge almaları zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 10- Madde ile; deniz turizmi araçları işletmeciliği ile turizm amaçlı sportif faaliyet işletmeciliği yapılabilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığından belge alınması zorunluluğu getirilmesi, bu işletmelerin yönetmelikle belirlenen amaçlar dışında faaliyette bulunamamaları sağlanarak turizm fonksiyonunu muhafaza etmeleri, Türk bayraklı yatların gezi, spor ve eğlence amacıyla kullanılmak üzere işletilme esasları düzenlenerek, bu faaliyetin yolcu taşımacılığı sayılmaması amaçlanmıştır.

Ayrıca, İstanbul İlinde kruvaziyer turizmine yönelik olarak yürütülen çalışmalar sonucunda, boğaz kenarında dünyanın en önemli destinasyon projeleri arasında yer alan Galataport İstanbul ile projesine yeni başlanılan ve analıman olarak planlanan Yenikapı Kruvaziyer Gemi Limanının tamamlanmasıyla İstanbul'un turizm potansiyeline ve kruvaziyer turizmde dünyada önemli bir merkez haline gelebilmesine katkı sağlanacağı öngörülmektedir. Bu açıdan madde ile, kruvaziyer gemilerle gelenler dahil olmak üzere, İstanbul'a gelen ziyaretçilere turistik gezi yaptırılabilmesi amacıyla, sahip oldukları yüksek kapasite ve teknik donanım nedeniyle İstanbul İlinde faaliyet gösteren ve ilgili idareler tarafından yolcu taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen deniz araçlarının; belge düzenlenmek suretiyle turistik gezi amaçlı kullanılabilmesi öngörülmektedir.

Madde 11- Madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığınca ülke turizmine ve tanıtımına katkı sağladığı değerlendirilen ve boyları 39 metre üzerinde olan yabancı bayraklı yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine ve seyrine ilişkin usul ve esaslar belirlenmekte ve Türk bayraklı yatların işletilmesine ve kiralanmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Diğer taraftan, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca düzenlenen denize elverişlilik belgesinde kapasitesi on ikiden fazla olan deniz turizmi araçlarının, Türk Ticaret Kanununun 1259 uncu maddesindeki sigorta gereklerine tabi olması sağlanarak, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 12- Madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığından belge alma zorunluluğunun tüm konaklama tesisleri, plaj işletmeleri ve deniz turizmi tesislerini kapsayacak şekilde genişletilmesi nedeniyle artacak denetim işi yoğunluğunun karşılanması ve işlemlerin zaman kaybı olmadan sonuçlandırılması için denetim yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen sınırlarla taşra teşkilatına devredilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, güvenli turizm sertifikası uygulaması gibi Kültür ve Turizm Bakanlığınca gerekli görülen durumlarda Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ile işbirliği halinde yetki verilecek Türk Akreditasyon Kurumundan akredite denetim firmaları aracılığıyla sertifika programları uygulayabilmesi hedeflenmektedir.

Madde 13- Uygulama kolaylığı sağlanması ve süreçlerin aksamadan hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasını teminen madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığı taşra teşkilatına yetki devri yapılması durumunda, para cezalarının denetim yetkisini kullananlar tarafından da verilebilmesi amaçlanmıştır.

Madde 14- Madde ile; 7183 sayılı Kanuna göre turizm payı ödemekle yükümlü olan belge sahibine bu ödemeye ilişkin belgenin (ödendi belgesi ya da ciro elde edilmeyen döneme ilişkin boş beyanname) süresi içerisinde Kültür ve Turizm Bakanlığına ibraz edilmemesi veya yapılan denetimlerde sunulmaması halinde uygulanacak yaptırım belirlenmiş, uyarıya konu eksiklik tespit edildiği durumlarda verilecek sürelerle ilişkin eksikliğin niteliği dikkate alınarak uygulamada karşılaşılan sorunların çözülmesine yönelik yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 15- Madde ile, belge sahiplerine para cezası verilecek durumlar Kanun Teklifiyle getirilen yeni düzenlemeler dikkate alınarak yeniden belirlenmektedir.

Madde 16- Madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilen turizm belgesinin iptali yaptırımının uygulanacağı durumlar belirlenmiştir.

Madde 17- Madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığının mesire yerlerini tahsis etme yetkisi kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde ve bu bölge ile merkezlerin dışında olmakla birlikte denize kıyısı olan ilçeleri kapsayacak şekilde yeniden belirlenmektedir. Ayrıca, bu yerlerde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması amacıyla ilgili mevzuatı uyarınca Orman Genel Müdürlüğü tarafından kiralama yapılmasına imkan verilmektedir.

Madde 18- Kanun Teklifiyle turizm merkezi ilanında 2634 sayılı Kanuna göre farklı kriterler getirildiği için uygulamada ihtilafa sebep olmaması, bürokratik işlemlerin azaltılması ve uygulama kolaylığı sağlanması bakımından madde ile; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit ve ilân edilen turizm bölgeleri, turizm alanları ve turizm merkezlerinin, yeniden Cumhurbaşkanı kararı alınmasına veya başka bir idari işleme gerek kalmaksızın kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi statüsü kazanmış sayılması amaçlanmaktadır.

Madde 19- Madde ile; ilgili idaresinden alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile faaliyette bulunan ve turizm işletmesi belgesi bulunmayan konaklama tesislerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Kültür ve Turizm Bakanlığına başvurmaları halinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi verilmesi amaçlanmaktadır. Bu süre içerisinde turizm işletmesi belgesi alan konaklama tesislerinin basit konaklama turizm işletmesi belgesi almasının zorunlu olmaması hüküm altına alınmaktadır.

Ayrıca, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette bulunan konaklama içermeyen müstakil plaj işletmelerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde turizm işletmesi belgesi almak için Kültür ve Turizm Bakanlığına başvuruda bulunmaları halinde turizm işletmesi belgesi verilmesi, bu süre içerisinde başvuruda bulunmayan ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca yapılacak denetim sonucunda belirlenen kriterleri taşımadığı veya sonradan kaybettiği anlaşılan işletmelerin belgeleri iptal edilmesi öngörülmektedir.

Bununla birlikte maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kültür ve Turizm Bakanlığından belge almadan faaliyetine devam eden deniz turizmi tesislerinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde turizm işletmesi belgesi almaları zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 20- Daha önce mevzuatı uyarınca orman sayılan alanlar ve milli parklar üzerinde turizm yatırımı gerçekleştirilmek amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığınca düzenlenen sözleşmelerin, başvuru üzerine ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca yeniden sözleşme düzenlenmek suretiyle devralınması, bu şekilde devralınan sözleşmeler uyarınca mevzuatı gereğince ormanlık alanlar ve milli parklarda ilgili idareler tarafından özel bütçesine gelir kaydedilen veya döner sermaye geliri olarak alınan tutarların bu idarelerce tahsil edilmesine devam edilmesi, diğerlerinin ise genel bütçe geliri olarak kaydedilmesi öngörülmektedir.

Madde ile ayrıca; 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilân edilen yerlerde yapılacak tahsis işlemlerine ilişkin düzenlemeler dikkate alınarak, Tarım ve Orman Bakanlığınca, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce üzerinde konaklama tesisi yapılması amacıyla ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış yerler hakkında, sözleşme süresi boyunca ilgili mevzuat hükümleri uygulanması ve kazanılmış hakların korunması amaçlanmıştır.

Yine madde ile; Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesinin gelirlerinde azalmaya sebebiyet verilmemesini teminen, daha önce Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen izinler ve yapılan kiralamarlar uyarınca Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesine gelir kaydedilen bedellerin tahsiline döner sermaye tarafından devam edilmesi, aynı yerlerin sözleşme süresi sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığınca yeniden tahsis edilmesi durumunda da bedellerin yine Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesi tarafından tahsil edilmesine devam edilmesi amaçlanmıştır.

Madde 21- 15/05/2008 tarihinde yürürlüğe giren 7/5/2008 tarihli ve 5761 sayılı Kanunla 2634 sayılı Kanunda bazı önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda 2634 sayılı Kanuna göre tahsis edilecek orman sayılan yerlerde yapılaşmaya esas inşaat hakkının, emsal (E) 0.30'u geçemeyeceği hükme bağlanmıştır. Bu düzenlemenin, bahis konusu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takiben yapılacak yeni tahsisler ile birlikte bu tarihten önce tahsisi yapılmış ve faaliyete geçmiş turizm yatırımları için de uygulanması gerektiği şeklinde yorumlanmış ve uygulamalar bu şekilde yapılmıştır. Fakat bu noktada; söz konusu tesislerin tahsislerinin 5761 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce belirli tahsis koşulları ile hayata geçirilmiş olmasından dolayı mevcut tesislerde yapılacak esaslı tadilat veya yıkılıp yeniden inşa etme gibi durumlarda daha önceki yapılaşmaya esas inşaat hakkının yerine E:0.30 kullanılması hususu tahsis koşulları (özellikle belirlenen yatak kapasiteleri ve bu yatak kapasitelerine

göre yapılan ödemeler) açısından sorunlar oluşturmıştır. Buna ek olarak 4706 sayılı Kanunda yapılan değişiklik ile tahsis sürelerinin uzatılmasına ilişkin düzenleme yapılmış ve tahsis süreleri uzatılan bu tesislerin aynı tahsis koşulları ile esaslı tadilat veya yıkılıp yeniden yapılması zorunluluğu oluşmuştur. Bu açıdan madde ile bu durumda olan tesislerin tahsis haklarının azaltılması ve dolayısıyla kamu gelirlerinin düşürülmesi gibi uygulamada meydana gelen sıkıntıların önlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 2634 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasına paralel olarak, uygulamada karşılaşılabilecek sorunların önlenmesini teminen, daha önce Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan ücretsiz girişli günübirlik tesis ile 9 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen tesisler için yapılan tahsisler için ağaçlandırma ve bakım bedeli ile orman köylüleri kalkındırma gelirinin tahsil edilmeyeceği, tahsil edilenlerin iade edilmeyeceği düzenlenmektedir.

Madde 22- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde yer alan korunan alanlarda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ihale edilerek yaptırılmaya başlanılmış plan ve plan değişiklikleri ile Bakanlığa diğer kamu ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce sunulmuş plan ve plan değişikliklerine ilişkin iş ve işlemlerde; söz konusu çalışmalarda ortaya konan emek ve mesai dikkate alınarak kamu kaynaklarının boşa tüketilmemesini teminen, bu konularda başlatılmış iş ve işlemlerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tamamlanması amaçlanmıştır.

Madde 23- Belgeli yatırım ve işletmeleri denetleme yetkisi ile Kanun ve ilgili mevzuatta düzenlenen aykırılıkların tespiti halinde uyarma, para cezası ve belge iptali cezası verme işlemleri Kültür ve Turizm Bakanlığı adına kontrolörler vasıtasıyla yürütülmektedir.

Kanun Teklifi ile; ülkemiz turizm sektöründe belirli bir standardın getirilmesi için turizm tesislerinin Kültür ve Turizm Bakanlığının denetimi ve kontrolü altında olmasını sağlamak amacıyla, tüm konaklama tesislerinin, kruvaziyer liman, yat limanı, rıhtım ve iskele gibi deniz turizmi tesisi işletmelerinin ve plaj işletmelerinin Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletmesi belgesi almaları zorunluluğu getirilmektedir.

Açıktan atama suretiyle stajyer kontrolör alınması durumunda bunların yetiştirme süresi 3 yıl olduğundan, bu şekilde kısa sürede çok sayıda turizm tesisinin belgelendirilmesi hedefine ulaşılması mümkün görülmemektedir. Bu nedenle madde ile, Kültür ve Turizm Bakanlığından belge alma zorunluluğunun tüm konaklama tesisleri, plaj işletmeleri ve deniz turizmi tesislerini kapayacak şekilde genişletilmesi ve uygulanacak olan sertifika programları nedeniyle artacak denetim işi yoğunluğunun karşılanması ve işlemlerin zaman kaybı olmadan sonuçlandırılması için Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrolör ve başkontrolör kadrolarına naklen atama yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 24- Yapılan düzenleme ile ilgili mevzuatı uyarınca halihazırda düzenlenmediği anlaşılan özel yat kayıt belgeleri yerine Kültür ve Turizm Bakanlığınca ülke turizmine ve tanıtımına katkı sağladığı değerlendirilen ve boyları 39 metre üzerinde olan yabancı bayraklı ticari yatlara Türk karasularında faaliyet göstermeleri için Turizmi Teşvik Kanununun 29 uncu maddesi uyarınca verilecek izin belgelerinden harç alınması sağlanmaktadır.

Madde 25- Dünya genelinde etkili olan Covid-19 salgınının sona ermemiş olması ve bu durumun ülkemiz turizm sektörüne olumsuz etkilerinin halen devam etmesi nedeniyle; 4706 sayılı Kanunun geçici 26 nci maddesi kapsamında ödeme süreleri ertelenen 1/7/2020 tarihi ile 31/12/2020 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ve hasılat paylarının ödemelerinin ertelenmesinin 31/03/2021'e kadar olan dönemdeki ödemelerini de kapsayacak şekilde uzatılması yönünde düzenleme yapmak suretiyle ülkemiz turizm sektörünün desteklenmesi amaçlanmıştır.

Madde 26- Madde ile, Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımları oluşmasının önlenmesi, turizm sektörünün tek elden ve kapsayıcı stratejiyle geliştirilmesi hedefi doğrultusunda, jeotermal kaynakların turizm amaçlı kullanımına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Böylece, uygulamada ilgili bakanlıkların mevzuatlarından kaynaklanan yetkilerini kullanırken turizm amaçlı kullanılmak veya turistik hareketlere imkân vermek üzere  eşitil  tür ve kapasitede konaklama tesisleri yapılması engellenerek Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında oluşan turizm kullanımlarının önlenmesi hedeflenmektedir.

Madde 27- 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu uyarınca ilgili idareler tarafından kişiler adına arama ve işletme ruhsatı düzenlenmekte ve bu ruhsat ilgisine bazı öncelikli haklar vermektedir. Ancak uygulamada, özellikle turizm bakımından da özel öneme sahip bazı yerlerde bu ruhsatların yerel idarelerince çok geniş bir alanı hatta ilçenin tamamını kapsayacak şekilde düzenlendiği, bu ruhsata bağlı olarak da ilgililerince turizm amaçlı yatırım yapılması talepleri olduğu görülmektedir. Bu durumda, Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımları oluşmakta, bu Bakanlıkça plan süreçleri tamamlanarak müzakere yöntemiyle (açık artırma usulüyle) ve ayrıca her yıl proje maliyet bedeli üzerinden alınan bedelle yatırımcılara tahsis edilmek suretiyle yapılan turizm yatırımlarının, bu yöntemin dışına çıkılarak ve planlanmamış ve gerçek değerini bulmamış arazi üzerinden daha ucuz bir bedelle yapılması imkânı getirilmekte ve Hazine zararına sebebiyet verilmektedir. Ayrıca, ruhsatlı alanda Kültür ve Turizm Bakanlığınca müzakere yöntemiyle (açık artırma usulüyle) seçilecek başka yatırımcılara arazi tahsis edilmesi de ruhsat sahibine sağlanan haklar nedeniyle engellenmektedir.

Daha önceden turizm öngörüsü ile kurgulanmamış bir alanın turizm potansiyelinin sonradan değerlendirilmesine imkân sağlanması ve de Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görüşü alınmadan ruhsatlandırılmış alanların turizm amaçlı gelişiminin engellenmemesi için, 2634 sayılı Kanun kapsamında değerlendirmek üzere tasarruf hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına verilen taşınmazlar üzerinde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış arama ve işletme ruhsatlarının, turizm yatırımları gerçekleştirmek üzere iptali ve kamulaştırılması sağlanmaktadır. Aynı zamanda, bunların bedelleri de ödenmek suretiyle hak sahiplerinin olası mağduriyetleri önlenmektedir.

Madde 28- Madde ile, Cumhurbaşkanlığı H k met Sistemine uyum amacıyla Yunus Emre Vakfının Mütevelli Heyet  yeleri arasında yer alan Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı, Dışışleri Bakanlığı Müsteşarı, Maliye Bakanlığı Müsteşarı ve Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı, yeni h k met sistemine uygun olacak şekilde bakan yardımcısı olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca Vakfın organlarına seçimle gelen üyelere ilişkin olarak yedek üyelik düzenlenmiş ve buna ilişkin usul ve esasların belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 29- Madde ile, ihtiyaç duyulan, personelin diğer kamu kurumlarından görevlendirilebilmesi amacıyla, Maarif Vakfı Kanununda yer alan düzenleme esas alınarak, personel görevlendirilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 30- Madde ile, Yunus Emre Vakfı Mütevelli Heyetinin mevcut üyelerinin görevlerinin yerlerine yeni bir görevlendirme veya seçim yapılana kadar devam edebilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 31- Yürürlük maddesidir.

Madde 32- Yürütme maddesidir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve

Turizm Komisyonu

Esas No: 2/3517

Karar No: 9

12.4.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3517 esas numaralı “Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 1/4/2021 ve 6/4/2021 tarihlerinde yapılan toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

1. Giriş

Antalya Milletvekili Atay USLU ve 23 milletvekili tarafından 30/3/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/3517 esas numaralı Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 1/4/2021 ve 6/4/2021 tarihli toplantılarında, teklifin ilk imza sahibi Antalya Milletvekili Atay USLU ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. 2/3517 Esas Numaralı Kanun Teklifi’nde Öngörülen Düzenlemeler

Teklif’le,

- 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu,
- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu,
- 29/6/2001 tarihli ve 4709 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,
- 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu ve
- 5/5/2007 tarihli ve 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu’nda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Teklif’in gerekçesi ve metni incelendiğinde Teklif’le,

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinin tespitine ilişkin yeni kriterlerin getirilmesi; özellikle tanımlarda yapılan değişiklikle birlikte turizm merkezlerinin tespitinin kamu taşınmazlarını kapsayacak şekilde yapılması ve bu bölgelerde özel sektör katılımıyla “turizm hizmetleri yönetim birliği” kurulması;

Konaklama tesisleri ve plaj işletmelerine Kültür ve Turizm Bakanlığından¹ turizm işletmesi belgesi almaları zorunluluğunun getirilmesi; kamu kurum veya kuruluşlarının misafirhaneleri, vilayetler evi ile ordu evlerinin bu düzenlemeden muaf tutulması; bu belgenin alınmaması halinde işletmenin faaliyetinin sona erdirilmesi; Bakanlıkça belgelendirme işlemi yapılan tüm konaklama tesislerinde kapasite artışı yapılması durumunda, altyapıya getirilen yük dikkate alınarak yatak kapasitesi üzerinden sosyal ve teknik alt yapı hizmetlerine katılım payı istenilebilmesi; beş yıldızlı oteller ile tatil köylerinin, müşterilerine kendi öz malı araçları ile geliş-gidiş noktaları ile tesis arasında transfer hizmeti sunabilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi;

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kamu yararı doğrultusunda korunmasına veya kullanılmasına katkıda bulunacak ücretsiz girişli günübirlik tesis yapılmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi, lüks kampçılık turizm türünün, ülkemiz mevzuatında da yasal altlığının oluşturulması ve kontrollü gelişiminin sağlanması;

¹ Devam eden paragraf ve başlıklarda “Bakanlık” olarak anılacaktır.

Bakanlığın kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapma, yaptırma, re'sen onaylama ve tadil etme konusundaki yetkisine ilave olarak, bu bölge ve merkezlerle çakışan korunan alanlardaki planların Bakanlık ile mutabakat sağlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yürütülmesinin sağlanması ve sürecin belli bir süre içinde tamamlanması; böylece, bu alanlara ilişkin kurumlar arası yetki çakışması ve ihtilafların ortadan kaldırılarak, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ruhuna uygun olarak bürokratik işlemlerin azaltılması, yatırımcıların yetki çakışmasından kaynaklı mağduriyetinin giderilmesi ve yatırımların hızla planlanıp hayata geçirilmesinin sağlanması; ancak 23/5/2019 tarihli ve 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun, 19/6/2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun ve 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında kalan alanlar ile 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'nda öngörünüm bölgesi olarak belirlenen alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve özelleştirme kapsam ve programına alınan alanların bu yetki dışında bırakılması;

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri ile bu bölge ve merkezlerin dışında olmakla birlikte deniz kıyısı olan ilçelerde, 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilân edilen yerleri, konaklama içeren tesislerin yapılması amacıyla yatırımcılara tahsis etme konusunda münhasıran Bakanlığın yetkili kılınarak kurumlar arası yetki çakışmasının giderilmesi; bu tahsislerden elde edilen gelirin ilgili kuruma ait olması; bu süreçlerin hızlıca yürütülebilmesi amacıyla düzenlemeler yapılması;

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında kalan belediye, il özel idaresi ile yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazların da yatırımcıların talebi, maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere, Bakanlık ile taşınmazın maliki kamu kurum ve kuruluşları arasında düzenlenecek protokol kapsamında Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilebilmesine imkân sağlanması;

Turizm işletmesi belgeli işletmelerde, çalıştırılabilecek yabancı personele ilişkin düzenleme yapılması;

Kruvaziyer liman, yat limanı, rıhtım ve çekek yeri gibi deniz turizmi tesisleri işletmelerinin Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almaları zorunluluğunun getirilmesi, bu belgenin alınmaması halinde idari para cezası yaptırımı uygulanması;

Bakanlıkça, ülke turizmine ve tanıtımına katkı sağladığı değerlendirilen ve boyları 39 metre üzerinde olan yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine ve seyrine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi, bu yatlardan alınacak harçlar için 492 sayılı Harçlar Kanunu'na tarife eklenmesi; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca düzenlenen denize elverişlilik belgesinde kapasitesi on ikiden fazla olan deniz turizmi araçlarının, Türk Ticaret Kanunu'nun 1259'uncu maddesindeki sigorta gereklerine tabi olması;

Deniz turizmi araçları işletmeciliği ile turizm amaçlı sportif faaliyet işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan belge alınması zorunluluğu getirilmesi; bu işletmelerin yönetmelikle belirlenen amaçlar dışında faaliyette bulunamamaları sağlanarak turizm fonksiyonunu muhafaza etmeleri; Türk bayraklı yatların gezi, spor ve eğlence amacıyla kullanılmak üzere işletilme esasları düzenlenerek, bu faaliyetin yolcu taşımacılığı sayılmaması;

Kruvaziyer gemilerle gelenler dâhil olmak üzere, İstanbul'a gelen ziyaretçilere turistik gezi yaptırılabilmesi amacıyla, sahip oldukları yüksek kapasite ve teknik donanım nedeniyle İstanbul ilinde faaliyet gösteren ve ilgili idareler tarafından yolcu taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen deniz araçlarının belge düzenlenmek suretiyle turistik gezi amaçlı kullanılabilmesi;

Güvenli turizm sertifikası uygulaması gibi Bakanlıkça gerekli görülen durumlarda Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) ile iş birliği halinde, Türk Akreditasyon Kurumundan (TÜRKAK) akredite denetim firmaları aracılığıyla sertifika programları uygulanabilmesi;

İdari yaptırımların daha caydırıcı hale getirilmesi;

Bakanlık tarafından verilen turizm belgesinin iptali yaptırımının uygulanacağı yeni durumların belirlenmesi;

Bakanlığın kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımları oluşmasının önlenmesi amacıyla kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri dışında kalan ve imar planları ile turizm amaçlı kullanıma ayrılan alanlar ile jeotermal suyun kullanımına yönelik turizm amaçlı kullanıma konu edilebilecek Hazine taşınmazlarının tahsisi konusunda da Bakanlığa yetki verilmesi; böylece, bu konudaki yetkinin tek elde toplanarak çeşitli bakanlıklar ve kamu idareleri arasında meydana gelen yetki karmaşasının giderilmesi;

Dünya genelinde etkili olan COVID-19 salgınının sona ermemiş olması ve bu durumun ülkemiz turizm sektörüne olumsuz etkilerinin halen devam etmesi nedeniyle 4706 sayılı Kanunun geçici 26'ncı maddesi kapsamında 1/7/2020 ile 31/12/2020 tarihleri arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ile hasılat payları ödemelerinin 31/3/2021'e kadar olan dönemdeki ödemeleri de kapsayacak şekilde ertelenmesi;

Bakanlıktan belge alma zorunluluğunun tüm konaklama tesisleri, plaj işletmeleri ve deniz turizmi tesislerini kapayacak şekilde genişletilmesi ve uygulanacak olan sertifika programları nedeniyle artacak denetim işi yoğunluğunun karşılanması ve işlemlerin zaman kaybı olmadan sonuçlandırılması için Bakanlığın kontrolör ve başkontrolör kadrolarına naklen atama yapılması; yine denetim yapılacak yerlerin artması nedeniyle denetim yetkisinin Bakanlıkça belirlenen sınırlar dâhilinde taşra teşkilatına devredilmesi;

Yunus Emre Vakfının Mütevelli Heyeti üyeleri arasında yer alan Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı, Maliye Bakanlığı Müsteşarı ve Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarının, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uygun olacak şekilde bakan yardımcısı olarak değiştirilmesi; Vakfın organlarına seçimle gelen üyelere ilişkin olarak yedek üyeliğin ve buna ilişkin usul ve esasların belirlenmesi;

Vakfın ihtiyaç duyduğu personelin diğer kamu kurumlarından karşılanması amacıyla, 17/6/2016 tarihli ve 6721 sayılı Maarif Vakfı Kanunu'nda yer alan düzenleme esas alınarak, personel görevlendirilmesine ilişkin düzenleme yapılması öngörülmektedir.

3. Anayasa'ya Aykırılık Önergesi ile Teklif'in Geneli Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce, Teklif'in Anayasa'nın 127'nci maddesinde yer alan "yerinden yönetim ilkesine" aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa'ya aykırılık önergesi verilmiş ve önerge İçtüzük'ün 38'inci maddesine göre öncelikle görüşülmüştür. Anayasa'ya aykırılık görüşmelerinde milletvekilleri tarafından;

Kıyılarda bulunan pek çok belediyenin muhalefet partileri tarafından yönetildiği, Teklif'le, bir takım yetkilerin kıyı belediyelerinden alınarak merkezî yönetime devredildiği, bu belediyelerin turizm sektörü dışında bırakılmak istendiği, bu açıdan Anayasa'nın 127'nci maddesine aykırılık olduğu; ayrıca bu konuda değinilmesi gereken önemli bir hususun da ülkemizin 1991 yılında imzaladığı Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı olduğu, idari ve mali özerkliğin 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda da muhafaza edildiği, mahallî müşterek ihtiyaçları karşılayan kurumların yetkisinin kısıtlanmasının Anayasa'nın "idarenin bütünlüğü" ilkesine aykırılık teşkil ettiği, Avrupa Özerklik

Şartı'nın Türk hukuk sistemi içinde kanunların üzerinde olduğu, bu Şart'ta “subsidiarite ilkesinin” bulunduğu, bu ilkenin, bir hizmetin veya görevin en etkili şekilde yerine getirilmesini o hizmete en yakın olan mercie emrettiği, Teklif’le bu ilkenin göz ardı edildiği;

Teklif’in aynı zamanda Anayasa’nın 43’üncü maddesinde düzenlenen, kıyıların korunması, 45’inci maddesinde yer alan tarım arazileri, çayır ve meraların korunması, 35’inci maddesinde yer alan mülkiyet hakkı, 63’üncü maddesinde yer alan kültürel, tarihsel ve doğal varlıkların korunması, 169’uncu maddesinde yer alan ormanların korunması ve 170’inci maddesinde yer alan orman köylüsünün korunması hususları açısından da değerlendirilmesi gerektiği;

Anayasa’nın 169’uncu maddesinin ormanların korunması açısından son derece katı olduğu, 3’üncü fıkrasında, ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilmemesi gerektiğinin düzenlendiği, hükmün yazım tarzının ormanlarda hiçbir faaliyet ve eyleme istisna tanımadığı, devamında ormanların tahrip edilmesine yönelik siyasi propaganda yapılmasının yasaklanarak ifade özgürlüğü gibi önemli bir ilkenin ormanların korunması amacıyla sınırlandırıldığı, yine katı bir korumacılıkla münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamayacağını düzenlendiği;

Anayasa’nın yerinden yönetim ilkesini düzenleyen 127’nci maddesiyle kıyıların korunmasını düzenleyen 43’üncü maddesinin bağlantılı olduğu, doğal değerlerin korunması ile yerel yönetimlerin yetkileri arasında, yerel yönetimlerin belli bir bölgede yaşayanlar tarafından seçilmeleri ve yerel yönetimlerin orada yaşayanlar adına doğal değerleri koruma görevi olduğu, bahsi geçen maddelerin demokratik hukuk devletinin ortak ilkeleri olduğu, merkezi yönetimin görevinin daha çok genel gözetleme ve eş güdümlü sınırlı olması gerektiği, Teklifle kıyı şeritlerinde yapılaşmaya yol açıcı yetkilerin yerelden çok merkeze alındığı, merkezî yönetimde her ne kadar bakana değinilse de yürütmenin tek kişi tarafından, Cumhurbaşkanı tarafından temsil edildiği, dolayısıyla düzenlemenin tek kişiye yönelik bir yetki düzenlemesi olduğu, doğal alanların tek kişinin iradesiyle tahsis işlemine konu olabileceği, Cumhurbaşkanının yetkilerinin Anayasa’nın 104’üncü maddesinde sayıldığı ve bu yetkilerin yerel yönetimlerin, bakanlıkların, özerk kuruluşların görev ve yetkilerine uzanmaması gerektiği;

Turizmin maddi getirisinin, Anayasa’nın 63’üncü maddesinde öngörülen kültürel, doğal ve tarihsel değerlerin önüne geçtiği, gelecek kuşakların da bu değerleri kullanacak olmasından hareketle Anayasa’nın 56’ncı maddesinin Devlete, ekosistemin korunması ve bozulmasını önleme ile ekosistemi geliştirme yükümlülüklerini yüklediği;

Bahsi geçen maddelerde belirtilen hakları güvence altına almanın yasamanın önemli bir görevi olduğu, mevcut Teklif’in yeniden ele alınarak kamu yararına uygun, gelecek kuşaklara karşı sorumluluğu yansıtan bir Teklif haline getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Bu açıklamalara karşılık, Anayasa’nın kıyıların korunmasını düzenleyen 43’üncü maddesinin, sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetileceğini ve kıyıların sahil şeritlerinin, kullanılış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartlarının kanunla düzenleneceğini hükme bağladığı, görüşülmekte olan Teklifin amacının turizm yatırımlarının, turizm alanlarının ve işletmelerinin Bakanlığın devreye girmesiyle bütüncül bir şekilde yönetilerek bu alanların belirli standartlara kavuşturulması olduğu;

Teklif’in, Anayasa’nın 127’nci maddesine aykırılık teşkil etmediği, yerel yönetimlerin yetkilerinin alınması gibi bir hususun söz konusu olmadığı, sahillerdeki işletmelerin işyeri açma ve çalıştırma ruhsatlarının yine belediyeler tarafından verileceği, gelirlerinin yine ilgili belediyeye ait olacağı, Bakanlık tarafından bu işletmelere turizm işletme belgesi verileceği, bunda amacın turizm işletmelerinde asgari bir standart sağlamak olduğu, Bakanlığın bu işletmeler üzerindeki yetkisinin standartlara uygunluğu denetlemek olduğu;

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında kalan belediye, il özel idaresi ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazların yatırımcıların talebi, maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile taşınmazın maliki kamu kurum ve kuruluşları arasında düzenlenecek protokol kapsamında, Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilebilmesi imkânına yönelik düzenleme yapıldığı, bu noktada yatırım izninin ve yatırım yapılması durumunda elde edilecek gelirin ilgili yerel yönetime ait olduğu, bazı belediyelerin tahsis konusunda yeterli bilgi birikimi ve tecrübeye sahip olmadığı, bu noktada Bakanlığın fonksiyonunun tecrübe, bilgi paylaşımı ve danışmanlık olduğu, Teklif'in amacının Türkiye'deki tüm turizm tesislerinin Türkiye'nin turizm politikasıyla uyumlu ve daha nitelikli hizmet vermesi olduğu,

Teklif'te orman alanlarının; mera, yaylak ve kışlakların turizm yatırımlarına tahsis edilmesine ilişkin bir düzenleme bulunmadığı, 2634 sayılı Kanun kapsamında orman alanlarının tahsisine ilişkin düzenlemenin 2003 yılında Kanun'a girdiği ve o zamandan beri uygulanmakta olduğu, Hâlihazırda orman arazileri ile mera, yaylak ve kışlakları tahsis yetkisinin Tarım ve Orman Bakanlığına ait olduğu, tahsisin bu Bakanlığa ait olması nedeniyle turizm yatırımlarında ikili bir yapının ortaya çıktığı, aynı bölgede bulunan iki tesisin farklı kurumlar tarafından tahsisinin yapılmasının, tesislerin alan kullanımı, teşvikler gibi konularda farklı hukuki rejimlere tâbi olmasına neden olduğu, bu ikili yapının ortadan kaldırılması amacıyla Teklif'le, orman arazilerinin konaklama tesislerine tahsisinin Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşüyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılmasının öngörüldüğü, konaklama tesislerinin bu Bakanlığın ihtisas alanı olduğu, düzenlemenin Teklif'in genel amacı olan bütüncül turizm politikasına uygun bir düzenleme olduğu;

Cumhurbaşkanının yetkilerinin artırıldığına ilişkin değerlendirmenin yanlış olduğu, Teklif'in hiçbir şekilde Cumhurbaşkanının yetkilerinin artırılmasına yönelik düzenleme içermediği, mevcut 2634 sayılı Kanun'daki yetkilerin korunduğu ifade edilmiştir.

Yapılan oylama sonucu Anayasa'ya aykırılık önergesi oy çokluğuyla reddedilmiştir.

Teklif'in geneli üzerinde yapılan görüşmelerde ilk imza sahibi Antalya Milletvekili Atay USLU tarafından;

Turizm sektörünün çok hızlı bir şekilde büyüdüğü, ekonomiye önemli bir katma değer oluşturduğu, cari açığı azaltıp, yabancı sermayeyi ülkemize çektiği, ülkeler arası etkileşimleri olumlu bir şekilde etkilediği, pandemiye rağmen turizm sektörünün büyümeye devam ettiği, sektörün dinamik bir sektör olduğu, mevzuatın da buna uygun olması gerektiği, bu noktadan hareketle turizmin daha da geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi, on iki aya ve Türkiye'nin her yerine yayılması amacına yönelik bir Teklif çalışması yapıldığı;

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleriyle turizm merkezleri kavramlarının netleştirildiği;

Mevcut durumda Bakanlıktan ve belediyelerden belgeli iki ayrı yapıda konaklama tesisleri bulunduğu, Teklif'le belediye belgeli tesisleri ortadan kaldırmak, belediyelerin yetkisini almak gibi bir durumun söz konusu olmadığı, işyeri açma ve çalıştırma ruhsatlarının yine belediyeler tarafından verileceği, buna ilişkin harçları belediyelerin alacağı, Teklif'le, belediyeden işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı alan konaklama tesisleri ile plaj işletmelerinin, ruhsat almasını müteakip Bakanlıktan turizm işletme belgesi alma zorunluluğu getirildiği, bu tesislerin daha nitelikli hale getirilmesinin amaçlandığı;

Teklif'le sağlıklı turizm sertifikası sisteminin öngörüldüğü, pandemi döneminde Bakanlık oluruyla uygulanmaya başlanan sertifikasyon sisteminin kanuni altyapısının oluşturulduğu;

Sektörden gelen talepler doğrultusunda, beş yıldızlı otel ve tatil köylerine müşterilerini kendi öz malı araçlarıyla taşıma imkânı getirildiği, bu taşımada kullanılacak araç sayısının, tipinin, motor hacminin sınırlandırıldığı, kast edilen araçların f segmenti olarak bilinen lüks araçlar olduğu, bu düzenlemenin amacının taksicilerin ya da yolcu taşıma sektöründe faaliyet gösteren diğer aktörlerin iş alanına müdahale etmek olmadığı;

Hâlihazırda turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapma, yaptıрма, re'sen onaylama, tadil etme yetkisinin Bakanlığa ait olduğu, bu yetkilere ilave olarak kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde yer alan korunan alanlarda kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce hazırlanan her tür ve ölçekteki plan ve plan değişikliklerinin sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına sunulması, Bakanlık tarafından gerekli incelemelerin yapılarak uygun görülen planların değerlendirilmek üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilmesi, bu planların, Bakanlık ile mutabakat sağlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ilgili tabiat varlıklarını koruma bölge komisyon kararı da alınarak en geç 6 ay içinde sonuçlandırılması ve bu sayede iki bakanlığın da yetkili olduğu bu alanlarda planlama sürecinin hızlandırılarak sürecin yatırımcılar açısından -olumlu ya da olumsuz- öngörülebilir bir sürede sonuçlanmasının amaçlandığı;

Turizm işletme belgeli tesislerde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının izniyle yabancı personel çalıştırılmasına ve deniz turizmi araçlarında çalışmalarına müsaade edilecek yabancı zabıt ve kaptanların Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından yeterliklerinin tanındığına dair belge almalarına ilişkin düzenleme yapıldığı, yabancı personel çalıştırmanın sınırsız olmadığı, mevzuatta belirlenen sınır dâhilinde yabancı personel çalıştırılacağı;

Turizm sektörünün COVID-19 pandemisinden en çok etkilenen sektörlerin başında geldiği, pandeminin etkilerinin hafifletilmesi amacıyla tahsil edilmesi gereken kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ile hasılat payları ödemelerinin ertelendiği,

Jeotermal kaynakların turizm amaçlı kullanılması durumunda o bölgedeki yatırım izni ve tahsisin Bakanlıkça yapılmasının öngörüldüğü,

Teklif'le ayrıca Yunus Emre Vakfıyla ilgili düzenlemeler yapıldığı, Vakfın Mütevelli Heyetinin yapısının Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uygun hale getirildiği, pek çok ülkede kültür merkezi açan Vakfın artan personel ihtiyacının karşılanması amacıyla Vakıf Kanununda değişiklik öngörülerek Vakfa diğer kurum ve kuruluşlardan geçici görevlendirme yapılabilmesine imkân sağlandığı ifade edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir ALPASLAN tarafından yapılan açıklamalarda;

Teklif'le yerel yönetimlerin hiçbir yetkisinin alınmadığı, belediye belgeli tesislerdeki sürecin aynı şekilde devam edeceği, düzenlemenin amacının ülkemizdeki tüm turizm tesislerinin turizm politikasıyla uyumlu, daha nitelikli hizmet vermesi olduğu, bir hastane yatırımı yapıldığında işyeri açma ve çalıştırmayla ilgili tüm işlemlerin belediyeler tarafından yapıldığı, ancak belgelendirmenin Sağlık Bakanlığı tarafından yapıldığı, Teklif'le benzer bir düzenleme yapılarak konaklama tesisi yatırımlarının belediyedeki tüm işlemlerinin tamamlanmasının ardından bu işletmelere Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından işletme belgesi verileceği, bu konuda hâlihazırda faaliyet gösteren işletmelerin de mağdur olmaması amacıyla bir geçiş süreci öngörüldüğü, belediyelerin yetkisinin alınması gibi bir düzenlemenin kesinlikle olmadığı;

Turizm yatırımları konusunda Bakanlığın ciddi bir bilgi birikimi ve tecrübesinin bulunduğu, belediye ve il özel idarelerinin zaman zaman Bakanlığa başvurarak kendilerine ait alanları turizm yatırımları konusunda değerlendirmek istedikleri, bu durumda başvuran yerel yönetimle bir protokol yapmak suretiyle bu kuruluşlara destek olunduğu, benzer durumun orman alanlarının tahsisinde de geçerli olduğu, turizm yatırımı yapılmasının bir ihtisas gerektirdiği, Bakanlığın bu konudaki işlevinin tahsisin nasıl yapılacağına ilişkin iş ve işlemleri yürütmekten ibaret olduğu, tahsis için ilgili yerel yönetim kuruluşunun ya da ilgili bakanlığın uygun görüşünün gerektiği, tahsisten elde edilen gelirlerin de bu kuruluşlara ait olduğu;

Yürürlükteki mevzuata göre mera alanlarının ilgili kurum veya kuruluşun izniyle turizm yatırımlarına konu olabildiği, Teklif’te yer alan mera alanlarıyla ilgili düzenlemenin pratik ihtiyaçlardan kaynaklandığı, mevcut durumda, ilgili kurum veya kuruluşun izniyle turizm yatırımlarına tahsis edilen mera alanları için ot bedeli adı altında, tahsisi yapan kuruluşa Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bedel ödendiği, Bakanlığın bu bedeli yatırımcıdan tahsil ederek ilgili kuruluşa ödediği, getirilen düzenlemeyle yatırımcının ot bedelini doğrudan tahsisi yapan kuruluşa ödeme imkânı getirildiği, uygulamada bu konuda çok ciddi bir zaman kaybı yaşandığı;

Pandemi sürecinde Bakanlık oluruyla hayata geçirilen güvenli turizm sertifikası uygulamasının kanuni bir altyapıya kavuşturularak sürekli hale getirildiği, sertifika denetiminin TÜRKAK’tan akredite denetim firmaları tarafından da yapılabilmesine imkân sağlandığı ifade edilmiştir.

Toplantıya katılan milletvekilleri tarafından;

Dünya küresel gayrisafi millî hasılasının yüzde 9’unu turizm gelirin oluşturduğu, Türkiye’nin ciddi bir turizm potansiyeli olmasına rağmen bundan yüzde 6,2 oranında faydalanabildiği, turizmin, sağladığı dövizle ödemeler dengesi açısından son derece önemli bir artı değeri olduğu, Türkiye’de turizm gelirlerinin dış ticaret açığını kapatma oranının yüzde 49,73 olduğu, turistlerin 11 farklı alanda yaptıkları harcamayla 21 farklı sektörü etkilediği, turizmde bir birimlik talep artışının ekonomiyi iki birim canlandırdığı, turizm gelirin yüzde 10 artması durumunda toplum refahının yüzde 9 oranında arttığı, bu anlamda turizmin toplum refahını artırmada ciddi bir etkisinin olduğu, yine turizm gelirinde yüzde 10 artış söz konusu olduğunda çalışanlara yapılan ödemelerde yüzde 3,5 oranında artış yaşandığı, turizmin dünyada yaklaşık 400 milyona yakın insana iş sağladığı, bunun da dünya istihdamının yüzde 8,9’unu oluşturduğu, turizm sektörünün finansal hizmetler, ulaşım ve internet sektörlerinin büyüme hızını geride bırakan bir sektör olduğu, Türkiye’nin küresel kaynaklar kategorisinde turizm gelirleri açısından 2002 yılında 17’nci sıra, 2013’te 6’ncı, 2014’te 5’inci sıraya yükseldiği, 2002 yılında 13 milyon turistle 8,5 milyar dolar, 2015’te 41 milyon turistle 32 milyar dolar gelir elde edildiği, 2023 hedefinin 70 milyon turistle 90 milyar dolar olduğu,

Belediye belgeli konaklama tesislerinin Bakanlık denetimi kapsamında olmaması nedeniyle turistler açısından ciddi sıkıntılara sebep olduğu, belediyelerin hizmet standartlarından çok imara uygunluk gibi konularda denetim yaptığı, verilen hizmetlerin standardını takip etmelerinin mümkün olmadığı, bu işletmelerin Bakanlık tarafından denetlenmesinin işletme kalitesi ve standardını yükselteceği, dolayısıyla ülkenin turizm potansiyelinin ve turist memnuniyetinin yükseleceği, bu memnuniyetin ülkemize geri dönüşünün iyi olacağı;

Dünyada ve Türkiye’de son yıllarda, pandeminin de etkisiyle “glamping” adı verilen, lüks çadır tesislerine talebin arttığı, bu talebin önümüzdeki yıllarda daha da artmasının beklendiği, Teklifle bu tesislerin belgelendirilmesi ve denetimine yönelik düzenlemeler yapıldığı;

Ülkemizde turizm sektöründe yaşanan ve bu Teklif’e de yansıyan sorunların kaynağının planlama sürecinde yaşanan aksaklıklar olduğu, Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm alanında diğer kurumlardan belirli yetkileri almasının olumlu olduğu, özellikle planlama süreçlerinde belli süreler öngörülmesinin yıllar süren gecikmelerin önüne geçeceği, ancak planlama süreçlerinde yerel yönetimlerin süreç dışında bırakılmasının doğru olmadığı, yerel yönetimlerin de planlamada yer alması gerektiği, turizm sektörünün pandemiden en çok etkilenen sektör olduğu, standartların yükseltilmesi adına zor durumda olan turizmcilere daha fazla mali yük getirilmemesi gerektiği, yabancı turistlere sunulan ucuz tatil imkânlarının yerli turistlere de sunulması gerektiği, uygulamada bunun tam tersi bir durum yaşandığı, turizm bölgelerindeki otellerin sahilleri şeritlerle kapattığı ve insanların sahilde yürüme imkânının kalmadığı, bazı otellerin sahillere güvenlik görevlisi dahi koyduğu, sahillerin halka açılması gerektiği;

Teklif’in 6’ncı maddesinde yer alan, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde ÇED olumlu veya ÇED gerekli değildir kararı verilen durumlarda yatırımın gerçekleşmesi için alınması gerekli tüm izin ve onay süreçlerinin on beş gün içinde, irtifak hakkı dâhil diğer bütün işlemlerin ise üç ay içinde tamamlanacağına ilişkin hükmün, telafisi imkânsız zararlar doğuracağı, bu konuda yargı süreçlerinin olabileceği;

Teklif’in 1’inci maddesinde deniz turizmi araçlarının tanımı kapsamına iç sularda faaliyet gösteren taşıtların da dâhil edildiği ve bu konuda Bakanlığın yetkili kılındığı, iç sular kavramının geniş bir kavram olduğu, göl, baraj ve derelerin de iç su kapsamına girdiği;

Teklif’le beş yıldızlı otellere beş araca kadar transfer hizmetinde bulunma hakkı verilmesinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’na aykırılık teşkil ettiği, ulaşım hizmetleri ile ilgili karar alma süreçlerinin Ulaştırma Bakanlığı ile belediyelerin yetkisinde olduğu, Kültür ve Turizm Bakanlığının taşımacılık alanına müdahil olmaması gerektiği, pandemi sürecinden olumsuz etkilenen taşımacılık sektörünün, düzenleme ile binlerce aracın sisteme dâhil olması durumunda daha da olumsuz etkileneceği, taşımacılık hizmetinin TÜR SAB’a bağlı acentalar tarafından yerine getirildiği, turizmin havaalanı ile otel arasına sıkışmaması, bölge esnafının da turizmden pay alması gerekirken bu düzenlemeyle tam tersi bir durumun gerçekleşeceği;

Ülkemize her gelir grubundan turist geldiği, bazılarının beş yıldızlı otellerde kalırken bazılarının hostellerde, pansiyonlarda kaldığı, belediye belgeli tesislere belli bir standart getirilirken turistlerin konaklama fiyatlarında ve bu işletmelerin maliyetlerinde artış yaşanabileceği;

Teklif’le öngörülen turizm hizmetleri yönetim birlikleriyle, turizm bölge ve merkezlerinin yerel yönetimlerin denetimi ve hizmetleri dışında, organize sanayi bölgeleri gibi kendi içinde kapalı bir yapı meydana getirilebileceği;

Teklif’le devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde, imar planı olmaksızın Bakanlık tarafından günübirlik tesis yapılmasına imkân tanındığı, bu tesislerin her ne kadar sabit olmayan şekilde yapılacağı belirtilmiş olsa da, orman ve kıyılarda ruhsatsız ve imar yönünden denetimsiz günübirlik tesislerin sayısının artma tehlikesi bulunduğu, ayrıca bu düzenlemenin ilk bakışta belediyelerle ilgili görünmese de tahsis yoluyla alınan alanların tahsislerinin sonlanması, kıyılardaki mevcut faaliyetlerin kısıtlanması ve engellenmesi sonucunu doğuracağı, diğer taraftan kıyılarda “lüks çadır tesisleri” kurulmasının 3621 sayılı Kıyı Kanunu’na aykırı olduğu, kıyılarda esas olanın yapı yapılmaksızın açık olarak halkın kullanımına imkân sağlanması olduğu, kıyılarda ilk 50 metrelik kısımda hiçbir yapının yapılmasına izin verilmediği, ikinci 50 metrelik kısımda ise sınırlı olarak izin verildiği, kıyıların plansız bir şekilde yapılaşmaya açılmasının kıyıları kalıcı bir şekilde tahrip edebileceği;

Teklif’in 5’inci maddesiyle kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ile turizm merkezi ilan edilen yerlerde, imar planlarına ilişkin, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasındaki yetki paylaşımına ilişkin detayların belirlendiği, madde ile bazı bölgelerin istisna tutulduğu, maddeye göre, 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu’nda öngörünüm bölgesi olarak belirlenen alanlarla ilgili 2960 sayılı Kanun’daki imar planı yetkilerinin saklı tutulduğu ancak, geri görünüm ve etkileme alanlarında ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ile turizm merkezlerinde imar planıyla ilgili yetkilerin Bakanlıkça kullanılabilceği, 2960 sayılı Kanun’la kurulan Boğaziçi İmar Müdürlüğünün İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait olduğu, Teklifle belediyenin bu alandaki yetkilerine müdahale edildiği, bu konuda İstanbul Büyükşehir Belediyesinin görüşünün alınmadığı;

Teklif’in 1’inci maddesiyle, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesinin mevcut tanımında yer alan “tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olduğu” ifadesine ek olarak “doğal alanlar ile koruma kullanma dengesi gözetilerek sektörel kullanımın sağlanması” ifadelerinin eklendiği, bu değişiklikle doğal alanların da turizm sektörünün kullanıma açılması konusunda Bakanlığın yetkilendirildiği, günümüz dünyasında turizm sektörünün, ülkeye gelen turistlere çevresel duyarlılığı önemli bir turistik ürün olarak pazarladığı, buna karşın getirilen düzenleme ile ülkemizin doğal alanlarının turizm bölgesi ilan edilerek yapılaşmaya açılacak olmasının eskimiş bir anlayışı yansıttığı,

Turizmin pandemiden en çok etkilenen sektörlerden biri olduğu, konaklama tesislerinde doluluk oranının % 30’un üzerine çıkmadığı, her iki turistik tesisten birinin kapalı olduğu, pandeminin ne zaman biteceği belli olmamasına rağmen turizm tesislerinden alınan kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ve hasılat paylarının ödemelerinin ertelenmesinin pandemi bitmiş gibi 31/3/2021 tarihine kadar olan ödemeleri kapsadığı, bu sürenin 31/12/2021 tarihine kadar uzatılması gerektiği;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ile yerel yönetimlere verilen plaj işletmesi oluşturma, işletme ve denetleme yetkilerinin Teklifle Bakanlığa devredilmek istendiği, plajlara ilişkin benzer bir hükmün daha önce komisyonda görüşüldüğü ancak komisyonda teklif metninden çıkarıldığı;

Teklif’in cezalar maddesiyle konaklama tesislerine yönelik para cezaları belirlenirken küçük ve büyük tesisler arasında bir ayırım yapılmadığı, para cezası konusunda tesisin kapasitesine göre kademelendirme yapılması gerektiği;

Teklif’le 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu’nda değişiklik yapılarak Vakıfta, diğer kamu kurumlarından geçici görevlendirmeye personel çalıştırılmasına imkân verildiği, bu şekilde çalıştırılacak personel sayısında herhangi bir sınır öngörülmediği, sınırlama getirilmesinin yerinde olacağı;

Yunus Emre Vakfının Türkiye’nin, Türk kültürünün tanıtılmasında, Türkçe öğretiminde en önemli vakıflardan birisi olduğu, bu amaçlarla yapılan harcamaların israf olarak görülemeyeceği, Vakfın desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

4. Maddeler Üzerinde Görüşmeler ve Komisyonun Maddeler Hakkında Kararı

Teklif’in geneli üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

Teklif’in 1’inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Maddeyle kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri tanımına devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler ile doğal alanların da eklendiği, bu tanımlara orman vasıflı alanların da girdiği, bu düzenlemenin Anayasa’nın ormanların korunmasını düzenleyen maddesine aykırılık teşkil ettiği, deniz turizmi araçları tanımına, iç sularda faaliyet gösteren araçların da dâhil edilmesiyle, bunlar hakkında da Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkili olacağı;

Turizm merkezleriyle ilgili tanımda orman alanlarıyla ilgili bir düzenleme yapılmadığı, bugün ülkemizde 100’e yakın turizm merkezi, bir o kadar da kültür turizm merkezi bulunduğu, 2634 sayılı Kanun’da iki farklı statüde turizm alanı bulunduğu ve bu alanların 1983 yılından beri Kanun’da yer aldığı, bu turizm alanlarının neredeyse tamamında orman alanlarının bulunduğu, bu orman alanlarının da turizme tahsisinin yapılabildiği, ülkemizde hâlihazırda 60’tan fazla turizm yatırımlarına tahsis edilmiş orman alanı bulunduğu, Teklif’le getirilen düzenlemeyle, iki ayrı statüde yer almasına rağmen içerikleri aynı olan turizm alanlarında statü karışıklığını önlemek amacıyla düzenleme yapıldığı, deniz turizmi araçlarına ilişkin düzenlemeyle, bu araçların turizm faaliyetinde kullanılması durumunda, Bakanlık tarafından belgelendirilmesi imkânının getirildiği, iç sularda, özellikle Dalyan ve Şanlıurfa Halfeti’de, Dicle ve Fırat Nehirlerinde son yıllarda önemli sayıda turizm taşıması yapıldığı, bu turizm araçlarına yönelik belli kriterler getirilmesinin amaçlandığı, turizmin on iki aya ve Anadolu’nun tüm bölgelerine yayılması amacıyla turizme ilişkin faaliyetlerin Bakanlığın koordinesinde yürütülmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

Teklif’in 2’nci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

2’nci maddeyle kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi veya turizm merkezi olarak ilan edilen yerlerde özel sektörün de dâhil olmak zorunda olduğu turizm hizmetleri yönetim birlikleri kurulmasının öngörüldüğü, Teklif’in yasalaşması hâlinde kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde yol yapımı, bakımı, içme suyu ve kanalizasyon yapımı ve bakımı, her türlü alt ve üst yapıya ilişkin belediye hizmetlerinin turizm hizmetleri yönetim birlikleri tarafından yerine getirilmesinin söz konusu olacağı, turizm bölge ve merkezlerinin mevcut organize sanayi bölgeleriyle benzer bir statüye kavuşturulmuş olacağı, bugün belediyeler ile organize sanayi bölgesi idareleri arasında yaşanan koordinasyon sorunlarının turizm bölge ve merkezlerinde de yaşanabileceği, ayrıca birliğe üye olma zorunluluğu bulunduğu, birlikte ilgili aйдat dâhil pek çok hususun belirsiz olduğu, bu konuda Bakanlığın yetkili olduğu, bu birliklerin turizmcilere, özellikle küçük turizmcilere yük getireceği;

Ülkemizde son derece sınırlı sayıda bulunan kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde yer alan turizm tesislerinin ortak sorunlarının çözülmesi amacıyla bu birliklerin kurulduğu, bu birliklere ödenecek aidatların işletmelerin ölçeğine göre olacağı, birliklerde yerel yönetim temsilcileriyle beraber Bakanlık temsilcilerinin de bulunacağı, her bölgenin bölgesinin kendine has sorunları olduğu, bir turizm bölgesinde bulunan tüm işletmecilerin bu birlikler üzerinden bölgesel sorunların çözümü için sorumluluk üstleneceği, Türkiye Belediyeler Birliği örneğinde olduğu gibi, kanunla bu birliklere üye olma mecburiyeti getirilebileceği;

Teklif’in 3’üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Bu maddeyle getirilen düzenlemelerle, her türlü konaklama ve plaj işletmesine Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alma zorunluluğu getirildiği, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerindeki konaklama tesislerinde teşviklerden yararlanmak isteyen tesisler için geçerli olan turizm işletmesi belgesinin Bakanlıktan alınmasına ilişkin zorunluluğun kentsel ve kırsal alanların tamamındaki her türlü konaklama ve plaj tesislerini kapsayacak şekilde genişletildiği, böylece bu tesislerin belgelendirilmesi ve denetimlerinde yerel yönetimlerin, devre dışı bırakılmasının söz konusu olacağı, turizm bölge ve merkezlerindeki konaklama tesislerinin tür ve kullanım kararı değişikliği nedeniyle kapasite artışına gitmesi durumunda Bakanlıkça yatırımcıdan altyapı katılım payı istenmesinin amaçlandığı, turizm sektörünün ağır buhran içinde olduğu bir dönemde getirilen altyapı katılım payının doğru olmadığı, maddeyle bazı kamu kurum ve kuruluşlarına ait konaklama tesislerinin turizm belgesi alma yükümlülüğünden muaf tutulduğu, bu düzenlemede belediye ve il özel idarelerine

ait konaklama plaj işletmelerinin de yer almasının gerektiği, maddeyle getirilen, Bakanlıktan turizm işletme belgesi alınması durumunda, başka bir işleme gerek kalmaksızın belge alan işletmeye on beş gün içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı verileceğine ilişkin hükmün belediye imar mevzuatı denetimlerini zayıflatacağı, COVID-19 pandemisinde turizm sektörünün farklı alanlara yönelmeye başladığı, bu alanlarda yatırım yapılmasının önemli olduğu, ancak turizm belgesi alan yerel tesislere doğrudan işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilecek olmasının önemli sorunlar doğuracağı, Bakanlık tarafından turizm belgesi verilen bir tesisin bulunduğu bölgede yeterli altyapı bulunmayabileceği;

Bu maddenin amacının ülkemizdeki tüm konaklama tesislerinin Bakanlıktan belge alarak belli bir standarda kavuşturulması ve belediye belgeli tesislerin de turizm politikalarına dâhil edilmesi olduğu, belediye belgeli tesislere ilişkin düzenleme yapılırken belediyelerin hiçbir yetkisinin alınmadığı, bugüne kadar olduğu gibi işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının belediye tarafından verileceği, denetim süreçlerinin devam edeceği, ancak bir tesisin belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almasının faaliyette bulunması için yeterli olmayacağı, buna ilaveten Bakanlıktan da belge alması gerekeceği, plaj işletmeleriyle ilgili olarak özellikle COVID-19 sürecinde sağlıklı tatil yapılabilmesiyle ilgili önemli sıkıntılar yaşandığı, bu süreçte Güvenli Turizm Sertifikası alan işletmelerde sağlık açısından çok az sorun yaşandığı, bu Sertifikaya ilişkin süreçlerin plaj tesislerine de uygulanması amacıyla düzenlemenin getirildiği, maddede yer alan diğer bir düzenlemeyle, turizm bölgelerinde altyapıya ilave yük getirecek bir kapasite artışına, yeni yatırımlara gidecek yatırımcının, bölgeye getireceği altyapı yükünü karşılaması gerektiğinden hareketle altyapı katılım payı getirildiği;

Düzenlemeyle, turizm belgesi alan bir tesise on beş gün içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesinin yeni bir uygulama olmadığı, benzeri uygulamanın İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’te yer aldığı, Yönetmelik’te sıhhi ve gayrisihhi işyerlerindeki ruhsatlara ilişkin hükümlerin yer aldığı, sıhhi işyerlerinde eksiksiz evrakın belediyeye verildiği gün belediyenin işletme sahibine ruhsatı vermek zorunda olduğu, sonra da bir ay içerisinde işyerine giderek ruhsata uygun olup olmadığını denetleyeceği, uygun bulmaması durumunda gerekli işlemi yapacağı, gayrisihhi müesseselerde ise, birinci derece gayrisihhi müesseselerde dahi eksiksiz evrakla başvurulduğunda, belediyelerin yedi gün içerisinde incelemeyi yapıp takip eden üç gün içerisinde de ruhsatı düzenlenmek zorunda olduğu, Teklif’le benzeri bir sürecin amaçlandığı ifade edilmiştir.

Maddenin son fıkrasında yer alan, beş yıldızlı oteller ve tatil köylerinin kendi müşterilerine kendi öz malı araçlarıyla gelişi gidiş noktaları ile tesis arasında transfer hizmeti sunabilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen hüküm aynı mahiyetteki iki önerenin kabul edilmesiyle Teklif metninden çıkarılmıştır.

Teklif’in 4’üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Turizm sektöründe, son yıllarda yaşanan gelişmeler doğrultusunda “glamping” olarak adlandırılan, beş yıldızlı hizmet sunan “lüks çadır tesislerinin” ortaya çıktığı, ülkemizin çeşitli bölgelerinde -Kırklareli İğneada, Fethiye, Saklıkent Kanyonu gibi yerlerde- az sayıda da olsa bulunduğu, bu tesislere yönelik talebin özellikle pandemi döneminde doğaya yönelik, bireysel tatil anlayışı ile birlikte daha da arttığı, artan talebe paralel olarak ilerleyen dönemde bu tesislerinin sayısının da artmasının öngörüldüğü, ülkemiz turizminin de bu yeni tatil anlayışına ayak uydurup sürece dâhil olması gerektiği, bu tesislerin gelişigüzel değil, belli bir disiplin içinde yönetilmesi, hukuki altyapılarının oluşturulması amacıyla düzenleme yapıldığı ifade edilmiştir.

Teklif'in 5'inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Maddeyle, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde yer alan korunan alanlara ilişkin yapılacak her ölçekteki plan tekliflerinin Bakanlığa sunulması, Bakanlık incelemesinin ardından Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilerek altı ay içinde sonuçlandırılmasına ilişkin düzenleme yapıldığı, ancak bu planların yapılması sürecinde bölgede yaşayan insanların, sivil toplum örgütlerinin, belediyelerin görüşünün alınması gerektiği, bazı bölgelerin fay hatları üzerinde yer alması nedeniyle ayrıntılı çalışma yapılması, plan yapılan bölgedeki su kaynaklarının, yaşanacak nüfus hareketlerinin incelenmesi gerektiği, altı aylık sürede bu çalışmaların yapılmasının mümkün olmadığı, üst ölçekli plan yapma yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait olduğu, turizm alanlarıyla ilgili olarak plan yapma yetkisinin yerel yönetimlerin devre dışı bırakılması suretiyle Bakanlığa alındığı;

Maddeyle, herhangi bir ölçekteki plan yapma, yaptırma yetkisinin bir kurumdan alınarak başka bir kuruma verilmesine yönelik bir düzenleme yapılmadığı, hâlihazırda, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde 1/100.000'lik çevre düzeni planları da dâhil olmak üzere her ölçekteki plan yapma yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığına ait olduğu, bu konuda bir istisna bulunduğu, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde doğal sit, millî park gibi farklı bir koruma statüsü bulunması durumunda plan yapma yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geçtiği, iki bakanlığa ait koruma bölgelerinin çakışması halinde planlama sürecinin daha hızlı sonuçlanması amacıyla düzenleme yapıldığı, bu konuda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisinin alınmadığı, özellikle turizm yatırımları konusunda, plan süreçlerinin uzun yıllar alması nedeniyle yatırımcının önünü görmek istediği, bu konuda murat edilenin turizm bölgelerinde geçerli olmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının belli bir süre içinde olumlu ya da olumsuz bir karar vermesinin amaçlandığı, turizm koruma ve gelişim bölgelerinin ülke çapında çok sınırlı bir alanı kapsadığı, bu alanlarda Bakanlık tarafından plan yapılırken belediyelerle koordineli bir şekilde çalışıldığı, planlar konusunda belediyelerin görüş ve değerlendirmelerinin alındığı, Maddeyle ayrıca turizm bölgelerinde yatırım yapacak kişilerin, tesisin yatak kapasitesini baştan belirleyerek bunu bildirerek plana işlenmesine yönelik düzenleme yapıldığı, hâlihazırda Bakanlığın bir turizm bölgesindeki yatak kapasitesini idari tasarrufla artırması konusunda yetkisinin bulunduğu, bu düzenlemeyle Bakanlığın bu yetkisinin kısıtlanarak bir bölgedeki yatak kapasitesinin önceden plana işleneceği ifade edilmiştir.

Teklif'in 6'ncı maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Maddeyle turizm, koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerindeki mera, yaylak ve kışlakların sadece turizm amaçlı kullanılacağına ilişkin şerh ile turizm yatırımcılarına tahsis edilmesi yolunun açıldığı, yine maddeyle turizm bölgeleri ve merkezleri ile bunların dışında kalan denize kıyısı olan ilçeler ve millî park ilan edilen yerlerde, üzerinde konaklama tesisi bulunan ve konaklama tesisi yapılması uygun görülen alanların yatırımcılara tahsis yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığına verildiği, bir kültür ve turizm koruma bölgesinin tamamı veya alt bölgesinin Cumhurbaşkanı tarafından seçilecek bir tek ana yatırımcıya tahsis edilebileceği, belediye ve diğer kurumların mülkiyetinde bulunan alanların, mülk sahibi kurumun uygun görüşüyle Bakanlık tarafından tahsisine ilişkin düzenleme yapıldığı, 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre bu yetkinin belediye meclisine ait olduğu, özellikle çoğunluğun iktidar partisinde olduğu belediye meclislerinde bu düzenlemeyle birlikte belediye başkanının yetkisinin sınırlandırılacağı, maddeyle öngörülen başka bir düzenlemeyle, jeotermal suyun kullanımına yönelik turizm amaçlı kullanıma konu edilebilecek, hazinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ile devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerle ilgili de Bakanlığın yetkili kılındığı, bugün Anadolu'daki termal tesislerin neredeyse tamamının belediye belgeli ya da belediyeye ait olduğu, düzenlemeyle belediyelerin yetkisinin elinden alındığı;

Maddeyle mera, yaylak ve kışlaklar ile orman alanlarının turizm yatırımlarına açılmasına yönelik bir düzenleme yapıldığı şeklinde hatalı değerlendirmelerin ifade edildiği, mera, yaylak ve kışlakların turizm yatırımlarına açılmasına ilişkin hâlihazırda 2634 sayılı Kanunun Ek 4'üncü maddesinde düzenlemenin yer aldığı, bu hükmün 2003 yılında getirildiği ve o zamandan beri uygulanmakta olduğu, Ek 4'üncü maddeye göre bu alanların 4342 sayılı Mera Kanunu'nda belirlenen usullere uygun olarak mera vasfından çıkarılabileceği, bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşünün alınması gerektiği, benzer şekilde orman alanlarında da ilgili kuruluşların onayı olmadan Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bir işlem yapılmasının mümkün olmadığı, orman alanlarında tahsis yetkisinin ilgili bakanlığa ait olduğu, maddeyle getirilen düzenlemenin, orman alanlarının tahsisine ilişkin işlemlerin, Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alındıktan sonra, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülmesine yönelik olduğu, bu noktada onay yetkisinin mevcut uygulamada olduğu gibi Tarım ve Orman Bakanlığına ait olduğu, burada amacın Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımlarının oluşmasının engellenmesi olduğu, mera, yaylak ve kışlaklara yönelik yapılan düzenlemede ise, hâlihazırda bu alanların yatırıma açılması durumunda yatırımcı tarafından ot bedelinin ödendiği, getirilen düzenlemeyle bu ot bedelinin doğrudan yatırımcı tarafından ilgili idareye ödeneceği, mevcut uygulamada bu bedelin önce Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yatırımcıdan alındığı, ardından ilgili bakanlığa yatırıldığı, ayrıca maddeyle, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında kalan belediye, il özel idaresi ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazların da yatırımcıların talebi, maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile taşınmazın maliki kamu kurum ve kuruluşları arasında düzenlenecek protokol kapsamında Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilebilmesine imkân sağlandığı, bu noktada herhangi bir kurumun mülkiyetinde bulunan araziye el atılması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, tahsis için mülkiyet hakkı sahibi idarenin uygun görüşünün gerektiği ve bu tahsislere ilişkin gelirin de maliki idareye ait olacağı, bu konuda kurumlara rehberlik edilmesi, turizmle ilgili işlerin Bakanlık koordinesinde yürütmesi amacıyla düzenleme yapıldığı, maddeyle Cumhurbaşkanının yetkilerinin artırıldığı ve bununla ilgili kendisine tek karar merci gibi yetki verildiğine ilişkin değerlendirmenin hatalı olduğu, Teklif'in hiçbir şekilde, Cumhurbaşkanının yetkilerinin artırılmasına yönelik düzenleme içermediği, mevcut yetkinin aynen korunduğu, meri mevzuata göre, bir alanın turizm amacıyla tahsisi yapılırken alanın bütün ya da parça parça tahsis edilebileceği, alanın bütün olarak tahsis edilmesi hususunun 2003'ten beri 2634 sayılı Kanun'da yer aldığı, Kanun'un 8'inci maddesi ile Arazi Tahsis Yönetmelik'inde bu tahsislerin detaylı olarak yer aldığı, tahsislerin de buna göre yapıldığı, bu tahsislerin önceleri Bakanlar Kurulu olduğu için Bakanlar Kurulunun onayıyla yapıldığı, parça tahsislerinde tahsisin doğrudan yürürlüğe girdiği, bütünsel olduğunda ek olarak Cumhurbaşkanının onayına sunulduğu, dolayısıyla Teklif'le Cumhurbaşkanına yeni bir yetki verilmesinin söz konusu olmadığı, Teklif'le getirilen düzenlemelerin Kültür ve Turizm Bakanlığının kontrol ve denetimi dışında turizm kullanımları oluşmasının önlenmesi, ülkemiz turizminin bütüncül yaklaşımla ele alınması ve hayata geçirilmesinin sağlanması, böylece ülkemiz ekonomisine büyük katkı sağlayan turizm sektörünün tek elden ve kapsayıcı stratejiyle geliştirilmesi hedefi doğrultusunda yapıldığı ifade edilmiştir.

Teklif'in 7'nci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Maddenin turizm belgeli tesislerin devri ya da kiraya verilmesi öncesinde Bakanlığa bilgi verilmesine ilişkin düzenleme içerdiği, devredilen ya da kiraya verilen işletme, tahsisli kamu taşınmazında yer alıyorsa söz konusu tesis için tahsis koşullarının uygulanacağı, bu durumun keyfi uygulamalara yol açabileceği, bir işletmenin devri ya da kiraya verilmesi durumunda Bakanlığın

devreye girerek tahsis koşullarıyla ilgili süreç yürütmesinin hukuki olmadığı, bu tarz devirlerin turizm sektöründe yaygın bir uygulama olduğu, yatırımcıların zaman zaman sermayelerinin yetersizliği ya da sektörde beklentilerin karşılık bulmaması yüzünden yatırımdan vazgeçebildiği, yine 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkındaki Kanun’a göre turizm işletmelerinin Ajansa aidat ödemekle yükümlü olduğu, Teklifin yasalaşması halinde Bakanlık denetimlerinde Ajansa ödenen aidata ait belgenin talep edileceği, ibraz edemeyenlerin on beş gün içinde bu belgeyi ibraz etmesi gerekeceği, bu hususun 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’na aykırı olduğu, tahakkuk gerçekleştiği halde bir işletmenin tahakkuk bedelini ödeyemeyebileceği;

Bir yatırımcının, kendi özel mülkü ya da kiraladığı bir işletmeyi devretmesinin Bakanlıktan alınan turizm işletme belgesinin de devri anlamına geldiği, bu konuda düzenleme yapıldığı, hazine arazilerinin ya da mülkiyeti devlete ait araziler üzerine inşa edilmiş tesislerin bulunduğu, bunların tahsis şartnamesinde koşulların ayrıntılı olarak düzenlendiği, bu tahsis şartnamesinde devire ilişkin özel hüküm bulunması durumunda bu özel hükmün uygulanmasına yönelik olduğu ifade edilmiştir.

Teklif’in turizm işletmesi belgeli tesislerde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının izniyle yabancı personel çalıştırılabileceği, deniz turizmi araçlarında çalışacak yabancı personelin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından belge alması gerektiğine yönelik düzenleme öngören 8’inci maddesi aynı mahiyetteki üç önerenin kabul edilmesiyle Teklif metninden çıkarılmıştır.

Teklif’in 9’uncu maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Turizmin gelişmesiyle birlikte özellikle kıyı bölgelerimizde turizm amaçlı sportif faaliyetlerin çok yaygın olarak devam ettiği, konaklama tesisleri, deniz turizmi tesislerinde olduğu gibi turizm amaçlı sportif faaliyette bulunan işletmelerin, yürürlükteki mevzuata göre belediyeden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alması gibi iş ve işlemleri tamamladıktan sonra, Bakanlığın mevzuatında belirtilen hususları sağlaması kaydıyla turizm belgesi alıp faaliyette bulunmalarına yönelik düzenleme, bu amacın Teklifin genel amacında olduğu gibi, turizm faaliyeti olan her hususta Bakanlığın sisteminin, kontrolünün, denetiminin ve politikalarının uygulanması olduğu dile getirilmiştir.

Teklif’in 10’uncu maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

6237 sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun’un 4’üncü maddesi uyarınca yaptırılan tesislerin inşalarının bitmesinin ardından Cumhurbaşkanınca kararlaştırılacak esaslar çerçevesinde işletme teşekküllerine, özel idare, belediye veya Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilebileceği, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinin 1’inci fıkrasının (j) bendine göre yat limanı ve iskele kurma, kurdurma, işletme, işletme veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin verme yetkisinin belediyelerde olduğu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 7’nci maddesinin 1’inci fıkrasının (f), (l) ve (p) bentleri uyarınca büyükşehir sınırları içinde deniz dâhil her türlü mecrada işletilen araçların sayıları, ücret ve tarifeleri, zaman ve güzergâhları, trafik düzenlemeleri, terminalleri gibi konularda büyükşehir belediyelerinin yetkili olduğu, bu mevzuattan hareketle deniz turizmi araçlarıyla ilgili iş ve işlemler ile rıhtım ve iskelelerin yerel yönetimlerin uhdesinde olduğu, Teklif’le yerel yönetimlerin bu konudaki yetkilerine Bakanlığın da dâhil edildiği, bu durumun uygulamada sorunlar doğurabileceği, Kültür ve Turizm Bakanlığının ulaştırma sektörüne müdahil olmaması gerektiği;

Uygulamada, Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm yatırımı veya işletmesi belgeli deniz turizmi tesisi sayısından daha fazla sayıda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının işletme izni alarak faaliyet gösteren deniz turizmi tesisi bulunduğu, bu tesislerin Kültür ve Turizm Bakanlığının bilgi ve denetimi dışında olduğu, deniz turizmi açısından ülke çapında toplam yat bağlama kapasitesi dikkate alınarak ihtiyacın tespit edilemediği, hem deniz turizmi hem de ülke turizmi açısından bütüncül değerlendirmeler

yapılamadığı, deniz turizmi tesislerinin asgari standartlara sahip olması ve standart birliği sağlanması amacıyla düzenlemeyle bu tesislerin Bakanlık sistemi içine alındığı, bu noktada turizm amaçlı faaliyette bulunan gerek deniz araçları gerekse de deniz tesislerinin, tıpkı otellerin aldığı belgeler gibi turizm belgesi almasının amaçlandığı, düzenlemeyle hiçbir kurum ya da kuruluşun yetkisinin alınmadığı ya da sınırlandırılmadığı ifade edilmiştir.

Teklif'in 11'inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Maddeyle boyları 39 metrenin üzerindeki yabancı bayraklı yatların Türk karasularında faaliyet göstermesine ilişkin hususların düzenlendiği, bu düzenlemenin Kabotaj Kanunu olarak bilinen, 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanun ile çeliştiği, bu Kanun'un sadece arama kurtarma ile petrol arama faaliyetlerinde kullanılacak gemilere yönelik istisna getirdiği;

Düzenlemenin sadece turizm sektöründe mega yat olarak adlandırılan, ülkemizde neredeyse hiç bulunmayan yatlara yönelik olduğu, turizm sektörünün gelişmesiyle birlikte bu mega yatlara gerek dünyada gerekse ülkemizde ciddi miktarda talep oluştuğu, bu düzenlemenin ülke menfaatlerine yönelik, ülkemize istihdam ve yatırım çekme amacıyla yapıldığı, bu yatların Türk kanunlarına tabi olarak, Türkiye'nin denetiminde faaliyet göstereceği, turizm sektöründe Akdeniz çanağında faaliyet gösteren tüm ülkelerde bu yatların kullanıldığı, bu yatlara yönelik sektörün talebi olduğu ifade edilmiştir.

Teklif'in 12'nci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Bakanlığın denetim yetkisini düzenleyen madde üzerinde yapılan görüşmelerde, denetim yetkisinin Bakanlık müfettişleri, kontrolörleri ve valilikler yanında Bakanlığın görevlendirmesiyle, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları eliyle de yapılabilmesine yönelik düzenleme yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Teklif'in 13'üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

2634 sayılı Kanunun 33'üncü maddesi uyarınca idari yaptırımların kamu hizmetiyle yetkilendirilmiş denetim elemanları tarafından uygulanabildiği, ancak maddeyle getirilen düzenlemede "Bakan tarafından yetkilendirilecek görevlilerce" şeklinde muğlak bir ifadenin yer aldığı, bu durumda Bakan tarafından özel kişilerin de görevlendirilmesinin mümkün hale geldiği, bu ifadenin değiştirilmesi gerektiği;

2634 sayılı Kanunun 30'uncu maddesinde il müdürlüklerine yetki verildiği, düzenlemenin bu maddeye atıf yaptığı, Teklif'in yasalaşması halinde denetim yapılacak tesislerin sayısının artmasından dolayı Bakanlık denetim elemanlarının yetersiz olacağı düşüncesiyle valilikler aracılığıyla diğer kamu görevlilerinin denetim yapabilmesine yönelik bir düzenleme yapıldığı ifade edilmiştir.

Tereddütlerin giderilmesi amacıyla verilen önerge doğrultusunda, madde metninde geçen "görevlilerce" ibaresi "kamu görevlilerince" şeklinde değiştirilmiştir.

Teklif'in 14'üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Madde ile, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı payının ödenmesine ilişkin yapılacak denetimlerde belgenin ibraz edilmemesi veya on beş gün içinde Bakanlığa ibraz edilmemesi halinde verilecek cezanın düzenlendiği, Ajansın Kanunu'nun 2019 yılında komisyondan geçtiği, o dönem Kanun görüşmelerinde aidatlara ilişkin hükmün uygulanma ihtimalinin olmadığı belirtiltiği, bu nedenle, Kanun'un çıkmasının üzerinden henüz iki yıl geçmişken düzenleme yapılarak ceza yoluyla bu aidatların tahsil edilmesinin planlandığı, pandemi döneminde zaten zor durumda olan turizm sektörüne bu Teklif'le yeni yükümlülükler getirildiği;

Teklif'in getirilme amacının turizm yatırımlarının hızlandırılması ve turizm yatırımcılarının iş ve işlemlerini kolaylaştırma olduğu, bu yasal düzenlemenin ceza ve yaptırım hükümleri içerdiği, bu Teklif'i bir cezalandırma yasası olarak görmenin yanlış olduğu, madde metninde düzenlenen uyarma cezasının daha önceden de var olduğu, maddeyle ayrıca, yazı, reklam, afiş, broşür ve benzeri araçlarla tüketiciyi yanıltan, kurallara uymayan, tüketiciye eksik ve kusurlu hizmet veren işletmelere buna ilişkin eksikliğin giderilmesi için otuz gün süre verilmesinin öngörüldüğü, mevzuata uymayan firmalara, yaptırımların doğrudan değil, uyardan başlayıp belge iptaline giden, kademeli bir şekilde uygulanmasına yönelik düzenleme yapıldığı ifade edilmiştir.

Teklif'in 15'inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Madde ile, para cezalarına ilişkin düzenleme yapılarak turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin üç beyanname döneminde Bakanlığa ibraz edilmemesi durumunda para cezasının iki kat uygulanacağı ve on beş gün süreyle faaliyet durdurma cezası verileceği, turizm işletmelerinin bu payı ödeyecek gücünün olmayabileceği, turizm sektörünün son yıllarda ciddi bir müşteri kaybına uğradığı, bu hususlar göz önüne alınarak cezaları düzenleyen bu maddenin Teklif metninden çıkarılması gerektiği, ayrıca salgın hastalık tedbirlerine uymayan tesislerin kapatılmasının yeni sorunlar doğurabileceği, işletmenin kapalı olduğu döneme rezervasyon yaptıran müşterilerin olabileceği, bu uygulamanın Türk turizmini olumsuz etkileyebileceği;

Pandeminin başlangıcından sonra Bakanlığın salgın hastalıklar konusunda birtakım düzenlemelere gittiği, turizm işletmelerine yönelik salgın hastalık tedbirlerine dair kurallar getirildiği, ancak pandemi kurallarını kabul etmeyerek ısrarla uymak istemeyen işletmelerin bulunduğu;

Pandemi sürecinde sıradan vatandaşlara tedbirlere uymadıkları gerekçesiyle 3.150 lira ceza uygulanırken turizm işletmelerine pandemi tedbirlerine uymamaları halinde uygulanacak 13.500 liralık cezanın çok caydırıcı olmadığı, miktarın artırılması gerektiği, ihlalin tekrarında faaliyetin durdurulmasının doğru olduğu ancak bunun denetiminin sağlıklı yapılması gerektiği, ayrıca işletmelere uygulanacak cezaların işletmenin büyüklüğüne göre kademeli bir şekilde belirlenmesi gerektiği, beş yıldızlı bir otelle küçük bir pansiyona aynı cezanın uygulanmasının adil olmadığı;

Verilecek cezaların işletmenin büyüklüğüne göre verilmesine ilişkin madde metninde hüküm bulunduğu, dört ve beş yıldızlı oteller ile dört ve beş yıldızlı tatil köyleri, özel tesis, butik otel ve kruvaziyer ve yat limanları hariç, diğer işletmeler için birinci fıkrada belirlenen para cezalarının yarısı oranında uygulanacağı ifade edilmiştir.

Madde üzerindeki görüşmeler neticesinde, salgın hastalık tedbirlerinin ikiden fazla ihlali durumunda işletmelere verilecek faaliyet durdurma cezası, kabul edilen önerge doğrultusunda madde metninden çıkarılmış, bu işletmelere sadece para cezası verilmesi benimsenmiştir.

Teklif'in 16'ncı maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Madde metninde geçen "Birinci fıkranın (j) ve (l) bendi kapsamında tesislerin turizm belgelerinin iptal edilmesi durumunda yetkili idare tarafından bir ay içinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatları da iptal edilir." hükmünün iş yeri faaliyetlerini kısıtlama anlamına geleceğinden teklif metninden çıkarılması gerektiği ifade edilmiştir.

Teklif'in 17'nci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Madde ile, denize kıyısı bulunan ilçelerin sadece sahil kesimlerinde değil, sınırlarının tamamında orman alanlarının içerisine lüks çadır, karavan veya temelsiz yapıların yapılmasına olanak tanındığı, bu durumun ormanların tahribine ve orman yangınlarının artmasına sebep olabileceği belirtilerek düzenlemenin Teklif metninden çıkarılması gerektiği;

Madde ile, denize kıyısı bulunan ilçelerde ve kültür ve turizm koruma gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde konaklama amaçlı tahsislerin Tarım ve Orman Bakanlığının görüşüyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılmasına yönelik düzenleme yapıldığı, ayrıca, bu yerlerde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması amacıyla ilgili mevzuatı uyarınca Orman Genel Müdürlüğü tarafından da kiralama yapılmasına imkân verildiği dile getirilmiştir.

Teklif'in 18'inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Madde ile, 2634 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit ve ilan edilen turizm bölgeleri, turizm alanları ve turizm merkezlerinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başka bir idari işleme gerek kalmaksızın kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi statüsü kazanmış sayılacağına hükme bağlandığı, bir idari işleme gerek kalmaksızın ibaresinin muğlak bir ifade olduğu, bu statü değişikliğinin ÇED raporu, ilgili yerel yönetimlerin görüş, öneri ve talepleri, hatta idari yargı kararları dahi olmaksızın yapılacağı, konunun tüm boyutlarıyla düşünülmesi gerektiği;

Maddede bahsi geçen bölgelerin, 1982'den beri turizm bölgesi, turizm merkezi, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi gibi adlarla Bakanlığın ilgili kurum ve kuruluşların görüşü, ilgili raporlar alınarak 2018'e kadar Bakanlar Kurulu kararıyla, 2018'den sonra da Cumhurbaşkanı kararıyla ilan edilen bölgeler olduğu, bu bölgelerin adları farklı olsa da uygulamada aynı usul ve esaslara tabi olduğu, bu nedenle madde ile bu bölgeler arasındaki farklılığın ortadan kaldırıldığı ifade edilmiştir.

Teklif'in 19'uncu maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

2634 sayılı Kanuna eklenen geçici madde ile, belediyeden işletme ruhsatı almış bulunan otellere turizm işletme belgesi verilmesine ilişkin sürecin düzenlendiği, bu sürecin küçük otellerin kazanılmış haklarının ihlaline yol açabileceği, bu otellerin yeni ruhsat almak amacıyla hem masraf yönüyle hem de ruhsat için gerekli koşulları sağlayabilme adına birtakım zorunlu iş ve işlemlere mecbur bırakılacakları, süreç içinde bu işlemleri gerçekleştirenler olacağı gibi gerçekleştiremeyenlerin de olacağı ve bu işletmelerin kapanma riskiyle karşı karşıya kalacakları;

Belediyeden işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı alarak faaliyette bulunan konaklama tesislerini mağdur etmemek amacıyla maddenin yazımında dikkatli hareket edildiği, bu şekilde faaliyette bulunan konaklama tesislerine maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde başvurmaları halinde, hiçbir belge talep edilmeden sadece başvuruya turizm belgesi verileceği, madde metninde buna ilişkin cümlelerin yazımında, belgenin alınacağı değil, verileceği şeklinde ifadeye yer verilerek Bakanlığa, sadece başvuruda bulunan işletmelere belge verilmesi konusunda yükümlülük getirildiği, bununla da yetinilmeyerek maddeye işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı kapsamındaki haklarının devam etmesine yönelik hüküm konulduğu, hiçbir masrafa ve işleme gerek kalmadan, belge verilmesi için başvurunun yeterli görüldüğü ifade edilmiştir.

Teklif'in 20 ve 21'inci maddeleri bağlantılı olduğu gerekçesiyle birlikte değerlendirilmiş, yapılan görüşmelerde,

Teklif'in 21'inci maddesinde "Orman sayılan alanlarda 15/5/2008 tarihinden önce kesin tahsisi yapılmış turizm yatırımları için tahsis edildiği tarihte yürürlükteki yapılaşmaya esas inşaat hakkı, tahsis süresi sonuna kadar kullanılabilir." hükmüne yer verildiği, 2008 yılında orman alanlarının turizm tahsisleriyle ilgili ülkedeki genel turizm beklentisinin ormanlarda yoğun yapılaşma şeklinde olduğu, 2021 yılına gelindiğinde beklentilerin farklı bir noktaya evrilerek düşük yoğunluklu, olabildiğince yüksek olmayan yapı kültürüne dönüştüğü, bu nedenle yapılaşmaya esas inşaat haklarının tahsis süresi sonuna kadar yürürlükte kalıyor olmasının endişe verici olduğu, bu nedenle 2008 öncesinde verilmiş tahsislerle ilgili imar haklarının o bölgede var olan çevre düzeni varsa çevre planı ya da bölge planları da dikkate alınarak yeniden revize edilmesinin doğru olacağı;

Daha önce de ifade edildiği gibi Tarım ve Orman Bakanlığının veya ilgili bakanlıkların Kültür ve Turizm Bakanlığı dışında yapılmış tahsislerinin bulunduğu, bunların sözleşmelerinin ilgili bakanlıkla yapılması ve bu bakanlıkların turizm tahsislerinde ihtisas sahibi olmamalarından dolayı bunların yürütülmesiyle ilgili sorunlar yaşandığı, bu tahsislerin dosyalarının Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmesiyle ilgili talep olduğu, maddeyle, bu tahsislerin Bakanlığa geçiş süreciyle ilgili hususların düzenlendiği, bu tahsislerin Bakanlığa devri durumunda tesislerin irtifak hakkı ve cirolarından devlete ödeyecekleri paylar konusunda avantajlarının olacağı, düzenlenen diğer bir hususun millî park alanlarındaki konaklama amaçlı tahsislerin Teklif'in yasalaşması durumunda Bakanlık tarafından yapılacağı ancak Kanun'un yürürlüğe gireceği tarihten önce tahsisi yapılmış, sözleşmesi imzalanmış iş ve işlemlerin bulunduğu, bu işletmelerin zarar görmemesi amacıyla ihaleleri yapılmış, sözleşmeleri imzalanmış tesislerin mevcut sözleşmelerden doğan haklarının devamına yönelik düzenleme yapıldığı, bu şekilde inşa edilen tesislerin ekonomik ömrü tamamlanana kadar mevcut emsallerinin devam ettiği, uygulamada bu tesislerin yeniden yapılanma yerine parça parça mevcut emsallerle yenilendiği, buradan hareketle bu tesislerin tahsis süresi dolana kadar sözleşmelerinde mevcut emsal ne ise onunla devam etmesi yönünde düzenleme yapıldığı, zira Bakanlığın yeni tahsislerde % 30'un üzerinde emsal kesinlikle vermediği dile getirilmiştir.

Teklif'in 22'nci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Düzenlenen geçici madde ile, maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde yer alan korunan alanlarda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ihale edilerek yaptırılmaya başlanılmış plan ve plan değişikliklerinin bu Bakanlık tarafından tamamlanmasının öngörüldüğü ifade edilmiştir.

Teklif'in 23'üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Madde ile, Kontrolörler Kurulunun kurumsal yapısını bozacak bir düzenleme yapıldığı, bu Kurulun yaklaşık elli yıldır var olduğu, görevinin ülke çapındaki tüm yatırım ve işletmeleri denetlemek olduğu, Kurulun halihazırda 60 kişiden oluştuğu, düzenleme ile başka kurumlardan 40 denetçi getirilmesinin öngörüldüğü, bu sayının Kurulun yapısını bozacak düzeyde olduğu, daha önce benzer bir düzenlemenin Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı için de yapıldığı, İçişleri Bakanlığından getirilen 16 kişinin müfettiş yapılarak Kurulun çalışma düzeninin bozulduğu;

Belediye belgeli tesislerin de Bakanlık denetimine girmesiyle birlikte denetlenecek tesis sayısının çok artacağı, kontrolörlerin yetiştirme dönemi göz önüne alındığında kısa sürede denetim elemanlarına ihtiyaç olduğu, denetim elemanı olarak alınacak personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevli denetim elemanları arasından seçileceği ifade edilmiştir.

Teklif'in 24'üncü maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Maddeyle, Teklif'in 11'inci maddesinde yer alan, Türk karasularında faaliyet gösterecek olan 39 metre ve üzerindeki yatlardan alınacak harçların düzenlendiği, uluslararası hukukta karşılıklılık ilkesinin bulunduğu, bu ilkeye göre yabancı bayraklı bir yatın Türk karasularında faaliyet göstermesi durumunda, Türk bayraklı bir yatın da o bayrak ülkesinde aynı haklara sahip olması gerektiği, bu maddenin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına verilen imtiyazları ortadan kaldırdığı ifade edilmiştir.

Madde metninde yapılan atıf hatasının düzeltilmesi amacıyla önerge verilmiş, önergenin kabul edilmesiyle hata giderilmiştir.

Teklif'in 25'inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Dünya genelinde etkili olan COVID-19 salgınının sona ermemiş olması ve bu durumun ülkemiz turizm sektörüne olumsuz etkilerinin halen devam etmesi nedeniyle 4706 sayılı Kanun'un geçici 26'ncı maddesi kapsamında ödeme süreleri ertelenen 1/7/2020 tarihi ile 31/12/2020 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ve hasılat paylarının ödemelerinin ertelenmesinin 31/3/2021'e kadar olan dönemdeki ödemelerini de kapsayacak şekilde uzatıldığı ancak pandeminin henüz sona ermemiş olması nedeniyle sürenin mart sonu değil, yılsonu olarak değiştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Teklif'in 26'ncı maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde jeotermal kaynaklarla ilgili olarak konusunda uzmanlaşmış personelin yeteri sayıda bulunmamasından dolayı sürecin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile jeotermal kaynağın bulunduğu yerin ilgili belediyesinin kontrol ve denetiminde olmasının uygun olacağı ifade edilmiştir.

Teklif'in 27'nci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde,

Maddeyle jeotermal kaynakların turizm yatırımında kullanılmasına ilişkin düzenleme yapıldığı, bu kapsamda bazı turizm alanlarında alınmış jeotermal ruhsatlarının iptal edilerek bu kaynakların ısıtma ve otellerde kullanılacak olmasının doğru bir uygulama olduğu, ancak bu ruhsatlara ilişkin düzenlemenin jeotermal elektrik santrallerini de (JES) kapsamı gerektiği, JES'lerin çevreye olumsuz etkilerinin bulunduğu;

Maddeyle, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından meri mevzuata göre verilen arama ve işletme ruhsatlarının haksız yere iptal edilmesine yönelik düzenlemenin kazanılmış hakların yok sayılması anlamına geldiği, bu itibarla maddenin Teklif metninden çıkarılması gerektiği;

Jeotermal tesislerin uygulamada çok geniş bir alanı kapattığı, bu alanlarda başka hiç kimsenin herhangi bir faaliyette bulunamadığı, bazı durumlarda jeotermal ruhsatı alan kişilerin alan üzerinde hiçbir çalışma yapmadan alanı kapatarak uzun süre beklediği, ruhsat alan kişilere sondaj yapılmasıyla ilgili belli bir süre tanınarak bu süre içinde çalışma yapmayanların ruhsatlarının iptal edilmesi gerektiği, aksi durumda ruhsat verilen bölgede başka bir yatırımcının çalışma yapamadığı ifade edilmiştir.

Teklif'in 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanununda düzenlemeler öngören 28, 29 ve 30'uncu maddeleri bağlantılı oldukları gerekçesiyle birlikte değerlendirilmiştir. Maddeler üzerinde yapılan görüşmelerde,

Türkiye'yi, kültürel mirasını, Türk dilini, kültürünü ve sanatını tanıtmak, Türkiye'nin diğer ülkelerle dostluğunu geliştirmek, kültürel alışverişini artırmak, bununla ilgili yurt içi ve yurt dışındaki bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak, Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek üzere kurulan Yunus Emre Vakfının amacı dışına çıkarıldığı bu nedenle ilgili maddenin tekliften çıkarılması gerektiği,

Yunus Emre Vakfının yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti devleti adına faaliyet gösterdiği, Türkiye'nin ve Türk kültürünün tanıtılması, Türkçenin öğretilmesi konusunda, Türkiye'yle bağ kuran insanların sayısının artırılması anlamında önemli bir kuruluş olduğu, bu nedenle desteklenmesi gerektiği, Vakfın her geçen gün büyüdüğü, 50 ülkede 60 kültür merkezi sayısına ulaştığı, Vakfın büyümesine paralel olarak personel ihtiyacının hâsıl olduğu, personel sayısının yetersizliği nedeniyle bazı ülkelerde açılması planlanan kültür merkezlerinin açılmadığı, düzenleme yapılarak, Vakfa diğer kurumlardan geçici olarak personel görevlendirme imkânı getirildiği ifade edilmiştir.

Teklif’in yürütme ve yürürlük maddeleri olan 31 ve 32’nci maddelerinde söz alan olmamıştır.

Yapılan görüşmeler neticesinde,

1 ve 2’nci maddeler aynen,

3’üncü madde; işlenecek hükümde yer alan, beş yıldızlı otel ve tatil köylerinin kendi öz malı araçlarıyla müşterilerine hizmet verebilmesine imkân sağlayan hükmün önergeyle teklif metninden çıkarılması suretiyle;

4’üncü madde, redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle,

5’inci madde aynen;

6’ncı madde; redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle,

7’nci madde aynen kabul edilmiş;

Turizm işletmesi belgeli tesislerde ve deniz turizmi araçlarında yabancı personel çalıştırılmasına imkân veren 8’inci madde Teklif metninden çıkarılmıştır.

9’uncu madde redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle kabul edilmiş ve 8’inci madde olarak metne işlenmiştir.

10’uncu madde; redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle kabul edilmiş ve 9’uncu madde olarak metne işlenmiştir.

11 ve 12’nci maddeler aynen kabul edilmiş ve sırasıyla 10 ve 11’inci maddeler olarak metne işlenmiştir.

13’üncü madde; işlenecek hükümde yer alan “yetkilendirilen görevlilerce” ibaresinin “yetkilendirilen kamu görevlilerince” şeklinde önergeyle değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiş ve 12’nci madde olarak metne işlenmiştir.

14’üncü madde aynen kabul edilmiş, 13’üncü madde olarak metne işlenmiştir.

15’inci madde; deniz turizmi araçlarının belgesinde belirtilen tür ve kapasiteye aykırı olarak faaliyette bulunması halinde uygulanacak para cezası yaptırımında, tür ve kapasiteye aykırılığın birlikte aranmasından kaynaklanan sorunların giderilmesi amacıyla, mevcut Kanunun 33’üncü maddesinin (h) bendinde yer alan “tür ve kapasiteye” ibaresinin “tür ve/veya kapasiteye” ibaresi şeklinde önergeyle değiştirilmesi ve salgın hastalık tedbirlerine aykırılık durumunda turizm işletmelerine, faaliyetin durdurulması yaptırımı yerine sadece para cezası uygulanması amacıyla, işlenecek hükmün 4’üncü fıkrasında yer alan “Birinci fıkranın (j) ve (k) bentleri” ibaresinin “Birinci fıkrasının (k) bendi” şeklinde önergeyle değiştirilmesi ve redaksiyona tâbi tutulması suretiyle kabul edilmiş ve 14’üncü madde olarak metne işlenmiştir.

16, 17, 18 ve 19’uncu maddeler aynen kabul edilmiş ve sırasıyla 15, 16, 17 ve 18’inci maddeler olarak metne işlenmiştir.

20’nci madde redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle kabul edilmiş ve 19’uncu madde olarak metne işlenmiştir.

21’inci madde, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiş ve 20’nci madde olarak metne işlenmiştir.

22 ve 23’üncü maddeler aynen kabul edilmiş, sırasıyla 21 ve 22’nci maddeler olarak metne işlenmiştir.

24'üncü madde, işlenecek hükümde yer alan atıf hatasının giderilmesi amacıyla “ikinci fıkrası” ibaresinin “üçüncü fıkrası” şeklinde önergeyle değiştirilmesi ve redaksiyona tâbi tutulması suretiyle kabul edilmiş ve 23'üncü madde olarak metne işlenmiştir.

25'inci madde aynen kabul edilmiş ve 24'üncü madde olarak metne işlenmiştir.

26'ncı madde; redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle kabul edilmiş ve 25'inci madde olarak metne işlenmiştir.

27'nci madde; redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle kabul edilmiş ve 26'ncı madde olarak metne işlenmiştir.

28'inci madde aynen kabul edilmiş ve 27'nci madde olarak metne işlenmiştir.

29'uncu madde; redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiş ve 28'inci madde olarak metne işlenmiştir.

30, 31 ve 32'nci maddeler aynen kabul edilmiş ve sırasıyla 29, 30 ve 31'inci maddeler olarak metne işlenmiştir.

Teklifin tümü oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi olan üyelere, şerhlerini vermeleri için 9/4/2021 Cuma günü mesai bitimine kadar süre verilmiştir.

Komisyon tarafından verilen yetki doğrultusunda, teklifin tamamı tereddütleri gidermek, anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler; kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş; metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, İstanbul Milletvekili Mustafa DEMİR ve İzmir Milletvekili Necip NASIR özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Metin Yavuz</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Konya	Aydın	Çanakkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Burhan Çakır</i>	<i>Mahmut Celadet Gaydalı</i>	<i>Ertunç Erkan Balta</i>
Erzincan	Bitlis	Artvin
	(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Yıldız</i>	<i>Ahmet Uzer</i>	<i>İsmet Tokdemir</i>
Aydın	Gaziantep	Hatay
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Gökân Zeybek</i>	<i>Hayrettin Nuhoğlu</i>	<i>Hulusi Şentürk</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

Üye <i>Mustafa Demir</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Şamil Ayrım</i> İstanbul	Üye <i>Necip Nasır</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Hasan Baltacı</i> Kastamonu (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>İlyas Şeker</i> Kocaeli	Üye <i>Ahmet Erbaş</i> Kütahya
Üye <i>Baki Şimşek</i> Mersin	Üye <i>Mürsel Alban</i> Muğla (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Recep Uncuoğlu</i> Sakarya
Üye <i>Ulaş Karasu</i> Sivas (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Nuran İmir</i> Şırnak (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Hamdi Uçar</i> Zonguldak

MUHALEFET ŞERHİ

39. Torba kanun: “Turizmi Teşvik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz.

➤ **27. Yasama dönemi yasama politikası üzerine:**

- 39. Torba kanun Turizmi teşvik kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi: 32 madde – 24 imza (Antalya Akp Mv. Atay Uslu) (2/3517 esas sayılı) İmar komisyonu
- 27.dönemde 38 (+1) torba kanun ile 1346 madde (+32=1378) görüşüldü.
- 600 kişi / TBMM toplam 170 (+1) kanun teklifi ile 2140 madde (+32=2172) yürürlüğe girdi.
- Tek kişi / Saray toplam 71 CBK ile 2311 maddeyi gerekçesiz yürürlüğe koydu.
- 27. Dönemde komisyonlardan genel kurul gündemine gelen 170 teklif: Anayasa 2- Adalet 10 – Plan ve Bütçe 25- Dışişleri 102- İçişleri 4- Sağlık 1- Çevre 2- Sanayi 8- Savunma 5- Eğitim 5- İmar 5 - Tarım 1 kez toplandı.

1.DURUM: 27. Yasama Döneminin 39. torba teklifiyle toplamda 1378 torba maddeyi görüşmüş olacağız. Bu torbayla 32 maddeyle 5 kanunda değişiklik yapılıyor ve bunların içinden 4 kanun da 5 ayrı komisyonda birden fazla görüşüldü. Bugüne kadar mecliste görüşülen 170 teklifin madde sayısı 2140, bunların yarıdan fazlası %66, yani (1346 maddesi) torba maddelerden oluştu.

2.DURUM: Saray 71 CBK ile 2311 maddeyi gerekçesiz yürürlüğe soktu. Tek başına. (29 CBK TORBA 500 MADDE)

- **Teklif ile 5 kanunda 30 maddede değişiklik yapılıyor.**
 1. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun-23 madde
 2. 492 sayılı Harçlar Kanununa-1 madde
 3. 4706 sayılı Hâzineye Ait Taşınmaz Mallarının Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun-1 madde
 4. 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun-2 madde

5. 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanununun-3 madde

- **4 kanunda, daha önce 5 ayrı komisyonda görüşülen 10 kanun teklifiyle tekrar değişikliğe gidildi.**

PLAN BÜTÇE KOM: 7226 TORBA 2
7194 DİJİTAL VERGİ
7244 KORONA
7256 İŞSİZLİK
7176 JEOTERMAL
7201 GÜVENLİK

ADALET KOM: 7155 ABONELİK

İMAR KOM: 7297 ADSIZ

ÇEVRE KOM: 7153 ÇEVRE

SANAYİ KOM: 7257 EPK

3. 4706 sayılı Hâzineye Ait Taşınmaz
Malların Değerlendirilmesi ve
Katma Değer Vergisi Kanununda
Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanunun-6 KEZ

7153-ÇEVRE (ÇEVRE)

7201- GÜVENLİK (PLAN)

7226-TORBA 2 (PLAN)

7244-KORONA (PLAN)

7256-İŞSİZLİK (PLAN)

7297-ADSIZ (İMAR)

4. 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve
Doğal Mineralli Sular Kanununun-2
KEZ

7176-JEOTERMAL (PLAN)

7257-EPK (SANAYİ)

1. 2634 sayılı Turizmi Teşvik
Kanununun-1 KEZ

7226-TORBA 2 (PLAN)

2. 492 sayılı Harçlar Kanununa-2 KEZ
7155-ABONELİK (ADALET)
7194-DİJİTAL VERGİ (PLAN)

Bir ön gözlem olarak belirtilmesi gereken husus, teklif içeriğinin başlığın çok ötesine geçmiş olmasıdır. Teklif maddeleri, turizm sektörü alanını kıyılardan orman ve meralara genişletmekle, esasen ülkenin doğal yapı ve varlıklarını da kapsamına almaktadır.

Bu açıdan, üç önemli konu veya sorun ortaya çıkmaktadır.

- Öncelikle, Teklif, Anayasa’ ya uygunluk sorunu açısından ele alınmalıdır. Anayasa’ya aykırı çok sayıda madde içermektedir.
- Sonra, Teklif, etki analizinden yoksundur; ülkenin doğal ve çevresel değerleri doğrudan ilgilendirdiği halde, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yapılmamıştır. Bu açılardan sorunludur. Çevresel düzenleme, hem çevresel değerlerin bütünselliği ilkesi açısından hem de Anayasa’nın çevreye ve ülkeye ilişkin hükümlerinin kendi içinde ve hak ve özgürlükler genel rejimi ile bağlantılı şekilde bir bütün olarak değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.
- Anayasal açıdan; yasa önerisi de torba şeklinde olduğundan ilkin düzenleme tarzı bakımından, sonra içerik olarak ele almakta yarar vardır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Bu yasa teklifi, Turizmi Teşvik Yasası. Ama görüştüğümüz sektör temsilcileri, turizm acenteleri, Türkiye Otelciler Birliği, yerel yönetimler, devletin içindeki orman sevdalıları ve çevrecilerin tümünün şiddetle karşı çıktığı, kimin ya da kimlerin gündeme getirdiğini çok anlayamadığımız bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Bir yasa teklifi gündeme geliyor ve 31 Mart 2019 ve 23 Haziran 2019 tarihlerinde yapılmış olan yerel seçimlerin sonuçlarında, yıllarca Akp ya da Milliyetçi Hareket Partisi tarafından yönetilmiş olan yerel yönetimlerdeki yönetim değişikliği sonrası oluşan yeni yönetim anlayışının merkezi hükümetin hoşuna gitmemesi nedeniyle, yerel yönetimlerin yetkilerinin sürekli olarak gündemimize gelen yasa teklifleriyle merkezi hükümete kaydırılmak istenmesini temel gerekçe göstererek Anayasa’ya aykırılık iddiamızda bulunuyoruz.

Bu yasa hangi dönemde geliyor? Bu yasa, Türk turizminin 2020 -2021 yıllarında âdeta yerlerde süründüğü, sektörün ciddi finansal sıkıntılar içinde yer aldığı bir dönemde, gerek konaklama vergisiyle gerek Turizm Tanıtım Ajansı üzerinden turizm sektöründeki insanların üzerine yüklenmiş olan iktidarın, bütün başarısız ekonomi politikalarının sonucunu turizm sektörünün sırtından çıkarma girişimini görüyoruz.

Kısa çalışma ödeneğinin kaldırıldığı bir dönemde buradaki teşvik yasası mı maddelerin içine konmuş sopa yasası mı, Turizmcilerin üzerine bindirilmiş olan ceza yasası mı anlamak

mümkün değil. Öncelikle bu yasanın adının Turizm Teşvik Yasası değil, turizm ceza yasası, turizmle uğraşanların ölüm yasası olarak değiştirilmesinin daha doğru olacağını düşünüyoruz.

TURİZM TEŞVİK KANUNU TEKLİFİNİN KOMİSYONDA GÖRÜŞÜLMEMEYE BAŞLANDIĞI TARİHTE TURİZM SEKTÖRÜNÜN İÇİNDE BULUNDUĞU GENEL DURUM

Dünya ekonomi sistemi, 2019 yılının Aralık ayının son günlerinde ortaya çıkan yeni tip Coronavirus (COVID-19) Pandemisi nedeniyle, ikinci dünya savaşından sonraki en ağır krizle karşı karşıya kalmıştır. Bu kriz hiç kuşkusuz sınırların kapandığı, seyahat özgürlüğünün zorunlu olarak ortadan kaldırıldığı bir ortamda turizm sektörünü felç etmiştir.

Bu süreçte turizm sektörüyle ilgili olarak açıklanan tüm veriler, yaşanan kaybın büyüklüğünü açık biçimde ortaya koymaktadır.

1990'lı yıllarda 500 milyonu aşan uluslararası seyahat sayısı 2011 yılında 1 milyar sınırını geride bırakmış, 2019 yılında dünya turizmi yüzde 3,8 oranında büyürken, gerçekleştirilen uluslararası seyahat sayısı 1 milyar 461 milyona, uluslararası turizm kaynaklı gelirler ise 1.5 trilyon dolar seviyesine yükselmişti.

Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC) tarafından açıklanan verilere göre ise turizm sektörünün dünya ekonomisine toplam katkısı 8,9 trilyon Dolar seviyesinde bulunmakta, dünya genelindeki istihdamın yüzde 10'unu oluşturmakta ve 330 milyon kişiye iş olanağı sağlamaktaydı. Tüm bu veriler turizm sektörünün tarihte ulaştığı en yüksek seviyeleri işaret etmekteydi. Ancak, Covid-19 Koronavirüs salgını bu yükseliş eğilimini tamamen tersine çevirdi. Pandemiyle geçen sürede açıklanan bu rakamlar en iyimser şekilde bakıldığında bile yarı yarıya düştü. Korona gölgesinde geçen 2020 yılında dünya genelindeki turist kaybı yüzde 72'yi bularak 1990 yılındaki seviyeye, 30 yıl önceye geriledi. Birleşmiş Milletler, koronavirüs salgınının, küresel turizm sektöründe 1 trilyon 300 milyar dolarlık gelir kaybına yol açtığını açıkladı.

2020'yi “turizm tarihinin en kötü yılı” olarak nitelendiren Dünya Turizm Örgütü (WTO) turizm sektöründeki gelir kaybının 2009 yılındaki küresel mali kriz döneminin 11 katına ulaştığını, sektörde küçük ve orta ölçekli işletmeler başta olmak üzere 100 ila 120 milyon işin tehlikede olduğunu bildirdi.

Ülkemize baktığımızda, 2019 yılında 52 milyona yakın turist ülkemizi ziyarete gelmiş ve yaklaşık 35 milyar dolar döviz girdisi elde edilmiştir. Bu rakamlar 2020'de yüzde 65 azalarak 12 milyar 59 milyon 320 bin dolara gerilerken, ziyaretçi sayısı 15 milyon 826 bin 266 kişiye düşmüştür.

Tüm etkinliklere yönelik iptallerden dolayı konaklama sektörü, seyahat acentesi ve buna bağlı tüm tedarikçilerin işleri durma noktasına gelmiştir.

Pandemi nedeniyle 2020’de Türkiye’de şehir otellerinin yarısından fazlası, kıyı otellerinin ise büyük bir bölümü kapalı tutulmuştur. Türkiye genelinde ortalama doluluk oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 47.8 düşüşle yüzde 35.4’e gerilemiştir.

Turizm istihdamı 2019 Ağustos döneminde 1 milyon 252 bin 332 kişiden, 2020 yılında aynı aya göre 1 milyon 050 bin 512 kişiye düşmüştür. Böylelikle turizm alanında gerçekleştirilen istihdamda yaklaşık 200 bin kişilik bir azalma yaşanmıştır. Kayıt dışı çalışanların da hesaba katılmasıyla resmi olmayan rakamlara göre ise sektörde yaklaşık 350 bin kişi işsiz kalmıştır.

Zor bir 2020’nin ardından, 2021 yılında pandemiyle mücadelede seyahat kısıtlamaları sıklaştıkça gerileme veyılın ilk aylarında turist girişlerinde büyük düşüşler yaşanmaya devam etmektedir. Zorunlu testler, karantinalar ve bazı durumlarda sınırların tamamen kapatılması, uluslararası seyahatin yeniden başlamasını engelledi. Buna ek olarak, aşılama uygulamasının hızı ve dağıtımının beklenenden daha yavaş olması turizmin yeniden başlamasını daha da geciktirdi.

Turizm gelirinin dibe vurduğu, yüzbinlerce turizm emekçisinin işsiz kaldığı, beş yıldızlı konaklama tesislerinden küçük pansiyonlara kadar tüm işletmelerin kapandığı, siyasi iktidarın elle tutulur, gözle görülür hiçbir maddi yardım yapmadığı, turizmciyi pandemiyle birlikte kaderine terk ettiği bu ortamda Turizm Teşvik Kanun Teklifi 30 Mart 2021 tarihinde TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu’na sevk edilmiş 01 Nisan 2021 tarihinde adı geçen komisyonda görüşmelere başlanmıştır.

Teklifin genel amacı imza sahibi tarafından şu şekilde gerekçelendirilmiştir:

“Teklif ile, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri için belirlenen istisna, muafiyet ve teşvik hükümlerinin turizm merkezleri hakkında da uygulanması; konaklama tesislerine turizm işletmesi belgesi alma zorunluluğu getirilmesi; ücretsiz girişli günübirlik tesis yapılmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi; turizm merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri sınırları içinde imar planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığına verilmesi; belgeli yatırım ve işletmelerin tümünün devredilmesi, kiraya verilmesi, şirket unvan ve ortaklık yapısının değiştirilmesi ve işletme türünün kısmen veya tamamen değiştirilmesi durumunda Kültür ve Turizm Bakanlığından izin alma zorunluluğunun kaldırılması; turizm işletmesi belgeli işletmelerde yabancı personel çalıştırılabilmesine yönelik düzenleme yapılması; deniz turizmi tesisleri işletmeciliği ile deniz turizmi araçları işletmeciliği ve turizm amaçlı sportif faaliyet işletmeciliği yapılabilmesi için belge alma zorunluluğunun getirilmesi; Türk bayraklı yatların işletilmesine ve kiralanmasına ilişkin düzenleme yapılması; işletmelerin belgelendirilmelerine yönelik denetimlerin, denetim yetkisinin sınırlarının belirlenmesi kaydıyla valilik aracılığıyla da kullanılabilmesi; para cezalarının denetim yetkisini kullananlar tarafından da verilebilmesi; para cezası verilecek durumların yeniden düzenlenmesi; turizm belgesinin iptali yaptırımının uygulanacağı durumların belirlenmesi; jeotermal kaynakların turizm amaçlı kullanımına yönelik düzenlemeler yapılması; Yunus Emre Vakfının organlarına seçimle gelen üyelere ilişkin olarak yedek üyeliğin düzenlenmesi ve kamu kurumlarında istihdam edilen devlet memurları ile

öğretim elemanlarının Vakıfta personel olarak görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yapılması amaçlanmaktadır.”

Kanun teklifi gerekçesinde masumane şekilde belirtildiği gibi bu bir teşvik yasası mı yoksa turizmciyi cezalandırma kanun teklifi mi olduğunu başlıklar halinde değerlendirmek gerekir:

BU KANUN TEKLİFİYLE YEREL YÖNETİMLERİN YETKİLERİ VE GELİRLERİ MERKEZE KAYDIRILMAKTA, YEREL YÖNETİMLER TURİZM FAALİYETLERİNDEN SAF DIŞI EDİLMEKTEDİR

Turizm işletmeleri, sektörün kendi doğal sorunları yanında çeşitli olumsuz koşullara maruz kalarak inişli-çıkışlı bir süreçte ayakta kalmaya çalışmaktadırlar. Bu koşulların ise kimi işletmelerde daha etkili olduğu ve kırılganlıklara yol açtığı görülmektedir.

Turizm işletmelerinin kırılganlıklar içinde bulunduğumuz dönem itibariyle sorunları başta pandemi olmak üzere, mevsimsel dalgalanmalar, turist tercihindeki ani değişimler, yasa ve mevzuat sorunları, ekonomik sorunlar, güvenlik sorunları, politik sorunlar ve rekabetçi baskılar olarak belirlenmiştir.

Siyasi sorunların başında ise, siyasi iktidarların turizm sektörüne bakış açısı belirleyici olmaktadır. AKP iktidarlarının turizm sektörüne bakış açısı hep sorunlu olmuştur. Özellikle son yerel yönetim seçimlerinin ardından, başta Cumhuriyet Halk Partisi olmak üzere muhalefet partilerinin turizm ağırlıklı ilçelerdeki yerel seçim başarısı, AKP iktidarının bu alana yönelik olarak belediyelerin yetkilerinde kısıtlamaya gitmesine neden olmuştur. Bu aslında yerel seçimlerde turizm beldelerini kaybeden AKP’nin “intikam yasası”dır.

Burada yeni tanımlar getiriliyor; Basit konaklama, turizm işletme belgesi, turizm belgesi, turizm merkezleri, belediye belgeli turizm işletmeleri, Turizm Bakanlığı... Bütün bunlara bakıldığında, merkezîyetçi, bürokratik devlet yapılanmasının giderek kılcal damarlara kadar işlediği bir anlayışın yansımasını görüyoruz. Bu kavramlar aracılığıyla yetkilerin yerel yönetimlerden merkeze, bakanlıklara kaydırılma amaçlandığını görmekteyiz.

Hazırlanan kanun teklifinde Turizmi Teşvik Kanunu ve diğer kanunlarda yer alan teşvik tedbirleri ile istisna, muafiyet ve haklardan yararlanabilmek için Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan turizm yatırımı belgesi veya turizm işletmesi belgesi alınması zorunluluğu getiriliyor. Buna göre artık belediye belgeli tesis olmayacak, belgelendirmede tek yetkili Kültür ve Turizm Bakanlığı olacak.

Belgeli yatırımların, bakanlıkça belirlenen süreler içinde tamamlanarak işletmeye açılması ve bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almaları zorunlu olacak. Teklif ayrıca, bakanlık tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen konaklama işletmelerinin iptal kararının tebliğ tarihinden itibaren 1 yıl içinde yeniden turizm işletmesi belgesi almalarını zorunlu hale getiriyor.

İktidar partisi AKP açısından, bu kanun teklifinin ana hedeflerinden biri de “yerel yönetimlerin elinde bulunan turizm tesislerini ve yine yerel yönetimlerde bulunan turizmle ilgili bazı yetkileri Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığı ile merkezi yönetime almaktır.

Küçük pansiyonlardan plaj işletmecisine, deniz turizmi yapan tüm işletmelerden tur teknelerine kadar, bakanlıktan işletme belgesi alma zorunluluğu getirilmesi; belediye belgeli işletmelerin ortadan kaldırılması, turizm işletme belge verme yetkisini tek çatı altında toplamak değil, turizmi tek adam rejimine uyarlamak, muhalif belediyelerin gelirlerini elinden almak, onları turizm sürecinden dışlamak, saf dışı etmektir.

AKP daha önce de muhalif belediyelerin yönetimde olduğu kentlerdeki turizm gelirlerini ele geçirmek, bu belediyelerin gelirlerini kesmek için yollar denemiş, özellikle Muğla ilindeki turizm faaliyetleri ile öne çıkan MUÇEV Turizm Tic. Ltd. Şti’ni Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Valilik eliyle kurdurmuş, belediyenin işletmesindeki birçok tesisi bu şirketin işletmesine vermişti. MUÇEV adlı şirket bir limited şirket olmasına rağmen belediyenin hizmet alanına giren işleri yapıyor, gelirlerinden elde ettiği kazançla birtakım yardımlarla iktidar partisinin propagandasını yapmaktan geri durmuyordu. CHP milletvekilleri bu girişimi deşifre etmiş, “kıyı ilçelerinde paralel belediyecilik kuruluyor” diyerek kamuoyunu uyarmışlardı.

Şimdi ise AKP, getirilen bu yasa teklifiyle birlikte bakanlık eliyle MUÇEV modelini tüm kıyı kentlerine yaymakta, belediyelerin turizm faaliyetindeki tüm yetkilerini elinden almakta, belediyenin yapması gereken iş ve işlemlerde Kültür ve Turizm Bakanlığı’nı yetkilendirerek, belediye yönetimlerini zayıflatamaya çalışmaktadır.

Yine, teklifin yasalaşması halinde Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleriyle turizm merkezlerinde yol yapım, bakım, içme suyu ve kanalizasyon yapım ve bakımı, her türlü alt ve üstyapıya ilişkin belediye hizmetlerinin turizm hizmetleri yönetim birlikleri tarafından yerine getirilmesi söz konusu olacaktır. Bu yönüyle turizm bölge ve merkezleri, mevcut durumdaki organize sanayi bölgeleriyle benzer bir statüye kavuşmuş olacaktır. Organize sanayi bölgelerinde olduğu gibi kendi içinde kapalı devre çalışan birlikler gibi turizm merkezleri yaratarak buraların tamamıyla yerel yönetimlerin denetimi ve hizmetlerinin dışına çıkarmak amaçlanmaktadır. Böylece belediyeler bu tesislerin bulunduğu alanlara hizmet sağlamakta sorumlu olacaklar ancak bu tesislere izin verme ve denetleme yetkisine sahip olamayacaklardır.

Teklifle, turizm bölgesi ve merkezlerinin dışındaki denize kıyısı olan ilçelerde ve milli parklarda konaklama tesislerinin Bakanlıkça tahsil edilmesi sağlanmak istenmektedir. Buna ilave olarak, herhangi bir yerde belediyelere veya il özel idaresine ait taşınmazların yatırımcıların talebi ve ilgili belediyenin uygun görüşüyle tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere Bakanlık tarafından yatırımcıya tahsis edilebilecek.” hükmü getirilmektedir. Her ne kadar teklifte bu taşınmazlara ilişkin düzenlemelerin kapsamının Bakanlık ve maliki idare arasında düzenlenecek protokolle belirlenmesi önerilmiş olsa da teklifin yasalaşması halinde mülkiyeti belediyelere ait olan ve kentlerin ihtiyacı doğrultusunda belediyelerce farklı amaçlarla kullanılması planlanan taşınmazların yatırımcı talebi üzerine Kültür ve Turizm Bakanlığı’nca turizm tesisi amacıyla tahsis edilmesinin önü açılmaktadır. Bu durum, belediyelerin kendi mülkiyetindeki taşınmazlar üzerindeki tam ve etkin bir yararlanma imkanını tehdit edecek, belediyelere hizmet açısından anayasaya aykırı sonuçlar doğmasına yol açacaktır.

Yeni yasayla kara yolunda yapılan turizm taşımacılığı kapsamında beş yıldızlı otellere ayrıcalık tanınarak 5 araca kadar transfer hizmetinde bulunma hakkı tanınması 5216 sayılı Kanun’a açıkça aykırılıktır. Belediyelerin yetkisinde olan ulaşım hizmetleri ile ilgili karar süreçleri UKOME’ lerde (orayı da zaten antidemokratik bir biçimiyle seçimleri kaybettikten sonra UKOME’ lerdeki yetkili insan sayısını 5 artırarak belediye başkanlarının ellerini de kollarını da bağladılar.) alınması gerekir. Burada her beş yıldızlı otel getirilen 2.900 cc’ nin üzerindeki motor kapasitesine sahip araçlarla ilgili de binlerce arac yetkisiz olarak sistemin içine dahil ediliyor. Şimdi, İstanbul Taksiciler Odası var, iktidarınızın bir numaralı yandaşları, ya onlar bile bu getirdikleri bu teklif karşısında “El insaf.” diyorlar ya el insaf. TÜRSAB burada broşürler bastırılmış. Bu pandemi yani sadece lüks otel sahiplerini mi vurdu ki o otel sahiplerinin büyük bir kısmı yerli ya da yabancı büyük sermaye şirketleri. TÜRSAB’a bağlı olan acentelerin 14 aydır evine ekmek götüremediğinden bakanlığın ve iktidarın haberi yok. Bu insanlarla ilgili hiçbir düzenleme konulmuyor, bir de bunların yaptığı hizmetleri, büyükşehirlerde taksi plaka sahibi olan insanların yaptığı, turizm bölgelerinde seyahat acenteleri üzerinden yapılan işlemlerle ilgili büyük otellere hak veriyorlar. Biz büyük otel sahipleri ile de görüştük. Konaklama hizmeti Turizm Bakanlığının yetkisinde olan bir hizmettir, taşımacılık hizmeti Ulaştırma Bakanlığı ve büyükşehir belediyelerinin uhdesinde olan bir hizmettir. Niye Turizm Bakanlığı taşımacılık işine de el atıyor? Kim bunu talep etti? Büyük oranda Antalya bölgesindeki paket turla getirip götürən işletmeler. Biz, Türkiye’de turizmin yaygınlaşması, yerel halkın işletmelerinde, dükkanlarında turizmden pay alabilmesi için olabildiğince, havaalanı otel arasındaki turizmin başka kültürel etkinliklerle doğa ya da spor etkinlikleri ile başka amaçlarla yaygınlaşarak o bölgede yaşayan esnafın da turizmden pay alması için önlemler savunurken iktidar orada 3 - 5 bin insanın ekmeğini yediği bir ilde, bir büyükşehirde bile büyük sermayeye peşkeş çekiyor. Bunun kabul edilebilir bir yanı yoktur. Özetle o şehirlerdeki taksicileri, o şehirdeki seyahat acentesine bağlı olarak çalışan tur operatörlerinin tümünün ekmeğiyle oynayacak bir düzenleme bu yasanın içine koyulmaya çalışılmaktaydı. Komisyon görüşmeleri sırasında yoğun baskımız, sektör temsilcilerinin haklı talepleri sonucunda bu teklif geri çekilmek zorunda bırakılmıştır.

BU BİR TEŞVİK DEĞİL CEZA YASASIDIR

Yasanın ismi ne? Turizmi Teşvik Yasası. Getirdikleri hükümlerin neredeyse tamamı turizm sopa yasası. Yani hep “Onu yapmazsan, bunu yapmazsan...” denilerek sopa gösterilmektedir. Bu yasanın neresinde teşvik var, neresinde Türk otelcilerini koruyan, Türkiye’deki turizm bölgelerinin sorunlarını giderecek, Türkiye’de turizm sektöründe iş bulamayan, mevsimlik işçi olarak çalışan yüz binlerce fakir Anadolu köylü çocuklarının hakkını koruyan bir şey var? Ne yazık ki yok. Ne var? Alelacele, Sayın Bakan “Şunu çıkarın.” diyor, hemen bir teklif hazırlanıyor, önümüze geliyor. “Bunu sektör temsilcilerine sordunuz mu?” diyoruz, “Sorduk.” diyorlar; Sormadıkları o kadar belli ki; bu maddelerin önümüze konulması sorulmadığının temel kanıtı. Bu, Turizmi Teşvik Yasası değil, Türk turizmini cezalandırma ve Türk turizmciisini sopayla hizaya getirme yasasıdır.

Turizm, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde hem sürdürülebilir kalkınma ve istihdamın, hem de toplumsal refahın ve barışın sağlanmasında önemli sektörlerden biridir. Bu

bağlamda; turizm sektörünün ülke ekonomilerine ve vatandaşlarına sağladığı faydaların boyutunun büyüklüğü, bu sektörün sağladığı faydalardan pay almak isteyen siyasi iktidarlara, yeni politikalar üretmeye ve bu politikaları etkin bir şekilde kullanmaya zorlamaktadır.

Türkiye ekonomisinin üretimde kullandığı yüksek miktardaki ithal ara malları ve enerjide dışa yüksek oranlı bağımlılığı nedeniyle genellikle cari işlemler açığı vermekte ve turizmi cari açığın kapatılması için bir alan olarak görmektedir. Fakat AKP iktidarı, bu beklentilerini yerine getirmesi için turizme ve turizmciye destek olmak yerine, turizmcinin sırtına direkt ve dolaylı vergilerle yük bindirmektedir.

Belediyelerin turizm işletme belgesi verme yetkisinin kaldırılması, tüm işletmelerin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilecek Turizm İşletme Belgesi almasını zorunlu hale getirilmesinin tek gayesi, bütün bu işletmelerin vergiye tabi tutulması amacıyla yapılmıştır.

Turizm sektöründeki tüm işletmelerin, bakanlıktan turizm işletme belgesi almasının zorunlu tutulması, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'na alınan turizm payının ve konaklama vergisinin kapsamının genişletilmesidir. Belgeyi alan her işletme otomatik olarak bu vergilerin muhatabı olacaktır.

Neredeyse turizm bölgesinden geçen her kuştan bile bakanlıktan belge alması zorunluluğu getirilmesi, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'na yeterli miktarda para girişi yapılamaması nedeniyledir. Pandemiden kaynaklı ötelemeler nedeniyle 2020 yılında kasası boş kalan ajans, vergi alınacak işletme sayısını çoğaltarak gelirlerindeki açığı kapatmak istemektedir.

Kanun teklifinin 2 nci maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle “Turizm Hizmetleri Yönetim Birlikleri” kurulmaktadır. Turizm işletmeleri ve yatırımcıların birliğe üye olması ve aidat ödemesi zorunlu hale getirilmiştir. Hangi işletmenin ne kadar ödeme yapacağı ise bakanlık tarafından belirlenecektir.

Bu uygulamayla, turizmciye “birlik aidatı” adı altında zorunlu bir vergi daha getirilmiştir. Kurulacak birlik Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olacağından, siyasi olarak iktidara bağımlı yani bir “arka bahçe” olacaktır. AKP iktidarı bu birlikler aracılığı ile hem turizm işletmelerini baskı altına alacak, hem bunlardan para toplayacak, hem de toplanan paralarla finanse edilen bu birlik yönetimlerinde siyasi kadrolarını besleyecektir. Ayrıca, yerel yönetimlerin turizm alanlarındaki etki ve yetkisi de bu birlikler aracılığı ile kırılmak istenmektedir.

Türkiye’de 10 milyona yakın işsiz var, 10 milyondan fazla işsiz var, bu yetmezmiş gibi turizm tesislerinde çalışan yabancı sayısıyla ilgili bütün kısıtlamaları kaldırarak bunu serbest hâle getirilmeye çalışılmaktadır. Adalet ve Kalkınma Partisi Grubundaki milletvekillerine sormak lazım bu yasayı okuyarak mı getirdiler acaba? Hiç farkında değiller mi? imza attıkları yasanın ne getirdiğinin farkında değiller mi sormak istiyoruz?

Onun ötesinde, kamu eliyle işletilmiş olan tesislerde, vilayet evleri, kamu kuruluşlarına ait olan tesislerle ilgili kapsam dışında bırakılırken gene burada bakıyoruz belediyeleri ve belediyelere bağlı olan işletmeleri kamu kurumu gibi görmeyen bir çarpık zihniyetle de karşı karşıyayız. Bütün bu nedenleri bir araya getirdiğimizde bunlar ve bunlar gibi çok sayıdaki sakıncalı maddeye de karşıyız.

ORMANLAR BAŞTA OLMAK ÜZERE DOĞAL ALANLAR TURİZM YATIRIMI ADI ALTINDA BÜYÜK BİR YAĞMA VE TALANA AÇILMAKTADIR

2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’ndaki maddelerle birlikte birçok kanunda değişiklik yapan bu teklifle birlikte meralar, kışlaklar, sulaklar, kıyılar, plajlar, köy tüzel kişiliğinin kullanımında olan orman alanları Bakanlığın yetkisiyle, “turizmi teşvik” kavramı adı altında büyük bir yağma ve talana açılmaktadır.

Kanun teklifinin daha ilk maddesinde bu yağma ve talan amacı açıkça görülecektir. Şöyle ki:

Mevcutta yürürlükte bulunan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “turizm hareketleri ve faaliyetleri açısından öncelikle geliştirilmesinde kamu yararı bulunan orman vasıflı olanlar dahil” denilmek suretiyle orman alanları açık bir şekilde talana açılmaktadır. Devlet bir şirket değildir. Anayasada mutlak ve kati şekilde korunması hükme bağlanan orman alanları, turizm faaliyetlerinden kar elde etme pahasına hiçbir şekilde kullanıma ve yapılaşmaya açılmaz. Özellikle küresel iklim krizinin çok yaygın olarak etkilerinin yaşandığı günümüzde, orman alanlarının önem derecesinin çok daha iyi kavranması gerekmektedir.

Tüm dünyada turizm sektörü, doğal alanları uluslararası koruma programlarına alarak gelen turistlere çevresel duyarlılığı önemli bir turistik ürün olarak pazarlarken, geçmiş yılların artık rağbet görmeyen vizyonu ile doğa alanlarını turizm gerekçesiyle turizm alanı ilan etmek değişen dünyada çok sınırlı sayıda, sadece AKP iktidarının ve bir kesim dışında kimsenin kabul etmeyeceği bir yaklaşımdır. Bu vizyon kentleri yapılaşmaya boğuşan düşüncenin turizm gerekçesiyle doğayı da betonlaştırma çabasından başka bir şey ifade etmemektedir.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde ÇED olumlu kararı ve ÇED gerekli değildir kararı verilen yatırımlara hakkında; yatırımın gerçekleşmesi için alınması gereken tüm izin onay ve ruhsatlar ile ilgili kurumlarca başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın 15 gün içinde karar verilir; irtifak hakkı dahil diğer bütün işlemleri en geç üç ay içinde tamamlanır; yatırımın tamamlanıp de sizin işletmeye geçebilmesi için alınması gereken izin ve ruhsatlarda ilgili kurumlarca on beş üçünde verilir.” Hak nerede? hukuk nerede? Meraları açıyorlar, kışlakları açıyorlar, sulakları açıyorlar, kıyıları açıyorlar, plajları açıyorlar, köy tüzel kişiliğinin kullanımında olan orman alanlarını Bakanlığın yetkisiyle turizme açıyorlar. E, halk mahkemeye gidecek, yargıya gidecek; ÇED olumlu kararı versin. Zaten ÇED’ lerin nasıl oluştuğunu biliyoruz; ÇED gerekli değildir raporu, onun da nasıl verildiğini biliyoruz. Burada diyor ki: “On beş gün içinde ilgili kurum ruhsat verecek.”

Zaten bu yasa, gitmek üzere olan bir iktidarın, çok başarısız olan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin giderayak nerede bakır kalmış alanlar varsa onlarla ilgili çok kısa sürede birilerine buraları verme planıdır. Bu yasanın içinde geçen ana ilke budur, ana fikir budur.

Otlaklar, meralar, kışlaklar tarım ve hayvancılık faaliyetinin olmazsa olmazlarıdır. Meralar, her şeyden önce kendi içinde bir ekosistem demektir. Bu ekosistem bitki ve hayvanlardan oluşan canlılara toprak altında ve üstünde ev sahipliği yapmaktadır. Pandemi dönemi bizlere hayvancılığın, tarımın ne kadar önemli olduğunu, ülkelerin bu alanda kendi kendilerine yetebilmelerinin ne kadar hayati önem taşıdığını bir kez daha göstermişken, bu alanların

adeta yağmalanmasını sağlayacak bir düzenleme yapılmasını ancak “akıl tutulması” ile açıklanabilir görüyoruz. Nereyi açıyoruz biz, nedeyi turizm alanı ilan ediyoruz? AKP’li bürokratlar ve Milletvekilleri etin kilosu kaç para olduğunu bilirler mi? Bilmezler tabii. Çünkü böyle bir dertleri yok çünkü bu derdin sahibi olan bu memleketin 83 milyon insanı. Hayvancılık, küçükbaz hayvancılık ciddi biçimiyle azalmış. Türkiye’nin yaylakları, kışlakları ve meralarında ciddi saldırılar var. Ucube bir imar barışı yasasıyla zaten bütün meraların içine yüz binlerce kaçak yapı yapılarak mera olma özellikleri kaybedildi. Yine talan, yine betonlaşma.

BU KANUN TEKLİFİ KABOTAJ KANUNUNA AYKIRIDIR

Bu teklifle Boyları 39 metre üzerinde olan yabancı bayraklı ticari yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine izin verilmektedir.

Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) Ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcraı San'at Ve Ticaret Hakkında Kanun. Kanun numarası 815. Kabul tarihi 19 Nisan 1926 yani Cumhuriyetin erken dönemi, yani kapitülasyonların kaldırılıp Türkiye Cumhuriyeti devletine millî sınırları içinde ve karasularında tam bağımsızlığı ilan etmeyle ilgili çıkardığı çok önemli bir yasa. Yasa’nın 1’inci maddesi bu. Yasa hâlâ yürürlükte. Yani Kabotaj Yasası hâlâ yürürlükte. Cumhurbaşkanı kararnamesiyle bir gecede iptal edilecek hâli yok.

Peki Nisan 1926 tarihli 815 numaralı kanun ne diyor?

“Madde 1 - Türkiye sahillerinin bir noktasından diğerine emtia ve yolcu alıp nakletmek ve sahillerde limanlar dahilinde veya beyrinde cer ve kılavuzluk ve her hangi mahiyette olursa olsun bilcümle liman hidematını ifa etmek yalnız Türkiye sancağını hamil sefain ve merakibe münhasırdır.” Yani “Türk menşeli gemiler tarafından yapılır.” diyor.

“Madde 2 - Nehirler ve göller ve marmara havzasıyla boğazlarda bilumum kara sularıyla kara sularına dahil bulunan körfez, liman koy ve sairede vapur, romorkör istimbót, motörbot, mavna, salapurya, sandal, kayıt velhasıl makine, yelken, kürek ile müteharrik merakibi kepire ve sagire ile tarak, prizman, maçuna, algarina, şat ve her nevi nakliye ve su dubaları limyo, sefaini tahlisiye ve emsali ile şamandıra, sal gibi sabit ve sabih vesait bulundurmak ve bunlarla seyrüsefer ve nakliyat icra etmek suretleriyle ticaret hakkı Türkiye tebaasına munhasırdır.” CHP Grubu olarak, yasaı getiren milletvekillerinin ne 1926 tarihli Kabotaj Kanunu’nu ne de bu getirdikleri düzenlemeyi okumadıklarını, dolayısıyla da ne anlama geldiğini bilmediklerini düşünüyoruz. Bu maddeyi okuyan ve anlayan hiçbir vatanseverin bu maddeyi bu kanunun içine eklemeyi düşünmeyeceğini düşünüyoruz.

Ne getiriyor teklif?

39 metrelikten büyük yatların ticaret yapmasının iznini getiriyor. Yani Kabotaj Yasası kalktı mı? Buna ilişkin bir düzenleme mi yaptık? Ne gelmiş? Bakın, bu yasa 1926’da çıkmış, sonra ek bir madde gelmiş, 2013’te 6491 sayılı Kanun’un 27’nci maddesiyle “ecnebi tahlisiye gemileri”

ve sonradan gelmek üzere petrol arama ve üretim faaliyetinde kullanılan deniz vasıtaları eklenmiş buna. Yani bu Kabotaj Yasası Türk ticari firmalarına ve Türk tebaasına yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına verilen bu hakkın istisnası olarak tahlisiye gemileri yani kurtarma gemileri diyelim ya da petrol arama ve petrol üretim faaliyetinde bulunacak olan deniz nakil araçların için istisna bir hüküm getirmiş. Şimdi, Büyük Mustafa Kemal Atatürk'ün bu yeni cumhuriyette, bu millî sınırlar içinde ekonomiyi ayakta tutmak için kendi milletine karşı yapılmış olan bu büyük ekonomik imtiyazlar sebebiyle haksızlığı gidermek için getirdiği bir düzenlemeyi burada kaldırmak istiyorlar.

43'cü madde şöyle der; “Kıyılar, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.” Şimdi, burada kamudan kastettiği biziz zaten Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, bizi içinde bir çatı olarak toparlamış olan Türkiye cumhuriyeti devleti ve onun kurumları. O nedenle bir Anayasa metninde zaten bundan daha öte bir maddenin yazılmasını öngörmemiz çok mümkün değil. Bu yasanın Kabotaj Yasası'nın 39 metre üzerindeki ticari yatların sahillerimizde iç turizm alanlarımızda ticari taşımacılık yapmasının önü açılmaktadır. Bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde hani biz aya füze gönderiyorduk? 39 metrelik yatı mı yapamıyoruz ki biz bunları yurt dışından temin ediyoruz? Bu biçimiyle de anlaşılması çok mümkün değil.

Kabotaj hakkına sahip çıkma emperyalizm ve sömürgeciliğe karşı denizden bir başkaldırı demektir. Çünkü limanlar ve karasularının fiili ve hukuki olarak ülke topraklarından hiçbir farkı yoktur. Limanlar ve Kabotaj Kanunları gibi düzenlemeler ile kamu eliyle yürütülen gemi ve liman işletmeciliği yatırımları; 1990'lı yıllara kadar ticari gemilerin Türk ürünlerini yabancı pazarlara ulaştırması, liman ve iskelelerin ihracat kapısı olması, ülke içinde üretimi ve iktisadi gelişimi teşvik etmesi, sektörler bazında istihdam imkânlarını genişletmesi ile Cumhuriyetimizin bugünlere gelmesinde önemli katkılar sağlamıştır.

Bunu kayıt altına almak, tarihin not defterine kaydetmek gerekir. Burada herhangi bir maddenin, yasanın herhangi bir maddesini değil Türkiye'nin Lozan'la tapu altına alınmış olan millî kara sularındaki hakimiyetinin ortadan kaldırılmasının yolunu açacak olan bir maddeyi konuşuyoruz. Bu, Anayasa'ya tümüyle aykırıdır.

GEREKLİ ALT YAPI ÇALIŞMALARI HAZIRLANMADAN “LÜKS ÇADIR KAMPLARI”KURULMAKTADIR

Lüks çadır kampçılığı, “beş yıldızlı otellerde konaklamaktan sıkılan ve bunalan, Avrupalı turistlerin” ortaya çıkarttıkları, yeni ve farklı bir konaklama, tatil yapma anlayışı olarak tarif edilmektedir. Turistlere “klasik otel konaklamasından kaçış sağlaması ile birlikte doğa ile iç içe olmayı ve macera yaşamayı lükse dönüştüren, açık alanda konaklamayı rahat ve konforlu hale getiren, son zamanların yeni turizm trendi, yeni bir turistik ürün çeşidi” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar sektördeki uzmanlar tarafından yapılmaktadır.

Bu kanun teklifinin 4 üncü maddesiyle “lüks çadır kampçılığı” kavramı getirilerek, bu tesislerin orman arazilerinde yapılmasının önü açılmaktadır. Bu durumda ormanlar alanları yeni bir tehditle karşı karşıyadır.

“Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alınması müteakip, başka bir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde bu tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilir” düzenlemesi ile bu tesislerin açılması belediye izninden muaf tutulmuştur.

Ayrıca belediyenin bu lüks çadır tesisleri üzerinde denetim yetkisi olmaması şu soruları akıllara getirmektedir:

- 1- Bu lüks çadır tesislerinin elektrik, kanalizasyon gibi alt yapı hizmetleri nasıl karşılanacaktır? Bu hizmetleri kim yerine getirecektir?
- 2- Orman içine yapılacak bu lüks çadır kampları orman yangınlarına adeta davetiye çıkaracaktır. Olası bir orman yangına neden olunmaması için bakanlığın, belediyeyi saf dışı bırakarak yaptığı denetimler yeterli olacak mıdır? Bu lüks çadır tesislerinden kaynaklı çıkan orman yangınlarının sorumluluğunu Kültür ve Turizm Bakanlığı üstlenecek midir?
- 3- Çöplerin toplanması, içme suyu gibi belediyelerin verdiği hizmetler bu tesislere nasıl ulaşacaktır? Belediyeleri yetki dışı bırakıp sonra belediyeden bu lüks çadır kentlere hizmet etmesi mi istenecektir?

Gerekli alt yapı çalışmaları yapılmadan bir oldu bittiye getirilen bu çadır tesisleri büyük sorunları beraberinde getirecektir. Bu tesislerin yapımından işletilmesine kadar olan süreçte belediyelere hiçbir yetki tanınmaması, daha başından sorunlu bir düzenlemeye kapı açmaktadır.

GLOBAL TURİZM SEKTÖRÜNÜN TRENDLERİNİ BİLEN HİÇBİR TURİZM BİLEŞENİ BU KANUN TEKLİFİNİ DESTEKLEMİYOR

Esas olarak bu yasa, insan vicdanını yaralayan, turizm sektöründe otelcileri, otellere yolcu taşıyanları, seyahat acentelerini, yerli ya da yabancı yurt dışından turist getirenleri, turizm hizmet eden birincil taşıma sektörünü, yan sektörleri ve bütün paydaşlarıyla birlikte yerel yönetimleri tümüyle baypas eden, devre dışında bırakan, merkeziyetçi, otokratik ve bürokratik devlet anlayışını daha da keskin hale getiren bir yasa teklifi olarak karşımızdadır.

5 odalı bir tesise de, 1.000 odalı tesise de bir tanım getiriliyor ve herkes bu cezayla tehdit ediliyor. Zaten düzenlemeye baktığınız zaman; ceza, ceza, ceza, ceza. Bu nedenle, biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak şunu teklif ediyoruz: Siz buna “Turizmi Teşvik Yasası” demeyin “turizmi ceza yasası” deyin “turizmcinin ölüm yasası” deyin “seyahat acentelerini, TÜRSAB’ı bitirme yasası” deyin. TÜRSAB’la ilgili de şunu söylemekte fayda var: “TÜRSAB” dediğiniz Türkiye Seyahat Acentaları Birliğine üye olan insanların geleceği ve ekmekleriyle ilgili kararlar, Sayın Bakanın TÜRSAB’la yaşadığı birtakım çekişmelere asla malzeme

edilmemesi gerekir. Bakanlar geçicidir, sektör kalıcıdır; sektör bileşenlerini koruyacak, kollayacak tedbirlerden hangisinin bu teklif metninde olduğunu göremiyoruz. Yani bu yasa teklifinin içinde “teşvik” adı altında neyin olduğunu açıkçası görebilmiş değiliz. Yani konaklama vergisiyle ilgili iptal mı getiriyorlar? Cirolardan alınan turizm ajans vergisinin kaldırılmasını mı getiriyorlar? Pek anlayabilmiş değiliz.

YUNUS EMRE VAKFI KURULUŞ AMACININ DIŞINA ÇIKARILMAKTA, VAKIF YENİ BİR “ÇİFT MAAŞ” ARPALIĞI HALİNE GETİRİLMEKTEDİR

Yunus Emre, sadece Anadolu coğrafyasının değil, tüm insanlık mirasının en temiz isimlerinden biridir. AKP iktidarı zihniyetinin gereği olarak vicdana, hukuka, ahlaka sığmayan işlerini yine ve yine kutsal değerlerle örtetek gizlemiş, kutsalı istismar haline getirmiş, Yunus Emre ismini bu usulsüz işlemlerine alet etmiştir.

Şöyle ki;

Genel bir ifadeyle insanın sahip olduğu bir mülkü üzerinde hiçbir tasarruf hakkı kalmamak üzere süresiz olarak hayırlı bir işe tahsis etmesi demek olan vakıf, bir kurum olarak medeniyetimizde her alandaki güzel örnekleriyle var olmuştur.

Kişisel çalışma ve gayretle elde edilen imkânların ve mal varlığının gönül rızasıyla paylaşılmasını öngören hukuki bir sistem olan vakıf, tarih boyunca süregelen yardımlaşma ve dayanışma duygusunun kurumsallaşmış halidir.

Yunus Emre Vakfı; Türkiye’yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak; bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak; Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek; Türkiye’nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini arttırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla 05.05.2007 tarihli ve 5653 sayılı kanunla kurulmuş bir kamu vakfıdır. Vakıf 46 ülkede kurulmuş olan 58 kültür merkezi ile faaliyet göstermektedir.

Kanun teklifindeki maddelerle yapılan düzenlemeler, bu vakfın kuruluş amaçları doğrultusundan çıktığını; vakfın, yandaş bürokrat ve öğretim elemanlarının hem kendi kurumlarından hem de görevlendirildikleri takdirde vakıftan alacakları çift maaşla istihdam edileceği yeni bir arpalığa dönüşmektedir.

Vakfın talebi ve kendilerinin isteği üzerine kurumlarınca en fazla iki yıl süreyle – iki yılın dolmasından sonra gerektiğinde ikişer yıl süreyle 3 defa daha uzatılabilir- vakıfta görev alacak memur ve öğretim elemanları, bu görevleri süresince aylıklı izinli sayılacaklar. Yani görev yaptıkları kurumlardan maaşlarını almaya devam edecekler. Bu kişilere maaşlarına ilaveten vakıf tarafından da ayrıca maaş verilecek.

Görevlendirilen personelin, göreve başlayacağı ülke mevzuatına göre maaşından vergi kesilmesi durumunda bu vergiyi de vakıf ödeyecek.

Ayrıca görevlendirilen personelin ve bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerinin sağlık giderleri –yurtdışındaki tüm sağlık harcamaları- devlet tarafından karşılanacak.

Ve bu vakfın bir arpalık haline dönüşeceğinin en büyük kanıtı ise Cumhurbaşkanına sınırsız personel atama yetkisinin verilmesidir. Yani Cumhurbaşkanı, istediği sayıdaki memuru ve öğretim elemanını vakıfta görevlendirecek, bu kişiler çift maaş alabileceklerdir.

Yurttaşlarımızın pandemi nedeniyle işlerini kaybettiği, yüzbinlerce emekçinin de işini kaybetmemek için yarı ücrete çalıştığı, yine yüzbinlerce kişinin kısa çalışma ödeneğinden de mahrum kalarak açlığa mahkum edildiği bir dönemde, çift maaşlı vakıf personeli uygulaması milletimizin vicdanını kanatmakta, yurttaşlarımızı isyan ettirmektedir.

Kültürümüzde tarih boyunca vakıflarda görev alma gönül rızasıyla yapılan bir işlemdir. Elbette ki bazı profesyonel görevler olacaktır ve bu uzmanlık gerektiren işlerde insanlara belli bir ücret ödenecektir. Fakat bu ücretlerin çift maaşa ya da döviz cinsinden yüksek ücretlere dönüşmesi, vakıf geleneğine sürülecek bir lekenin yanında Yunus Emre gibi yüce bir değerimizin isminin de olumsuz şekilde anılmasına yol açacaktır.

I. ANAYASA VE ÇEVRE HUKUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRMESİ

Anayasaya uygunluk incelemesi yapılmayan ve üstelik torba öneri tarzında hazırlanan ve kabul edilen yasalar, Anayasaya aykırıdır. Bu nedenle, torba yasa önerileri, öncelikle Anayasa'ya uygunluk yönünden incelenmelidir.

- İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmemektedir:

“Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” (İçtüzük, md.38).

İlk fıkranın komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu ön sorun çözülmeden komisyon, görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya ret kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun üçüncü yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk, hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece red hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Uygulama ise, tam tersi yöndedir: **Komisyonlar, İçtüzük md.38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmektedir.**

Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen madde 11/2'deki “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade eder.

Bu nedenle, İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen bir teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

-Torba yasa uygulaması, Anayasa'ya aykırıdır: Çünkü torba yasa, öncelikle yasanın genel ve soyut norm olma özelliğini zedelemektedir. Sonra, torba şeklindeki düzenleme, bir yasal normu, “ulaşılabilir, anlaşılabilir ve öngörülebilir” olma bakımından asgari standartlardan yoksun kılmaktadır. Nihayet, torba yasa tarzı, normlar hiyerarşisi ilkesini alt üst etmektedir. Bu olumsuzluklara, bir de içtüzük md.38 gereği, Anayasa'ya uygunluk incelemesinden kaçınılması eklenince, Genel Kurul'da oylanayan yasaların şeklen yasa sayısı alsa da, toplumsal gereksinimleri karşılaması veya kamu yararını sağlaması bir yana, yeni toplumsal sorunları yaratma, hatta toplumsal barışı zedeleme riskini beraberinde getirmesi kaçınılmaz olur.

Yasa yapma tekniği açısından torba yasa, asıl komisyon ve tali komisyon (lar) ayrımını ortadan kaldırdığı gibi, komisyonlar arasında özellikle iş yükü bakımından dengesizlik yaratmakta; ama asıl sakınca, yasaların içeriğine göre, uzmanlık komisyonlarının varlık nedenini sorgulatmasıdır.

6771 sayılı Kanun ile yapılan Anayasa değişikliğinin, norm koyma yetkisi ve süreci bakımından oldukça radikal değişiklikler öngörmüş olması, torba yasa uygulamasına son verilmesini gerekli kılmaktadır:

- Bakanlar kurulu lağvedildiği için artık “yasa tasarısı” şeklinde kullanılan yasama girişimi bulunmadığından, torba yasa uygulamasının yasa tasarısı kaynaklı olduğu hatırlanırsa, bu uygulamaya son verilmesi gerekmektedir.
- TBMM, “kanun teklifi” yoluyla yasama insiyatifi tekeline sahip olduğuna göre, bu yetki tekeli, “Yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Bu yetki devredilemez” (Any., md.7) kuralı, TBMM'nin yasama yetkisini pekiştirdiğine göre, artık torba yasa uygulaması, bu münhasır yetki ile bağdaşmamaktadır.
- Dahası, torba yasa tarzı, Anayasa Mahkemesi'nin etkili denetim olanağını da olumsuz yönde etkilemektedir.
- Turizmi Teşvik Torba Kanun Teklifi, torba yasa ötesinde başlıca olumsuz yönü, içerdiği maddeler itibarıyla turizmi teşvik adı altında kıyılardan ormanlara, mera ve yaylaklardan tarihsel ve kültürel değerlere kadar, ülke bütününde, bir yandan kırsal, kentsel ve kültürel çevreye ilişkin olması; öte yandan, doğal, kültürel ve tarihsel varlıklar olarak gelecek kuşaklara bırakılması gereken ortak mirasa ilişkin düzenlemeler yapması,
- Bu nedenle, öncelikle Anayasa'nın doğa ve çevre ile ilgili, daha doğrusu Türkiye ülkesi ile ilgili hükümlerini gözden geçirmek suretiyle genel bir çerçeve çizmek; ardından Turizmi Teşvik Kanun Teklifinin maddelerini bu açıdan değerlendirmek yerinde olur.

II. ÇEVREYE İLİŞKİN DÜZENLEMELERDE ÖNE ÇIKAN İLKELER VE GEREKLİLİKLER

Kıyılar, tarım arazileri, yaylalar, meralar, kışlaklar ve ormanlar; bunların bütünü, çevre hukukunun konularını oluşturur. Bu nedenle, Çevre hukukunu doğrudan ilgilendiren konular üzerinde düzenleme yaparken göz önünde bulundurulması gereken kurallara öncelikle değinmek uygun düşer.

Bunlar, üç düzlemde ele alınabilir:

- “Geriye götürülemezlik” ilkesi
- Uluslararası çevre hukukunu oluşturan sözleşmeler,

- Anayasamızın çevreye ilişkin düzenlemeleri.

A) Geriye Götürülemezlik İlkesi

Bu ilkeye, göre, flora+fauna+homo sapiens sapiens üçlünün oluşturduğu ekolojik dengeye ilişkin düzenlemeler asgari standardı yansıtır. Bu nedenle, öngörülen mevzuat çalışmalarında, kazanımların gerisine düşecek düzenlemelerden kaçınılır.

Yaşamın başlıca bileşenleri olarak flora+fauna+homo sapiens sapiens dengesi bozulduğu zaman bu dengeyi güvence altına alan çevre hakkının özüne dokunmuş demektir. Eğer bir dere yatağına yapılacak HES inşaatı, ilgili vadideki “yaşam bileşenleri” olarak üçlü ilişki dengesi (çevre dengesi) bozulacaksa, çevre hakkı özüne dokunulmuş demektir. Bu da, Anayasa madde 13’e aykırılık teşkil eder.

Bu bakımdan, “yasa” kaydı, çevre ve doğa açısından şöyle yorumlanmalı: nitelik olarak; çevreye ilişkin yasal düzenlemeler, “açık, öngörülebilir ve ulaşılabılır” olmalıdır. Bu nedenle, torba yasa ile yapılan düzenleme, daha baştan çevre hakkını zedeleyici sonuçlar yaratma riskini taşır. Turizmi Teşvik yasa önerisi de bu çerçevede yer almaktadır.

Bu yorumlar neden önemli? Geriye götürülemezlik ilkesi bakımından, Anayasa’nın doğal ve çevresel değerlere ilişkin ve genel ilkelerinin özgürlükler lehine yorumu vazgeçilmezdir. İki nedenle;

- İlki, çevre hakkı kazanımlarını yürürlükteki anayasal düzende en ileri eşiğe taşımak suretiyle, nitelikli bir ülkede nitelikli bir yaşam inşa etmek için.
- İkincisi ise, geleceğe yönelik olarak, asgari eşiği saptamak için: Bugünkü mirasın bilinmesi çok değerli; çünkü, “geriye götürülemezlik ilkesi” gereği, yürürlükte bulunan bir düzenlemenin gerisine düşen bir düzenleme yapılamaz. Çevre hukukunda bu ilke, özellikle gelecek kuşakların yararı bakımından önem taşımaktadır.

Geriye götürülemezlik ilkesi, uluslararası çevre hukukunda tanınmış bir ilkedir. RIO+20, bunun tipik örneğini oluşturur. Burada (özellikle 19 ve 22. paragraflar), Devletlerin, bölgesel, ulusal, ulusal altı ve yerel ölçekte, önceki paragrafta yükümlülük altına girdikleri “istediğimiz gelecek” üzerine uygulama gerekleri ile sürdürülebilir gelişme yolunda gerçekleştirdikleri ilerlemeler olarak kabul ettikleri mevzuat, oluşturdukları kurumlar ve uluslararası anlaşmalar öne çıkar.

Böylece, çevre hukukunun, amacı hep çevre niteliğini “iyileştirmek” olan ve haliyle geriletici önlemleri almamayı gerekli kılan çevre hukukunun bir hedefe yönelme özelliği tanınmış oluyor. (...). RIO+20 belgesine göre, “1992 Konferansında kabul edilen yükümlülüklerden geri dönülmemesi esastır”.

Bütünleşik çevresel bakış (*kırsal çevre, kentsel çevre ve kültürel çevre birlikteliğinde*), Türkiye ülkesi’ni öne çıkarmaktadır. “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür” şeklindeki temel Anayasa normu (md.3), yeryüzü parçası olarak ülkenin doğal, tarihsel ve kültürel değerlerinin azaltılmasını, zedelenmesini ve yok edilmesini yasaklayan bir hüküm olarak anlaşılmalıdır.

Sonuç olarak; Anayasa’nın bütünsel okunuşu ve yorumu, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle birlikte değerlendirildiğinde, “tarihsel, kültürel ve doğal miras”a zarar veren işlem ve eylemlerde bulunulamayacağı kolayca anlaşılabilir.

Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) de, aşağıda değinileceği üzere, çevre hukukunun etkililik aracı olarak geriye götürülemezlik ilkesinin bir güvencesidir.

B) Uluslararası Çevre Hukukunu Oluşturan Sözleşmeler

Türkiye, gerek bölgesel gerekse uluslararası nitelikte çevreye ilişkin birçok sözleşmeye taraf olmuş bir Devlet olarak, uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerini yerine getirmek durumundadır. Dahası, Türkiye Cumhuriyeti'nin yükümlülükleri, taraf olunan sözleşmelerin gereklerini yerine getirme yükümlülüğü ile sınırlı kalmayıp, henüz onaylamadığı sözleşmelere de uzanmaktadır. Nitekim İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, Türkiye hakkında verdiği karar gerekçelerinde dış kaynaklar olarak taraf olunmayan uluslararası çevre hukuku belgelerini de kullanmaktadır. Böyle bir yükümlülük, aynı zamanda uluslararası çevre hukukunun doğasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, ülkenin doğal değerleri ve varlıklarına ilişkin yasa önerileri hazırlanırken çevre hukukunun uluslararası ilkeleri de göz önüne alınmalıdır.

Türkiye'nin taraf olduğu başlıca çevre sözleşmeleri arasında, özellikle Turizmi Teşvik Torba Yasa Önerisi ile bağlantılı olanlar şunlardır:

- Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesi.

- BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi.

-Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi.

-Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin Biogüvenlik Kartagena Protokolü.

- Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşme ile Mücadele İçin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi.

- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme.

- Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme.

:- Akdeniz'in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması Sözleşmesi (Barselona Sözleşmesi).

- Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokol.

- Karadeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi (Bükreş Sözleşmesi).

- Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi'nin Karadeniz'de Biyolojik Çeşitliliğin ve Peyzajın Korunması Protokolü

- Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (Bern Sözleşmesi).

-Avrupa Peyzaj Sözleşmesi.

Anayasa madde 90 gereği, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, bir yasa gibi doğrudan uygulanma gücüne sahiptir. Bunlar arasında, insan haklarına ilişkin olanlar, yasa karşısında öncelikle uygulanma özelliklerine sahiptirler. Bu nedenle, Turizmi Teşvik Torba yasa önerisi, doğal alanları da işletmeye açmayı öngördüğünden, Türkiye'nin yükümlülük altına girdiği sözleşmeler ile bağdaşıp bağdaşmadığı yönünden de incelenmelidir.

Kısaca belirtmek gerekirse, **sürdürülebilir turizm** adına, ülke genelinde çevre ve doğayı etkileyecek düzenlemelerde, sürdürülebilir gelişme kavramı öne çıkarılması gerekirken, sürdürülebilir gelişme ölçütleri gözetilmeden Teklif'te yer alan maddeler, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler bakımından da aykırılıklar içermektedir.

C) Anayasa Açısından

1982 Anayasası, çevreye ilişkin düzenlemesi genellikle madde 56 açısından öne çıksa da, bunu geniş yorumlama gereği bulunmakta; “**Türkiye ülkesi**” ile başlayan madde 3'ten ormanların korunması ve geliştirilmesine kadar uzanan çok geniş bir alana yayılmaktadır. Burada, konuya sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı bağlamında, anayasal normatif değere sahip veya onunla bağlantılı olarak başlıca dört kavrama değinilecek:

1.- Olumlu yükümlülükler kuramı:1982 Anayasasında, korunmuş bir doğal ortam olarak sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı güvenceleri bakımından; madde 56 bağlamında olumlu yükümlülükler kuramı öne çıkmaktadır:

Devletin çevre kirliliğini önleme, çevreyi koruma ve geliştirme ödevi (md.56), aslında çağdaş devletin insan hakları karşısındaki üçlü yükümlülüğüne denk düşmektedir: **saygı göstermek, korumak ve geliştirmek**¹

- “**ÖNLEMEN**”: Madde 56 gereğince, “*çevre kirlenmesini önlemek*” devletin (de) ödevidir: Çevreyi bozan veya çevre üzerinde olumsuz etkilere yol açma riski yaratan düzenleme ve faaliyetler (yasal düzenleme, planlama, ilgili kararlar ve uygulamaya koyma), çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) raporuna tabidir. ÇED uygulaması ve etkililiği, ister özel sektör ister kamu sektörü olsun, Devletin önleme yükümlülüğünü yerine getirme ölçüsüdür.
- Turizmi Teşvik Torba Yasa önerisi de, ÇED raporunu gerekli kılan bir yasal düzenlemedir. ÇED gibi hukuki mekanizmaları göstermelik olmaktan çıkarıp, işlevsel ve etkili kılmak önem taşımakla birlikte, ÇED, önleme yükümlülüğünün tek aracı değildir. Çevre kirliliğini önlemek, genel olarak, “**sürdürülebilir gelişme**” politikalarını ilerletmek ve bunları uygulamaya koymayı gerekli kılmaktadır. Bu süreçte planlama etkinlikleri öne çıkmaktadır. Anayasal düzlemde bunun çok sayıda araçları bulunmaktadır.

Bu genel yükümlülükler ışığında, Anayasa'nın “**kamu yararı**” başlığı altında toplanan maddeleri (md.43 vd) özel bir önem taşımaktadır. Tarihi, kültürel ve doğal mirasın korunmasına ilişkin hüküm (md.63) de, Turizmi Teşvik Torba Yasa önerisi bakımından belirtilmeye değer. Tabii servetlerin aranması ve işletilmesi (md.168); özellikle ormanların korunması ve geliştirilmesi (md.169-170), torba yasa önerisinin doğrudan ilişkili olduğu Anayasa maddeleridir. Daha genel olarak turizm, bir ülke ölçeğinde planlama (md.166) оруnudur. Hak ve özgürlükler bakımından çerçeve düzenleme, hak ve özgürlük güvencelerine ilişkin madde 13'tür. Bunlar, aslında “nitelikli bir ülke” için anayasal düzlemde öngörülen güvencelerdir. Bu belirtilenler ışığında Turizmi Teşvik Torba yasa önerisi, Devletin **önleme** yükümlülüğü bakımından şu anayasal düzenlemeler ile bağdaşmamaktadır:

- a) **Düzenli ve planlı kentleşme:** Yerleşme hürriyeti, “sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak” amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir. Devlet, konut ihtiyacını gidermede, “şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama” faaliyetinde bulunur (md.23 ve 57).
- b) **“Kamu yararı” gerekleri:** kıyılardan yararlanma (md.43), toprak mülkiyeti (md.44) ve tarım, hayvancılık (md.45) gibi alanlar, kamu yararındandır.
- c) **Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması:** Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar; bu amaçla düzenleyici ve teşvik edici tedbirleri alır (md.63).
- d) **“Doğal kaynaklar”:** Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır (md.168).
- e) **Ormanlar:** Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır (md.169).
- f) **Planlama:** Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayii ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir (md.166).

- **“KORUMAK”:** Madde 56 gereğince, “çevre sağlığını korumak” devletin ödevidir. Devletin koruma yükümlülüğü, aslında çevre sağlığı ile sınırlı olmayıp, uyumlu ve dengeli bir çevre korumasını kapsamına almaktadır. Bu koruma ödevi, devletin doğrudan faaliyetlerine ilişkin olduğu gibi, yatay ilişkiler açısından da geçerli bulunmaktadır. Ne var ki, Turizmi Teşvik Torba Yasa Önerisi, yukarıda değinilen hükümler bakımından, başta yasama gelmek üzere kamu makamlarının koruma yükümlülükleri ile bağdaşmamakta; koruma bir yana, Türkiye’nin doğal değerlerini yağmalamaya elverişli bir zemin yaratmaktadır.
- **“GELİŞTİRMEK”:** “Çevreyi geliştirmek” devletin ödevi olduğu halde, tarıma elverişli arazileri, kıyıları, yaylaları, mera ormanları, ÇED sürecine tabi tutulmayan bir yasal düzenleme ile turizm yatırımlarına açmak, “geliştirme” yükümlülüğü ile taban tabana zıt bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eğer Devletin değinilen üç aşamalı yükümlülüğüne denk düşen yurttaş ödevleri dikkate alınırsa, devletin yatay ilişkiler bakımından da, önleme, koruma ve geliştirme yükümlülüğü bir kez daha vurgulanabilir. *Böyle bir anayasal dayanak, yurttaşlara ve sivil toplum örgütlerine, çevreyi tahrip edici etkinliklere doğrudan müdahale hakkını verir; bu müdahale karşısında kolluk güçleri, “kamu düzeni” adına zor kullanamazlar. Zira, yurttaşların bekçiliğini yaptığı “çevresel kamu düzeni”, geleneksel kamu düzeninden daha dar bir kavramdır.*

Öte yandan, merkez ile yerel arasında yetkilerin paylaşılmasında, çevre ve doğanın korunması, şehircilik ve imar, orman işletmelerine ilişkin yetkiler, genellikle yerinden yönetimler alanında kalmaktadır.

Bunu, belli ölçüde Anayasa madde 127 ile güvence altına almıştır. Ne var ki, 27. Yasama döneminde özellikle torba yasa şeklinde yapılan düzenlemeler, sağlık, **çevre ve doğal değerler, imar ve planlama yetkileri konusundaki yetkilerini giderek merkezileştirmiş bulunmaktadır. Bu aşırı merkezileşme,**

çoğu zaman, çevre ve doğa tahribatına neden olmaktadır. Turizmi Teşvik Torba Yasa önerisi, bu bakımdan da yerel yönetimlerin ve özellikle Büyükşehir Belediye yönetimlerinin yetkilerini merkezi yönetime kaydırmakta, bununla da yetinmeyip, çok hassas konularda Cumhurbaşkanına tek başına tasarrufla bulunma yetkisi tanımaktadır.

2.- Güvence ölçütleri: Madde 56 bağlamında belirtilen bu tikel yükümlülükler ötesinde, Anayasal hak ve özgürlüklere ilişkin genel güvence ölçütleri de, Torba Yasa önerisi açısından değinilmesi gereken madde 13'ü öne çıkarmaktadır:

Doğal mekanların korunmasına ilişkin olanlar dahil, bütün hak ve özgürlükler bakımından Anayasa madde 13, örnek bir düzenleme olarak belirtilebilir: demokratik toplum düzeninin gerekleri, ölçülülük ve hakkın özü. Bu ölçütler, anayasal hak ve özgürlükler bütünü için geçerli olduğundan, dengeli ve sağlıklı bir çevre hakkı için de güvence oluşturur. Haliyle, adı geçen ölçütlerin içeriği ve öğeleri açıklanırken Türkiye doğasını koruyucu kavramlar ile zenginleştirilebilir. Buna karşılık, genel ölçütler, çevre hakkı için kullanılırken bu hakkın özellikleri de dikkate alınarak özgül bağlantılar kurulmalıdır. Bu nedenle, dengeli ve güvenli bir **çevrede yaşama hakkına ilişkin düzenlemeler sırasında, bunların çevre hakkının özüne dokunup dokunmadığı, ölçülü olup olmadığı, demokratik toplum ve çevre hakkı arasındaki ilişki kadar, çevresel demokrasiyi zedeleyip zedelemeyeceği sorgulanmalıdır.**

Bu bakımdan, Anayasa'da çevre ve sağlık haklarını niteleyen kavramlar, madde 13 testinden geçirilmeli. Özellikle, çevre üzerinde etki yaratan faaliyetlerin (sınırlamaların), çevresel denge ve uyum bakımından ölçülü olup olmadığı ve hakkın özüne dokunup dokunmadığı irdelenmeli. **Madde 56 bakımından, yaşam hakkının, “sağlıklı ve dengeli çevre” bakımından ihlal edilip edilmediği de araştırılmalıdır. Bu bakımdan, Turizmi Teşvik Torba Yasa Önerisinin, Anayasa madde 45'in ve 169'un koruması altında bulunan mekânları yatırım faaliyetlerine açma sonucunu doğuracak düzenlemeler içermesi, açık Anayasa'ya aykırılıkları beraberinde getirmektedir.**

3.- Sürdürülebilir gelişme: Sürdürülebilir gelişme, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama olanağını tehlikeye atmadan, bugünün gereksinimlerine yanıt verecek bir gelişme olarak tanımlanabilir. BM Çevre ve Gelişme Komisyonu'na göre, bütün dünyada sürdürülebilir bir gelişmeye ulaşılabilmesi için zenginlerin, gezegenin ekolojik sınırlarına saygı gösteren bir yaşam biçimi kabul etmeleri gerekir. Desteklenebilir gelişme, ancak büyümenin, ekosistemin potansiyeliyle uyum içinde evrimi ile olanaklıdır. Sürdürülebilir gelişme, bir denge durumu değil fakat daha çok, kaynakların işletilmesi, yatırımların tercihi, teknik gelişmelerin olduğu kadar geleceğin gereksinimlerine göre belirlendiği bir gelişim sürecidir. Son tahlilde sürdürülebilir gelişme, bir siyasal irade işidir. Türkiye'de, sürdürülebilir gelişme kavramı, Çevre Kanunu'na 2006 değişikliği sırasında girmiştir.

Gelecek kuşakların hakları bakımından gerekli olan “sürdürülebilir gelişme” ile dengeli bir çevrede yaşama hakkının özü arasında varolan doğrudan bağlantı, “**sürdürülebilir turizm**” kavramı üzerinde yeniden düşünmeyi gerekli kılmaktadır.

4.- Çevresel etki değerlendirmesi: Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED), çevre bozulmasının önlenmesinin ve sürdürülebilir gelişmenin ayrıcalıklı aracı olarak çevre hakkı ve çevre hukukunun

vazgeçilmez önkoşulu haline gelmiş bulunuyor. Sadece büyük yatırımlara değil, çevreyi etkileyebilecek planlara, programlara ve yasalara ÇED uygulanmaktadır.

Turizmi Teşvik Torba Yasa Önerisi, ÇED raporunu gerekli kılan bir yasama düzenlemesi olduğu halde, bunun yapılmamış olması, değinilen “anayasal hükümler bloku”na aykırılık oluşturmaktadır.

Yasa önerisi ile bağlantılı bu saptamalar ışığında, doğrudan ilişkili Anayasa hükümleri bağlamında daha somut aykırılıklar saptanabilir.

III. BU KANUN TEKLİFİNİN DÜZENLEME ALANINA İLİŞKİN ANAYASA HÜKÜMLERİ

Kanun teklifini Anayasa’nın ışığında okuduğumuz zaman esasen, bu metnin, önceki başlıkta değinilen Anayasa hükümlerinin koruduğu değerler alanında yer aldığı ve bunları zedeleyici uygulama ve sonuçları doğuracak olması bakımından anayasaya aykırılık teşkil ettiği görülmektedir.

Bunların başında, madde 43, 45 ve 65 gelmekte; madde 169 ve 127 gelmekte; madde 2 ise, genel çerçeveyi oluşturmaktadır.

1) Anayasanın 43’üncü maddesine aykırıdır: doğaya eşit giriş hakkı ihlal edilmektedir.

“Kamu yararı”, “kıyılardan yararlanma; toprak mülkiyeti; tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması; kamulaştırma; devletleştirme ve özelleştirme” kenar başlıklı maddeler (md.43-47) için kullanılan ana başlıktır.

Bunun kısaca anlamı şudur: çevre ve doğanın, daha genel olarak ülkenin bileşenleri (bunlara, haydi haydi ormanlar da dahil), genel olarak kamu yararından olup, bunlara yönelik kamusal ve özel faaliyetlere, ancak kamu yararını zedelemeyecek şekilde olanak tanınabilir. Hemen belirtelim ki, Turizmi Teşvik Torba Yasa önerisinin birçok maddesi, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve kamu yararı başlığı altında güvencelenen değerlere ilişkindir.

Kıyılar, bunların başında gelmektedir:

“Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, gül ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyıların çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanım amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartları kanunla düzenlenir.”

(md.43).

Bu hükümle, kıyıların özel mülkiyete konu olamayacağı ve doğasına uygun olarak, genellik, eşitlik ve serbestlik ilkeleri gereği herkesin ortak kullanımına açık bulunmaları gerektiği anlamına gelmektedir.

Denizle kıyıların oluşturduğu doğal ve ayrılmaz ilişki ve bütünlük gözetildiğinde denizden yararlanmak ancak kıyının kullanımının herkese açık olması ile sağlanabilecektir. Anayasa, kıyının hukuksal konumunu, genel nitelikte tabii servet ve kaynaklarla ilgili maddeler dışında bağımsız ve ayrı bir maddede açıklamıştır. Dolayısıyla kıyılar, Anayasa’da tabii servetler ve kaynaklardan biri olarak

kabul edilmekle birlikte ülkemiz açısından giderek artan ekonomik ve sosyal değerler göz önünde bulundurularak Anayasa'nın 43. maddesinde kıyılardan yararlanmaya ilişkin özel bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu düzenleme, doğal niteliği itibarıyla herkesin serbestçe yararlanmasına açık ve bu nedenle bir kamu malı olan kıyıların kendisine tabii servet ve kaynak niteliği kazandıran özelliklerini yitirmemesi ve bu özellikleri nedeniyle korunması gereğinin bir sonucudur.

Oysa kanun teklifinin birçok maddesi, Anayasanın 43'üncü maddesindeki hükümlere aykırıdır.

2) Çayır ve meraların amaç dışı kullanım yasağı ihlal edilmektedir.

“Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.

Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır.” (md.45).

Turizmi Teşvik Torba Kanun Teklifi, bu maddeyi ihlal edici birçok hüküm içermektedir:

3)Tarih, kültür ve tabiat varlıkları zarar görecektir.

“Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.” (md.63).

Teklif hükümleri, madde 63'ün güvence altına aldığı varlık ve değerleri zedeleyici sonuçlar doğurma riski taşımaktadır.

4)Ormanların korunmasına ve geliştirilmesine ilişkin güvencelere aykırıdır.

Ormanların korunması ve geliştirilmesine ilişkin anayasal hükümler, çok katı olup, başta yasama organı olmak üzere kamu makamları açısından çok yönlü yükümlülükler içermekte; öyle ki, ormanların korunması amacıyla, Anayasa'nın en güvenceli düzenlemeleri arasında yer alan ifade özgürlüğü bile sınırlandırılmaktadır.

“Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

*Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanışımı ile mülk edinilemez ve **kamu yararı dışında irtifak hakkına konu** olamaz.*

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.” (md.169).

Görüldüğü üzere bu maddenin 3’üncü fıkrası öyle bir yazım tarzını yansıtıyor ki, ormanların aleyhine yapılan hiçbir faaliyet ve eyleme hiçbir istisna tanımamaktadır. Çünkü sadece bulunduğu ülkenin değil tüm insanlığın ortak değeri olan ormanların korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması; kesin, katı, istisnasız hükümlerle korumaya alınmıştır.

Bu bakımdan, “Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.” Şeklinde açık yasaklar dizisi, sadece yasama organını sınırlayıcı değil, ifade özgürlüğünü bile sınırlayıcı olması bakımından pek istisnai anayasal düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ne var ki, teklifte yer alan birçok hüküm, Anayasa’nın bu kesin, katı ve açık emredici hükmüne aykırıdır.

Ormanlar, kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz. Kıyılar, kışlak, mera ve yaylaklar da **kamu yararından** olduğuna göre, “**kamu yararı**” ölçütünü yansıtan söz konusu ülkesel değerlerin turizme açılabilmesi için üstün bir kamu yararının varlığı gerekir. Oysa, Teklifin birçok maddesi, Anayasa’nın açıkça kamu yararı ana ölçütü ile güvence altına alınan varlık ve değerleri zedeleyici düzenlemeler içermektedir.

5) Yerel yönetimlerin yetki alanı daraltılmaktadır.

Kanun teklifinde özellikle belediyelerin yetkisinde bulunan iş ve işlemler, Kültür ve Turizm Bakanlığı dolayısı ile merkezi yönetime devrediliyor.

Hemen belirtmek gerekir ki, doğal değerlerin korunması ile yerel yönetimlerin yetkileri arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Doğal değerler yerinde yaşatılır, yerinden yönetilir. Yerel halk kendi bölgesinde seçtiği temsilciler aracılığı ile beldelerine, yörelerindeki doğal değerlere sahip çıkarlar.

Bölgeyi tanımayan, hiç bulunmamış, bu doğal değerleri teneffüs etmemiş merkezi yönetim memurlarının, bu doğal değerler hakkında yüzlerce kilometreler uzaklıkta, masa başında karar vermeleri demokratik hukuk devletinin bir ögesi olan yerindelik ilkesine aykırıdır. Antalya kıyılarının korunması Antalya ilinin sorunudur, Muğla kıyılarının korunması Muğla ilinin sorunudur yoksa Ankara’nın sorunu burada daha çok genel gözetme, gözetleme ve eş güdümlle sınırlıdır. Bu uygulamayı, demokratik ve hukuk kurallarının çok iyi derecede uygulandığı ülkelerde, açık ve net bir şekilde görüyoruz.

Bu çerçevede Anayasa madde 127, yerel yönetimlerin görev ve yetkilerini düzenlemektedir.

“Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Merkezî idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idarî vesayet yetkisine sahiptir.” (md.127).

Teklif, merkez-yerel arasındaki yetki ayrımına ilişkin çağdaş gelişme ve ilkelere, madde 127 hükümlerine aykırı olarak, çevre, kent ve turizm alanında yerel yönetimlerin görev ve yetki alanında bulunan ve öyle kalması gereken konuları, merkezi yönetime ve giderek tek kişi iradesine bırakmaktadır.

Söz konusu aykırılıklar, Türkiye’nin taraf olduğu ve bir tür yerel yönetimler anayasası olarak nitelenen Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı hükümleri açısından da somutlaştırılabilir.

6) Hukuk devleti

“Türkiye Cumhuriyeti insan haklarına saygılı bir hukuk devletidir.” İnsan hakları bir bütündür; çevresel haklar, bütün bu doğal alanlarda kullandığımız haklar ve diğer hak ve özgürlükler, Türkiye Cumhuriyeti’nin temelini oluşturmaktadır. Devletin, yasama, yürütme ve yargı şeklinde üç ayrı erke ayrılmış olmasının nedeni bu hakları güvence altına alma amacına yöneliktir ve bunun başında da kural koyan yasama Meclisi bulunmaktadır. Yasama Meclisi’nin bu itibarla, Anayasa’mızın kamu yararını koruma temeline dayanan 43’üncü ve devamı; madde168 doğal kaynakların korunması, madde169 ormanların korunması, madde 170 orman köylüsünün korunmasına ilişkin maddeler başta olmak üzere bu ülkesel maddelerin korunmasında ilk ve başlıca görev yasama Meclisine düşmektedir.

Turizmi Teşvik Torba yasa teklifi, Anayasal bakımdan belirtilen maddelere doğrudan aykırılık dışında Anayasa’nın özellikle ülke ve çevre ile ilgili birçok maddesine aykırılık taşımaktadır. Bu itibarla, yasa önerisine bu hükümler bütününden bakmakta yarar var.

IV. YASA TEKLİFİNİN ETKİ ANALİZİ VE ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ

Anayasa’ya göre; *“Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.”* (md.3).

Teklif, Anayasa’nın doğal değer ve varlıklarına ilişkin birçok hükmü ile ilişkili bulunan ve ülke bütününe dokunan bir yasal düzenlemeyi amaçlamaktadır. Bu bakımdan, Teklif hükümleri ve yasalasma durumunda yaratması olası sonuçlar, düzenlemenin, “ülkenin bölünmez bütünlüğü” bağlamında yer aldığı görüşünü meşru kılmaktadır. Belirtildiği üzere birçok hükmü, Anayasa’nın kamu

yararı dizisinde yer alan emredici ve yasaklayıcı hükümlerine aykırıdır. Bu itibarla, yasanın etki analizi yapılmalı idi; zira etki analizi, yasama faaliyetinin ayrılmaz bir parçasıdır. Komisyon aşamasında, etki analizinin yapıldığı belirtilmiş olsa da, bu konudaki rapor tarafımıza iletilmiş değildir.

Torba yasa önerisinin, aslında adı konulmamış çevre ve doğa yasal düzenlemesi, daha doğrusu bir Türkiye yasası olması, etki analizi ile Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporlarının birlikte hazırlanması gereğini ortaya koymaktadır.

Bu nedenle, turizmi teşvik adı altında alınacak kararların ve yapılacak düzenlemelerin Türkiye'nin tarihsel, kültürel ve doğal değerleri üzerinde yol açması muhtemel olumsuz etkilerin önüne geçilmesi için ne tür önlemlerin alınacağı ve bu amaçla yapılması gereken idari ve yasal düzenlemelerin neler olacağı üzerine etki analizi ve ÇED raporunda ayrıntılı biçimde ortaya konulmalı idi. Bunun yapılmaması, Anayasa madde 56'nın öngörmüş olduğu çifte üçlü yükümlülük kuralına açıkça aykırılık oluşturmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere, söz konusu yükümlülükler, "ÖNLEMEK/KORUMAK/GELİŞTİRMEK" eylemlerinde somutlaşmaktadır. Devlet için öngörülen bu üçlü yükümlülük, yurttaşlar için de geçerli olduğu için, bunlar, çift yükümlülük şeklinde nitelenebilir.

Sonuç olarak, Torba yasa önerisi, İçtüzük madde 38 çerçevesinde bir bütün olarak Anayasa'ya aykırı olup reddedilmesi gerekmektedir.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

MADDE 1 :

Bu yasa Turizm Teşvik Yasası değil, bir turizm cezalandırma yasasıdır. O nedenle yasanın 1'inci maddesinde getirilen tanımda "devletin hükmü ve tasarrufu altındaki yerlerin..." ilavesine orman vasıflı alanlar kapsamına giriyor. Daha önceki "tarihî ve kültürel alanlar" tanımının yanına doğal alanları geliyor. Yani orman vasıflı alanları teklife ilave ediyor. Ormanları korumayla ilgili biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak 83 milyon insanımıza verdiğimiz sözün gereği olarak 1.Maddeyi kabul etmiyoruz. Anayasa'nın ilgili maddesine göre ormanları korumak, orman alanları içinde herhangi bir yapı yapılmasına izin vermemek, bu alanla ilgili siyasi propaganda bile yapmayı yasaklayan Anayasa hükmünün olduğu bir yerde tanım genişletilerek "turizm teşvik bölgeleri ya da turizm merkezleri" adı altında orman alanlarının sürece katılması yanlıştır.

Yine 1'inci maddede getirilen deniz turizm araçlarıyla birlikte haliçlerde, iç denizlerdeki turizm faaliyetleriyle ilgili de yasanın öngördüğü deniz turizm işletmesiyle ilgili yetkilerde de Bakanlık yetkili kılınmaya çalışılmaktadır. Tamince' nin Katar'a devrettiği yere imtiyaz tanımak Turizm Bakanlığının görevi görevi değildir. Bu yasanın içindeki deniz turizmiyle kastedilen Haliçport' ta yapılmış olan Taşkızak Tersanesi, Haliç Tersanesi, yapılmış olan İstanbul'a ihanet eden turizm yatırım projesine deniz ulaşımıyla ilgili yeni bir düzenleme getirmeye çalışılıyor. Burada Turizm Bakanlığının yetkiyi almaya çalışması, Turizm Bakanlığının deniz turizmine, deniz taşımacılığına da girmek istemesi doğru değildir. Haliçport, Galataport, Zeyport gibi birtakım yerli ya da yabancı sermaye tarafından yapılmış

olan turizm yatırımlarıyla ilgili gerekli ihtiyaç listeleri Komisyona iletiliyor, o da bizim karşımıza, teklif metninin içine sıkıştırılmış ara maddeler olarak geçiyor. Bunu kabul etmemiz mümkün değildir.

Yine, burada yeni tanımlar getiriliyor: Basit konaklama, turizm işletme belgesi, turizm belgesi, turizm merkezleri, belediye belgeli turizm işletmeleri, Turizm Bakanlığı... Bütün bunlara bakıldığında, merkezîyetçi, bürokratik devlet yapılanmasının giderek kılcal damarlara kadar işlediği bir anlayışın yansımaları görüyoruz. Bu kavramların ve 1'inci maddede açıklanan bu terimlerin ileriki maddelerde yetkilerin yerel yönetimlerden merkeze, bakanlıklara kaydırılma amacıyla konulduğunu görmekteyiz. Bu nedenlerle 1.maddeyi bütünüyle kabul etmemiz mümkün değildir.

MADDE 2:

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri için uygulanan devlet yardımlarının turizm merkezlerinde de uygulanması önerisi getirilmiştir. Bununla birlikte, kanun kapsamındaki bölge ve merkezlerde alanın yönetimi, sosyal ve teknik altyapının gerçekleştirilmesi ve işletilmesi amacıyla yatırımcıların da katılımıyla Bakanlık tarafından turizm hizmetleri yönetim birlikleri kurulması öngörülmüştür. Yeni altyapı giderleri yerel yönetimlere yüklenmekte ancak yerel yönetimler gelirlerden alıkoymaktadır. Bir yanda yerel yönetimler yok sayılmakta, diğer tarafta yerel yönetimlere altyapı, ulaşım gibi giderleri yüklenmektedir.

Bu tam anlamıyla yerel yönetimleri, yerel yönetimlerin denetleme mekanizmalarını etkisizleştirme ve gelirlerden alıkoyma maddesidir. Yetkileri tek elde toplayan bir yaklaşım sektörel gelişimi sağlayamaz. Daha önce de sıklıkla değindiğimiz gibi, turizm sadece iktidarın sorunu değildir. Burada çok yönlü düşünülmesi ve tüm paydaşların bu süreçte aktif katılımlarıyla bir yol haritası belirlenmesi gerekmektedir. Bu madde ile örnek vermek gerekirse; bugün belediyeler ile organize sanayi bölgesi idareleri arasında yaşanan koordinasyon sorunlarının turizm bölge ve merkezlerinde de yaşanması söz konusu olacaktır.

Buna göre konaklama tesisleri ve plajlar belgelerini belediyelerden almayacak, belgelendirmede tek yetkili Kültür ve Turizm Bakanlığı olacaktır. Bu düzenleme ile yine ilgili tüm yetkilerin yerel yönetimlerden alınıp merkeze aktarılması söz konusudur.

MADDE 3:

Bu maddeyle getirilen ek düzenlemelerle, her türlü konaklama ve plaj işletmesinin (Belediye belgeli konaklama tesisleri) Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alma zorunluluğu getirilmekte olup belediyeler tarafından bu işletmelere verilen iş yeri açma ve çalışma ruhsatları yürürlükten kaldırılmaktadır. Dolayısıyla, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm bölgelerindeki konaklama tesislerinde teşviklerden yararlanmak isteyen tesisler için geçerli olan turizm işletmesi belgesinin Bakanlıktan alınmasına ilişkin zorunluluk kentsel ve kırsal alanların tamamındaki her türlü konaklama ve plaj tesislerini kapsayacak şekilde genişletilmektedir. Böylece, bu tesislerin belgelendirilmesi ve denetimlerinde de yerel

yönetimlerin, büyükşehirlerin ve ilçe belediyelerinin tamamen devre dışı bırakılması söz konusudur. Turizm sektörünün tam da en ağır buhran içinde olduğu, tarihin en ağır sıkıntısını yaşadığı dönemde onlara getirilmiş olan bu altyapı katılım payı yanlış olacaktır.

“Tahsisli kamu taşınmazları üzerinde yer alan tesisler için tahsis koşulları uygulanır.” ibaresiyle, taşınmazların tahsis koşulları üzerinde keyfi uygulamalara yol açacaktır.

Yine, bu maddeyle; Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alınmasının ardından başka bir işleme gerek kalmaksızın on beş gün içinde bu tesisler için iş yeri açma veya çalışma ruhsatı verilmesi planlanmaktadır. Bu durum belediye imar mevzuatı açısından değerlendirme ve denetimleri zayıflatacak, çarpık yapılaşmanın da önünü açacaktır.

Teklif edilen maddedeki beş yıldızlı oteller için getirilmiş olan 2.900 CC’nin üzerindeki kapasitede her otel için 5’ten fazla olmamak üzere turizm amaçlı araç kullanma hakkı, 2918 sayılı karayolları trafik kanununa, trafik kanununa, 5216 sayılı büyükşehir belediye kanununa, 4925 sayılı karayolu taşıma kanununa, karayolu taşıma yönetmeliğine ve büyükşehir belediyeleri koordinasyon merkezleri yönetmelik hükümlerine aykırıdır. Kanun teklifindeki bu madde ile belediyelerin yetkilerine aykırı bir düzenleme yapılmaktadır. Komisyon görüşmeleri sırasında komisyonun CHP üyeleri olarak kamu yararı barındırmayan, hak kayıplarına yol açacak bu paragraf hakkında dile getirdiğimiz yoğun eleştiriler, tespitler ve ulaşım sektörünün güçlü itirazları sonucunda bu maddenin son fıkrası teklif sahibi tarafından geri çekilmek zorunda bırakılmıştır.

MADDE 4:

Yapılması önerilen değişiklikle, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde, Kıyı Kanununa uygun olması koşuluyla ücretsiz girişli günübirlik tesisler kurulmasına izin verilmektedir. Bu yapılaşmanın önünü açacaktır. Günübirlik tesis alanlarındaki çift başlı yönetim orman ve kıyı alanların da tahribatını artıracaktır. Şimdi, bir başka noktada ise, kıyı alanlarında imar planına tabi olmayan ve ruhsatsız günübirlik tesisler ile “lüks çadır tesisleri” adı altında yeni bir tanım getirilmeye çalışılıyor. İstenilen bu teklif Anayasa’nın kıyılarla ilgili hükümlerine ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu’na aykırıdır.

Kıyılarda esas olan, yapı yapılmaksızın açık olarak halkın hizmetine sunulmasını sağlamaktır. Turizm Bakanlığının, yerel yönetimlerin, devletin görevi kıyıyı tamamen halkın kullanımına açmakken bu yasayla bir lüks çadır tesisi tanımı getirilmeye çalışılıyor. Hatta öyle ki sadece devletin hüküm ve tasarrufu altında kıyılarda değil, özel mülkiyete tabi sahil şeritlerinin ilk 50 metrelik kısmına da her tür yapı yapılması engellenmiştir. Günübirlik tesislerde ise sahil şeritlerinin kara kısmında kalan ikinci 50 metrelik kısmına sınırlı şekilde izin verilebilmektedir. İmar planına tabi olmaksızın yapı yapılmasına müsaade edilmesiyle kıyılarla ilgili Anayasa ve özel kanun hükümleri açıkça çiğnenmektedir. Kıyılarda sadece teknik olarak kıyıda yapılması zorunlu yapılar yapılabilir, bu ilke gözetilmeksizin kıyıların ruhsatsız ve plansız bir şekilde tesisleşmeye açılması kıyıların doğal özelliklerinin kalıcı şekilde tahrip ve sonuçlanması

kaçınılmazdır ve Turizm Bakanlığı “Ben bu tahribatı yapma konusunda istekliyim ve kararlıyım.” demektedir.

9’uncu maddenin (b) bendi “Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri sınırları içinde ve bu bölge ve merkezlere hizmet verecek alanlarda, turizmin gelişmesi amacıyla yol, su, kanalizasyon, atık su arıtma tesisi, katı atık bertaraf tesisi gibi altyapı yatırımları Bakanlıkça da yapılabilir, yaptırılabilir, bu amaçla ödenek aktarılabilir.” denmektedir. Hâlbuki bu tarz işler Bakanlığın değil, yerel yönetimin kontrolünde olması veya yerel yönetimlerle koordineli çalışılması daha sağlıklı sonuçlar verecektir. Bakanlığın buradaki rolü denetleme olmalıdır. Bu madde yerel yönetimlerin gelir ve özgün yönetimlerini sekteye uğratmaktadır. Özellikle turizm bölgelerinin birçoğunun iktidar elinde olmadığı düşünüldüğünde kıyı kesimlerin en büyük gelir grubunu oluşturan turizmin tüm gelirlerinin merkezi yönetime aktarılması hedeflenmektedir.

3’üncü fıkra Bakanlığın tüm yetkileri tekel hâline getirilmesinin ispatı niteliğindedir. Çadır alanlarının dahi nasıl olacağını hüküm altına alınırken diğer yandan Turizm İşletme Belgesi’nin alınmış olmasını yeterli görecektir ve yerel yönetimler tamamen tasfiye edilecektir. Açıkça anlaşılacağı üzere bu madde yerel yönetimlerin hüküm ve tasarrufunu tamamen elinden almakta, karar ya da denetim mekanizmasına dâhil etmemektedir.

MADDE 5:

Plan yapma yetkisi kime aittir? Üzerinde durulması gereken nokta bu. Giderek merkeziyetçi anlayışın bakanlıkların, genel müdürlüklerin, ilgili kurumların kendilerine çok daha büyük sermayeden ya da yabancı sermayeden gelen talepler doğrultusunda böyle bir plan yapma hevesine sürüklendiğini görüyoruz. Burada, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına iletilmiş olan planlarla ilgili görüşlerin 3 ay içinde verilmesiyle ilgili süreyi 1 aya çekme girişimi var. Yasayı biz nisan ayında görüşüyoruz ancak turizm sektörü 14 aydır % 50’si kapalı, açık olanların % 30 dolulukla bulunduğu bir dönemde, Turizm Bakanlığının sayın yetkilileri hangi planlarla ilgili sürecin kısaltılması konusunda, böyle bir iştahla bu maddeyi teklifin içine koydular çözemiyoruz. Ama bildiğimiz bir konu var. Çeşme. Çeşme niye önemli? Pek çok açıdan Çeşme’yle ilgili Turizm Bakanlığının bir çalışması var. Bizim teklifimizde de biz onu ifade ediyoruz. Doğal sit alanlarını turizm bölgesi ilan edeceksiniz, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından da görüş alacaksınız, planını onaylatacaksınız, 3 aylık bir süre var. Peki, bu bölgede yaşayan köylülerin, bu bölgede yaşayan insanların, sivil toplum örgütlerinin, çevre örgütlerinin, halkın oylarıyla seçilmiş olan belediyelerin, belediye başkanlarının, o ildeki büyükşehir belediye başkanlarının, fay hattı üzerinde yapılacak olan imarlarla ilgili insanların görüşü alınmayacaksa, kurumlar çalışma yapamayacaklarsa bu nasıl bir plan anlayışıdır?

Bir yanlışa doğru hızla sürükleniyoruz; Çok az sayıda korunması gereken doğal sit alanımız kaldı, bunların çoğunluğu da İstanbul’dan başlamak üzere Ege sahilleri ve Akdeniz’in çok küçük bir kısmında yer alıyor. Buralarla ilgili, doğal sit kararlarının değiştirilmesi süreciyle ilgili insanların hak arama mücadelesini biz nereye koyacağız? Sayın teklif sahiplerine sorduk; “Siz, seçildiğinizde ya da Cumhurbaşkanının seçimine gittiğinizde dönüp halka “Biz, bu bölgelerdeki sit alanlarını, meraları, orman alanlarını ya da belediyelerin mülkiyetindeki

plajları bir yasa teklifiyle getireceğiz Turizm Bakanlığının bünyesine alacağız, bunlarla ilgili plan sürecinin biz belirleyeceğiz ve bunun için de sizden yetki istiyoruz.” Dediler mi? Demediler. Halk iktidara bu yetkiyi vermedi. Biz, Adalet ve Kalkınma Partisinin ne seçim bildirgesinde ne Cumhurbaşkanlığının yapmış olduğu seçimle ilgili çalışmalarında buna ilişkin topluma bir vaadi olduğunu görmedik. O nedenle, bu meselenin bu boyutu da bulunmakta.

1/100.000 ölçekli çevre planı yaparken pek çok kriteri esas alıyoruz. Özellikle, İzmir açısından ya da İstanbul açısından, büyükşehirler açısından 1’inci sorun su. Bu şehirlerdeki doğal su kaynakları ya da Devlet Su İşlerinin o bölgede yapmış olduğu barajların yıllık yağış kapasiteleri üzerinden yıllık tüketilecek olan su miktarını esas aldığımızda bizim bu bölgelerdeki suyu hesaplamamız gerekir. Şimdi, su fakiri şehirlere ilave 300 bin, 500 bin yatak kapasitesi ya da nüfus hareketini getirecek olan düzenlemelerle ilgili kurum görüşünü hızlandırın, bu konularla ilgili yasal süreçleri kısaltın, Bakanlık planını da 1 ay içinde yapsın, götürsün. Çevre ve Şehircilik Bakanlığında buna karşı çıkacak olan birtakım nitelikli kadrolar varsa bu düzenlemenin onları engelleme girişimi olarak görmekteyiz.

İzmir Çeşme’de bir Simav fayından dolayı Bayraklı’ da 117 yurttaşımızı kaybettik. Fay hattına tam 70 kilometre uzaklıkta Deprem Komisyonunda da çalıştık. Çekiç gibi düşünün Çeşme’yi, çekicin başıyla sapı arasında Karaburun fayı geçer ve siz o bölgenin tamamını turizm alanı ilan ettiniz. Niye? Alaçatı’da ve Çeşme’de villalar 3, 5 milyona satılıyor, turizm faaliyetleri çok yüksek, artık İstanbul-İzmir arasındaki yol mesafesinin kısalmasıyla birlikte bu bölgede ciddi bir iç turizm hareketi oluşacak. İstanbul’un, Ankara’nın, Türkiye’nin bütün zenginlerine burada villa yapma ihtiyacı çıktı, var olan arsalar da yetmiyor, tek dertleri bu insanlara arsa üretmek. Bunu, bu düzenlemeyi isteyenlerin açık açık söylemesi gerekiyor “Biz, yeni dönemde, son yirmi yıl içinde zenginleşmiş olan kadrolarımıza alanlar oluşturmak istiyoruz.” diye söylemeliler. Bodrum Ortakent’ te Diyanet İşleri Başkanlığı tam denize nazır yerde tesis yapmakta yani herkes kendi amacının dışına çıkmış durumda.

İzmir Büyükşehir Belediyesinin suyla ilgili endişeleri var. Nereden, denizdeki suyu mu aratacaksınız? Denizden su arıtmanın sadece arıtma maliyeti, metreküpü 50 sent. Normal olarak barajlardaki suyun metreküpünün maliyeti 4 kuruş. 4 kuruş maliyeti, nakliye ve taşıma, diğer giderlerinin haricinde. Oysa deniz suyu arıtmayla elde edilecek olan suyun maliyeti 50 sent. Yani nereden baksanız 4 lira, 100 katı daha pahalı. Bunu niye söylüyoruz? Sayın Bakan kahvaltıda “E, deniz suyunu arıtarak bölgenin su problemini çözeriz.” dediği için söylüyoruz. Yani bilimsel bir değerlendirmeden yoksun bir görüştü.

Bir bölgenin turizm bölgesi olabilmesi için o bölgeyle ilgili 1/100.00 ölçekli çevre planında 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli planlarda buranın kesinlikle turizm alanı ilan edilmesi gerekir. Bunu ilan edelim ki bir araziyle ilgili imar planıyla oraya bir rant devşirilirse o ranttan kamu haklar elde edebilsin. Bu yasadaki bu çıkmıyor. Bu yasadaki iktidar bir bölgeyi turizm alanı ilan ettiğinde, birilerine verdiğinde; buradan rant vergisi çıkmaz, buradan sadece yandaşı koruma ve onların daha da kısa vadede zenginleşmesi sorunu çıkar.

Bizim önerimiz son derece açık: Bu konularla ilgili üç aylık sürenin bir aya indirilmesi değil, üç aylık sürenin altı ay içinde sonuçlandırılmasını doğru olacaktır. Ama bu altı aylık sürenin Çevre ve Şehircilik Bakanını kendisine onanmak için gelmiş olan her türlü üst ve alt ölçekli

planlarda Cumhuriyet Halk Partili, İYİ Partili ya da başka belediyelerden gelen planları da altı ay içinde onaması gerekmektedir. Cumhuriyet Halk Partili belediyelerden Çevre ve Şehircilik Bakanlığına onanmak için gelen planlarımızın altı ay içinde onanması durumunda biz “Elhamdülillah, Allah’a şükür.” Diyeceğiz. Mesela İstanbul Bahçeköy. 2010 yılındaki imar planları 2021 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hâlâ onaylanmamıştır; tam on bir yıldır onaylanmayan planları vardır. O nedenle, bu teklifle ilgili bizim düşüncemiz son derece uygulamaya dönüktür. Bu konuyla ilgili kurum görüşleri, sivil toplum örgütleri, meslek örgütleri, özellikle, deprem, su, iklim gibi kimi konularla ilgili hassasiyetleri de dikkate alınmalıdır.

MADDE 6:

Anayasanın 45’inci maddesi diyor ki: “Devlet, tarım arazileriyle çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması...” diye devam ediyor. Peki, bu kanunun 6’ncı maddesinin 1’inci fıkrasının son kısmında ne yer alıyor? “Mera, yaylak ve kışlaklar ot bedeli taşınmazın yatırımcıya tahsisi aşamasında yatırımcı tarafından karşılanmak kaydıyla, tahsis amacı değiştirilerek sadece turizm amaçlı kullanılacağına ilişkin olarak hazine adına tapuya tescil edilir ve tescili müteakip bakanlığa tahsis yapılır.” Kime? Turizm Bakanlığına. Turizm Bakanlığı ne yapacak orayı?

Ülkeyi yönetenler etin kilosu kaç para bilmez çünkü böyle bir dertleri yok, çünkü bu derdin sahibi olan bu memleketin 83 milyon insanı. Hayvancılık, küçükbaş hayvancılık ciddi biçimiyle azalmış durumda. Türkiye’nin yaylakları, kışlakları ve meralarına ciddi saldırılar var. Ucube bir imar barışı yasasıyla zaten bütün meraların içine yüz binlerce kaçak yapı yapılarak mera olma özellikleri kaybedildi. Şimdi, bu yasanın içine meralar, yaylaklar, otlaklar konulmaya çalışılıyor. Amaç nedir? Anlam veremiyoruz.

Hükûmetlerin öncelikli görevi tarım topraklarını korumaktır. Türkiye’de AKP iktidarında gelecek kuşaklara aktarmamız gereken 3 milyon hektar tarım toprağı yok oldu. Besin’in temel nedeni tarım. Tarım toprağını kaybederseniz geriye getiremiyorsunuz. Milyonlarca yılda oluşmuş olan, yüz binlerce yıldır var olan doğal vadi tabanlarında, sulu zeminlerdeki tarım topraklarını imara açıyorlar. Anadolu’nun pek çok bölgesinde, mesela Elâzığ’ın yeni gelişme bölgelerinde tarım alanları kentsel genişleme ve yenileme alanı olarak açılıyor. Gidin, Anadolu’nun her yerinde, korumamız gereken tarım topraklarının imara açıldığını göreceksiniz. Türkiye’deki akıllı başındaki herkesin koruması gerekir. Tarım alanlarını koruyacaksınız, ormanlarınızı koruyacaksınız, meralarınızı, yaylaklarınızı, kışlaklarınızı koruyacaksınız. Çünkü bunlar tahrip edildiğinde geriye gelme şansları yok.

Bayraklı, Bornova, Silivri, Çeşme nereyi söyleyelim. İşte tarım adı altında uygulama geliştirdi, Çanakkale’de, Balıkesir’de milyonlarca metrekare tarım toprağını kaybettik, Trakya’da kaybettik bu içimizi acıtıyor. O nedenle yani bu düzenlemeyi anlamakta zorluk çekiyoruz.

Bu yasada kışlaklar, yaylaklar ve meralarla ilgili kısım o metinden çıkarılmazsa meralar, kışlaklar, yaylaklar için “Veledalin amin.”

Bu yasaya 2008’de geçen bir düzenlemeyle antidemokratik bir madde geliyor, Anayasa Mahkemesi iptal ediyor. “Diğer gerçek ve tüzel kişilerle vakıflara ait olup turizm işletmesi belgesine sahip olmayanlar bakanlıkça kamulaştırılarak hazine adına tapuya tescil ve tescil tarihinden başlayarak en geç bir ay içinde bakanlığa tahsis edilir.” Anayasa Mahkemesi bunu temel mülkiyet hakkına aykırılıktan iptal etmiş. Bu yasayı da AKP çıkardı, bu bakanlık çıkardı.

Şimdi yine değişiklik getiriyorlar. Şimdi soruyoruz; Bu nedir? “Kültür ve Turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde ulaştırma ve altyapı bakanlığınca uygun görülen yat limanlarına yapılması amacıyla yatırımcılara taşınmaz tahsis etmeye bakanlık yetkilidir.”

İstanbul’da Tarabya ve İstinye’deki yat limanını bakanlık mı yaptı? İstanbul’daki yat limanlarını büyükşehir belediyesi yaparken Kadir Topbaş’a devrisabık belediye başkanırken izin var. Peki, ne oluyor şimdi? Bu turizm bölgelerine yat limanı yapmayla bakanlığın ne ilişkisi var?

Yat limanları ciddi gelir getiren bir konu, yatırımcısına da işletene de ciddi gelir getiriyor. O bölgede yaşayan insanların altyapı ve diğer sorunlarını çözecek olan yerel yönetimlerin gelirlerinin en önemli kalemlerinden birisi. Yerel yönetimler çok açık ve net bir biçimde Bakanlık marifetiyle gelirlerinden yoksun bırakılmaya çalışılmaktadır.

Bugün Anadolu’ya gidin termal tesisi olan yerlerin neredeyse tamamındaki işletmeler belediye ruhsatlıdır ya da belediyenin tesisleridir. Bu geçmişte böyle gelmiş ve belediyelerimiz bu konuda işte Karadeniz’deki havzadan tutun, Kütahya Bölgesine, iç Anadolu’ya pek çok bölgedeki termal tesislerde yerel yönetimlerin ciddi manada hem suyun dağıtımından hem işletmesinden gelir elde ettiğini görüyoruz. Yine burada yerel yönetimleri devre dışı bırakma stratejisi üzerine yapılan bir düzenleme var.

Bir başka düzenleme ise turizm alanlarında çadır, lüks çadır. Orman Bakanlığından tahsis yapılmak üzere lüks çadır adı altında bir düzenleme. Bunu hâlâ Komisyonumuza bu yasayla siz özellikle yasaya girdiğine göre bu konuda bir talep var demektir. Mersin’de var mı? Mersin’de çadırları biliyorum, Yörüklerimiz, Türkmenler, Obalar, Çadırlar. Bu konuyla ilgili yasanın içine girmesini sağlayacak bir düzenleme olması gerekmektedir.

MADDE 7:

7’nci madde de ilave bir tanım geliyor, bu daha önce geçmiş olan 2634 Sayılı Yasa’nın 11’inci maddesine bazı eklemeler getiriyor. Bunlardan bir tanesi belgeli yatırım işletmelerindeki devirlerle ilgili. Burada “Tahsisli kamu taşınmazında yer alan belgeye konu tesisler için tahsis koşulları hallice uygulanır.” diye ek bir hüküm getiriyorlar. Yani, kiraya verilmiş olan ya da devredilmesiyle ilgili bir turizm tesisinin devir ya da kiraya verilmesi durumunda Bakanlık yeni bir paragraf ilave ediyor: “Tahsisli kamu taşınmazında yer alan belgeye konu tesisler için tahsis koşulları ayrıca uygulanır.” Bu keyfiyet getirir!

Bir tesisin, bir işletmenin devir ya da kiraya verilmesi durumunda Bakanlığın devreye girerek burada tahsis koşullarıyla ilgili yeni bir süreç yürütmesi doğru değildir, hukuki de değildir. Turizm sektöründe bu gibi devirlerin çok yaygın olduğunu biliyoruz, pek çok turizm tesisi

işletme sermayesinin yetersizliği ya da sektörde beklentilerin karşılık bulmaması yüzünden yatırımlardan vazgeçmektedir. Bu paragrafı uygun görmemekteyiz.

Son paragrafta ise; Belgeli işletmelerin, 2019 tarihinde çıkan 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkındaki Kanun’a göre ödemesi gereken yükümlülükleri var. Bu yasa yürürlüğe girerse Bakanlık yetkilileri bir tesise gittiğinde diyecekler ki “Yasaya göre on beş gün içinde bu ajansın parasını ödemen gerekir.” Ülkeye yönetenler, AKP, Bakanlık turizmciye ne verdi ki karşılığında bu ajansın parasını ödemeyle ilgili yükümlülük istiyor? Tahakkuk oluşmuş, turizmcinin parası yok, ödeyememiş. Maaşı ödeyememiş, sigortayı, BAĞ-KUR’u ödeyememiş otele gidip “Sen, bunu on beş gün içerisinde Bakanlıkça belirlenecek ödemeyi ibraz etmek zorundasın.” Bu doğru değil. O nedenle bu yasa Turizm Teşvik Yasası değil, turizmciyi cezalandırma ve Türk turizminin gelişimini engelleme yasasıdır. Turizm Otelciler Federasyonu, Turizm Otelciler Birliği, Turizm acentelerinin tamamı bu yasaya “Turizm Teşvik Yasası değil, turizmciyi cezalandırma ve Türk turizminin gelişimini engelleme yasası” ismini takmışlardır.

MADDE 8:

Turizm işletmesi belgeli işletmelerde yabancı personel çalıştırılmasına ilişkin olarak mevcut fıkarda yer alan “çalıştırılan yabancı personelin miktarının toplam personelin %10’unu geçemeyeceği” kuralının kaldırılması ve “deniz turizmi araçlarında çalışmalarına müsaade edilecek yabancı zabıt ve kaptanlara ilişkin olarak da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından yeterliliklerinin tanındığına dair belge almaları zorunluluğu getirmek” demek; 1 yıldan fazladır dünya genelinde yaşanan pandemi ve ekonomik krizin bütün iş sektörlerinin yükünü artırdığı, binlerce esnafın kepenk kapattığı bir dönemde ekonomik destek programlarının geliştirilmesi gerekirken, özellikle turizm sektörünün teşvik ve desteğe ihtiyacı varken turizm sektörüne ekstra bir yük getirmek demektir. Böyle bir süreçte bu tarz bir kanun teklifinin alelacele bir şekilde Komisyona getirilmesi kabul edilebilir bir durum olmamakla birlikte diğer taraftan ülkede milyonlarca genç işsiz varken yabancı çalışanların önünü açabilmek; kendi insanını işsizliğe ve açlığa, yoksulluğa terk etmenin kanıtıdır.

Komisyon görüşmeleri sırasında komisyonun CHP üyeleri olarak kamu yararı barındırmayan, hak kayıplarına yol açacak bu madde hakkında dile getirdiğimiz yoğun eleştiriler ve tespitlerimiz sonucunda bu madde teklif sahibi tarafından teklif metninden geri çekilmek zorunda bırakılmıştır.

MADDE 9:

9’uncu maddede teklifte de olduğu gibi “Kamu kurumları tarafından işletmesi yapılan liman, rıhtım, iskele, yat bağlama yeri ve çekek yerleri için basitleştirilmiş uygulamalar getirilebilir.” hükmünün bulunmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz. Neden? Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Madde 15’te yer alan “belediyelerce işletilen kıyı tesisleri ile ... basitleştirilmiş uygulamalar getirebilir, bu

yönetmeliğin hükümlerinin bazılarında muaf tutabilir veya ek tedbir isteyebilir." hükmüyle de uyumlu olarak kamu tarafından işletilen tesisler için basitleştirilmiş uygulamalar getirilebileceği hüküm altına alınacağını değerlendirmekteyiz. Bu hükmün eklenmemesi ile yerel yönetimlerin bir kez daha hak kaybına yol açacak uygulamalarla karşı karşıya kalacağı aşıkardır.

O nedenle özellikle yerel yönetimler tarafından işletilen küçük işletmelerin de bu manada hukuki sorun yaşamaması açısından bu konunun önemli olduğunu düşünmekteyiz.

MADDE 10:

Deniz turizm araçları işletmeciliğinin yapılabilmesi için faaliyet sahasında bulunan Deniz Turizmi Kurullarının uygun görüşüyle Bakanlıktan belge alınması gereklidir deniyor. Şimdi, burada bir kısmı genel, bir kısmı İstanbul’la ilgili bazı hükümler getiriyor teklif.

İstanbul’la ilgili kısım: “İstanbul ilinde faaliyet gösteren ve ilgili idareler tarafından yolcu taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen deniz araçları.” Tamam, bunlar boğazın iki yakasında, daha çok Avrupa yakasından, Bostancı’ya, Üsküdar’a, Kadıköy’e, iskelelere yolcu taşıyan, Eminönü’nden, Karaköy’den, Beşiktaş’tan yolcu taşıyan deniz araçları. Herhâlde burada kastedilen İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yolcu taşımacılığı yaptığı şehir hatları değil. Bakanlıkça belirlenecek şartları taşımaları kaydıyla belirlenecek bedel üzerinden belge düzenlemek suretiyle turistik gezi amaçlı kullanabilirler. Şimdi, ilkesel olarak bu yolcu taşıma araçlarına bazı belgeler düzenlenirse, deniyor ki (ağırlıklı TURYOL gibi firmalar kastediliyor) bunlar turistik gezi yapabilirler. Tersinden gidersek de, Haliçport, yani Katarlılara 49 yıllığına verilen yer; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı planlarını yaptı; tahsisler yapıldı, süresi uzatıldı, kontratlar el değiştirdi. Tersaneler, yaptıkları tesisler (turizm var orada, ticaret var, konaklama var) buraya yapılacaktır. Yasanın içinde bu tür tesisler için deniz taşımacılığı yapması konusunda yetki isteniyor. Biz şunu mu anlayacağız? Bu tür tesislerin turizm işletmesi yapılan deniz araçları aynı zamanda deniz taşıtı olarak da kullanılacaklar. Yani deniz taşıtlarına deniz turizmi yapma yetkisi veriliyorsa, deniz turizmiyle uğraşan taşıtlara da yolcu taşıma hakkı veriliyor demektir. Bu ciddi biçimiyle İstanbul’da ulaşımın entegrasyonunda yıllardır uyum sağlanamaması sebebiyle zaten sıkıntıda olan deniz taşıma işini yapan firmalara yeni yükler getirecektir. Eğer buradan kastedilen bu taşıtların aynı zamanda turizm faaliyetinde bulunması için ek maddeleri yerine getirmesiye o konunun açıklığa kavuşmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

İkinci bir konu ise: “Yerel bağlama gereği imkânları ve kapasiteleri dikkate alınmadan Bakanlık tarafından deniz turizm araçları için belge düzenlenmesi durumunda altın kapasite oluştursa ve hâlihazırdaki bağlama yeri sorunu daha da artarsa bu faaliyet sahasında bulunan deniz turizm kurallarının uygun görüşüyle...” ibaresinin maddenin birinci fıkrasına eklenmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Yine, 6237 sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun, Madde 4: “Yaptırılan tesisler inşaları tamamlandıkça ilgisine göre ve Cumhurbaşkanınca kararlaştırılacak esaslar dairesinde işletme teşekküllerine, özel idare veya belediyelere veya Vakıflar Genel Müdürlüğüne devrolunur.” 5393 sayılı Kanun, Belediye Kanunu, Madde 15/j: “Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı,

mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettiirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek” bu, belediyenin yetkisindedir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, Madde 7, f bendi: “Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettiirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.” Yine, 7/l: “Yolcu ve yük terminaleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettiirmek veya ruhsat vermek.” 7/p: “Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.” “Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek.” Hükümleri uyarınca deniz turizm araçları ağırlıklı olarak yerel yönetimler tarafından işletilen rıhtım ve iskelelerde kullanılmaktadır.

Şimdi; bu yasalar var iken, Turizm Bakanlığı konaklama yetkisi Bakanlıktayken, turizm merkezleri oluşturma Bakanlıktayken, ulaşım hizmetleri Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve büyükşehir belediyelerindeki UKOME’ye bağlı kurum ve organlardayken neden Bakanlık olarak ihtisası olmayan, yetkisi olmayan bir alanla ilgili büyükşehir belediyelerinin elindeki yetkilere dâhil olmak isteniyor? Turizm Bakanlığı gerçekten turizmin bütün sorunlarını çözdü, bu konuyla ilgili aksaklıklar giderildi, özellikle Anadolu’daki muhtelif illerdeki turizm sektöründeki gelişmenin önün açıldı ve oralarda ciddi bir patlama yaşanıyor da şimdi, bunun yanında da deniyor ki: “Biz deniz turizmi alanına da gireceğiz.” Girmek istenilen alanlar neresi? İstanbul, İstanbul’un Haliç ve diğer iç su dediğimiz alanları. Başka neresi var? İzmir. İzmir Körfezi, Muğla, Muğla’daki körfez alanları.

Nereden çıktı bu Bakanlığın kendisini bir de ulaşım hizmetiyle ilgili yeni bir görev tanıımı? Bu nedenle de bu, uygulamada ciddi sıkıntılar yaratacak yaşama şansı olmayan bir kanun. O nedenle burada bakanlıklar arasında birikim, mesleki farklılıklar üzerinde oluşmuş olan kriterlere uymayan bir düzenlemedir. CHP Grubu olarak; Turizm Bakanlığının hiçbir biçimiyle ulaştırma sektörünün içine girmesinin doğru olmadığını düşünmekteyiz.

MADDE 11 – MADDE 24

Bu maddeyle Boyları 39 metre üzerinde olan yabancı bayraklı ticari yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine izin verilmektedir.

Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) Ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcraı San'at Ve Ticaret Hakkında Kanun. Kanun numarası 815. Kabul tarihi 19 Nisan 1926 yani Cumhuriyetin erken dönemi, yani kapitülasyonların kaldırılıp Türkiye Cumhuriyeti devletine millî sınırları içinde ve karasularında tam bağımsızlığı ilan etmeyle ilgili çıkardığı çok önemli

bir yasa. Yasa'nın 1'inci maddesi bu. Yasa hâlâ yürürlükte. Yani Kabotaj Yasası hâlâ yürürlükte. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bir gecede iptal edilecek hâlî yok.

Peki Nisan 1926 tarihli 815 numaralı kanun ne diyor?

“Madde 1 - Türkiye sahillerinin bir noktasından diğerine emtia ve yolcu alıp nakletmek ve sahillerde limanlar dahilinde veya beyinde cer ve kılavuzluk ve her hangi mahiyette olursa olsun bilcümle liman hizmetini ifa etmek yalnız Türkiye sancağını hamil sefain ve merakibe münhasırdır.” Yani “Türk menşeli gemiler tarafından yapılır.” diyor.

“Madde 2 - Nehirler ve göller ve marmara havzasıyla boğazlarda bi lumum kara sulariyle kara sularına dahil bulunan körfez, liman koy ve saireden vapur, romorkör istimbob, motörbot, mavna, salapurya, sandal, kayıt velhasıl makine, yelken, kürek ile müteharrik merakibi kebir ve sagire ile tarak, prizman, maçuna, algarina, şat ve her nevi nakliye ve su dubaları limyo, sefaini tahlisiye ve emsali ile şamandıra, sal gibi sabit ve sabih vesait bulundurmak ve bunlarla seyrüsefer ve nakliyat icra etmek suretleriyle ticaret hakkı Türkiye tebaasına munhasırdır.”

CHP Grubu olarak, yasayı getiren milletvekillerinin ne 1926 tarihli Kabotaj Kanunu'nu ne de bu getirdikleri düzenlemeyi okumadıklarını, dolayısıyla da ne anlama geldiğini bilmediklerini düşünüyoruz. Bu maddeyi okuyan ve anlayan hiçbir vatanseverin bu maddeyi bu kanunun içine eklemeyi düşünmeyeceğini düşünüyoruz.

Ne getiriyor teklif?

39 metrelikten büyük yatların ticaret yapmasının iznini getiriyor. Yani Kabotaj Yasası kalktı mı? Buna ilişkin bir düzenleme mi yaptık? Ne gelmiş? Bakın, bu yasa 1926'da çıkmış, sonra ek bir madde gelmiş, 2013'te 6491 sayılı Kanun'un 27'nci maddesiyle “ecnebi tahlisiye gemileri” ve sonradan gelmek üzere petrol arama ve üretim faaliyetinde kullanılan deniz vasıtaları eklenmiş buna. Yani bu Kabotaj Yasası Türk ticari firmalarına ve Türk tebaasına yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına verilen bu hakkın istisnası olarak tahlisiye gemileri yani kurtarma gemileri diyelim ya da petrol arama ve petrol üretim faaliyetinde bulunacak olan deniz nakil araçlarının için istisna bir hüküm getirmiş. Şimdi, Büyük Mustafa Kemal Atatürk'ün bu yeni cumhuriyette, bu millî sınırlar içinde ekonomiyi ayakta tutmak için kendi milletine karşı yapılmış olan bu büyük ekonomik imtiyazlar sebebiyle haksızlığı gidermek için getirdiği bir düzenlemeyi burada kaldırmak istiyorlar.

43'cü madde şöyle der; “Kıyılar, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.” Şimdi, burada kamudan kastettiği biziz zaten Türkiye cumhuriyeti vatandaşları, bizi içinde bir çatı olarak toparlamış olan Türkiye cumhuriyeti devleti ve onun kurumları. O nedenle bir Anayasa metninde zaten bundan daha öte bir maddenin yazılmasını

öngörmemiz çok mümkün değil. Bu yasanın Kabotaj Yasası’nın 39 metre üzerindeki ticari yatların sahillerimizde iç turizm alanlarımızda ticari taşımacılık yapmasının önü açılmaktadır. Bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde hani biz aya füze gönderiyorduk? 39 metrelik yatı mı yapamıyoruz ki biz bunları yurt dışından temin ediyoruz? Bu biçimiyle de anlaşılması çok mümkün değil.

Bunu kayıt altına almak, tarihin not defterine kaydetmek gerekir. Burada herhangi bir maddenin, yasanın herhangi bir maddesini değil Türkiye’nin Lozan’la tapu altına alınmış olan millî kara sularındaki hakimiyetinin ortadan kaldırılmasının yolunu açacak olan bir maddeyi konuşuyoruz. Bu, Anayasa’ya tümüyle aykırıdır.

MADDE 12:

Bu maddede yapılan değişiklikle Bakanlık dışındaki kişi ve kuruluşların denetim hakkı konusunda yetkilendirilme yapılmaktadır ancak bu yetkilendirilme yapılırken “Valilik vasıtasıyla denetimleri yaptırabilir, denetim yetkisini valilik üzerinden kullanabilir” denmekte, ayrıca; “yetki verilecek bazı denetim firmaları aracılığıyla denetim yaptırılabilir.” ibaresi yer almaktadır.

Bu tabirler muğlak, suistimale açık, keyfi uygulamalara sebep olabilecek boşluklar içermektedir. Ayrıca kanunla kurulmuş olan meslek örgütleri sürecin dışına itilmiştir.

Bu şekilde yapılacak denetimlerin sağlıklı olamayacağını, keyfiyet yaratacağını ve suistimale açık olacağını tarihe not düşülmesi gerekliliği ile belirtiyor, bu düzenlemenin olumsuz sonuçlar doğuracağını düşünüyoruz.

MADDE 13:

2634 sayılı Kanunun 31’inci maddesinin (b) fıkrasında değişiklik planlanmaktadır. Ne diyor (b) fıkrası? “33’üncü maddedeki para cezaları, denetleme elemanları tarafından tayin edilir.” Teklif ne getiriyor? “33 üncü maddedeki idari yaptırımlar; 30 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında denetim yetkisi verilenler, Bakanlık kontrolörleri ve Bakan tarafından yetkilendirilen görevlilerce tayin edilir.” Bu son derece muğlak bir ifadedir. Denetim yetkisi denilen görev aynı zamanda arkasından cezai bir sorumluluğu da gerektiren, hukuki sorumluluğu da gerektiren bir işlem anlamına gelir. Burada Bakan tarafından yetkilendirilen kişilerin kamu hizmetiyle yetkilendirilmiş kişiler olması gerekir, bu biçimiyle de bir muğlak ifade yer almaktadır. Yani Bakan burada yakın bir arkadaşını görevlendirebilir mi? Mahalleden komşusunu görevlendirebilir mi? Yani “Bakan tarafından yetkilendirilecek görevlilerce” tanımıyla ilgili son derece açık olmayan bir durum söz konusudur. Burada Bakan, her kurumu, şahsı, özel ve tüzel kişileri yetkilendirebilecektir. Bu biçimiyle de devletin temel yönetim anlayışına uygun değildir. Bu kısma bütünüyle karşıyız.

“Bakan tarafından yetkilendirilecek görevlilerce” tanımı hukuki bir karşılığı da yoktur. Bakan tarafından yetkilendirilecek kamu görevlisi olabilir, kamu personeli olabilir. 657 sayılı Yasa’ya

göre görev yapmış olan farklı kurumlardaki kişiler olabilir ama bunun bir biçimiyle tanımlanması gerekir. Bu biçimiyle tekrar değerlendirilmesinde fayda olacağını düşünmekteyiz.

MADDE 14:

23 Mayıs 2019’da bizzat komisyonumuzda görüştüğümüz ve değişikliğini yaptığımız bu yasaı yani daha üzerinden 1-1.5 pandemi yılı geçmesine rağmen;Turizm Ajansıyl ilgili otellerin yükümlölüklerinin yeni başladığı bir dönemde yasanın maddesiyle ilgili bir değişiklik getirilmeye çalışılıyor. Bakan Yardımcısının o zaman da görevde olduğunu hatırlatalım.

Şimdi, hepimiz biliyoruz ki bu yasa teklifleri bakanlık tarafından hazırlanıyor, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde milletvekillerinin imzasıyla Meclis Başkanlığına veriliyor ve komisyon gündemine geliyor. Şimdi, sormak istiyoruz; Daha 1.5 yıl olmuş bir yasanın maddesindeki değişikliği gündeme getirmekteki başından beri söylediğimiz olay burada tezahür ediyor. Nedir o? Yasa teklifleri, meslek mensuplarının, ilgili sektör temsilcilerinin ve yasayla doğrudan ilgili olan üniversitelerin ya da bilim kuruluşlarının ya da ticaret ve sanayi odalarının görüş ve düşüncesi alınmadan gelince, uygulamada da hatalar ortaya çıkınca neredeyse yürürlüğe girmiş ama uygulama şansı olmayan bir yasanın maddesinde değişiklik getirilmiş oluyor. Acaba sıcaklığını kaybetmemiş bir yasanın bu maddesini niye değiştirmeye çalışıyorlar?

Ayrıca Turizm Ajansıyl ilgili bir fon yaratılıyor ve bu fonla ilgili itirazlarımızı hep söyledik. Burada da onun uygulamasıyla ilgili düzenleme getiriliyor bu maddeye. Bu yasa çıktığında bunun uygulamasıyla ilgili şu an 4’üncü ve 5’inci paragraflarda belirtilen; “belgeli işlemler ve seyahat acenteleri tarafından 7183 sayılı Kanun kapsamında turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin on beş gün içinde Bakanlığa ibraz edilmemesi veya yapılacak denetimlerde bu belgenin sunulmaması...” Peki şimdi yasanın ismi ne? Turizmi Teşvik Yasası. Getirdikleri hükümlerin neredeyse tamamı turizm sopa yasası. Yani hep “Onu yapmazsan, bunu yapmazsan...” Arkadan 15’inci maddede de sopa gösteriliyor. Bu yasanın neresinde teşvik var, neresinde Türk otelcilerini koruyan, Türkiye’deki turizm bölgelerinin sorunlarını giderecek, Türkiye’de turizm sektöründe iş bulamayan, mevsimlik işçi olarak çalışan yüz binlerce fakir Anadolu köylü çocuklarının hakkını koruyan bir şey var? Ne yazık ki Yok. Ne var? Alelacele, Sayın Bakan “Şunu çıkarın.” diyor, hemen bir teklif hazırlanıyor, önümüze geliyor. “Bunu sektör temsilcilerine sordunuz mu?” dedik, “Sorduk.” dediler; Sormadıkları o kadar belli ki çünkü bu maddelerin önümüze konulması sorulmadığının temel kanıtı.

O nedenle, bu 14’üncü madde ve arkasından gelecek olan 15’inci maddeyle ilgili kesin olarak şunu söylüyoruz; Bu, Turizmi Teşvik Yasası değil, Türk turizmini cezalandırma ve Türk turizmcisini sopayla hizaya getirme yasasıdır.

MADDE 15:

Bu madde Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerini ve Meclis grubunu Türk turizmciyle ciddi biçimde karşı karşıya getirecek bir maddedir.

7183 sayılı Kanun kapsamındaki turizm ajans payı var. Belli ki Bakanlık; Türk turizminin 12 milyar dolara düşmüş yıllık cirosunu nasıl artırırım derdinde değil, tek bir derdi var: Turizm Kalkınma Ajansının parasını nasıl tahsil edeceğim? Vergi usulüne göre bu bir vergiyse bu vergiyi insanlar beyan ederler, öder, ödemez. Yapılandırma çıktı, birinci ve ikinci taksitlerini yurttaşlarımız ödeyemediler. Bu arada birinci ve ikinci taksiti ödeyemeyen yurttaşlarımızla ilgili af kapsamının uzatılmasıyla ilgili bir düzenlemeyi parti olarak desteklediğimizi belirtmek istiyoruz.

7183 sayılı turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin art arda üç beyanname döneminde Bakanlığa ibraz edilmemesi hâlinde birinci fıkranın “ı” bendinde yer alan tutar 2 kat uygulanır ve on beş gün süreyle de faaliyet durdurulur. Bu çok antidemokratik bir yasa, antidemokratik bir hüküm, tam bir ceberrut devlet kararıdır. Ödeyecek gücü olmayabilir, AKP zihniyeti bu ülkede Türkiye’nin en büyük 5 müteahhidinin alacaklarının, devlete olan borçlarının tahsil edilmesiyle ilgili özel yasalar çıkarıp, o kişilere imtiyazlar sağlıyor, biz de bunu yaşıyoruz. Yani, bu ülkede makbul vatandaşlar mı olmak gerekiyor devletin bu sopasının altında ezilmemek için? Şimdi, “Faaliyeti durdurulur.” diyor, kapatma ne demek? Faaliyeti durdurmak demek kapatmak demektir.

Türk turizm temsilcileriyle bir araya gelinmesi gerekmektedir. 2016 FETÖ terör eylemi ve 2017 Rusya kriziyle birlikte, yani 2015, 2016, 2017 Türk turizmi ciddi bir müşteri kaybına uğradı, önemli finansal kredi borçlarının altına girildi. 2018 ve 2019 belki çok iyi geçti ama 2015, 2016 ve 2017 yılından gelen Rusya krizi, FETÖ terör eylemi ve arkasından gelişen politik sebepler, dış politik sebeplerle turizmci ciddi bir yük altında. Bankalara olan borçlarının büyük bir çoğunluğuyla el değiştirdi tesisleri. Şimdi de 2021, 2022’de ne olacağını bilmemekte, öngörememektedirler.

Turizmcinin üzerine vicdansızca gidilirse olacağı şudur; Küçük tesisler turizmle ilgisi olmayan iş insanlarının, iş dünyasının eline geçer; büyük tesislerde yabancı döviz cinsinden varlığı bulunan uluslararası şirketlerin eline geçer. O nedenle bu metnin bırakın sadece on beş gün kapatmayı, bu cezalarla ilgili bölümlere tümüyle karşı olduğumuzu belirtiyoruz. Bunun Türk turizmi açısından uygun olacağını düşünmekteyiz.

Sayın Bakana önerimiz şudur; 23 Mayıs tarihinde çıkmış olan bir yasanın içindeki maddeyi iki yıl bile geçmeden mademki değiştirmeyi öngörecektir bir değişikliği önümüze getirdiler, şu ceza kısımlarının tümüyle kaldırılması da mümkün olacaktır. İnşallah pandemi biter, Türk turizmi için doluluk oranları % 90’lara çıkar, üst üste rekorlar kırarız, bankalara, kurumlara, devlete olan borçlarını bir biçimiyle bu insanlarımız öderler ve ondan sonra biz getiririz, bu tür cezaları konuşuruz. Şu anda cezanın konuşulmasının anlamı yoktur. Bu cezaları ödeyecek turizm işletmesi yoktur. Büyük oteller 1-2 katını açmış, geri kalan yerler kapalı. Bugün müşterisine verdiği odayı bir sonraki gün boş tutuyor. Anadolu’nun çoğu yerinde oteller komple kapalı. İstanbul’un en lüks oteli, Tarabya Otelı aylardır kapalı, açmıyor. Yani, böyle bir

dönemde bir de üstüne turizmciye sopa gösteriliyor. Türk turizmciisini cezalandıran bu düzenlemeye bütünüyle karşı olduğumuzu belirtiyoruz.

MADDE 16:

Pandemi ile sarsılan, Türkiye'nin birçok ilinde kapanma noktasına gelmiş, giderlerini karşılayamayan, çalışanın maaşını ödeyemeyen, evine ekmek götüremeyen, kepenk indirmiş, iflas etmiş turizmciye bir sopa daha. Nasıl yazıldığı, nasıl önümüze getirildiği, vicdanlara, merhamete sığmayan, inanılması güç maddeler bunlar. Bakın; Maddeye eklenen fıkra ile salgın hastalıklara ilişkin gerekli tedbirleri almayan veya Bakanlık tarafından belirlenen sertifikaları almayan ve belirlenen sürelerle eksikliklerini gidermeyen işletmelerin Turizm belgelerinin iptali ile yetkili idare tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının da iptal edilmesi düzenlenmiştir. Tabii ki işletmeler denetlenecek, tabii ki gereklilikleri yerine getirecek, tabii ki eksikliklerini giderecekler. Ancak söz konusu olan "iptal hakkı"nın yer aldığı düzenlemeler işyeri faaliyetlerini kısıtlama anlamına gelecektir. İşyeri faaliyetlerinin kısıtlanması turizmciye bir darbe vurmak anlamına gelmektedir. Özellikle ekonomimizin yerle bir olduğu bu dönemde, pandemi sebebiyle turizm'in düşük kapasitelerle faaliyet gösterdiği bu zamanda yapılması planlanan bu uygulamaları uygun görmüyoruz. Ayrıca söz konusu mevzuat kapsamında ele alınamayacağından, mülkiyet hakkını ilgilendirmesi ve Türk Ticaret Kanunu'na aykırılık teşkil etmesinden dolayı bu düzenlemeye karşı olduğumuzu belirtiyoruz.

MADDE 17:

Bir başka madde ile yine orman alanlarını katledecek bir düzenleme getirilmeye çalışılıyor. Çadır, lüks çadır. Orman Bakanlığından tahsis yapılmak üzere lüks çadır adı altında bir düzenleme. Çok önemli bir madde.

Temelsiz yapıların yani çadırın yani ahşaptan, platformda olan yapıların buralara yapılması demek denize kıyısı olan bu alanlardaki yerleşim yerlerine, Orman Bakanlığına ait yerlere, tabiat varlıkları çerçevesinde korunan alanlara, bunların tamamına turizmle ilgili bir yaptırım geliyor. Buradaki yaptırım "denize kıyısı olan ilçe" deyince 1 kilometre kıyısı da olsa o ilçenin tamamını kapsıyor. Denize 300 metre, 500 metre ne denirse densin; Orman Bakanlığının, Turizm Bakanlığının, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, yerel yönetimlerin uygun gördüğü imara uygun, oradaki yıllardır kentin yaşantısına, silüetine uygun o yapıları da bozması ve buraların planlamasında yerleşim yerlerine açılması demek. Madde ile ormanların sadece deniz gören kısmını değil, denize kıyısı bulunan ilçelerin sınırlarının tamamında orman alanlarının içerisine lüks çadır, karavan veya temelsiz yapıların yapılmasına olanak tanıyacak, bu durumda ise ormanların rant aracı hâline gelmesine, orman yangınlarının artmasına ve ormanların yok olmasına sebep olacaktır.

Mesela 7 kilometrekarelik bir ilçe olan Menteşe'nin 1 kilometre, 1,5 kilometre kıyısı var denize. Buranın tamamını kapsam içerisine alıyor. "Denize kıyısı" diyor. 500 metre değil, 1 kilometre değil. Kapsamı belirlenmemiş. Yerel yönetimlerin ve oradaki sivil toplum kuruluşlarının görüşü alınarak bu düzenlemeler önümüze getirilmeliydi. Neden? Bu düzenleme birtakım gereksinimleri doğuracak; Buralara altyapı gitmesi demek, yol gitmesi demek. Ayrıca bu bölgeler birçok yerde asırlık ağaçların bulunduğu yerler, anıt ağaçların bulunduğu yerler. Bunların yok olması demektir. Bu konuların yerel yönetimlerle, STK'larla, bilim insanları ile birlikte ayrıntılarıyla incelenmesi gerekmektedir. Bu düzenleme; bu haliyle hiçbir biçimiyle kamu yararı gözetmeyen, uygulanması esnasında krizlere yol açabilecek boşluklar barındırmaktadır.

MADDE 18:

Geçici madde eklenmekte burada. "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit ve ilan edilen turizm bölgeleri, turizm alanları ve turizm merkezleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başka bir idari işleme gerek kalmaksızın kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi statüsü kazanmış sayılır." denilmektedir.

Nereleri turizm bölgeleri, turizm alanları ve turizm merkezleri olarak ilan edeceksiniz? Aynı zamanda "İdari başka bir işleme gerek kalmaksızın." ibaresi ciddi anlamda kaygılandırıcı bir durumdur. Yani ÇED raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı raporları; yerel yönetimlerin görüş, öneri ve talepleri hatta şerhi hatta ve hatta idari yargı kararları dahi olmaksızın kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi statüsü kazandırılacak.

Bu maddede halka ait plajların veya yerel yönetimlerce işletilen tesislerin turizm işletme belgesiyle Bakanlıkça kontrol altına alınması gibi olumsuz bir sonuç doğuracaktır. Yine yerel yönetimleri işlevsiz hale getirmeyi, gelirlerden muaf tutmayı, tüm yetkiyi merkeze toplamayı hedefleyen bir düzenleme daha. Yerel yönetimler üzerine siyasi baskı yaratmak amacıyla oluşturulan bu madde kabul edilebilir değildir.

MADDE 19:

Bu maddede belediyeden işletme ruhsatı almış bulunan otellere turizm işletme belgesi yani Bakanlık tarafından bir belgelendirme ihtiyacı ortaya çıkacaktır. Örneğin, Antalya'da otellerin neredeyse yarısına yakını yerel yönetimlerden alınmış ruhsatlarla çalışmaktadır. Şimdi, turizm teşviklerinin Turizm Bakanlığından işletme ruhsatı alınmış olan otellere yapıldığını daha önce Sayın Turizm Bakanına sözlü olarak Plan ve Bütçe Komisyonunda ifade etmiştik Turizm Bakanlığının bütçesi görüşülürken. Sayın Bakan da bu teşvik konusunda sıkıntı olduğunu ifade edip özellikle yerel yönetimlerden ruhsatlandırılmış otellerin teşvik alabilmesi adına gerekli destek ve çalışmaların yapılacağına dair orada bir söz vermişti. Ancak geline süreçte görüyoruz ki biz belediyelerden işletme ruhsatı almış olan bu küçük ölçekli otellerin

desteklerden yararlanmasını sağlayalım derken bu maddeyle şimdi Turizm Bakanlığı tarafından işletme ruhsatı verilme durumuna geçeceği, böylelikle de bu otellerin şu an kazanılmış haklarının bir anlamda ihlal edileceği bir durumla karşılaşmaktayız. Antalya’da var olan şu an 850 civarında ufaklı büyüklü otellerin mağduriyetine yol açacaktır, bu otelleri yeni bir ruhsatlandırma sürecine sokacaktır. Dolayısıyla, bu oteller hem yeni bir ruhsat alma hem masraf yönüyle hem de ruhsat için gerekli koşulları sağlayabilme adına birtakım zorunlu iş ve işlemlere mecbur kalacaktır. Bunu süreci içerisinde gerçekleştiren olacak, gerçekleştiremeyen olacak, böylelikle de kapanma riskiyle karşı karşıya kalacak.

“Yeni bir ruhsat alacaksın.” Sopaşı turizmciye dayatıldığında bu otellerin büyük bir kısmının ilk süreçte ruhsat alamayacağını bilmek gerekir. O nedenle, burada kapanma riskinin ötesinde bir kazanılmış hakkın bir esneklik sağlanarak bu sürecin daha yumuşak bir geçişle sağlanması gerekir.

Şimdi; 3’üncü paragrafta yazan şu: “Birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi almak için başvuruda bulunmayan konaklama tesisleri faaliyette bulunamaz. Bu tesislerin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça yapılan bildirim üzerine yetkili idare tarafından bir ay içinde iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.” Burada 1’inci kısımda bir süreç tanımlıyor ama arkasından hemen turizmciye bir sopa yasası, hemen sopa geliyor. Zekâmızla dalga geçilmeye çalışılan bir düzenleme önümüzde.

Turizm Bakanlığı bir şeyleri çözecekse; Kapadokya bölgesinde 25 tane lisanslı balon uçuran firma vardı. Kimler 26’ncı ve 27’nci sözleşme hakkını elde ederek orada adam başı 100 euroya insan uçurma hakkını elde etti onu çözecek önce! Çözeceklerse bunu çözecekler, bunun üzerine gidecekler, çok uzağa da gitmelerine gerek yok, o kişileri en yakınlarında bulabilirler. Bakın; Söğütölüçüşme Tren İstasyonu, bulunduğu yeşil alan, bir bakan yardımcısının kardeşi tarafından 99 milyon lira bedelle yap-işlet-devret modeliyle alınıyor. Kavga, kıyamet, gürültü. Bakan yardımcısının kardeşi devrediyor, başka birisi alıyor, Allah’tan protestolar çok yükseldi, orası iptal edildi. Endişemiz şu: Giderek bürokrasi önümüze birtakım önceden planlanmış teklifleri ve yerleri yasanın içine koyarak getiriyor, biz de muhalefet ediyoruz. Seçilmişlerin sırtına bütün bu yükleri yükleyip bürokrasinin bu tür operasyonlar içinde yer almasına artık bir biçimiyle dur demek gerekir.

Yani orada bir plaj var, o plaj belgeyi alacak, alamazsa bakanlık yetkili Türkiye’nin bütün sahillerindeki işletmelerle ilgili. Orada alışlagelmiş belediyelerin var, özel şahısların var, tahsisle yapılmış yerler var. Bu meselenin içine bakanlık girecekse konaklama tesislerine girsin, Türk turizmini tanıtmaya girsin, turizm sektöründeki problemlerin çözülmesine girsin, Türk firmalarının bir avuç dolar karşılığında yabancı şirketlere ucuz ucuz satılmasını engelleyecek teşvik paketlerini açıklasın, Türkiye Seyahat Acenteler Birliğinin 15 bine yakın üyesinin içinde bulunduğu ekonomik sorunları çözmek için hibe desteklerini açıklasın, küçük işletmelere kredi değil hibe desteklerini açıklasın ve turizm sektöründe çalışan emekçilerin hak ve gelir kayıplarını azaltacak tedbirleri getirsin. Dönüyoruz, dönüyoruz hep önümüze

yasanın içine sıkıştırılmış, hepimizin tahmin ettiği ama nerede olduğunu ancak uygulamada göreceğimiz birtakım hükümler getiriliyor. Bu madde yine turizmciyi cezalandırma, sopa düzenlemesidir. O nedenle bu maddenin kabul edilebilir olmadığını belirtiyoruz.

MADDE 20 – 21:

Önergede 20 ve 21’inci maddeyi tabii beraberce değerlendirmek gerekiyor. İki maddeyle ilgili değerlendirmemiz şöyle; 21’inci maddede: “Orman sayılan alanlarda 15/5/2008 tarihinden önce kesin tahsisi yapılmış turizm yatırımları için tahsis edildiği tarihte yürürlükteki yapılaşma esas inşaat hakkı, tahsis süresi sonuna kadar kullanılabilir.”

Şimdi, bu bence üzerinde düşünmemiz gereken bir konu. 2008 yılında orman alanlarından turizm tahsisleriyle ilgili ülkedeki genel turizm beklentisi, betonlaşma, turizm sektörü, orman -beton ilişkisi, orman-tesis ilişkisiyle ilgili bakış açısı 2021 yılında farklı bir noktaya evrilmiş durumda. O nedenle buradaki yapılaşmaya esas inşaat haklarının, bu tahsisin süresi sonuna kadar yürürlükte kalıyor olmasıyla ilgili endişelerimiz bulunmaktadır. Ama 20’inci maddede de diyor ki buna atıfta bulunarak; İki maddeyi birleştirirsek; “...bu işletmeciler irtifak hakkı tesis edilen ve kullanma izni verilen yatırımcı ve işletmecilerin sözleşmeleri; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren söz konusu kira, ön izin, kesin izin , irtifak hakkı ve kullanma iznine ilişkin olarak varsa açılan davalardan tüm yargılama giderleri üstlenilerek kayıtsız ve şartsız olarak feragat edilmesi, ödenmesi gereken herhangi bir borcunun bulunmaması ve bir yıl içinde başvurulması hâlinde Bakanlıkça yeniden belirlenecek bedel ve tahsis koşullarının kabul edilerek yeniden sözleşme düzenlemek suretiyle...” diye devam ediyor. 2008 yılında 80 katlı gökdelen yapmayı şehircilik açısından rol model olarak gören, üç emsalleri az bulup altı, yedi emsallerle şehrin merkezine bir takım iş merkezleri, otel, turizm ya da konut yapıları yapılan bir kültürden biz bugün düşük yoğunluklu, olabildiğince yüksek olmayan yapı kültürüne doğru evrildik. Buna belki yaşamış olduğumuz tecrübeler belki bu konuyla ilgili herkesin özellikle de karar vericilerin genel bakış açılarının değişmesi etkili olmuştur. Bu iki maddeyi ortaklaşa değerlendirdiğimizde bu konuda da 2008 öncesinde verilmiş tahsislerle ilgili imar haklarının o bölgede var olan çevre düzeni varsa çevre planı ya da bölge planları da dikkate alınarak yeniden revize edilmesinin doğru olduğunu düşünüyoruz.

MADDE 22:

Bu düzenleme ile; 2634 sayılı Kanuna eklenen geçici maddeyle, Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında olup bu maddenin yürürlük tarihinden önce Çevre ve Şehircilik Bakanlığı onayına sunulmuş planlara dair iş ve işlemler için nihai yetki, Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmekte. Kültür ve turizm koruma ve gelişim

bölgeleri ile turizm merkezlerinde yer alan korunan alanlarla ilgili olarak; Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ihale ettiği ve yapımına başlanmış planlara; Çevre ve Şehircilik Bakanlığının diğer kamu kurumları ve gerçek/tüzel kişilerce sunulmuş planlara dair iş ve işlemler hakkında nihai kararı Kültür ve Turizm Bakanlığı değil, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı vermesi planlanmakta. Bakanlıklar arasında yetki devrine yol açacak bu düzenlemenin karışıklığa, keyfiyete, istismara yol açacağı aşikardır.

MADDE 23:

Teklifin bu maddesinde Kontrolörler Kurulunun kurumsal yapısını oldukça bozacak bir düzenleme bulunmakta. Bu Kurul yaklaşık 50 yıldır Bakanlığın Teftiş Kuruluyla birlikte iki kariyer biriminden biridir. Görevi, Türkiye’deki tüm turizm yatırımlarını ve işletmelerini denetlemektir. Oldukça kurumsal bir düzeni vardır. Kontrolörler mesleğe yarışma sınavıyla girerler ve yoğun teorik ve pratik bir yetiştirme süreciyle kontrolör olurlar. Kurul, esasen, bu disiplini, mevzuat bilgisi, sektörü yerinde gözlemlemesi ve ilkeleriyle pek çok yönetici yetiştirmiştir. Bu düzenlemeyle başka kurumlardan 40 denetçi getirilmesi istenmektedir.

Bundan bir yıl önce Teftiş Kurulu Başkanlığı için de benzer bir düzenleme yapılmıştı, Dernekler Masasından getirilen 16 kişi kısa sürede Bakanlığın çeşitli birimlerine yönetici yapıldı, Teftiş Kurulu Başkanı yapıldı; bütün akçeli, şaibeli soruşturmalarda da bu kişilere görev verildi. Masum gerekçelerin arkasına sığınarak Kontrolörler Kurulunda yapılmak istenen, maalesef, budur.

Devamında asıl önemli nokta şudur; gerekçemizden de görüleceği gibi; 2/3517 esas numaralı Kanun Teklifi’nin 23’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında geçen “ve/veya sözlü” ifadesi klasik AKP kadrolaşma çalışmalarının bu maddedeki tezahürüdür. Burada bizim sözlüden anladığımız şudur: 60 puan alan kişinin, 95 puan alan kişinin yerine görev almasıdır. AKP yönetimi bu ülkenin başına geldiğinden beri bu böyle olmuştur. Madem ki bunlar genel bütçeli ve özel bütçeli kurumlarda görev yapıyorlar, zaten belli sınavları geçerek gelmişler. Burada yazılı bir sınav yapılmalı, herkes aldığı puana göre yukarıdan aşağıya sıralanmalı, 40 kişi alınacaksa da 40 kişiyi yukarıdan aşağıya 1’den başlayarak 40, 41’den sonrası da yedek olur ona göre de değerlendirilmelidir. Bunun dışında bir uygulamayı kabul etmiyoruz.

MADDE 25:

Dünya genelinde hâlâ etkisini sürdüren Covid-19 salgını ülkemizde etkisini azaltmamış; aksine, hasta ve ölüm sayılarında günden güne artış olduğu kaydedilmektedir. Bu nedenle, Milli Emlak Genel Müdürlüğü’nün de görüşleri alınarak, verilen tarih süresinin uzatılması turizm sektörünün desteklenmesi açısından önemli olacaktır.

29/6/2007 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 26’ncı maddesinde

yapılması önerilen değişikliklerle, turizm tesisi için tahsil edilen Hazineye ait taşınmazlardan alınması gereken, kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ve hasılat payları ile ecrimisillerin ödenme süresi 31.12. 2021 tarihine kadar uzatılmalıdır.

MADDE 26 – 27:

Kanun teklifinin 26 ve 27 nci maddelerinde, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu’nda yapılan değişiklikler nedeniyle birlikte değerlendirilecektir.

Jeotermal enerji son zamanlarda ülkemizde doğa hakkı ihlalleri çerçevesinde yoğun olarak tartışılmış, devlet kurumları ve şirketler ile bölge halkı karşı karşıya gelmiştir. 2020 yılı Ekim ayında Muğla’da 32 adet JES sahasıyla ilgili ihale, bu sahaların Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri’nde kalmasının tespit edilmesinden ve akabinde toplumsal tepkiler sonrasında vazgeçilmiş; Aydın, Manisa, Denizli, İzmir illerinde de bu konuda birçok toplumsal uyuşmazlık, hak çatışmaları yaşanmıştır. Çanakkale, Konya gibi şehirlerde ise jeotermal enerji projeleri üzerinden tartışmalar devam etmektedir.

Jeotermal enerji yenilenebilir enerji kaynağı olmasından dolayı temiz enerji yatırımı olarak değerlendirilmekte ve bu şekilde finanse edilmektedir. Ancak, Türkiye’de santrallerin yapım ve işletme aşamalarında görülen örnekler ve son 10 yıllık süreçte artış gösteren deneyimler üzerinden değerlendirilecek olursa, temiz enerji olarak lanse edilen JES’lerin çevreye zarar veren bir enerji türüne dönüştüğü gözlemlenmektedir.

Gerçekleştirilen keşif ve gözlemlerde; mevcut jeotermal santral kuyu ve iletim hatlarının gerek işletme gerekse yer seçimi aşamalarında bilimsel ve teknik gereklilikler ile mevzuata aykırılıklar içerdiği; denetim aşamasında sorunlar olduğu ve ölçüm sonuçları konusunda kamuoyunu bilgilendirme ve şeffaflık ilkelerine uyulmadığı tespit edilmiştir.

Jeotermal enerji ile ilgili tüm bu tartışmalar yaşanırken ve sorunlar ortadayken, kanun teklifinde 26 ve 27 nci maddelerinde konuyla ilgili düzenlemeler yapılmaktadır.

5686 Sayılı Kanunda yetkili idare, Büyükşehirlerde Valilik Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde ise il özel idareleri olarak belirlenmiştir. Kanun teklifiyle jeotermal alanlardaki faaliyetler için Kültür ve Turizm Bakanlığının ‘uygun görüşü’ alınacaktır. Daha önce Bakanlıktan sadece görüş istenmekteydi.

Teklifin 27. Maddesinde ise kanuna eklenmesi önerilen geçici maddeyle (geçici 7’nci madde) kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde bulunan, Turizm Teşvik Kanunu kapsamında değerlendirilmek üzere tasarruf hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına verilen alanlara ilişkin arama ruhsatları, turizm yatırımı gerçekleştirmek üzere ruhsatı veren idare tarafından iptal edilecektir. Bu durumda ruhsatı iptal edilen firmanın ruhsat ve yatırım giderleri bakanlık tarafından ödenecektir.

Burada uygulamada şu sorun ortaya çıkmaktadır:

Arama ruhsatını valilik vermekte fakat ruhsatın verildiği alan kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi sınırları içinde kaldığı anlaşılırsa, ruhsat alan işletmecinin yaptığı masraflar Kültür ve Turizm Bakanlığı’na ödenecektir. Yani yapılan hatanın maddi cezası bakanlığa kalmaktadır.

Ayrıca, Jeotermal kaynaklarla ilgili olarak konusunda uzmanlaşmış personelin yeteri sayıda Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Müdürlükleri bünyesinde bulunmamasından dolayı, sürecin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Jeotermal Kaynağın bulunduğu yerin ilgili yerel yönetim birimi tarafından kontrol ve denetiminde olması uygun olacaktır.

Jeotermal enerji kaynağının bulunduğu bölgeyle ilgili yapılan bu işlemlerde, süreci sadece valilik ve bakanlık arasında paylaşdırmak; yerel yönetimi yani belediyeleri ise süreçten dışlamak, aslında kanun teklifinin geneli üzerine hakim olan bu sakat zihniyeti göstermesi açısından dikkate değerdir.

MADDE 28-29-30:

Kanun teklifinin 28, 29 ve 30 uncu maddeleri Yunus Emre Vakfı’nın mütevelli heyeti, yönetim kurulu ve birimlerinde görev alacak personelin atanma ve özlük haklarıyla ilgili düzenlemeleri içerdiği için birlikte değerlendirilecektir.

Karşı oy yazımızın geneli üzerinde açıkladığımız üzere, vakıflar tarihin seyri içinde sosyal, ekonomik, eğitim, sağlık, sanat, mimari, ulaşım ve bayındırlık alanlarında önemli roller oynamıştır.

Selçukludan beri devlet bu vakıfların korunması için önlemler almış, devlete ait birçok gelir kaynaklarının vakıflara verilmesini sağlamıştır. Böylece, devletin herhangi bir harcama yapmasına gerek kalmadan vakıf sistemi sayesinde sosyal, kültürel, eğitim ve dini hayatla ilgili birçok hizmet yerine getirilmiştir. Tarih boyunca bu amaçlarla kurulmuş olan vakıflar, günümüz dünyasında amaçları dışında kullanılabilir. Vakfın ulûhiyetini kavrayamayan kişi ve gruplar, vakfın anlamını yitirecek iş ve eylemelere girişebilmektedirler.

Üzülerek görüyoruz ki, Türkiye’yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak; bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak; Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek; Türkiye’nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini arttırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla kurulmuş bir kamu vakfı olan Yunus Emre Vakfı amacının dışına yavaş yavaş çıkartılmakta, vakıf kadroları siyasi iktidar partisinin yerleşkesi haline dönmeye başlamaktadır.

Özellikle, kanun teklifiyle bu kadrolara Cumhurbaşkanı tarafından sınırsız atama yetkisi verilmesi kuşkuları daha da artırmakta, kamuoyunda vakfın bir “aralık” haline geleceği düşüncesini doğurmaktadır.

Çünkü daha önce Cumhurbaşkanı’nın, başta kamu bankaları olmak üzere diğer kurum ve kuruluş yönetim kurullarına yaptığı atamalar malumdur. Atamaları yapılan kişilerin, atandıkları kadronun istediği eğitim, yetenek, bilgi, beceri ve mesleki deneyime sahip olmamaları nedeniyle kamuoyunda tartışma konusu olmuştur.

Kanun teklifinde belirtildiği üzere, vakfın yurtdışında görev alacak personelin hem kendi mevcut kadrosunun bulunduğu kurumdan hem de vakıftan maaş alacak olmasının, vakıf geleneği ile ne kadar örtüştüğü de yine tartışma konusudur. Üstelik ekonomik olarak çok zor bir dönemden geçtiğimiz günlerde bu teklifi kanunlaştırmak, başta işsiz milyonlara yapılan büyük bir hakaret ve ihanettir.

Vakıfta çalışacak personel ve bakmakla yükümlü bulunduğu ailesinin sağlık harcamalarının ödenmesi de yine tartışma yaratacak bir durumdur. Personelin bulunduğu ülkede acil bir sağlık sorunu yaşamasını müteakip, gördüğü tedavinin ücretinin karşılanması doğaldır. Fakat personelin veya ailesinin uzun süreli devam edecek ve Türkiye’de yapılabilecek tedavisinin yurtdışında yapılması, ülke içinde bile sağlık olanaklarından yeterli derecede yararlanamayan birçok yurttaşımız olduğu gerçeğini göz önüne alırsak, bu durum tartışmaları beraberinde getirecektir. Bu yüzden yurtdışında görevlendirilecek personel ve ailesinin, göreve başlamadan önce ülkemizdeki tam donanımlı bir devlet ya da üniversite hastaneden sağlık raporu alması uygun olacaktır.

Gökân Zeybek
İstanbul

Mürsel Alban
Muğla

Hasan Baltacı
Kastamonu

İsmet Tokdemir
Hatay

Ulaş Karasu
Sivas

Hüseyin Yıldız
Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

2/3517 esas numaralı “**Turizmi Teşvik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**” ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

I. GENEL DEĞERLENDİRME

AKP dönemi ekonomi politikaları sermaye sahiplerinin daha fazla zenginleşmesine, çalışan/emekçi kesimlerin ise daha fazla yoksullaşmasına neden olmuştur. AKP iktidarları boyunca çıkan tüm teşvik kanunları, bu anlayışın bir yansıması olarak, emeğe ve doğaya karşı büyük gasplara neden olurken, özellikle doğaya karşı geri dönüşü mümkün olmayan tahribatların yaşanmasına da sebebiyet vermiştir.

AKP iktidarı doğayla yürüttüğü ‘savaşı’ her seferinde bir üst boyuta taşımaktadır. Özellikle Ege ve Akdeniz bölgelerinde çıkarılan yangınlarla tahrip olan orman alanları, ilgili bakanlıkların yeniden yeşillendirme sözlerine rağmen, her seferinde lüks otel inşaatlarıyla veya zenginlere yönelik inşa edilen konutlarla doldurulmaktadır. Son dönemde Ege ve Akdeniz bölgelerinin denize yakın ormanlık alanlarında görülmeye ‘alışılabilen’ yangınlar, kış aylarında Trabzon gibi Doğu Karadeniz illerimizde de görülmektedir. Katar sermayesinin son dönemde yoğun ilgi gösterdiği Trabzon gibi illerimizin ormanlık arazileri büyük tehdit altındadır. Her geçen yıl artan orman yangınları, doğal yaşamı geri dönüşü olmayan olumsuz sonuçlarla karşı karşıya bırakmaktadır. Dahası, küresel ölçekte devam eden iklim krizinin sonuçlarının da coğrafyamız için daha ağır hissedilir olmasına neden olmaktadır. Bir avuç patronun karı için doğal yaşam, inşaat-beton ve madencilik tehdidi ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Halkın ücretsiz yararlanması gereken plaj ve sahiller her geçen gün artan oranda özelleştirilmekte, halkın sağlıklı ve nitelikli şekilde kumsalları kullanma hakkı gasp edilmektedir. Büyük otellerin özelleştirdiği ve halkın kullanımına kapatılan kumsalları kullanmak için birçok yerde yüksek ücretler talep edilmektedir. Sermayedarların kıyılarımızdaki bu talanı ise AKP tarafından çeşitli teşviklerle desteklenmektedir.

Turizm; son tahlilde doğanın, tarihin ve kültürün pazarlanması, bunun üzerinden gelir elde edilmesidir. Tarih ve kültür turizmi, kamusal gelir elde edebilmek için kapsamlı ve etkili bir politikayla toplum yararına değerlendirilebilir. Ancak coğrafyamız turizm sektörünün temel odağı doğal yaşam alanları olduğundan, bu sektörün doğa merkezli planlanmaması, coğrafyamız ekolojik yaşamına her geçen gün daha fazla zarar vermektedir.

Her Alanda Mutlak Tekçilik ve Sermaye Dostu Politikalar

Şerhin başında da ifade ettiğimiz gibi AKP iktidarları döneminde, Kültür ve Turizm Bakanlığı da ‘ülkeyi bir şirket gibi yönetme’ amacına uygun olarak şekillendirilmiş ve bir turizm şirketi patronu Bakan olarak atanmıştır. İktidarın patron dostu politikaları, bizi bir patron tarafından uygulamaya konulmaktadır. Turizm alanındaki tüm düzenlemeler turizm sermayesinin ihtiyacına göre şekillendirilmekte, bu amaç doğrultusunda yoğun bir doğa tahribatı gerçekleştirilmektedir.

Tüm ekonomik destek politikalarını, patronların talep ve çıkarları doğrultusunda oluşturan AKP iktidarı, bununla birlikte alanda çalışan turizm emekçilerini yok saymaktadır. Sektördeki denetimsizlik ve güvencesizlik, küresel çapta ortaya çıkan Covid-19 pandemisiyle birlikte, turizm emekçileri için zaten ağır olan ekonomik tabloyu daha ağır hale getirmiştir. Altı ay çalışarak geçinmeye çabalayan mevsimlik turizm işçileri, pandemi nedeniyle bu geliri dahi elde edememiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu süreçte bu mevsimlik işçilere-emekçilere herhangi bir destek sağlamamıştır.

Turizm alanındaki örgütsüzlük ve sendikasızlık, turizm emekçilerini patronların insafına terk etmektedir. Birçok turizm emekçisi, olağan süreçte dahi, emeklerinin karşılığı olan ücretleri tam olarak alamamaktadır. Turizm emekçileri ve mevsimlik turizm işçileri için insana yaraşır çalışma koşullarının oluşturulmasına, mevcut koşulların iyileştirilmesine, turizm emekçilerinin örgütlülüğünün desteklenmesine yönelik alandan sorumlu Bakanlığın hiçbir politikası bulunmamaktadır.

Sorunların çözümü için, katı merkeziyetçi yönetim anlayışından vazgeçilerek yönetimin daha geniş kesimlere yayılması, kolektif sorumluluklar üstlenilmesi ve yerel yönetimler başta olmak üzere demokratik kitle örgütleri, emek ve meslek örgütleriyle işbirliği yapılması gerekmektedir. Ancak anti-demokratik, toplumun büyük bir bölümünü yok sayan, tekçi yönetim anlayışı, baştan sona kamu yönetiminin temel anlayışı halini almıştır. Aynı anlayış, bugün komisyondan geçmiş olan kanun teklifi ile turizm alanındaki faaliyetleri tekelleştirmeyi amaçlamaktadır. Alanda faaliyet yürüten sektör temsilcilerinin, emek ve meslek örgütlerinin talep ve beklentilerini dikkate almadan yapılan bu teklif, büyük turizm şirketlerine ve otellerine büyük rantlar sağlarken orta ölçekli turizm acentelerini, büyük şirketler karşısında savunmasız bırakmaktadır.

2019 Yerel Seçimlerinde yaşadığı büyük yenilgi üzerine, yerel yönetimlerin yetki alanlarını daraltan ve belediyelerin sorumluluk alanlarına müdahale eden AKP iktidarı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı marifetiyle gasp ettiği yetkilere bir yenisini daha ekleyerek, yerel yönetimlerin turizm bölgelerini denetleme ve ruhsatlama haklarını, Kültür ve Turizm Bakanlığı elinde toplamaktadır. Bu alanda bir düzenleme yapılması ve kimi yerel yöneticilerin suiistimallerine göz yumulmaması gerektiği açıktır. Ancak bu yapılırken paydaşlar yok sayılmamalı, bir oldu-bittiye getirilmemeli ve düzenlemenin kamuoyunda oluşturduğu haklı kaygılar görmezden gelinmemelidir. Yerel yönetimlerin yetkilerinin sınırlandırılması ve bu yetkilerin merkezi idareye devri, AKP'nin Mart 2019 tarihinden sonraki temel politik yönelimlerinden biri haline gelmiştir. Yurttaşların iradesini yok sayarak HDP'li belediyeleri kayyum yoluyla gasp eden, seçilmiş belediye yönetimlerini siyasi davalarla hapseden ve kayyumla yönetilen belediyeleri yolsuzluklarla talan eden AKP iktidarı ve ortağı MHP, batıda kayyum atayamadığı belediyeleri de ekonomik ablukaya almak suretiyle işlevsiz hale getirmeye çalışmaktadır. HDP'li belediyelerin kayyumlar/valiler/kaymakamlar marifetiyle gaspı ne kadar anti-demokratik ve faşist bir öze sahipse, batıda diğer muhalefet partilerinin yönetiminde olan belediyelerin abluka altına alınması ve merkezi yönetimin ambargosuna maruz kalması da o kadar anti-demokratiktir.

Söz konusu kanun teklifiyle yerel yönetimlerin turizm sektöründeki denetim, ruhsatlama, cezai yaptırım gibi bazı yetkileri Kültür ve Turizm Bakanlığına devrilmekte, ormanlık alanlarda çadır/kamp turizmi adı altında yapılaşmanın önü açılmaktadır.

II. KANUN TEKLİFİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

30 Mart 2021 tarihinde Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna sevk edilen 2/3517 esas numaralı “Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” görüşmeleri, 1 Nisan 2021 tarihinde başlamıştır. İlk teklif metninde 32 maddeden oluşan kanun teklifi komisyon çalışmaları sürecinde 31 maddeye düşmüştür.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 492 sayılı Harçlar Kanunu, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 5686 sayılı Jeotermal Kaynak ve Doğal Mineralli Sular Kanunu

ve 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu ile birlikte 5 ayrı Kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

27. dönem itibari ile Turizmi Teşvik Kanununda ikinci defa bir düzenleme yapılmaktadır. Kanun teklifi ile 17 Mayıs 2019 tarihinde Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülen ve 23 Mayıs tarihinde yürürlüğe giren “Turizmi Teşvik Kanunu”nun bazı maddeleri bugün görüşülen Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile yeniden ele alınmaktadır. Anlaşılmaktadır ki, emek- meslek örgütleri ve sektörde hizmet veren işletmelerle görüşülmeden hazırlanan bu tarz kanun teklifleri, daha sonra yeniden meclis gündemine gelmekte ve değiştirilmektedir.

Yine komisyon görüşmeleri sırasında kanun teklifinin bazı maddeleri değiştirilmiş ve bir madde, metinden çıkartılmıştır. Çıkartılan madde, turizm sektöründe otel ve deniz araçlarında yabancı personelin sınırsız bir biçimde çalıştırılmasını öngörmekte idi. Özellikle turizm ve otelcilik, denizcilik fakültesi gibi alanında eğitimli bireyler yetiştiren fakültelerden kişilerin bu kontenjanları kullanması gerekir. Bu nedenle doğru bulmadığımız bu maddenin kanun teklifi metninden çıkartılması isabetli bir karar olmuştur.

Kanun teklifinin bütünü ele alındığında, ne doğa adına ne turizm işletmeleri adına olumlu sayılabilecek düzenlemelere yer verildiğini ne de ülke turizmi açısından yeni bir soluk getirdiğini söylemek mümkündür. Teklifte yer alan maddeler geneli itibari ile ormanlık alanların tahsisini, işletmecilere getirilen belge zorunluluğunu, işletmelere uygulanacak uyarma ve para cezalarını, yabancı gemilerin iç sulardaki ticari faaliyetlerine ilişkin imtiyazı ve bunu düzenleyen harç cetveli gibi hususları ele almaktadır.

Dünyamız özellikle iklim krizi ve küresel ısınma cenderesinde can çekişirken, sermaye lehineyeni orman katliamlarına yol açabilecek düzenlemelere yer verilmesi, bu kanun teklifinin tümüne karşı çıkmak için yeterli bir nedendir.

Öte yandan, Kanun teklifi yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk alanına giren tüm iş ve eylemleri merkezde toplamakta, tüm yetkiler Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmektedir. Katılımcı ve çoğulcu bir yaklaşımdan uzaktır.

Ayrıca, Yunus Emre Vakfı ile ilgili düzenlemeler öngören 27, 28 ve 29. maddeler, Kanun teklifinin hazırlanış amacına uymamaktadır. 27. madde ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine uyum sağlamak adına “müsteşar” ibaresi “bakan yardımcısı” olarak değiştirilmektedir. Bu durum dahi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine detaylı ve kapsamlı bir çalışma yapılmadan geçildiğini göstermektedir. Aradan 3 yıl geçmesine rağmen hala birçok yasa, yeni hükümet sistemi ile entegre edilememiştir.

Esas itibariyle hiçbir düzenleme bizi, turizm ile doğa arasında seçim yapmak durumunda bırakmamalıdır. Doğaya, ekosisteme, tarihi dokulara ve insanlığın ortak kültürel mirasına zarar vermeden, toplumun geçim kaynaklarını ve yaşam alanlarını yok etmeden, toplumsal müştereklerimiz olan plajve kumsalları sermayeye teslim etmeden, sahilleri betona gömmeden turizm yapmak hem mümkün hem de gereklidir.

III. MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

MADDE 1

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3. maddesinde yer alan “Tanımlar” başlığı altında bulunan bentlerden 4 tanesi değiştirilmekte, 3 yeni bent eklenmektedir.

“(b)” bendinde yer alan “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri” tanımının içine “doğal ve kamu yararı” gibi kavramlar eklenmektedir. Yine (d) bendinde “Turizm Merkezi” olarak nitelendirilen alanlara “orman vasıflı olanlar dahil Hazine taşınmazları ile tescili mümkün olan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki...” alanlar dahil edilmektedir.

Kamu yararı adı altında gerçekleşen orman katliamları, ülkenin ekosistemi üzerinde geri dönüşü imkânsız zararlar vermiştir. Orman Genel Müdürlüğü ormancılık istatistiklerine göre 2012-2020 döneminde, 334 bin 35 hektar orman alanı, kamu yararı gerekçe gösterilerek, bu statünün dışına çıkarılmıştır. Orman alanları, güvenlikçi politikalar ve turizm de dahil çeşitli gerekçeler gösterilerek HES inşaatları, taş ocakları, güvenlik barajları vb. ile yok edilmiştir. Özellikle küresel ısınma tehdidinin giderek arttığı bu ortamda, orman varlığının korunması bir yana, orman sayısının artırılması gerekmektedir. Fakat iktidar bugüne kadar uyguladığı tüm politikalarla ormanların giderek azalmasına zemin yaratmıştır. 80’li yıllardan sonra birçok ormanlık alan turizm bölgesi ilan edilerek hızla erimeye başlamıştır. Otel, golf sahası, spor sahası ve buna benzer birçok tesis ormanları yok ederek faaliyete geçmiştir. Mülkiyeti devredilmeyen ve kağıt üzerinde hala ormanlık alan olarak görülen birçok yerde, ormandan geriye neredeyse hiçbir şey kalmamıştır. Verilere göre, ormanlık alanlarda yapılan tesisler, orman yangınlarıyla kaybedilen orman miktarının dört buçuk katıdır. Dolayısıyla doğayı, çevreyi ve biyolojik çeşitliliği hedef alan her türlü düzenlemenin kanun teklifinden çıkartılması gerekmektedir.

MADDE 2

Madde ile Kültür ve Turizm Koruma ve Geliştirme Bölgeleri için uygulanan devlet yardımlarının turizm merkezleri içinde uygulanması öngörülmüştür. Yine turizm alanlarının geliştirilmesi, tanıtılması, tesisler ile ilgili altyapının yapılması ve özel sektörle işbirliği sağlanması amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş “Turizm Hizmetleri Yönetim Birliği” kurulması amaçlanmaktadır.

Özellikle turizm merkezlerinde, altyapı hizmetleri yerel yönetimlerin görev ve sorumluluğunda bulunmaktadır. Bu madde, yerel yönetimlerin asli sorumluluğu altındaki işlerin, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş birlikler tarafından yapılmasını öngörmektedir. Bu durum suiistimale açık bir durumdur.

Bu madde aynı zamanda etik siyaset yapma ve politika üretme ilkelerine de uymamaktadır.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca, Bakanlar Kurulu Kararı ile 57 adedi KTKGB olmak üzere toplam 228 adet Turizm Merkezi/KTKGB ilan edilmiştir. Bu alanların 71 adedi kıyı, 51 adedi termal, 27 tanesi kış, 24 adedi yayla, 19 adedi kent merkezi, 9 adedi golf, 7 doğa, 5 kültür, 3 inanç, 3 turizm kenti ve 1 adedi motor sporları olarak ayrılmıştır.

Özellikle 71 adet Turizm Merkezi niteliğindeki kıyının 65 tanesi Adana, Mersin, İstanbul, İzmir ve Muğla’da yer almaktadır. Bu illerin yerel yönetimlerinin tamamını AKP iktidarı son yerel seçimlerle birlikte kaybetmiş, kıyı turizmi adı altında belediye eliyle kontrol edebildiği alan sayısı azalmıştır. Dolayısı ile bu bölgelerdeki turizm faaliyetlerini merkezi bünyede

toplayarak rantçı politikalarına devam etmek ve yerel yönetimlere ekonomik anlamda bir kayıp yaşatmak istemektedir. İktidarın kaybettiği alanlarda kural değişikliğine gittiği, gerek İstanbul seçimlerini yeniletmesinden gerekse doğu ve güneydoğudaki yerel yönetimlere kayyum atamak suretiyle antidemokratik ve gayrimeşru yöntemlerle el koymasından bilinmektedir. Şimdi de hatırı sayılı bir gelire sahip olan turizm alanlarının kontrolünü merkezi yönetim aracılığı ile ele geçirmeye çalışmaktadır.

Bu durumun kabul edilmesi, yerel yönetimler açısından yaratacağı büyük sakıncaların yanı sıra ciddi bir ekonomik kayba da sebebiyet verecektir.

MADDE 3:

Bu madde ile plajlara ve konaklama tesislerine, iş yeri açma ve çalışma yetkisi almış olsalar dahi Bakanlığın verdiği “turizm işletmesi belgesi” alma zorunluluğu getirilmektedir. Söz konusu madde, belediyeler tarafından düzenlenen iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının yürürlükten kaldırılması anlamı taşıyacaktır. Her ne kadar Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı belediyelerin hiçbir yetkisinin ortadan kaldırılmadığını söylese de aynı Kanun teklifinin 4. maddesinde yer alan “Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alınmasını müteakip, başka bir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde bu tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilir.” ibaresi belediyenin hüküm ve tasarruflarını ortadan kaldırmaktadır. 4. madde lüks çadır alanlarına dair olsa da söz konusu hüküm, tüm alanlar bakımından genişletilerek yorumlanabilir. Dolayısı ile maddenin yeniden düzenlenmesi ve belediyeler tarafından verilen iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının altının çizilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bir yetki kargaşası meydana gelebileceği gibi yerel yönetimler açısından yeni sorunlar da açığa çıkabilir.

Konaklama tesislerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olsa dahi bir yıl içinde, konaklama içermeyen müstakil plaj işletmecilerinin ise 30 gün içinde turizm işletmesi belgesi alması zorunluluğu eklenmektedir. Turizm işletmesi belgesini almayan işletmelerin ise faaliyete açılmayacağı öngörülmektedir.

Özellikle dünyanın covid-19 pandemisi ile tanışmasının akabinde, ülkeler her türlü turizm faaliyetini askıya almış, yurtdışı uçuşları uzun bir süre durdurulmuş ve dolayısıyla en çok zarar gören sektörlerden biri de turizm olmuştur. Ayrıca şehirlerarası seyahat yasakları ile birlikte yurt içi turizm de durmuş; turizm işletmecileri için ekonomik sorunlar daha da derinleşmiştir. Birçoğu ya işletmesini kapatmış ya da kiraya vermiştir. Bu şartlar altında, özellikle küçük ölçekli işletmelere ekstra maliyet yüklemek, sorunları bitirmeyeceği gibi turizm işletmecileri açısından yeni sorunlar meydana getirecektir.

MADDE 4

Söz konusu madde ile bakanlık ücretsiz girişli günübirlik tesis yapma ve yaptırma hakkına sahip olacaktır. Maddeye göre glamping alanları gibi çadır alanları “*Bakanlık turizm işletmesi belgesi alınmasını müteakip, başka bir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde bu tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı...*” verilecektir.

Bir turizm tesisin kurulmasında belli başlı prosedürler yer almaktadır. Buna göre projelendirme aşaması, belediyenin belirlediği müfredat ve izin aşaması son olarak Turizm Bakanlığı turizm işletmesi belgesi süreçleri bulunmaktadır.

Bu madde aslında ilk iki durumu ortadan kaldırarak doğrudan Bakanlığın yetkilendirilmesinin önünü açacaktır. Öyle ki, projesi yatırımcı tarafından hazırlanmış bir yerin belediye tarafından gerekli incelemeler sonrası turizm bakanlığına turizm işletme belgesi alması süreçleri bulunmaktadır. Burada özellikle belediye tarafından sağlanan ve ikinci adım olarak düşünülebilecek (inşaat ruhsatı, denetim, işyeri açma ve çalışma ruhsatı vb.) prosedürlerden vazgeçilerek, doğrudan bakanlığın yetkilendirilmesi sağlanmaktadır. Bu durum yerel yönetimlerin irade ve denetimine müdahale anlamı taşımaktadır.

Kolektif çalışma ve çoğulcu karar alma mekanizmasının tamamen tasfiye edildiği, yerelin değil merkezin kararlarının önem taşıdığı bu tarz düzenlemeler belediyelerin önem ve anlamının da zayıflamasına sebebiyet verecektir.

Hangi alanların nasıl ve ne şekilde kullanılması gerektiği kararının tek bir merkezden alınması genel anlamda bahsedildiği gibi turizmin ilerlemesine değil, doğal yapının bozulmasına neden olacaktır. Bakanlığın görevi lüks çadır alanı kurmak değil, ülkenin turizm hareketliliğini sağlamak olmalıdır. Bunun için başta yerel yönetimler olmak üzere tüm bölgelerin doğal ve tarihi yapılar korunmalı, sermaye uğruna çevreye zarar verecek uygulamalardan uzak durulmalıdır. Burada bakanlık yeri geldiğinde bir işletmeci, yeri geldiğinde bir müteahhit gibi davranmakta, yerel yönetimleri bypass etmektedir.

MADDE 5

Söz konusu madde ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içerisinde yer alan “korunan alanlarda” her ölçekteki plan tekliflerinin sadece Kültür ve Turizm Bakanlığına gönderilmesi öngörülmektedir. Aynı zamanda Bakanlık ilgili kurul, kurum ve kuruluşların görüşlerini inceleyerek uygun görülen planları Çevre ve Şehircilik Bakanlığına göndermektedir.

Burada korunan alanlar olarak belirtilen alanlar sit alanı veya diğer alanlar olarak nitelendirilebilir. Burada yapılacak olan bir planlamanın ilk olarak Kültür ve Turizm Bakanlığına sunulması hedeflenmektedir. Planlama ile ilgili olarak belediyelerinde süreçlere dahil edilmesi, aynı zamanda meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve odalardan görüşlerin alınması, kamuoyunun süreç ile ilgili olarak ayrıntılı bir şekilde bilgilendirilmesi gerekmektedir. Fakat maddeye bakıldığında sivil toplum kuruluşları, odalar, meslek örgütleri, sendikalar ve belediyenin görüşlerinin alınsa dahi öneminin olmadığını, Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görmesi durumunda planların Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderileceği anlaşılmaktadır.

Bu maddede de diğer maddelerde olduğu gibi yerel yönetimlerin ve meslek gruplarının görüşlerinin bir bağlayıcılığı söz konusu olmamaktadır. Merkeziyetçi ve otoriter yaklaşımın giderek tüm kurumlar üzerindeki tahakkümünü artırmaktadır.

Yine bir diğer fıkrasında “*Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde Bakanlıkça yapılacak alt yapı ve plânlama işlemlerine esas olmak üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarından istenilen bilgi, belge ve görüş 3 ay içinde verilir. Bu süre sonunda istenilen bilgi, belge ve görüşün verilmemesi durumunda ilgili iş ve işlemler Bakanlıkça re’sen tesis edilebilir*” maddesinde yer alan 3 ay ibaresi 30 gün olarak değişmektedir.

Burada sürecin hızlandırılması düşünülmüştür fakat yine de eksik bir maddedir. Burada *diğer kamu kurum ve kuruluşlarından istenilen bilgi, belge ve görüş* olarak bahsedilen yerler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler veya diğer önemli kurul ve kamu kurumlarıdır. Dolayısı ile bu bakanlıklardan ya da yerel yönetimden görüş alınmadan ya da kısa sürede görüş alınması beklenerek bir iş ve eylemde bulunmak doğru olmayacaktır. Dolayısıyla b süre kısaltılacaksa bile görüş alınması ve planlamaların bu doğrultuda yapılması önem arz etmektedir.

MADDE 6

Madde ile “Mera, yaylak ve kışlaklar; ot bedeli taşınmazın tahsisi aşamasında yatırımcı tarafından karşılanmak kaydıyla, 4342 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis amacı değiştirilerek, sadece turizm amaçlı kullanılacağına ilişkin şerhli olarak hazine adına tapuya tescil edilir ve tescili müteakip Bakanlığa tahsis edilir.” denilmektedir. Bu durum giderek sayısı azalan, hayvancılık için önemli bir yer tutan alanların yok edilmesine zemin hazırlayacaktır. Meraların yok edilmesi yem fiyatlarından et fiyatlarına kadar birçok alanda ekonomik açıdan sorunları ortaya çıkartacaktır. Türkiye’de üretim politikaları birer birer terk edilerek yerine tüketime dayalı bir politik yaklaşım sergilenmektedir. Daha önceki yıllarda Sayıştay Raporlarına da yansıdığı üzere meralar, yaylar ve kışlaklar amaç dışı kullanılmaktadır. Örnek olarak Bitlis’in Ahlat ilçesinde bulunan Yeniköprü Köyü mera alanı Okçular Vakfına devredilmiştir.

Anayasanın 45. maddesinde; ‘Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır’ denilmektedir.

Fakat Mera Kanunun 14. maddesinin hükümleri gerekçe gösterilerek turizm amaçlı kullanılmasının önu açılmaktadır. Oysa ki, aynı Kanunun 4. maddesinin ikinci fıkrası “ Mera, yaylak ve kışlaklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz. Ancak, kullanım hakkı kiralanabilir. Kiralama ilkeleri yönetmelikle belirlenir” demektedir.

14. madde meraların çeşitli hallerde talan edilmesinin önünü açmaktadır. Hâlihazırda söz konusu düzenleme 14. madde hükümleri çerçevesinde gerçekleşmektedir. Hâlbuki meraların korunması, hayvancılığın ve hayvansal üretimin desteklenmesi gerekmektedir.

Diğer bir yandan; 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8. maddesinin (A) fıkrasının(1) numaralı bendinde yer alan “iki ay” ibaresi “üç ay” olarak değiştirilmiştir. 17 Mayıs 2019 tarihinde görüştüğümüz Turizmi Teşvik Kanununun 2. maddesinde bu fıkra eklenmiş, muhalefetin tüm “bu sürenin yeterli olmayacağı” görüşlerine rağmen aynen geçmişti. Şimdi ise 3 ay olarak değiştirilmek istenmektedir. O dönemde belirttiğimiz üzere bürokratik yavaşlık göz önüne alındığında bu sürenin yeterli olmayacağı aşikardır. Bakanlıkların bir görüş bildirmesi zorunluluk haline getirilmeli ve bu durum kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Yine eklenen (O) fıkrası ile “Kültür ve Turizm Koruma ve Geliştirme Bölgeleri içinde veya dışında kalan belediye, il özel idaresi ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazlar da yatırımcıların talebi ve maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere Bakanlık tarafından yatırımcıya bu madde uyarınca tahsis edilir...” denilmektedir.

Taşınmazların tahsisi, Belediye Kanunun 18 maddesinin (e) bendine göre belediye meclisinin görev ve sorumluluğudur. Özellikle belediyenin başka bir partiden, belediye meclis üye çoğunluğunun da başka bir partiden olduğu durumlarda cebren bir uygulama söz konusu olacak ve Kültür ve Turizm Bakanlığı taşınmaz hakkındaki yetkiyi kendi elinde toplayacaktır.

MADDE 7:

2634 sayılı Kanunun 11 maddesi değiştirilmiş. Buna göre daha önce belgeli yatırım ve işletmelerin tümünün veya bir kısmının devredilmesi ibaresinden bir kısmı çıkarılmış ve tümünün devri veya kiraya verilmesi durumunda bakanlığa bilgi verilmesi istenmiştir.

Yine belgeli işletmelerin ülke turizminin göstergelerinin belirlenmesinde kullanılacak verileri altı veya üç ayda bir bakanlığa vermesi ibaresi çıkartılmıştır. Bunun yerine bakanlığın belirleyeceği zamanlar olarak değiştirilmiştir ve bu hususta bir zorunluluk getirilmektedir.

Ayrıca belgeli işletmeler 11/07/2019 tarih ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanuna göre turizm payının ödenmesine ilişkin belgeyi onbeş gün içerisinde Bakanlığa ibraz etmesini öngörmektedir.

Buna göre turizm payı; Bileşik tesisler ile konaklama tesislerinden binde yedi buçuk, Bakanlıktan belgeli yeme-içme ve eğlence tesislerinden binde yedi buçuk, Deniz turizmi tesisleri ile Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçlarından binde yedi buçuk, Seyahat acentalarından (münferit uçak bileti satışları hariç) on binde yedi buçuk, Havayolu işletmelerinden (ticari yolcu taşımacılığı faaliyetlerinden) on binde yedi buçuk, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere havalimanı ve terminal işletmelerinden binde iki olarak uygulanmaktadır.

Pandemi döneminden geçtiğimiz, hala birçok işletmenin gerçek anlamda çalışmalarına başlayamadığı, ekonomik belirsizliklerin devam ettiği bu durumda işletmeler üzerindeki vergi yükünü ağırlaştıracak bir maddenin ivedilikle gündeme getirilmesi doğru değildir. Sonuç olarak bu tarz yerlerde binlerce emekçi çalışmakta ve çok düşük ücretlerle işlerini kaybetmemek adına emek yoğun bir iş pratiği sergilemektedir. Büyük sermaye gruplarının vergi sorunlarını bir kalemde çözen iktidarın, pandemi döneminde ağır yaralar almış turizm işletmecileri üzerinde vergi sopasını sallaması doğru değildir. Eğer bir vergi adaleti sağlanması isteniyor ise öncelikli olarak büyük sermaye gruplarından başlayarak bu vergileri tahsis etmesi gerekmektedir.

MADDE 10:

Yabancı bayraklı gemilerle ilgili karasularında turizm amaçlı çalışmalarının usul ve esasları belirleniyor. Kanun Teklifi ile “Bakanlıkça ülke turizmne ve tanıtımına katkı sağladığı değerlendirilen ve boyları otuz dokuz metrenin üzerinde olan yabancı bayraklı ticari yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine ve seyrine her yıl belirlenen sosyal ve teknik altyapı hizmetlerine katkı payı alınması suretiyle, aynı takvim yılını geçmeyecek şekilde geçici süreli olarak Bakanlıkça izin verilebilir.” denilmektedir.

Hala yürürlükte bulunan “Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) Ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at Ve Ticaret Hakkında Kanun”un 1. Maddesinde, “Türkiye sahillerinin bir noktasından diğerine emtia ve yolcu olup nakletmek ve sahillerde limanlar dahilinde veya beyninde cer ve kılavuzluk ve her hangi mahiyette olursa olsun bilcümle liman

hidematını ifa etmek yalnız Türkiye sancağını hamil sefain ve merakibe münhasırdır” denilmektedir. Söz konusu madde ile 39 metrenin üzerinde olan yabancı bayraklı ticari yatların ticari faaliyette bulunmasının önü açılmaktadır. Fakat bu düzenleme Kabotaj Kanununa aykırıdır.

Komisyon çalışmaları sırasında Bakan yardımcısı “megayat boyutunda yatların olmadığını, ciddi sayılarda yabancı ülkelerden ülkemize bu anlamda talepler olduğunu” vurgulamıştır. Burada deniz filosunun güçlendirilmesi hususu gündeme getirilmemiş, yabancı yatırımcıların talepleri ile hazırlandığı dolaylı olarak kabul edilmiştir.

Türkiye’nin, 3 tarafının denizlerle çevrili olduğu düşünüldüğünde, denizcilik alanında yeterince geliştiği söylenemez. Burada sorun yabancı bayraklı yatların gelip gelmemesi husus değil, yerli bayrak alınması noktasındaki sorundur. Bakıldığı zaman yerli yatlar dahi yabancı ülke loydlarına kayıt yaptırmaktadır. Burada denizcilik alanında gerek turizm gerek ticaret hususunda ciddi bir eksiklik söz konusudur. Özellikle turizm amaçlı kullanılan deniz araçlarının yaşlarına bakıldığında dahi birçoğu 30-40 yaşından büyük deniz araçlarıdır. Turizm hususunda bir canlılık yapılmak isteniyor ise bu filoların gençleşmesi adına gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

MADDE 11:

2634 sayılı kanunun 30. maddesinde bir değişiklik öngörülmektedir. Buna göre daha önce Bakanlığın gerekli görmesi durumunda sınıflandırma yetkisi uzman gerçek veya tüzel kişiler ile sivil toplum kuruluşları tarafından yapılabilecekti. Yapılan değişiklik ile bu yetki valiliklere verilmektedir.

Türkiye’de hayata geçirilmek istenen veya geçirilen her kanun teklifi her geçen gün biraz daha merkeziyetçi biraz daha otokratik bir yapıya bürünmektedir. Mevcut yasa aslında sadece Bakanlığın görev yükünü azaltmıyor aynı zamanda yetki dağılımı ile sivil toplum kuruluşu gibi kurumları sürece dahil ederek katılımcı bir demokrasinin zeminini hazırlıyor. Yapılmak istenilen bu düzenlemenin gerekçesi anlaşılmamaktadır. Valilikleri illerde her türlü tek karar mekanizması haline getirme yaklaşımı doğru değildir.

İktidara göre valilikler yeri geldiğinde içişleri bakanlığı yetkilerine, yeri geldiğinde ulaştırma bakanlığı yetkilerine yeri geldiğinde aile, çalışma ve sosyal hizmetler bakanlığının yetkilerine sahipti. Şimdi de Kültür ve Turizm alanında yetkiler verilmesi valilik kavramını daha komplike bir durum yaratmaktadır.

Meslek örgütlerinin bu sürece dahil edilmesi ve aktif rol almaları önem arz etmektedir.

MADDE 13:

Üzerinde değişiklik yapılmak istenen 2634 sayılı kanunun 32. maddesi 17 Mayıs 2019 tarihinde yine “Turizmi Teşvik Kanunu” adı altında gelmiş ve 23 Mayıs 2019’da resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanunun muhatapları, meslek örgütleri, odalar dolayısı ile kanunun olumlu ya da olumsuz tüm yönlerinden etkilenecek çevrelerle ayrıntılı bir şekilde yapılmadan hazırlanan kanun teklifleri bir süre sonra uygulamalarda yaşanan sorunlar sebebiyle yeniden değiştirilmektedir.

Bu durum genelde deneme yanılma yoluna bırakılmak yerine tüm paydaşlarla birlikte kolektif bir çalışmanın ortaya çıkartılması gerekliliğini göstermektedir.

17 Mayıs'ta komisyonda görüşülen Turizmi Teşvik Kanunu Teklifinde, herhangi bir değişiklik yapılmadan olduğu gibi geçen kanun maddesinde bugün bir değişiklik yapılarak Bakanlık tarafından uyarma verilen durumlardan “isim değişikliğine ilişkin başvuruda bulunmaması” durumu çıkarılmıştır.

MADDE 14:

Söz konusu madde belirlenen usul ve esaslara uyulmaması durumunda para cezalarını ve işletme faaliyetlerinin belli süre durdurulmasını öngörmektedir. Turizm sektörünün darboğaz içerisinde olduğu bir durumda para cezalarını öngören bir maddenin görüşülmesi doğru değildir.

Fakat (j) bendi salgın hastalıklar durumunda Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uyulmaması durumunda verilecek idari para cezasını öngörmektedir. Pandeminin 3. dalgasının yaşandığı şu dönemde tüm işletmelerin sağlık gibi önemli bir konuda dikkatli olması gerekmektedir. Her ne koşulda olursa olsun ortaya çıkan eksiklikler toplum sağlığını ciddi anlamda tehdit etmektedir. Aynı zamanda özellikle dört, beş yıldızlı oteller ile dört, beş yıldızlı tatil köyleri, özel tesis, butik otel ve kruvaziyer ve yat limanları hariç, diğer işletmeler için birinci fıkrada belirlenen para cezaları yarısı oranında uygulanacağı öngörülmüştür. Butik otellerle ya da dört yıldızlı bir otelle beş yıldızlı bir otele yönelik salgın hususunda öngörülen para cezalarının aynı oranda olması doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Diğer hususlarla ilgili olarak turizm payının ödenmemesi, işletmelerde kusur ve eksiklerin olması, tesisin isim değişikliği bildirmemesi, yanıltıcı reklam, turizm işletmesi belgesinin alınmaması, müşteriye taahhüt edilen hizmetin verilmemesi, Bakanlığa bilgi verilmeden işletmenin devri veya kiralanması gibi durumlarda para cezası ve onbeş gün süreyle kapatma öngörülmesi ağır yaptırım niteliğindedir. Dolayısı ile (j) bendi dışında diğer bentlerin kanun teklifine böylesi bir dönemde eklenmesi turizm alanında faaliyet gösteren işletmeler için yeni bir ekonomik sorun olmaktan öteye geçmeyecektir.

MADDE 16:

Söz konusu madde,kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde ve bu bölge ile merkezlerin dışında olmakla birlikte, denize kıyısı olan ilçelerde bulunan ormanlık alanların lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması amacıyla kiraya verilebilmesini düzenlemektedir.Ormanlık alanların kullanımı hususunda gerekli hassasiyetlerin bugüne kadar korunamadığı, seri orman katliamlarının yaşandığı bir ortamda bu düzenleme yeni orman katliamlarına neden olacaktır. Burada turizm faaliyetlerinin yapılmasını engellemek değil, turizmin doğaya zarar vermeden yapılması gerekliliğinin altı çizilmiştir.

MADDE 18:

Madde basit konaklama turizm işletme belgesi ve plaj işletmeleri için ise turizm işletme belgesi alınması zorunluluğunu getirmektedir. Belediyeler tarafından verilmiş işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı ile faaliyette bulunan konaklama tesislerinin bir yıl içinde, plaj işletmelerinin ise bir ay içerisinde Bakanlığa gerekli belgeler için başvurma zorunluluğu

getirilmiştir. Aksi durumda faaliyetlerinin durdurulacağını belirtilmektedir. Burada süreç pandemi koşulları ve işletmelerin ekonomik kayıpları göz önüne alınarak yeniden değerlendirilmeli, ruhsat iptali veya faaliyetleri kapatma gibi ağır yaptırımların ikincil bir yol olarak gündeme getirilmesi gerekmektedir. Kaldı ki özellikle işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış yer, gerekli prosedürleri yaparak faaliyetlerine başlamıştır. Belgelerini tamamlamamaları durumunda kapanma riski ile karşı karşıya bırakmak sosyal devlet ilkeleri ile de uyuşmamaktadır.

MADDE 19-20:

Söz konusu maddeler ormanlık alana yapılmış turizm tesisleri ve bunların tahsisleri ile ilgili müeyyidelerden oluşmaktadır. Ormanlık alanların turizm faaliyetine kurban edilmesi ekosistem üzerinde geri dönüşü imkânsız tahribatlara neden olacaktır. Sermaye ve doğa ilişkisinde kazanan hep sermaye olmuş, doğa ve ormanlık alanlar sermaye tarafından talan edilmiş, yıkılmış ve yakılmıştır. Her ne kadar mevcut uygulamalar üzerine bir düzenleme öngörülse de iktidarın ormana bakışı değişmemiştir.

Anayasanın 169. maddesi “Devlet ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz.” demektedir. Bugüne kadar iktidar yeşile her baktığında ya bir turizm tesisi ya da bir maden görmüştür.

Anayasada belirtilen “ormanlar devlete aittir” kavramını ormanlar iktidar ve rant gruplarına aittir olarak algılayan bir yaklaşım söz konusudur. Ormanlar toplumun, gelecek nesillerin hatta ve hatta dünyanın ortak varlığıdır. Ortak zenginliğimizin kaynağı otel, plaj, golf sahaları ya da tesisler değil; doğa dostu, ağaca ve yeşile zarar vermeyen yapıların korunması ve teşvik edilmesidir. Bu husus, başta mevcut iktidarın olmak üzere tüm toplumun sorumluluğudur.

MADDE 22:

Bu madde ile 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’na yeni bir madde ihdas edilmektedir. Buna göre “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterli sınavına tabi tutularak müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarında yardımcılık veya stajyerlikte geçen süreler dâhil en az beş yıl görev yapmış olanlar ile aynı sürede görev yapmış olmak kaydıyla daha önce bu unvanları ihraz etmiş olanlar arasından, yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar durumlarına uygun kontrolör veya başkontrolör kadrolarına naklen atanabilirler. Bu şekilde atananların sayısı kırkı geçemez.” denilmektedir.

Burada sorun yazılı ve/veya sözlü sınava tabi tutulma durumudur. Bilindiği üzere bugüne kadar yapılan tüm sözlü mülakatlar birçok adaletsizliğe ve soruna sebebiyet vermiştir. Özellikle siyasi şahsiyetlere olan yakınlık ve uzaklık ilişkisi üzerinden sözlü mülakat puanları verilmekte, yazılı sınavdan en yüksek puanı alan bir kişi dahi sözlü mülakat sonucu elenebilmektedir. Bu durum işin niteliği ve liyakat ölçütlerini ortadan kaldırmaktadır. Dolayısı ile zaten kamu personeli durumunda olan bu kişilerin sadece yazılı sınava tabi tutulması, sözlü sınav gibi torpil ve kayırmacılığa zemin hazırlayan uygulamalardan geri durulması gerekmektedir.

MADDE 23:

Söz konusu madde, 10. maddede öngörülen yabancı bayraklı yatların Türkiye karasularında faaliyet göstermeleri sonucu 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca devletin alacağı harçları düzenlemektedir. Kabotaj Kanununa göre Türkiye karasularında sadece Türkiye bayraklı gemiler faaliyet gösterebilir. Kabotaj Kanunu yürürlükteyken hem bu Kanunu yok sayan bir madde ihdas edilmesi hem de yabancı bayraklı gemilerden harç alınması yasa yapım tekniği bakımından sorunludur.

MADDE 28:

Yunus Emre Vakfının ihtiyaç duyduğu personeli, diğer kamu kurumlarından görevlendirme ile alması öngörülmektedir. Buna göre, personel en fazla iki yıl çalışabilecek ve bu süreçte asıl kurumundan izinli sayılacaktır. Burada en büyük sorun, Yunus Emre Vakfında görevlendirilecek kamu personelinin sayısının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesidir. Herhangi bir sayı sınırı ya da kısıtlama bulunmamaktadır.

Nuran İmir
Şırnak

M. Celadet Gaydalı
Bitlis

MUHALEFET ŞERHİ

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu’nda 01.04.2021-06.04.2021 tarihinde görüşülen 2/3517 esas numaralı “**Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**” üzerine muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Kanun teklifinin genel gerekçesinde; ülkemizin turizm açısından sahip olduğu potansiyele değinilip hizmet kalitesinin dünyadaki rakiplerinin önünde yer aldığı ifade edilerek Orta Vadeli Planda (OVP) da turizm gelirlerinin cari açığın azaltılmasındaki katkısı özellikle vurgulanmıştır. Kanun teklifinin bu stratejik sektörü geliştirmeye, yabancı sermayenin ülkemize gelmesine ve yerli yatırımcılarımızın gelişerek sunduğu hizmet kalitesinin artırılmasını sağlamaya, yeni istihdam yaratmaya ve ülke ekonomisine katma değer yaratmaya yönelik hazırlandığı iddiası vardır. Gerçekte ise AKP iktidarının ülke ve dünya genelinde uygulamış olduğu politikaların yarattığı makro ve mikro sorunlar nedeniyle zarar görmektedir. Türk turizminin gelişim süreci işte bu tutarsız politikalardan dolayı her geçen gün daha da baltalanmaktadır.

AKP politikalarının Türk turizmine ve yatırımlarına etki eden genel uygulamaları başlıklar halinde inceleyecek olursak;

1) Anayasa ve Hukuk İhlalleri: Anayasaya, hukukun üstünlüğüne ve demokrasiye bağlı toplumlar, modern toplum olarak tanımlanmaktadır. Gelişmişlik seviyesinin en temel göstergesi olan bu kavramlar, ülkemizde AKP Hükümetinin iktidara geldiği 2002 yılından bu yana, her geçen yıl gerileyerek bu günkü hukuksuzlukların zirveye ulaştığı bir boyuta ulaşmıştır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemiyle birlikte “Tek Adam” yönetimine geçildiği günden bu yana Anayasa ve yasaların çizmiş olduğu çerçevenin dışına çıkmak suretiyle, ben yaptım oldu anlayışıyla ortaya konan keyfi uygulamalar ve Anayasal kurumları itibarsızlaştırma gayreti, ülkemizin yüzyıla yakın zamanda oluşturduğu Hukuk Devleti imajının gerek Avrupa ve gerekse Dünya çapında zedelenmesine yol açmaktadır. Sistematik olarak uygulanan bu itibarsızlaştırma girişimleri, ülkemizi “Kurucu İrade” tarafından ortaya konan “Muasır Medeniyet Seviyesi üzerine çıkma” idealinden her geçen gün daha da uzaklaştırmakta ve Türkiye’nin adeta 3. dünya ülkesi sınıfında bir ülke olduğu algısı oluşturmaktadır. Bu durum ülkemizi ekonomik yatırımlara yönelik “cazibe merkezi” olmaktan uzaklaştıranın yanında turizm amaçlı ziyaretleri de etkilemektedir.

2) Dış Politikanın Turizme Etkisi: 19 yıllık AKP iktidarı boyunca yürütülen komşularla sıfır sorun anlayışıyla yürütülen dış politikadaki hedeflerine ulaşamamış, uygulanan politikalardaki savrulmalar neticesinde ülkemizi neredeyse tüm sınır komşularıyla sorun yaşayan bir duruma sürüklemiştir. Başta Irak ve Suriye’de meydana gelen siyasi istikrarsızlık ve iç savaşlar nedeniyle ülkemiz, Dünya Tarihinde görülmemiş göç

dalgasıyla karşı karşıya kalmıştır. Milyonlarca insanın kontrolsüz bir şekilde gerçekleştirdiği bu sığınmacı akınından, ülkemizin her bölgesi nasibini alırken turizmin lokomotifini olan merkezlerimiz de payını almıştır.

3) Ekonomik Yaklaşım: AKP iktidarının göreve geldiği günden bu yana, ülkemizin çeşitli bölgelerinde doğa turizmini geliştirme söylemiyle yasal düzenlemeler yapılmış, fakat yapılan bu yasal düzenlemeler sonucu, rant ekonomisi anlayışına hizmet ederek sahillerimizin, orman alanlarının, mera ve otlak alanlarının, akarsu ve iç suların, eşsiz güzellikteki tabiat varlıklarının ve mesire alanlarının vahşice talan edilmesine neden olmaktadır. Geçmişte yapılan birçok düzenlemelerle Kültür ve Turizm Bakanlığının yetki alanları genişletilmiştir. Bu yetki çerçevesinde yapılan uygulamalar sonucu yandaş şirketlere tahsis veya hibe yoluyla devredilen alanlarda ortaya çıkan sosyal ve ekolojik tahribatlar, doğa katliamlarının hızlanmasına neden olmuştur. Tarihin ve doğa güzelliklerinin bir arada bulunduğu birçok yerleşim yeri ve tabiat varlıkları tahrip edilmiştir. AKP hükümetinin bu uygulamaları, yapılan her düzenlemenin yeni bir doğa katliamına sebep olacağı endişesine neden olmaktadır.

4) Can ve Mal Güvenliği Sorunu: Gezi Olaylarıyla oluşan sürecin ardından **“çözüm süreci garabetinin”** ağır sonuçları ortaya çıkmış ve terör örgütü PKK’nın kalles eylemleri sonucu çok sayıda Asker ve sivil vatandaşımız şehit edilmiştir. AKP Hükümetinin kurulduğu günden bu yana devletin üst kademelerine sızması için **“Ne istediniz de vermedik”** anlayışıyla **birlikte hareket ettiği FETÖ** ile yollarının ayrılması neticesinde hain **“15 Temmuz Darbe Girişimi”** gerçekleşmiş ve **“Millet devleti sokaktan toplamıştır.”** AKP iktidarının uygulamış olduğu bu tür politikaların sonucu ülke turizmi etkilenmiş son yıllarda büyük zarar görmüştür.

5) Pandemi Süreci ve Yönetimi: Pandemi salgını nedeniyle tüm dünyada turizm sektörü etkilendiği bir gerçektir. Ülkemizin diğer gelişmiş ülkelere kıyasla başlangıçta uygulamış olduğu politikalar sayesinde sürecin yönetiminde ilk etapta başarılı gözükmüş olsa da arkasında AKP hükümetinin şeffaflıktan uzak uygulamaları nedeniyle mevcut vaka sayıları toplumdan gizlenmiş fakat zamanla acı gerçekler ortaya çıkmıştır. Pandemi sürecinin ülkemizde ilk olarak ortaya çıktığı Mart 2020 tarihinde umre ziyaretinden dönen 27 bin kişinin, son kafilesinde bulunan bazı kişilerin karantinaya alınması dışında, tamamına yakını ülkenin her yerine kontrolsüz şekilde yayılmasıyla birinci zirve gerçekleşmiştir. İkinci zirve ise Ayasofya’nın açılışından sonra yurdun dört bir yanından gelen vatandaşların kontrolsüz şekilde memleketlerine tekrar geri dönmesiyle yaşanmıştır. Son olarak lebalep dolan salonlardaki AKP kongrelerinden sonra gerçekleşen üçüncü zirve ile birlikte günlük vaka sayısı 50 binin üzerine çıkarken, vefat eden hasta sayısı ise 200’ü geçmiştir. Hükümetin kararsız ve tutarsız uygulamaları yüzünden salgın kontrol edilemez hale dönüşmüştür. Aşı tedariki ve aşılama takvimi de AKP’nin vaat ettiği doğrultuda gerçekleştirilememiştir. Ayrıca turizm çalışanlarına yönelik aşılama da çok geç kalmıştır. Bu durum her sektörde olduğu gibi turizm alanında da etkisini gösterecektir. Salgından çekinmeksizin seyahat edilebilir bir ülke konumuna ulaşmak için, mücadele yönteminin dünya standartlarının üzerinde olması gerekmektedir.

6) Torba Kanun Uygulamaları: AKP iktidarlarının ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin yasama kalitesini düşüren “torba kanun” uygulamalarının bir örneği daha görülmüştür. Teklifin başlığı her ne kadar Turizmi Teşvik Kanunu şeklinde olmuş olsa da kanunun bütünü incelendiğinde, teşvik edici herhangi bir düzenleme yapılmadığı gibi mevcut işletmelerin sürdürülebilirliğini engelleyecek ilave maddi yükümlülükler getirilmektedir. AKP iktidarları ülkemizin meselelerini yapısal ve kapsamlı çözüm ve düzenlemeler yerine yamalarla, dar ve geçici düzenlemelerle sadece yandaşlarına kaynak ve rant yaratacak yöntemlerle geçiştirmeye çalışmaktadır. Öyle ki 32 maddeden oluşan bu “torba kanun teklifi” 30 Mart 2021 Salı günü Meclis Başkanlığına sunulmuş ve aynı gün komisyonumuza havale edilerek İctüzüğün belirlediği asgari süre olan 48 saat sonra da görülmüştür. İçerik itibarıyla yeterli inceleme fırsatı sunulmadığı gibi, komisyon görüşmelerinde de yeterince tartışılmasına da sayısız çoğunlukları nedeniyle fırsat verilmemiştir. Sektörde faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının düşünceleri dikkate alınmamış, hatta dışlanmışlardır. Ayrıca kanun teklifi için belirlenmiş tali komisyonlar olan Plan ve Bütçe Komisyonu ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu teklifle ilgili toplanmamış raporlarını sunmamıştır.

Birbiriyle alakası olmayan ve hatta bir çoğu komisyonumuzun ihtisas alanıyla da ilgisi olmayan maddeleri de içeren bu düzenleme ile;

- 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu,
- 492 Sayılı Harçlar Kanunu,
- 4706 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik yapılması Hakkındaki Kanun,
- 5686 Sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu,
- 5653 Sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu ile birlikte toplam 5 farklı kanunda değişiklikler yapılmakta, bazılarında geçici maddeler eklenmektedir.

Kanun tekliflerinin hazırlanmasındaki acelecilik nedeniyle aynı kanunlarda kısa sürede tekrar değişiklik yapılması ihtiyacı doğacağı açıktır. Öyle ki daha önce 12 maddeden oluşan 2/1907 esas numaralı 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, 17/05/2019’da komisyonda görüşüldükten sonra 23/05/2019 tarihinde TBMM Genel Kurulunda 7175 Sayılı Kanun numarası ile kanunlaşarak yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe giren kanunla, Turizmi Teşvik Kanunu’nun 3, 8, 27, 29, 31, 32, 33, 34 ve Ek-5. maddelerinde yapılan değişikliklerin üzerinden iki yıl geçmeden yeni bir düzenleme yapma ihtiyacı duyulması, kanun yapma kalitesinin ne kadar düşük seviyede olduğunu ispatlar niteliktedir. Aynı kanun maddeleri üzerinde yeniden düzenlemeye gidilmesi, AKP iktidarının ciddiyetsizliğinin yanında, TBMM’nin itibarını sarsmakta, iş yükünü artırmakta, ülke meselelerinin kalıcı çözümlere kavuşturulmasını engellemekte, çözüm bekleyen diğer sorunlara yönelik düzenlemelerin zamanında yapılamamasına yol açmaktadır. Ayrıca torba kanunlarda bir şeyleri gizleme gayreti, hükümetin neredeyse önceki bütün uygulamalarında görülmüştür. Şimdi de komisyonda onlarca kanun teklifi bekletilirken, acele ile

hazırlanıp getirilen bu teklif, “yandaşları korumaya mı yöneliktir?” algısı oluşturmaktadır. Teklif incelendiğinde bu algıyı pekiştirecek yapısal düzenlemelerin uygulamaya konulduğu açıkça görülmektedir. Bu nedenle teklifin tümünden geri çekilerek tüm paydaşlarla, meslek örgütleriyle, sivil toplum kuruluşları ve akademik çevrelerle birlikte istişare edilmesi, yakın gelecekte tekrar düzenlemeye ihtiyaç duyulmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, gerek kanun yapma açısından gerekse problemleri kalıcı şekilde çözüme kavuşturulması açısından daha faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Teklifin bütünü incelendiğinde; ülkemiz açısından çok önemli olan turizmde, yaz sezonunun canlanmaya başladığı bir dönemde, bazı alanlara çözüm getirmeye çalışıldığı, bazı noktalarda muğlak ifadeler içerdiği, suiistimallere meydan verebileceği ve temel olarak kapsamlı çözümler sunmaktan ve **turizmi teşvik edici bir mahiyetten uzak** ve şaibeli olmasının yanında **turizmi tehdit edici nitelikte** düzenlemeler içerdiği görülmektedir. Teklif kriz döneminde sektörün gelişimini desteklemekten ziyade genel olarak **“kiralama, tahsis, harç ve cezaları”** düzenleyen bir içerikte olması sektörün geleceği açısından ümit vermemektedir. Diğer yandan yerel yönetimler ile meslek odalarının gelir, görev, yetki ve sorumluluk alanlarındaki işlerin merkezi yönetimde toplanmasına yönelik düzenlemeler içermesi de en temel problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Teklifinin 1’inci maddesinde 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’nun 3. maddesinin birinci fıkrasının b, d, g, ve i bentlerinde değişiklik yapılarak mevzuatta bulunan birtakım tanımlar yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca bütün konaklama tesislerinin Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletmesi belgesi alması zorunluluğu getirilmektedir.

Teklifin b bendinde turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan veya doğal, tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı, korunması ve geliştirilmesinde kamu yararı bulunan yörelerde “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri” oluşturma, mevkiî ve sınırlarını belirleyerek ilan etme yetkisi Cumhurbaşkanına verilmektedir. Bu alanların nasıl ve ne şekilde belirleneceği ve kullanılacağı şaibe yaratmaktadır.

Teklifin d bendinde ise “Turizm Merkezleri” tanımı yapılmakta b bendindeki hususlara ilave olarak orman vasıflı alanlar dahil olmak üzere Hazine taşınmazları ile tescilli mümkün olan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde turizm merkezleri ilan etme yetkisi Cumhurbaşkanına bırakılmaktadır. Bu durum orman alanlarımızın talan edilmesi endişesi yaratmaktadır.

Teklifin 2’nci maddesinde 2634 sayılı Kanunun 4’üncü maddesi değiştirilerek Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri için uygulanan devlet yardımlarının turizm

merkezlerinde de uygulanabilmesi önerisi getirilmiştir. Ayrıca “Turizm Hizmetleri Yönetim Birlikleri” oluşturulması konusunda Bakanlığa yetki verilmektedir.

Kanun kapsamında ilan edilecek bölge ve merkezlerde alanın yönetimi, sosyal ve teknik altyapının gerçekleştirilmesinin ve işletilmesinin, özel sektör işbirliği ile sağlanması amacıyla, yatırımcıların da katılımıyla Bakanlık tarafından “Turizm Hizmetleri Yönetim Birlikleri” kurulması öngörülmüştür. Teklifin yasallaşması halinde Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinde teknik altyapı yani içme suyu, kanalizasyon, yol yapımı ve bakımı gibi alt ve üst yapıya ilişkin belediye hizmetlerinin yapımı ve işletilmesi “Turizm Hizmetleri Yönetim Birlikleri” tarafından yerine getirilmesi söz konusu olacaktır. Bu da yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarının sınırlandırılması anlamına gelmektedir. Oluşturulacak birlikler tarafından altyapı imarı için kullanılacak kaynağın özellikle büyükşehirlerdeki mevcut belediyeler marifetiyle istenildiği gibi kullanılamayacağından, birlikler kurularak yerel yönetimlerin yetkileri gasp edilmeye çalışılmaktadır.

Kurulan bu birliklere katılım zorunluluğunun getirilmesi mevcut işletmelere yükleyeceği ilave maddi yük kanunda açıkça belirtilmemiştir. Aidat ve diğer sair ödemelerin Bakanlığın keyfiyetine bırakılması sektörün geleceğine yönelik endişe yarattığı gibi yatırımcıların gider kalemlerinde de artışa sebep olacaktır. 2019 yılında yürürlüğe giren Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun kapsamında, turizm katılım payı olarak ödenen binde 7,5 oranındaki ödemeye ilave olarak 2022 yılında uygulanacak olan %2 oranında konaklama vergisi zaten turizmciye ve sektöre yeterince yük getirmektedir. Yeni bir düzenlemeyle işletmecilere zorunlu üyelik getirilmesi yıllardan beri krizde olan sektörün daha da derin bir çıkmaza sürüklenmesine neden olacaktır.

Teklifin 3’üncü maddesinde 2634 sayılı Kanunun 5’inci maddesinde değişikliğe gidilerek konaklama ve plaj işletmelerinin belgelendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Aynı maddeye eklenen başka bir hükümle, beş yıldızlı otel ve tatil köylerine, müşterilerine yönelik transfer hizmeti verme imkânı getirilmek istendi; ancak komisyon görüşmeleri sırasında ısrarlı şekilde karşı çıkmamız sonucu ilgili düzenleme teklif metninden çıkarılmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında turizm teşvik tedbirleri ile istisna, muafiyet haklarından yararlanmak için, “turizm yatırım belgesi” veya “işletmesi belgesi” alma zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluk gereğince 2’nci maddede kurulan “Turizm Hizmetleri Yönetim Birlikleri”ne üye olma zorunluluğu ayrıca pekiştirilmiştir.

Yetkili idare olan belediyeler tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen konaklama işletmelerinin ise bir yıl içinde turizm işletme belgesi alma zorunluluğu getirilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarının misafirhaneleri, vilayet evi ve ordu evleri için Turizm işletme belgesi alma zorunlu olmadığı ifade edilirken

belediye iştiraklerinin zorunlu olup olmadığına ilişkin bir muğlaklık giderilerek zorunlu olmadıkları belirtilmelidir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ve Turizm Merkezlerinde bulunan konaklama tesislerinin tür veya kullanım kararı değişikliği ile kapasite artışı durumlarında yatırımcıdan sosyal ve teknik ve benzeri altyapıya katılım payı istenir.” hükmü getirilmiştir. Mevcut kapasitesinde artırımı gitmeyi planyan işletmelere yeni bir altyapı hizmeti sunmadan mevcut altyapıya sırf kapasite artışı yapıldığı ya da tesisin türünde değişikliğe gidilmesi nedeniyle katılım payı talep edileceği ifade edilmektedir. Önceden yapımı tamamlanmış sosyal, teknik ve benzeri altyapıda herhangi bir ilave yatırım yapılmadan işletmeciden yeniden para talep etme gibi bir vurgun düzeni oluşturmak ancak AKP iktidarının uygulamaya koyabileceği bir iştir.

Teklifin 4’üncü maddesinde 2634 sayılı Kanunun 6 maddesinde düzenleme yapılarak geçici lüks çadır tesislerinin önünün açılması sağlanmakta ve maddenin son bendinde “Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alınmasını müteakip, başka bir işleme gerek kalmaksızın on beş gün içinde bu tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilir.” hükmü getirilerek yerel yönetimlerin yetkileri gasp edilmek istenmektedir.

Teklifin 5’inci maddesinde 2634 sayılı Kanunun 7 maddesinde düzenleme yapmaktadır. Mevcut mevzuatımızda Turizm Merkezlerinin ve Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde yer alan korunan alanlarda plan onayları Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılırken bu düzenlemeyle plan tekliflerinin önce Kültür ve Turizm Bakanlığına, yapılması incelemenin ardında ÇŞB’na gönderilmesi amaçlanmaktadır. ÇŞB tarafından onaylanmasına ise 6 ay üst sınır getirilmiştir.

Turizm Merkezi içindeki koruma alanlarında plan onama yetkisi halihazırda ÇŞB Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Yapılan bu düzenlemeyle Turizm Bakanlığının bu sürece dahil olması sonucunda bu alanların zamanla turizm amaçlı olarak koruma alanı dışına çıkmasına neden olacaktır. Ayrıca yerel yönetimlerin turizm içindeki rol ve görevlerini yerine getirebilmesi açısından önemlidir. Bu nedenle başta büyükşehir belediyeleri olmak üzere yerel yönetimlerin her ölçekteki imar konularından tamamen soyutlanmış olması turizm sektörüne sağlayacakları katkının engellenmesi anlamına gelmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya re’sen onaylamaya ve tadil etmeye yetkisinin nerede ve ne zaman ve nasıl kullanılacağı şüphe oluşturmaktadır. Bu gerekçelerle maddenin teklif metninden çıkarılmasına ilişkin vermiş olduğumuz önerge kabul edilmemiştir.

Teklifin 6’ncı maddesinde 2634 sayılı Kanunun 8’inci maddesinin “ F ” fıkrasında yapılan ilave ile mera, yaylak ve kışlakların ot bedelinin yatırımcı tarafından karşılanması kaydıyla turizm amaçlı kullanılacağına ilişkin tapuya şerhli olarak Bakanlığa tahsis edilebileceği hükmü getirilmektedir. Böylece mera, yaylak ve kışlaklar turizm yatırımlarına açılmış olacaktır.

Anayasanın 45’inci maddesinde “Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.” denmektedir. Ayrıca 4342 sayılı Mera Kanunun 4 maddesinin 3’üncü fıkrasında “Mera, yaylak ve kışlaklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz.” denmektedir. 4’üncü fıkrasında ise “Amaç dışı kullanılmak suretiyle vasıfları bozulan mera, yaylak ve kışlakları tekrar eski konumuna getirmek amacı ile yapılan veya yapılacak olan masraflar, sebebiyet verenlerden tahsil edilir.” hükmü yer almaktadır. Anayasa ve yasalardan açıkça anlaşıldığı üzere mera, yaylak ve kışlakların amacı dışında kullanılamayacağı hükmü hem Anayasada hem de Mera Kanunu’nda keskin bir şekilde ifade edilmektedir. Ayrıca son yıllarda ülkemizin tarım ve hayvancılıkta geldiği durum ortada iken mera, yaylak ve kışlaklar gibi tarım, hayvancılık ve doğal yaşam açısından çok önemli alanların turizme açılarak amacı dışında kullanılması, bu alanların ülke çapında hızla tahrip edilmesine ve asli işlevini yitirerek elden çıkmasına neden olacaktır. Bu gerekçe ve endişelerle ilgili fıkranın teklif metninden çıkarılmasına yönelik verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

Madenin “O” fıkrasıyla Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri içinde veya dışında kalan belediye, il özel idaresi ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazlar, maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilebilme yetkisi Bakanlığa verilmektedir. Bu maddeyle birlikte merkezi otoritenin baskısıyla kanunda tarif edilen sınır ve kapsamı belirsiz olan yerel idarelerin bünyesinde kalan tüm taşınmazların ve tesislerin Bakanlık marifetiyle gerek yeni yatırımcılara gerekse yandaş vakıf ve derneklere tahsis edebilmenin önü açılmış olacaktır. Şaibenin ötesinde tehlikeli gelişmelere yol açabilecektir.

Teklifin 8’inci maddesinin “a” bendinde 2634 sayılı Kanunun 18’inci maddesinde değişiklik yapılarak “Turizm işletmesi belgeli işletmelerde, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca verilen izinle yabancı personel çalıştırılabilir.” denilerek yabancı işçi çalıştırma oranı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının belirlediği %20 oranına çıkarılmaktadır. Mevcut yasaya göre bu oran %10 ile sınırlandırılmışken %100 artırılması, işsizlikle mücadele kapsamında vatandaşlarımıza yapılan büyük bir haksızlıktır. Başka bir şekilde ifade edecek olursak turizm sektöründe 2020 yılında 1 milyon 110 bin kişi istihdam edilirken, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren işletmelere 220.000 kişiye kadar yabancı işçi çalıştırma hakkı tanınmış olacaktır. Yüzbinlerce üniversite mezunu gencimiz işsiz dolaşırken yüzbinlerce yabancıya sektörde çalışma olanağı sunmak, kendi gençlerimize yapılacak büyük bir haksızlık olacaktı.

Maddenin “b” bendinde yapılan düzenleme ile “Deniz turizmi araçlarında çalışmalarına müsaade edilecek yabancı zabıt ve kaptanların Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından yeterliklerinin tanındığına dair belge almaları zorunludur.”

denilmektedir. Her ne kadar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında yeterlilik belgesi almaları zorunluluğu getirilse de yapılan bu düzenleme 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcra'yı San'at Ve Ticaret Hakkında Kanun 3'üncü maddesine aykırıdır. Madde üzerinde yapılan tartışmalar neticesinde ortak önerge ile teklif maddesi metinden çıkarılmıştır.

Teklifin 10'uncu komisyondan geçen metnin 9'uncu maddesi 2634 sayılı Kanunun 27'nci maddesinin "deniz turizmi araçları işletmeciliği" başlığı altında düzenleme yapan bu teklifin son fıkrasında "İstanbul ilinde faaliyet gösteren ve ilgili idareler tarafından yolcu taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen deniz araçları, Bakanlıkça belirlenecek şartları taşımaları kaydıyla ve belirlenecek bedel üzerinden belge düzenlenmek suretiyle turistik gezi amaçlı kullanılabilir." denmektedir. Bu düzenleme ile mevcut boğaz hattında yolcu taşımacılığında kullanılan deniz araçlarının bir seyahat acentası olmaksızın tur veya gezi düzenleyebilmesi öngörülmüştür. Tur düzenlemenin seyahat acentalarına yönelik bir faaliyet olması nedeniyle bu değişikle acentaların faaliyetlerinin başkaca kişi ve kuruluşlarca gerçekleşmesinin önü açılmaktadır. Nasıl ki seyahat acentaları kanunun belirlediği hizmetlerin dışında yolcu taşımacılığı yapamadıkları gibi acenta dışındaki işletme, kişi ya da kuruluşların da acenta olmaksızın tur düzenleyememeleri gerekmektedir. Bu hak ihlalinin giderilmesi için vermiş olduğumuz önerge komisyon görüşmelerinde kabul edilmemiştir.

Teklifin 11'inci komisyondan geçen metnin 10'uncu maddesiyle 2634 sayılı Kanunun 30'uncu maddesinden değişikliğe gidilerek boyları 39 metre ve üzeri olan yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine ve seyrine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Yapılan bu düzenleme 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcra'yı San'at Ve Ticaret Hakkında Kanununa aykırı olarak bir imtiyaz getirmektedir. Kabotaj kanununda yabancı bandralı deniz araçlarından hangilerine istisna getirildiği açıkça belirtilmesine rağmen böyle bir düzenleme yapılması kanun yapma tekniği ve usulüne de aykırıdır. Eğer bir istisna getirilmek isteniyorsa 815 sayılı Kanunda düzenleme yapılması gerekmektedir.

Teklifin 12'inci komisyondan geçen metnin 11'inci maddesiyle 2634 sayılı Kanunun 30'maddesinde yapılan değişikliğin gerekçesinde, yapılan düzenlemelerle Bakanlık bünyesinden belge alma zorunluluğu getirilen alanların genişletilmesi nedeniyle, artacak denetim işi yoğunluğunun karşılanması için denetim yetkisinin valiliklere (taşra teşkilatına) devredilmesi amaçlandığı ifade edilmektedir. Ayrıca güvenli turizm sertifikası uygulaması gibi Bakanlığın Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı işbirliği ile yetkilendirilecek Türk Akreditasyon Kurumundan akredite denetim firmaları aracılığı ile sertifika programları uygulayabilmesi hedeflendiği ifade edilmiştir. Bu düzenlemeyle Bakanlık dışındaki kişi ve kuruluşlara denetim yapma imkanı verilirken meslek kuruluşlarının dışlanarak denetim konusunda yetkilendirilmemesi, meslek birliğinin işlevlerinin azami düzeyde kullanılmamasına neden olmaktadır. Bu gerekçelerle Meslek kuruluşlarının da denetim faaliyetlerine dahil edilmesine yönelik önerge komisyon görüşmelerinde kabul edilmemiştir.

Teklifin 13’ncü komisyondan geçen metnin 12’inci maddesinde 2634 sayılı Kanunun 31’inci maddesinin b fıkrasında değişiklik yapılarak teklifin 12’inci maddesinde yapılan düzenlemeyle Bakanlık tarafından denetim faaliyetlerinin gerektiğinde taşra teşkilatına devredilebileceği ifade edildiğinden, denetim faaliyetleri sırasında denetim yetkisini kullananlara para cezası kesme yetkisi verilmesi amaçlanmaktadır. Teklif metninde yer alan “denetim yetkisi verilen Bakanlık kontrolörleri ve Bakan tarafından yetkilendirilen görevlilerce tayin edilir” ifadesi muğlaklık içermektedir. Bakana istediği takdirde her kurum veya kişiyi ya da özel ve tüzel kişilikleri yetkilendirme yetkisi verilmekteydi. Yapılacak görevlendirmenin çerçevesi net olarak metinde yer almamasının keyfiliğe sebebiyet vereceği yönündeki eleştiriler üzerine teklif metnindeki muğlak giderilmiştir.

Teklifin 14’üncü komisyondan geçen metnin 13’üncü maddesi incelendiğinde 2634 sayılı Kanunun 32’inci maddesinde değişiklik yapılarak 7183 sayılı Kanun ile turizm tesislerinden net gelirleri üzerinde binde 7.5 oranında turizm payı alınması konusunda yapılan yasal düzenleme neticesinde, işletmelerin ödemekle yükümlü oldukları tutara ilişkin, süresi içinde beyanname vermemesi veya tutarı ödememesi halinde yapılan uyarıların giderilme süreleri belirlenmiştir. Fakat 7183 sayılı Kanunla düzenlenmiş bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi durumunda uygulanacak cezai müeyyide yine aynı kanunun içeriğinde düzenlenmelidir. Bir nevi vergi mahiyetinde olan turizm payının ödenmemesi 6193 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Hakkında Kanuna tabi olması gerekirken, zamanında ödenmemesinin uyarıma hali olarak düzenlenmesi kanun yapım usulüne aykırıdır. Bu durum başlangıçta da belirttiğimiz gibi AKP Hükümetlerinin kanun yapma usulündeki ciddiyetsizliğinin bir göstergesi niteliğindedir. Bu gerekçelerle teklif metninden çıkarılmasına yönelik verilen önergemiz komisyonda kabul edilmemiştir.

Teklifin 15’inci komisyondan geçen metnin 14’üncü maddesinde yapılan düzenlemeyle 2634 sayılı kanunun 33’üncü maddesinden değişiklik yapılarak turizm payının ödenmemesi durumunda uyarı, idari para cezası hatta faaliyet durdurma gibi çok ağır müeyyideler uygulanmasının önü açılmaktadır. Faaliyet durdurma yaptırımının sezon ortasında tüm tesisler dolu iken ve tesiste müşteri varken uygulanma ihtimali son derece sakıncalı bir durumdur. Bu gibi ceza uygulamalarıyla nedeniyle işletmeler tur operatörlerine tazminat ödeme, müşterilerini başka tesislere aktarma gibi sektörün gelişimini daha da baltalayacak sonuçlara neden olabilecektir.

Teklifin 17’nci komisyondan geçen metnin 16’ncı maddesi ile orman alanlarında bulunan konaklama tesisi olan mesire yerlerinin tahsisi Bakanlığa verilirken lüks çadır, çadır, karavan alanı yapılması ilgili mevzuat uyarınca Orman Genel Müdürlüğüne bırakılmıştır. Orman alanları içinde Turizm Bakanlığına turizm amaçlı alan açma izni verilmesi, orman alanlarını kamu yararı çerçevesinde bütüncül yönetimine aykırıdır. Bu çerçevede mesire alanları hızla kitle turizmine açılacak ve orman içinde turizm merkezi şeklinde olmasa da birçok alanın yapılaşmaya açılmasının önü açılmış olacaktır. Orman varlığımızın korunması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla maddenin teklif metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

Teklifin 21'inci komisyondan geçen metnin 20'nci maddesi incelendiğinde 2634 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenerek orman sayılan alanlarda 15/5/2008 tarihinden önce kesin tahsisi yapılan turizm yatırımlarının esas inşaat hakkının %30'u geçmesi durumunda tahsisi tarihi dönemindeki hakkın, tahsis süresi boyunca kullanılabileceği hükmü getirilmiştir. Mevcut yasalarımıza göre orman sayılan alanlarda yapılaşmaya esas inşaat hakkı %30 olarak belirlenmiştir. Bu madde bir imar affı niteliğindedir. Mevzuatımıza göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ya da Belediyelerden geçmişte ruhsatlandırılarak inşa edilen yapılar yıkıldığında imarda bir değişiklik var ise binanın yapıldığı yılda almış olduğu ruhsatta belirlenen şartlara göre tekrar inşa edilememektedir. Teklifin yatırımcıyı koruma ve turizmi geliştirme amaçlı olduğu ifade edilse de, imar durumu önceden ilan edilmiş bir kamu arazisinin ihale yoluyla satın alınması sonrasında imara ilişkin daha az yoğunluklu bir değişiklik yapıldığında eski planına göre yapılaşma olmuyorsa tahsis işlemlerine yönelik esas inşaat hakkı da geriye yönelik uygulanmamalıdır. Orman alanlarında yatırımcılara genel hak dışında ayrıcalık verilmekte ve orman alanlarının betonlaşmasına davetiye çıkarılmaktadır. Bu nedenle metninden çıkarılması yönünde verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

Teklifin 23'üncü komisyondan geçen metnin 22'nci maddesi incelendiğinde 2634 sayılı Kanununa geçici madde eklenerek Bakanlık bünyesinde buluna Kontrolörler Kuruluna diğer kurumlardaki denetim kurullarından nakil yapılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Bakanlık bünyesinde bulunan Kontrolörler Kurulu yaklaşık olarak 50 yıla yakın Bakanlığın Teftiş Kurulu ile birlikte iki kariyer biriminden biridir. Kurulun asli görevi Türkiye'deki tüm turizm yatırımlarını ve işletmelerini denetlemektir. Oldukça kurumsal bir düzene sahip olan kurula, sektörle ilgisi olmayan diğer kamu kurum ve kuruluşlarından yazılı veya sözlü sınav marifetiyle nakledilecek olan 40 kişinin kontrolör veya baş kontrolör kadrolarına nakledilmesini, kurulun mevcut yapısını sarsacak ve zedeleyecek bir düzenleme olarak değerlendirmekteyiz. Kaldı ki teklifin 12'inci maddesiyle ihtiyaç duyulması halinde Valiliklere denetleme yetkisi verilebilmektedir. Ayrıca bu nakillerin yapılması, diğer kurumlardaki denetim faaliyetlerinin aksatılmasına neden olacaktır. Bu nedenlerle teklif metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

Teklifin 27'inci komisyondan geçen metnin 26'ncı maddesi incelendiğinde 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununa geçici madde eklenerek, Turizm Merkezleri ve Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri içinde yer alan arama ve işletme ruhsatlarının iptal edilerek hak sahiplerinin haklarının kamulaştırılmasına imkan sağlanmaktadır. Ayrıca maddenin usul ve esasları yönetmelikle düzenleneceği hükmü getirilmektedir. Ülkemizin yeraltı zenginliklerinin ve jeotermal kaynaklarının sürdürülebilir bir şekilde kullanılması kendi öz kaynaklarımızın ekonomiye kazandırılması açısından önemlidir. Kanuna bu açıdan yaklaşırsak bu düzenleme ile Enerji Bakanlığı tarafından mevzuata göre verilen arama işletme ruhsatlarının haksız yere iptal edilmesi yasal olarak kazanılmış hakların bedeli mukabilinde geri alınması söz konusu olacaktır. Madde gerekçesinde özellikle turizm bakımından özel öneme sahip bazı yerlerde ruhsatların geniş alanı kapsayacak şekilde

düzenlenmesi nedeniyle bu bölgeler için turizm amaçlı yatırım yapılması talebine cevap verilemediği ifade edilmektedir. Ancak AKP Hükümetinin yıllardan beri sürdürdüğü yandaş kayırmaya yönelik siyaseti nedeniyle, düzenlemenin arama ve işletme ruhsatı olarak faaliyetlerini sürdüren yandaş firmaların kurtarılmasına yönelik bir hamle olma şüphesi daha ağır basmaktadır. Arama faaliyetleri boyunca karlılığı düşük jeotermal alanlardaki işletmelerin kar edemedikleri için elden çıkarılabilmesi mümkün olamamaktadır. Bu düzenlemeyle birlikte bu tür işletmelerin ruhsatları iptal edilerek iptal tarihine kadarki ruhsat ve yatırım giderleri güncel karşılığı üzerinden gerçek değerle Bakanlık tarafından sulh usulü uygulanarak ödeneceğinin belirtilmesi yandaşların zarar ettiği girişimleri devlet garantisi altına almak anlamına gelmektedir. Bu durumun bütçeye ayrıca ilave bir yük getireceği nedeniyle maddenin teklif metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge kabul edilmemiştir.

Teklifin 28'inci komisyondan geçen metnin 27'nci maddesinde 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanununun 4'üncü maddesinde değişikliğe gidilerek Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine uyum amacıyla Yunus Emre Vakfının Mütevelli Heyet üyeleri arasından yer alan ilgili Bakanlıkların Müsteşarları, yeni sisteme uygun olacak şekilde bakan yardımcı olarak değiştirilmiştir. Ayrıca Vakıf organlarına seçimle gelen üyelere yönelik yedek üyeliklerin nasıl düzenleneceğine ilişkin usul ve esaslar hüküm altına alınmıştır.

Türkiye'nin kültürel mirasını, Türk dilini, kültür ve sanatını tanıtmak, ülkemizin diğer ülkelerle dostluğunu gelişmesine katkı sağlaması bakımından, çok önemli faaliyetleri icra ettiğine inandığımız Yunus Emre Vakfı'nın, yapısının yakın geçmişte tecrübe ettiğimiz FETÖ terör örgütü gibi diğer cemaatlara mensup örgütlerin lobi faaliyetlerini sürdürecektir. Bu yapılanmaya dönüşmesi endişesinin giderilmesine yönelik sıkı tedbirlerin alınması gerekmektedir.

SONUÇ :

İYİ Parti olarak bazı zaruretler dışında torba kanun tekliflerine karşıyız. Genellikle birbirinden çok farklı kanunlarda yapılmak istenen değişikliklerin yer aldığı bu teklifler, konuyla ilgisi olmayan bazı maddelerin kendi komisyonlarından veya tali komisyonlardan kaçırıldığı görüşündeyiz. Ayrıca torba kanun teklifleri ile karşılaştığımızda acaba şaibeli bir durum var mı? Adrese teslim tabirine uygun olarak bazı yandaşlara menfaat mi sağlanmak isteniyor? Şeklinde düşünmekteyiz. Nitekim bu torba kanununda da aynı şüphelerimiz söz konusudur.

Diğer taraftan turizm sektöründeki paydaşların beklentilerine yönelik çare yoktur. Zaten sektör temsilcileri, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları ile akademik çevreler ve belediyeler dışlanarak hazırlanmış bir kanun teklifi olduğu paydaşlarla yaptığımız görüşmelerden açıkça anlaşılmaktadır.

Ormanlar, meralar, kışlak ve yaylalar ile kıyıların yağmalanmasına daha fazla yol açma ihtimali Anayasa ihlali de doğurmaktadır. Ormanların betonlaşmasına, hayvancılığın

daha da zora girmesine yol açacak hususların birçok kanuna aykırı olduğu da görülmektedir. Daha önce verilmiş olan maden ve jeotermal kaynaklarla ilgili ruhsatların iptal edilmesi, bedellerin uzlaşma ile ödenecek olması şaibeli bir durum yaratmaktadır.

Yunus Emre Vakfı ile ilgili düzenleme “Partili Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”ne uyarlama amacıyla yapılıyorsa da burada dikkat çektiğimiz husus, milli duygularla yapılan çalışmalarda, daha önce örneğini gördüğümüz gibi FETÖ’den boşalan alanı başka cemaatlerin doldurma ihtimaline yol açılmamasıdır.

Sonuç olarak, içinde çelişki ve şaibelerin olduğu, Anayasa’nın ihlal edildiği, sektör paydaşlarıyla belediyelerin dışlanarak hazırlandığı kanaatindeyiz. Tali komisyonların görüşleri alınmadan, oy çokluğuna dayanarak komisyonumuzdan geçirilen 2/3517 esas numaralı Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine karşı olduğumuzu beyan ederiz.

Hayrettin Nuhoğlu
İstanbul

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ ATAY USLU VE
23 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ**

**TURİZMİ TEŞVİK KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (d), (g) ve (i) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“b) Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri: Turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan veya doğal, tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı, korunması ve geliştirilmesinde kamu yararı bulunan yörelerde, koruma kullanma dengesi gözetilerek sektörel kalkınmanın sağlanması ve turizm sektörünün plânlı ve kontrollü gelişiminin sağlanması amacıyla yeri, mevki ve sınırları Cumhurbaşkanlığı kararıyla tespit ve ilân edilen alanları,”

“d) Turizm Merkezleri: Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri dışında kalmakla birlikte, bu bölgelerin niteliğini taşıyan, turizm hareketleri ve faaliyetleri açısından öncelikle geliştirilmesinde kamu yararı bulunan orman vasıflı olanlar dâhil Hazine taşınmazları ile tescili mümkün olan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde yeri, mevki ve sınırları Cumhurbaşkanlığı kararıyla tespit ve ilân edilen alanları,”

“g) Turizm İşletmesi Belgesi: Basit konaklama tesisleri hariç olmak üzere, turizm sektöründe faaliyet gösteren turizm işletmelerine Bakanlıkça verilen belgeyi,”

“i) Deniz turizmi araçları: Deniz ve iç sularda gezi, spor ve eğlence amaçlı olarak turizm faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişilere ait özel yatları ve ticari faaliyetine esas olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından düzenlenmiş belgeleri haiz ticarî yatları, kruvaziyer gemileri, günübirlik gezi teknelerini, dalabilir deniz araçlarını ve diğer deniz turizmi araçlarını,”

“n) Basit konaklama turizm işletmesi belgesi: Geçici 12 nci madde kapsamında verilen belgeyi,

**BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE
TURİZM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**TURİZMİ TEŞVİK KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (d), (g) ve (i) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“b) Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri: Turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan veya doğal, tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı, korunması ve geliştirilmesinde kamu yararı bulunan yörelerde, koruma kullanma dengesi gözetilerek sektörel kalkınmanın sağlanması ve turizm sektörünün plânlı ve kontrollü gelişiminin sağlanması amacıyla yeri, mevki ve sınırları Cumhurbaşkanlığı kararıyla tespit ve ilân edilen alanları,”

“d) Turizm Merkezleri: Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri dışında kalmakla birlikte, bu bölgelerin niteliğini taşıyan, turizm hareketleri ve faaliyetleri açısından öncelikle geliştirilmesinde kamu yararı bulunan orman vasıflı olanlar dâhil Hazine taşınmazları ile tescili mümkün olan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde yeri, mevki ve sınırları Cumhurbaşkanlığı kararıyla tespit ve ilân edilen alanları,”

“g) Turizm İşletmesi Belgesi: Basit konaklama tesisleri hariç olmak üzere, turizm sektöründe faaliyet gösteren turizm işletmelerine Bakanlıkça verilen belgeyi,”

“i) Deniz turizmi araçları: Deniz ve iç sularda gezi, spor ve eğlence amaçlı olarak turizm faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişilere ait özel yatları ve ticari faaliyetine esas olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından düzenlenmiş belgeleri haiz ticarî yatları, kruvaziyer gemileri, günübirlik gezi teknelerini, dalabilir deniz araçlarını ve diğer deniz turizmi araçlarını,”

“n) Basit konaklama turizm işletmesi belgesi: Geçici 12 nci madde kapsamında verilen belgeyi,

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

o) Belge sahibi: Adına turizm belgesi düzenlenen gerçek veya tüzel kişileri,

p) Turizm belgesi: Turizm yatırımı belgesi, turizm işletmesi belgesi ve basit konaklama turizm işletmesi belgesini,”

MADDE 2- 2634 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespiti ve niteliği:

MADDE 4- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespitinde; ülkenin doğal, tarihi, arkeolojik ve sosyo-kültürel turizm değerleri ile turizm potansiyeli dikkate alınır.

Cumhurbaşkanınca kabul edilen yatırımlarda devlet yardımları hakkında kararda kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri için belirlenen istisna, muafiyet ve teşvik hükümleri turizm merkezleri hakkında da uygulanır.

Bakanlıkça uygun görülen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri veya turizm merkezlerinde; alanın bütüncül bir anlayışla korunmasının, geliştirilmesinin, tanıtımının, kültür ve turizme ilişkin sosyal ve teknik altyapının gerçekleştirilmesinin ve işletilmesinin özel sektör işbirliği ile sağlanması amacıyla, ilgili yatırımcıların da katılımıyla turizm hizmetleri yönetim birlikleri kurulmasında Bakanlık yetkilidir. Birliğe zorunlu üye olacak yatırımcılar, aidat ödenmesine ilişkin esaslar, Birliğin gelir ve giderleri ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 3- 2634 sayılı Kanunun 5 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Konaklama ve plaj işletmelerinin belgelendirilmesi ve diğer işlemler

MADDE 5- Turizm sektöründe; bu Kanun ve diğer mevzuatta yer alan teşvik tedbirleri ile istisna, muafiyet ve haklardan yararlanabilmek için Bakanlıktan turizm yatırımı belgesi veya turizm işletmesi belgesi alınması zorunludur.

Belgeli yatırımların, Bakanlıkça belirlenen süreler içinde tamamlanarak işletmeye açılması zorunludur. Ancak, Bakanlıkça bu süre uzatılabilir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

o) Belge sahibi: Adına turizm belgesi düzenlenen gerçek veya tüzel kişileri,

p) Turizm belgesi: Turizm yatırımı belgesi, turizm işletmesi belgesi ve basit konaklama turizm işletmesi belgesini,”

MADDE 2- 2634 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespiti ve niteliği:

MADDE 4- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespitinde; ülkenin doğal, tarihî, arkeolojik ve sosyo-kültürel turizm değerleri ile turizm potansiyeli dikkate alınır.

Cumhurbaşkanınca kabul edilen yatırımlarda devlet yardımları hakkında kararda kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri için belirlenen istisna, muafiyet ve teşvik hükümleri turizm merkezleri hakkında da uygulanır.

Bakanlıkça uygun görülen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri veya turizm merkezlerinde; alanın bütüncül bir anlayışla korunmasının, geliştirilmesinin, tanıtımının, kültür ve turizme ilişkin sosyal ve teknik altyapının gerçekleştirilmesinin ve işletilmesinin özel sektör işbirliği ile sağlanması amacıyla, ilgili yatırımcıların da katılımıyla turizm hizmetleri yönetim birlikleri kurulmasında Bakanlık yetkilidir. Birliğe zorunlu üye olacak yatırımcılar, aidat ödenmesine ilişkin esaslar, Birliğin gelir ve giderleri ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 3- 2634 sayılı Kanunun 5 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Konaklama ve plaj işletmelerinin belgelendirilmesi ve diğer işlemler

MADDE 5- Turizm sektöründe; bu Kanun ve diğer mevzuatta yer alan teşvik tedbirleri ile istisna, muafiyet ve haklardan yararlanabilmek için Bakanlıktan turizm yatırımı belgesi veya turizm işletmesi belgesi alınması zorunludur.

Belgeli yatırımların, Bakanlıkça belirlenen süreler içinde tamamlanarak işletmeye açılması zorunludur. Ancak, Bakanlıkça bu süre uzatılabilir.

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

Yetkili idare tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen konaklama işletmelerinin bu ruhsatı aldıkları tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur.

Bakanlık tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen konaklama işletmelerinin iptal kararının tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde yeniden turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur.

Kamu kurum veya kuruluşlarının misafırhaneleri, vilayetler evi ve ordu evleri için Bakanlıktan turizm belgesi alınması zorunlu değildir.

Konaklama içermeyen müstakil plaj işletmelerinin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almalarını takiben yedi gün içerisinde turizm işletmesi belgesi almak için Bakanlığa başvuru yapmaları ve başvuruyu takiben yapılacak denetim sonucunda varsa belirlenen eksikliklerini, tebligat tarihinden itibaren otuz gün içerisinde gidererek turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur. Bakanlık tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen plaj işletmelerinin iptal işleminin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur. Bu fıkra kapsamında belgelendirilecek plaj işletmelerinin nitelikleri ve denetimlerine ilişkin konular Bakanlıkça yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

Bu maddede belirtilen süreler içerisinde turizm işletmesi belgesi alamayan konaklama ve plaj işletmeleri, işletmeye açamaz ve faaliyette bulunamaz. Bu işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça yapılan bildirim üzerine yetkili idare tarafından bir ay içinde iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.

Tahsisli kamu taşınmazları üzerinde yer alan tesisler için tahsis koşulları uygulanır.

Bakanlık tarafından, turizm sektörünün kalkınmasını ve planlı ve kontrollü şekilde gelişimini sağlamak amacıyla sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin karşılanması için kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve turizm merkezlerinde bulunan konaklama tesislerinin tür veya kullanım kararı değişikliği ile kapasite artışı durumlarında yatırımcıdan sosyal ve teknik ve benzeri altyapıya katılım payı istenir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yetkili idare tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen konaklama işletmelerinin bu ruhsatı aldıkları tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur.

Bakanlık tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen konaklama işletmelerinin iptal kararının tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde yeniden turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur.

Kamu kurum veya kuruluşlarının misafırhaneleri, vilayetler evi ve ordu evleri için Bakanlıktan turizm belgesi alınması zorunlu değildir.

Konaklama içermeyen müstakil plaj işletmelerinin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almalarını takiben yedi gün içerisinde turizm işletmesi belgesi almak için Bakanlığa başvuru yapmaları ve başvuruyu takiben yapılacak denetim sonucunda varsa belirlenen eksikliklerini, tebligat tarihinden itibaren otuz gün içerisinde gidererek turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur. Bakanlık tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen plaj işletmelerinin iptal işleminin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur. Bu fıkra kapsamında belgelendirilecek plaj işletmelerinin nitelikleri ve denetimlerine ilişkin konular Bakanlıkça yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

Bu maddede belirtilen süreler içerisinde turizm işletmesi belgesi alamayan konaklama ve plaj işletmeleri, işletmeye açamaz ve faaliyette bulunamaz. Bu işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça yapılan bildirim üzerine yetkili idare tarafından bir ay içinde iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.

Tahsisli kamu taşınmazları üzerinde yer alan tesisler için tahsis koşulları uygulanır.

Bakanlık tarafından, turizm sektörünün kalkınmasını ve planlı ve kontrollü şekilde gelişimini sağlamak amacıyla sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin karşılanması için kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve turizm merkezlerinde bulunan konaklama tesislerinin tür veya kullanım kararı değişikliği ile kapasite artışı durumlarında yatırımcıdan sosyal ve teknik ve benzeri altyapıya katılım payı istenir.”

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Beş yıldızlı oteller ve tatil köyleri; kendi müşterilerine motor hacmi 2900 cc ve üzeri binek olan, üç yıl ve üzeri leasing dahil kendi öz malı araçlarıyla geliş gidiş noktaları ile tesis arasında transfer hizmeti sunabilir. Bu şekilde transfer hizmeti sunulacak araç sayısı beşi geçemez. Bu faaliyet, seyahat acentası aracılığıyla gelen ve transfer sözleşmesi olan müşterilere sunulamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 4- 2634 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde, bölgenin doğal ve kültürel özelliklerinin bozulmaması, turizm işletmelerine zarar verilmemesi, turizm yatırımı veya işletmesi belgesi alınması ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin tüm önlemlerin alınması ve 3621 sayılı Kıyı Kanununa uygun olması koşulu ile bu yerlerin kontrollü kullanımını sağlamak amacıyla Bakanlık tarafından, 8 inci maddeye göre, imar planı gerektirmeyen, sabit olmayan, kamuya yararlı, konaklama içermeyen, ücretsiz girişli günübirlik tesis yapılabilir. Bu fıkranın uygulanması ile ücretsiz girişli günübirlik tesis niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, 37 nci maddenin (A) fıkrasının (3) numaralı bendine dayanılarak yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

“Ücretsiz girişli günübirlik tesis ile 9 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen tesislerin Bakanlık tarafından yapılması halinde, ağaçlandırma ve bakım bedeli ile orman köylüleri kalkındırma geliri Bakanlıkça ödenmez.

3621 sayılı Kanuna uygun olmak kaydıyla, yerleşim tasarım ve yönetim planı ile koşulları belirlenen, doğal çevre ile uyumlu, kalıcı yapı içermeyen, gerekli güvenlik tedbirleri alınan iyi donanımlı lüks çadırlarda gelişmiş hizmet sunan geçici lüks çadır tesisleri yapılması amacıyla kiralama yapılabilir. Tesis kapsamında yapılacak her türlü ünite, temelsiz ahşap platform üzerine, mümkün olan en az müdahaleyle, çevre dostu çadır

MADDE 4- 2634 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde, bölgenin doğal ve kültürel özelliklerinin bozulmaması, turizm işletmelerine zarar verilmemesi, turizm yatırımı veya işletmesi belgesi alınması ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin tüm önlemlerin alınması ve 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununa uygun olması koşulu ile bu yerlerin kontrollü kullanımını sağlamak amacıyla Bakanlık tarafından, 8 inci maddeye göre, imar planı gerektirmeyen, sabit olmayan, kamuya yararlı, konaklama içermeyen, ücretsiz girişli günübirlik tesis yapılabilir. Bu fıkranın uygulanması ile ücretsiz girişli günübirlik tesis niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, 37 nci maddenin (A) fıkrasının (3) numaralı bendine dayanılarak yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

“Ücretsiz girişli günübirlik tesis ile 9 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen tesislerin Bakanlık tarafından yapılması halinde, ağaçlandırma ve bakım bedeli ile orman köylüleri kalkındırma geliri Bakanlıkça ödenmez.

3621 sayılı Kanuna uygun olmak kaydıyla, yerleşim tasarım ve yönetim planı ile koşulları belirlenen, doğal çevre ile uyumlu, kalıcı yapı içermeyen, gerekli güvenlik tedbirleri alınan iyi donanımlı lüks çadırlarda gelişmiş hizmet sunan geçici lüks çadır tesisleri yapılması amacıyla kiralama yapılabilir. Tesis kapsamında yapılacak her türlü ünite, temelsiz ahşap platform üzerine, mümkün olan en az müdahaleyle, çevre dostu çadır

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

malzemesi kullanılarak ve doğal ekosisteme uygun olarak yapılır. Bakanlığın belirlediği kriterlere uygun yapılmayan ve Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almayan tesisler işletmeye açılmaz. Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alınmasını müteakip, başka bir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde bu tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilir. Bu fıkra kapsamında sözleşmelerine aykırı olarak Bakanlığın belirlediği kriterlere uygun yapılmayan tesislerin kira sözleşmeleri feshedilir ve taşınmazın tahliyesi sağlanır.”

MADDE 5- 2634 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “3 ay” ibaresi “otuz gün” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “satış,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bedelsiz devir, trampa, sınırlı aynı hak tesisi,” ibaresi eklenmiş ve maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bakanlık; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, re’sen onaylamaya ve tadil etmeye yetkilidir. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde yer alan korunan alanlarda her ölçekteki plan teklifleri sadece Bakanlığa sunulur. İlgili kurul, kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda Bakanlıkça incelenerek uygun görülen planlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Bu planlar, Bakanlık ile mutabakat sağlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ilgili tabiat varlıklarını koruma bölge komisyon kararı da dahil en geç altı ay içinde sonuçlandırılır. Bu alanlarda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından plan hazırlanması veya hazırlattırılması durumunda; Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılacak onamaya esas olmak üzere Bakanlığın uygun görüşü alınır. 23/5/2019 tarihli ve 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun, 19/6/2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun ve 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeleri ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında kalan alanlar ile 18/11/1983 tarihli

malzemesi kullanılarak ve doğal ekosisteme uygun olarak yapılır. Bakanlığın belirlediği kriterlere uygun yapılmayan ve Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almayan tesisler işletmeye açılmaz. Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi alınmasını müteakip, başka bir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde bu tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilir. Bu fıkra kapsamında sözleşmelerine aykırı olarak Bakanlığın belirlediği kriterlere uygun yapılmayan tesislerin kira sözleşmeleri feshedilir ve taşınmazın tahliyesi sağlanır.”

MADDE 5- 2634 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “3 ay” ibaresi “otuz gün” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “satış,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bedelsiz devir, trampa, sınırlı aynı hak tesisi,” ibaresi eklenmiş ve maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bakanlık; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, re’sen onaylamaya ve tadil etmeye yetkilidir. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde yer alan korunan alanlarda her ölçekteki plan teklifleri sadece Bakanlığa sunulur. İlgili kurul, kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda Bakanlıkça incelenerek uygun görülen planlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Bu planlar, Bakanlık ile mutabakat sağlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ilgili tabiat varlıklarını koruma bölge komisyon kararı da dahil en geç altı ay içinde sonuçlandırılır. Bu alanlarda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından plan hazırlanması veya hazırlattırılması durumunda; Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılacak onamaya esas olmak üzere Bakanlığın uygun görüşü alınır. 23/5/2019 tarihli ve 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun, 19/6/2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun ve 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeleri ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında kalan alanlar ile 18/11/1983 tarihli

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununda öngörünüm bölgesi olarak belirlenen alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve özelleştirme kapsam ve programına alınan alanlar bu fıkra kapsamı dışındadır.”

“Turizm merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde onaylanacak alt ölçekli planlar ile belirlenecek turizm tesis alanı kullanımları için yatak kapasitesi belirlenmesi esastır.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde, özelleştirme kapsam ve programına alma işlemlerinden önce Bakanlığa bilgi verilir.”

MADDE 6- 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “iki ay” ibaresi “üç ay” şeklinde değiştirilmiş, bende ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve fıkraya (3) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, (C) fıkrasında yer alan “Maliye Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı” ibaresi “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı” şeklinde, (D) fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre ve Şehircilik” şeklinde değiştirilmiş, (F) fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, (G) fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre ve Şehircilik” şeklinde, (H) fıkrası aşağıdaki şekilde, (J) fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre ve Şehircilik” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (O) fıkrası eklenmiştir.

“Mera, yaylak ve kırsal alanlar; ot bedeli taşınmazın yatırımcıya tahsis aşamasında yatırımcı tarafından karşılanmak kaydıyla, 4342 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis amacı değiştirilerek, sadece turizm amaçlı kullanılacağına ilişkin şerhli olarak Hazine adına tapuya tescil edilir ve tescili müteakip Bakanlığa tahsis edilir.”

“(4) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri ile bu bölge ve merkezlerin dışında olmakla birlikte denize kıyısı olan ilçelerde, 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilân edilen yerlerde, ilgili Bakanlıkça belirlenen ve üzerinde konaklama tesisi bulunan veya konaklama tesisi yapılması uygun görülen alanları yatırımcılara

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununda öngörünüm bölgesi olarak belirlenen alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve özelleştirme kapsam ve programına alınan alanlar bu fıkra kapsamı dışındadır.”

“Turizm merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde onaylanacak alt ölçekli planlar ile belirlenecek turizm tesis alanı kullanımları için yatak kapasitesi belirlenmesi esastır.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde, özelleştirme kapsam ve programına alma işlemlerinden önce Bakanlığa bilgi verilir.”

MADDE 6- 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “iki ay” ibaresi “üç ay” şeklinde değiştirilmiş, bende ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve fıkraya (3) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, (C) fıkrasında yer alan “Maliye Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı” ibaresi “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı” şeklinde, (D) fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre ve Şehircilik” şeklinde değiştirilmiş, (F) fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, (G) fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre ve Şehircilik” şeklinde, (H) fıkrası aşağıdaki şekilde, (J) fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Çevre ve Şehircilik” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (O) fıkrası eklenmiştir.

“Mera, yaylak ve kırsal alanlar; ot bedeli taşınmazın yatırımcıya tahsis aşamasında yatırımcı tarafından karşılanmak kaydıyla, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu hükümlerine göre tahsis amacı değiştirilerek, sadece turizm amaçlı kullanılacağına ilişkin şerhli olarak Hazine adına tapuya tescil edilir ve tescili müteakip Bakanlığa tahsis edilir.”

“(4) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri ile bu bölge ve merkezlerin dışında olmakla birlikte denize kıyısı olan ilçelerde, 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilân edilen yerlerde, ilgili Bakanlıkça belirlenen ve üzerinde konaklama tesisi bulunan veya konaklama tesisi

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

tahsis etmeye sadece Bakanlık yetkilidir. Bu yerlerde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması ve işletilmesi amacıyla yapılacak kiralamalar hariç ilgili kurumlarca konaklama içeren tesis yapılması amacıyla kiralama veya tahsis yapılamaz, izin verilemez.

(5) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca uygun görülen yat limanlarının yapılması amacıyla yatırımcılara taşınmaz tahsis etmeye Bakanlık yetkilidir.”

“(1) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri dışında kalan ve imar planları ile turizm amaçlı kullanıma ayrılan;

a) Kamu hizmetlerinde kullanılanlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilenler hariç, Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar, tapuya tescili mümkün olan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki tescil harici yerleri,

b) Jeotermal suyun kullanımına yönelik turizm amaçlı kullanıma konu edilebilecek Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerleri,

konaklama tesisleri yapılmak amacıyla yatırımcılara tahsis etmeye münhasıran Bakanlık yetkilidir. Bu yerlerin Bakanlığın tasarrufuna alınması ile Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilmesinde bu madde hükümleri uygulanır.”

“H. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesinin tamamı veya planlarla belirlenmiş alt bölgeleri veya bir veya birden fazla parselleri, plan amaçlarına uygun olarak Bakanlıkça tahsis edilebilir. Bölgenin tamamının veya alt bölgenin tek bir ana yatırımcıya tahsisi için yapılan başvuruların tamamı Cumhurbaşkanlığı tarafından değerlendirilerek seçilen yatırımcıya ön izin verilmesine ve ön izin koşullarına karar verilir. İşlemler, ön izin koşullarına göre Bakanlıkça yürütülür. Bu taşınmazlar üzerinde ana yatırımcı lehine bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılır. Bu fıkra kapsamında ana yatırımcıya ve alt yatırımcılara taşınmaz tahsisi işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yapılması uygun görülen alanları yatırımcılara tahsis etmeye sadece Bakanlık yetkilidir. Bu yerlerde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması ve işletilmesi amacıyla yapılacak kiralamalar hariç ilgili kurumlarca konaklama içeren tesis yapılması amacıyla kiralama veya tahsis yapılamaz, izin verilemez.

(5) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca uygun görülen yat limanlarının yapılması amacıyla yatırımcılara taşınmaz tahsis etmeye Bakanlık yetkilidir.”

“(1) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri dışında kalan ve imar planları ile turizm amaçlı kullanıma ayrılan;

a) Kamu hizmetlerinde kullanılanlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilenler hariç, Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar, tapuya tescili mümkün olan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki tescil harici yerleri,

b) Jeotermal suyun kullanımına yönelik turizm amaçlı kullanıma konu edilebilecek Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerleri,

konaklama tesisleri yapılmak amacıyla yatırımcılara tahsis etmeye münhasıran Bakanlık yetkilidir. Bu yerlerin Bakanlığın tasarrufuna alınması ile Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilmesinde bu madde hükümleri uygulanır.”

“H. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesinin tamamı veya planlarla belirlenmiş alt bölgeleri veya bir veya birden fazla parselleri, plan amaçlarına uygun olarak Bakanlıkça tahsis edilebilir. Bölgenin tamamının veya alt bölgenin tek bir ana yatırımcıya tahsisi için yapılan başvuruların tamamı Cumhurbaşkanlığı tarafından değerlendirilerek seçilen yatırımcıya ön izin verilmesine ve ön izin koşullarına karar verilir. İşlemler, ön izin koşullarına göre Bakanlıkça yürütülür. Bu taşınmazlar üzerinde ana yatırımcı lehine bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılır. Bu fıkra kapsamında

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde; ÇED olumlu kararı veya ÇED gerekli değildir kararı verilen yatırımlar hakkında, yatırımın gerçekleşmesi için alınması gereken tüm izin, onay ve ruhsatlar, ilgili kurumlarca başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın on beş gün içinde verilir. İrtifak hakkı dahil diğer bütün işlemler ise en geç üç ay içerisinde tamamlanır. Yatırımın tamamlanıp tesisin işletmeye geçebilmesi için alınması gereken izin ve ruhsatlar da ilgili kurumlarca onbeş gün içinde verilir.”

“O. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında kalan belediye, il özel idaresi ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazlar da yatırımcıların talebi, maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere Bakanlık tarafından yatırımcılara bu madde uyarınca tahsis edilebilir. Bu taşınmazlara ilişkin yapılacak düzenlemelerin kapsamı, sona ermeye ve diğer konulara ilişkin hükümler Bakanlık ile taşınmazın maliki kamu kurum ve kuruluşları arasında düzenlenecek protokol ile belirlenir.”

MADDE 7- 2634 sayılı Kanunun 11 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bilgi verme ve tebligat:

MADDE 11- Belgeli yatırım ve işletmelerin turizm amaçlı kullanımının devamı kaydıyla tümünün devredilmesi veya kiraya verilmesi durumunda, devir veya kiralama öncesinde Bakanlığa bilgi verilmesi zorunludur. Tahsisli kamu taşınmazında yer alan belgeye konu tesisler için tahsis koşulları ayrıca uygulanır.

Belgeli işletmeler, ülke turizminin göstergelerinin belirlenmesinde kullanılacak verileri Bakanlıkça belirlenen sürelerde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.

Belgeli yatırım ve işletmeler Bakanlıkça istenilen bilgi ve belgeleri verilen süre içerisinde sağlamakla yükümlüdür.

ana yatırımcıya ve alt yatırımcılara taşınmaz tahsis işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde; Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı verilen yatırımlar hakkında, yatırımın gerçekleşmesi için alınması gereken tüm izin, onay ve ruhsatlar, ilgili kurumlarca başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın on beş gün içinde verilir. İrtifak hakkı dahil diğer bütün işlemler ise en geç üç ay içerisinde tamamlanır. Yatırımın tamamlanıp tesisin işletmeye geçebilmesi için alınması gereken izin ve ruhsatlar da ilgili kurumlarca on beş gün içinde verilir.”

“O. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında kalan belediye, il özel idaresi ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına ait taşınmazlar da yatırımcıların talebi, maliki idarenin uygun görüşüyle, tahsis bedeli maliki idareye ait olmak üzere Bakanlık tarafından yatırımcılara bu madde uyarınca tahsis edilebilir. Bu taşınmazlara ilişkin yapılacak düzenlemelerin kapsamı, sona ermeye ve diğer konulara ilişkin hükümler Bakanlık ile taşınmazın maliki kamu kurum ve kuruluşları arasında düzenlenecek protokol ile belirlenir.”

MADDE 7- 2634 sayılı Kanunun 11 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bilgi verme ve tebligat:

MADDE 11- Belgeli yatırım ve işletmelerin turizm amaçlı kullanımının devamı kaydıyla tümünün devredilmesi veya kiraya verilmesi durumunda, devir veya kiralama öncesinde Bakanlığa bilgi verilmesi zorunludur. Tahsisli kamu taşınmazında yer alan belgeye konu tesisler için tahsis koşulları ayrıca uygulanır.

Belgeli işletmeler, ülke turizminin göstergelerinin belirlenmesinde kullanılacak verileri Bakanlıkça belirlenen sürelerde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.

Belgeli yatırım ve işletmeler Bakanlıkça istenilen bilgi ve belgeleri verilen süre içerisinde sağlamakla yükümlüdür.

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlık, göreviyle ilgili işlemlerin tebliği için gerçek ve tüzel kişilere elektronik tebligat adresi alma zorunluluğu getirmeye ve bu adresin alınmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu şekilde adres alanlara tebligatın 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunun 7/a maddesi uyarınca elektronik yolla yapılması zorunludur.

Belgeli işletmeler 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanuna göre turizm payının ödenmesine ilişkin belgeyi onbeş gün içerisinde Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ibraz etmekle yükümlüdürler. Bu belgelerin tesis mahallinde yapılacak denetimlerde de ibrazı zorunludur.”

MADDE 8- 2634 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye (a) fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut (b) fıkrası buna göre teselsül ettirilmiştir.

“a) Turizm işletmesi belgeli işletmelerde, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca verilen izinle yabancı personel çalıştırılabilir.”

“b) Deniz turizmi araçlarında çalışmalarına müsaade edilecek yabancı zabıt ve kaptanların Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından yeterliklerinin tanındığına dair belge almaları zorunludur.”

MADDE 9- 2634 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Deniz turizmi tesisleri işletmeciliği:

MADDE 26- Gerçek ve tüzel kişiler, Bakanlıktan belge almak koşulu ile deniz turizmi tesisleri işletmeciliği yapılabilirler.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından faaliyetine ilişkin ilk defa izin verilen deniz turizmi tesisleri işletmelerinin, bu izni aldıkları tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur.

Bakanlık tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen deniz turizmi tesisi işletmelerinin iptal kararının tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde yeniden belge almaları zorunludur.”

Bakanlık, göreviyle ilgili işlemlerin tebliği için gerçek ve tüzel kişilere elektronik tebligat adresi alma zorunluluğu getirmeye ve bu adresin alınmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu şekilde adres alanlara tebligatın 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunun 7/a maddesi uyarınca elektronik yolla yapılması zorunludur.

Belgeli işletmeler 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanuna göre turizm payının ödenmesine ilişkin belgeyi on beş gün içerisinde Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ibraz etmekle yükümlüdürler. Bu belgelerin tesis mahallinde yapılacak denetimlerde de ibrazı zorunludur.”

MADDE 8- 2634 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Deniz turizmi tesisleri işletmeciliği:

MADDE 26- Gerçek ve tüzel kişiler, Bakanlıktan belge almak koşulu ile deniz turizmi tesisleri işletmeciliği yapabilirler.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından faaliyetine ilişkin ilk defa izin verilen deniz turizmi tesisleri işletmelerinin, bu izni aldıkları tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur.

Bakanlık tarafından turizm işletmesi belgesi iptal edilen deniz turizmi tesisi işletmelerinin iptal kararının tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde yeniden belge almaları zorunludur.”

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 2634 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin başlığı “Deniz turizmi araçları işletmeciliği.” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, mevcut ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gerçek ve tüzel kişiler tarafından turizm amaçlı sportif faaliyet işletmeciliği ve ticari faaliyetine esas olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından düzenlenmiş belgeleri haiz olmak kaydıyla deniz turizmi araçları işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan belge alınması gereklidir.

Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçları ile turizm amaçlı sportif faaliyet işletmeleri, Bakanlıkça düzenlenecek yönetmelikte belirtilen amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.”

“İstanbul ilinde faaliyet gösteren ve ilgili idareler tarafından yolcu taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen deniz araçları, Bakanlıkça belirlenecek şartları taşımaları kaydıyla ve belirlenecek bedel üzerinden belge düzenlenmek suretiyle turistik gezi amaçlı kullanılabilir.”

MADDE 11- 2634 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yabancı bayraklı deniz turizmi araçları” ibaresi “Yabancı bayraklı gezi, spor, eğlence amaçlı özel yatlar” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türk bayraklı yatlar, sahipleri veya sahiplerinden kiralayan işletenleri tarafından Bakanlıktan belge alınmak suretiyle gezi, spor ve eğlence amacıyla kullanılmak üzere Türk ve yabancı uyruklu kişilere kiraya verilebilir. Bu şekilde belge sahibi tarafından kiraya verilen yatların kiracıları tarafından ticarî amaçla kullanımı yasaktır.”

“Bakanlıkça ülke turizmine ve tanıtımına katkı sağladığı değerlendirilen ve boyları otuz dokuz metrenin üzerinde olan yabancı bayraklı ticari yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine ve seyrine her yıl belirlenen sosyal ve teknik altyapı hizmetlerine katkı payı alınması suretiyle, aynı

MADDE 9- 2634 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin başlığı “Deniz turizmi araçları işletmeciliği.” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, mevcut ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gerçek ve tüzel kişiler tarafından turizm amaçlı sportif faaliyet işletmeciliği ve ticari faaliyetine esas olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından düzenlenmiş belgeleri haiz olmak kaydıyla deniz turizmi araçları işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan belge alınması zorunludur.

Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçları ile turizm amaçlı sportif faaliyet işletmeleri, Bakanlıkça düzenlenecek yönetmelikte belirtilen amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.”

“İstanbul ilinde faaliyet gösteren ve ilgili idareler tarafından yolcu taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen deniz araçları, Bakanlıkça belirlenecek şartları taşımaları kaydıyla ve belirlenecek bedel üzerinden belge düzenlenmek suretiyle turistik gezi amaçlı kullanılabilir.”

MADDE 10- 2634 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yabancı bayraklı deniz turizmi araçları” ibaresi “Yabancı bayraklı gezi, spor, eğlence amaçlı özel yatlar” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türk bayraklı yatlar, sahipleri veya sahiplerinden kiralayan işletenleri tarafından Bakanlıktan belge alınmak suretiyle gezi, spor ve eğlence amacıyla kullanılmak üzere Türk ve yabancı uyruklu kişilere kiraya verilebilir. Bu şekilde belge sahibi tarafından kiraya verilen yatların kiracıları tarafından ticarî amaçla kullanımı yasaktır.”

“Bakanlıkça ülke turizmine ve tanıtımına katkı sağladığı değerlendirilen ve boyları otuz dokuz metrenin üzerinde olan yabancı bayraklı ticari yatların Türk karasularında faaliyet göstermelerine ve seyrine her yıl belirlenen sosyal ve teknik altyapı hizmetlerine katkı payı alınması suretiyle, aynı

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

takvim yılını geçmeyecek şekilde geçici süreli olarak Bakanlıkça izin verilebilir. İzin süresi sonunda yeniden süre verilmeyen ve Türk karasularından ayrılmayan yatlar hakkında 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümleri uygulanır.”

“Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca düzenlenen denize elverişlilik belgesinde kapasitesi on ikiden fazla olan deniz turizmi araçları, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1259 uncu maddesindeki sigorta gereklerine tabidir.”

MADDE 12- 2634 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetim yetkisi:

MADDE 30- Belge talebinde bulunan işletmelerin belgelendirilmesine esas denetimleri, belgeli yatırım ve işletmelerin niteliklerine ilişkin denetimleri ve işletmeleri sınıflandırma yetkisi Bakanlığa aittir.

Bakanlık gerek görmesi durumunda, denetim yetkisini sınırlarını belirlemek kaydıyla valilik vasıtasıyla da kullanabilir.

Bakanlık, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ile işbirliği halinde, ülke turizminin uluslararası standartlarda geliştirilmesi, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir, çevreye duyarlı ve güvenli bir ortamda gerçekleştirilmesi, ülke turizm ürünlerinin uluslararası alanda tanıtılması ve pazarlanmasına katkı sağlaması amacıyla, yetki verilecek Türk Akreditasyon Kurumundan akredite ve uluslararası faaliyette bulunan denetim firmaları aracılığıyla sertifika programları uygulayabilir. Denetim firmalarının nitelikleri, belirlenme ilkeleri, görevleri, yetkileri ile gerçeğe aykırı tespitler için uygulanacak usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.”

MADDE 13- 2634 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) 33 üncü maddedeki idari yaptırımlar; 30 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında denetim yetkisi verilenler, Bakanlık kontrolörleri ve Bakan tarafından yetkilendirilen görevlilerce tayin edilir.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

takvim yılını geçmeyecek şekilde geçici süreli olarak Bakanlıkça izin verilebilir. İzin süresi sonunda yeniden süre verilmeyen ve Türk karasularından ayrılmayan yatlar hakkında 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümleri uygulanır.”

“Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca düzenlenen denize elverişlilik belgesinde kapasitesi on ikiden fazla olan deniz turizmi araçları, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1259 uncu maddesindeki sigorta gereklerine tabidir.”

MADDE 11- 2634 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetim yetkisi:

MADDE 30- Belge talebinde bulunan işletmelerin belgelendirilmesine esas denetimleri, belgeli yatırım ve işletmelerin niteliklerine ilişkin denetimleri ve işletmeleri sınıflandırma yetkisi Bakanlığa aittir.

Bakanlık gerek görmesi durumunda, denetim yetkisini sınırlarını belirlemek kaydıyla valilik vasıtasıyla da kullanabilir.

Bakanlık, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ile işbirliği halinde, ülke turizminin uluslararası standartlarda geliştirilmesi, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir, çevreye duyarlı ve güvenli bir ortamda gerçekleştirilmesi, ülke turizm ürünlerinin uluslararası alanda tanıtılması ve pazarlanmasına katkı sağlaması amacıyla, yetki verilecek Türk Akreditasyon Kurumundan akredite ve uluslararası faaliyette bulunan denetim firmaları aracılığıyla sertifika programları uygulayabilir. Denetim firmalarının nitelikleri, belirlenme ilkeleri, görevleri, yetkileri ile gerçeğe aykırı tespitler için uygulanacak usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.”

MADDE 12- 2634 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) 33 üncü maddedeki idari yaptırımlar; 30 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında denetim yetkisi verilenler, Bakanlık kontrolörleri ve Bakan tarafından yetkilendirilen kamu görevlilerince tayin edilir.”

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 14- 2634 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin başlığı “Uyarma:” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve maddenin son fıkrasında yer alan “uyarma cezaları” ibaresi “uyarma” şeklinde değiştirilmiştir.

“d) Belgeli işletmeler veya seyahat acentaları tarafından 7183 sayılı Kanun kapsamında turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin onbeş gün içerisinde Bakanlığa ibraz edilmemesi veya yapılacak denetimlerde bu belgenin sunulmaması.”

“Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen durumda, uyarmayla birlikte eksikliğin niteliği ve tesisin bulunduğu bölge dikkate alınarak eksikliğin giderilmesi için altı ayı geçmemek üzere süre verilir, (b) ve (c) bentlerinde belirtilen durumlarda ise eksikliğin giderilmesi için otuz gün süre verilir.”

MADDE 15- 2634 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “uyarma cezası” ve “uyarma cezasını” ibareleri “uyarma” şeklinde, “verilen uyarma cezasının tebliği” ibaresi “uyarmanın tebliği” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bentler, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “faaliyette bulunan deniz turizmi araçları işletmecileri” ibaresi “deniz turizmi araçlarıyla ticari faaliyette bulunanlar” şeklinde, “turizm amaçlı sportif faaliyette bulunan turizm işletmecilerine Bakanlıkça” ibaresi “turizm amaçlı sportif faaliyette bulunanlara mahallin en büyük mülki amiri tarafından” şeklinde değiştirilmiştir.

“j) Salgın hastalık durumunda, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar kapsamında eksiklik tespit edilmesi halinde on üç bin beş yüz Türk lirası idari para cezası.

k) Usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen sertifika programları çerçevesinde sertifikaların alınmaması halinde on üç bin beş yüz Türk lirası idari para cezası.

l) 32 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen uyarmayı takiben verilecek onbeş günlük süre içerisinde 7183 sayılı Kanun

MADDE 13- 2634 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin başlığı “Uyarma:” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve maddenin son fıkrasında yer alan “uyarma cezaları” ibaresi “uyarma” şeklinde değiştirilmiştir.

“d) Belgeli işletmeler veya seyahat acentaları tarafından 7183 sayılı Kanun kapsamında turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin on beş gün içerisinde Bakanlığa ibraz edilmemesi veya yapılacak denetimlerde bu belgenin sunulmaması.”

“Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen durumda, uyarmayla birlikte eksikliğin niteliği ve tesisin bulunduğu bölge dikkate alınarak eksikliğin giderilmesi için altı ayı geçmemek üzere süre verilir, (b) ve (c) bentlerinde belirtilen durumlarda ise eksikliğin giderilmesi için otuz gün süre verilir.”

MADDE 14- 2634 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “uyarma cezası” ve “uyarma cezasını” ibareleri “uyarma” şeklinde, “verilen uyarma cezasının tebliği” ibaresi “uyarmanın tebliği” şeklinde, (h) bendinde yer alan “tür ve kapasiteye” ibaresi “tür ve/veya kapasiteye” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bentler, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “faaliyette bulunan deniz turizmi araçları işletmecileri” ibaresi “deniz turizmi araçlarıyla ticari faaliyette bulunanlar” şeklinde, “turizm amaçlı sportif faaliyette bulunan turizm işletmecilerine Bakanlıkça” ibaresi “turizm amaçlı sportif faaliyette bulunanlara mahallin en büyük mülki amiri tarafından” şeklinde değiştirilmiştir.

“j) Salgın hastalık durumunda, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar kapsamında eksiklik tespit edilmesi halinde on üç bin beş yüz Türk lirası idari para cezası.

k) Usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen sertifika programları çerçevesinde sertifikaların alınmaması halinde on üç bin beş yüz Türk lirası idari para cezası.

l) 32 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen uyarmayı takiben verilecek onbeş günlük süre içerisinde 7183 sayılı Kanun

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

kapsamında turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin ibraz edilmemesi halinde on üç bin beş yüz Türk lirası idari para cezası.

m) Deniz turizmi tesislerinin 26 ncı maddede belirtilen süresi içerisinde turizm işletmesi belgesi almaması halinde yirmi bin Türk lirası idari para cezası.

n) Basit konaklama turizm işletmesi belgeli tesislerin 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (d), (f) ve (k) bentlerinde belirtilen aykırılıkların tespiti halinde, belge iptali yaptırımı yerine, ilk tespitte on üç bin beş yüz Türk lirası para cezası, bir yıl içinde her tespitinde ise bir önceki cezanın iki katı tutarında para cezası.”

“Birinci fıkranın (a) bendinin uygulanması durumunda, eksikliklerin giderilmesi için yeniden verilecek süre otuz gün olarak uygulanır.

7183 sayılı Kanun kapsamında turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin art arda üç beyanname döneminde Bakanlığa ibraz edilmemesi halinde, birinci fıkranın (1) bendinde yer alan tutar iki katı olarak uygulanır ve on beş gün süreyle faaliyeti durdurulur.

Birinci fıkranın (j) ve (k) bentleri uyarınca idari yaptırım uygulanmış işletmelerde aynı fıkralar kapsamında bir yıl içinde ikinci kez eksiklik tespit edilmesi halinde on beş gün süre ile işletme faaliyeti durdurulur.

Birinci fıkranın (h) ve (ı) bendinde belirtilen kabahatlerin işlenmesinde deniz turizmi aracının veya turizm amaçlı sportif faaliyet iznine sahip olan işletmenin faaliyeti; kabahatin ilk defa işlenmesinden itibaren bir yıl içerisinde ikinci defa işlenmesi halinde on gün, üçüncü defa işlenmesi halinde bir ay süre ile durdurulur, dördüncü defa işlenmesi halinde belgesi iptal edilir.

Birinci fıkranın (m) bendinin uygulanmasını müteakip bir yıl içerisinde belge alınmaması halinde aynı bentte yer alan tutarlar iki katı olarak uygulanır.

Dört ve beş yıldızlı oteller ile dört ve beş yıldızlı tatil köyleri, özel tesis, butik oteller ve kruvaziyer liman ile yat limanları hariç diğer işletmeler için birinci fıkrada belirlenen para cezaları yarısı oranında uygulanır.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kapsamında turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin ibraz edilmemesi halinde on üç bin beş yüz Türk lirası idari para cezası.

m) Deniz turizmi tesislerinin 26 ncı maddede belirtilen süresi içerisinde turizm işletmesi belgesi almaması halinde yirmi bin Türk lirası idari para cezası.

n) Basit konaklama turizm işletmesi belgeli tesislerin 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (d), (f) ve (k) bentlerinde belirtilen aykırılıkların tespiti halinde, belge iptali yaptırımı yerine, ilk tespitte on üç bin beş yüz Türk lirası para cezası, bir yıl içinde her tespitinde ise bir önceki cezanın iki katı tutarında para cezası.”

“Birinci fıkranın (a) bendinin uygulanması durumunda, eksikliklerin giderilmesi için yeniden verilecek süre otuz gün olarak uygulanır.

7183 sayılı Kanun kapsamında turizm payının ödenmesine ilişkin belgenin art arda üç beyanname döneminde Bakanlığa ibraz edilmemesi halinde, birinci fıkranın (1) bendinde yer alan tutar iki katı olarak uygulanır ve on beş gün süreyle işletme faaliyeti durdurulur.

Birinci fıkranın (k) bendi uyarınca idari yaptırım uygulanmış işletmelerde aynı bent kapsamında bir yıl içinde ikinci kez eksiklik tespit edilmesi halinde on beş gün süre ile işletme faaliyeti durdurulur.

Birinci fıkranın (h) ve (ı) bendinde belirtilen kabahatlerin işlenmesinde deniz turizmi aracının veya turizm amaçlı sportif faaliyet iznine sahip olan işletmenin faaliyeti; kabahatin ilk defa işlenmesinden itibaren bir yıl içerisinde ikinci defa işlenmesi halinde on gün, üçüncü defa işlenmesi halinde bir ay süre ile durdurulur, dördüncü defa işlenmesi halinde belgesi iptal edilir.

Birinci fıkranın (m) bendinin uygulanmasını müteakip bir yıl içerisinde belge alınmaması halinde aynı bentte yer alan tutarlar iki katı olarak uygulanır.

Dört ve beş yıldızlı oteller ile dört ve beş yıldızlı tatil köyleri, özel tesis, butik oteller ve kruvaziyer liman ile yat limanları hariç diğer işletmeler için birinci fıkrada belirlenen para cezaları yarısı oranında uygulanır.”

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 16- 2634 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Turizm yatırım veya işletmesi belgesi” ibaresi “Turizm belgesi” şeklinde, fıkranın (d) bendinde yer alan “turizm yatırım veya turizm işletmesi belgesinin” ibaresi “turizm belgesinin” şeklinde değiştirilmiş, fıkra aşağıdaki bentler eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“j) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde bulunan ve yapılaşma koşulları ile projelendirilmelerine ilişkin 37 nci maddenin (C) fıkrasının (3) numaralı bendi uyarınca belirlenen usul ve esaslardan faydalanan belgeli turizm tesislerinin, belirlenen asgari tür ve sınıflarda kısmi turizm işletmesi belgesi veya turizm işletmesi belgesi alamaması.

k) İşletmelerde, sertifika programları çerçevesinde usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen sertifikaların olmaması ve 33 üncü maddenin birinci fıkrasının (k) bendinin uygulanmasını müteakip Bakanlıkça verilecek otuz günlük süre içerisinde sertifika alınmaması.

l) 33 üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca idari yaptırım uygulanmış işletmelerde aynı fıkralar kapsamında eksiklik tespit edilmesi.”

“Turizm yatırım belgesinde belirtilen işletmeye açılma süresi sona ermeden süre uzatımı veya turizm işletmesi belgesi düzenlenmesine ilişkin başvuruda bulunulmaması veya süre uzatımı talebinde bulunulmakla birlikte, verilen sürelerde belge düzenlenmesine ilişkin yükümlülüklerin tamamlanmaması halinde turizm yatırım belgesi iptal edilmiş sayılır.

Birinci fıkranın (j) ve (l) bendi kapsamında tesislerin turizm belgelerinin iptal edilmesi durumunda yetkili idare tarafından bir ay içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatları da iptal edilir.”

MADDE 17- 2634 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 5- Ormanlık alanlar üzerinde bulunan ve 6831 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Orman Genel Müdürlüğü sabit kıymetlerine alınan tesislerden konaklama

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15- 2634 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Turizm yatırım veya işletmesi belgesi” ibaresi “Turizm belgesi” şeklinde, fıkranın (d) bendinde yer alan “turizm yatırım veya turizm işletmesi belgesinin” ibaresi “turizm belgesinin” şeklinde değiştirilmiş, fıkra aşağıdaki bentler eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“j) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde bulunan ve yapılaşma koşulları ile projelendirilmelerine ilişkin 37 nci maddenin (C) fıkrasının (3) numaralı bendi uyarınca belirlenen usul ve esaslardan faydalanan belgeli turizm tesislerinin, belirlenen asgari tür ve sınıflarda kısmi turizm işletmesi belgesi veya turizm işletmesi belgesi alamaması.

k) İşletmelerde, sertifika programları çerçevesinde usul ve esasları Bakanlıkça belirlenen sertifikaların olmaması ve 33 üncü maddenin birinci fıkrasının (k) bendinin uygulanmasını müteakip Bakanlıkça verilecek otuz günlük süre içerisinde sertifika alınmaması.

l) 33 üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca idari yaptırım uygulanmış işletmelerde aynı fıkralar kapsamında eksiklik tespit edilmesi.”

“Turizm yatırım belgesinde belirtilen işletmeye açılma süresi sona ermeden süre uzatımı veya turizm işletmesi belgesi düzenlenmesine ilişkin başvuruda bulunulmaması veya süre uzatımı talebinde bulunulmakla birlikte, verilen sürelerde belge düzenlenmesine ilişkin yükümlülüklerin tamamlanmaması halinde turizm yatırım belgesi iptal edilmiş sayılır.

Birinci fıkranın (j) ve (l) bendi kapsamında tesislerin turizm belgelerinin iptal edilmesi durumunda yetkili idare tarafından bir ay içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatları da iptal edilir.”

MADDE 16- 2634 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 5- Ormanlık alanlar üzerinde bulunan ve 6831 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Orman Genel Müdürlüğü sabit kıymetlerine alınan tesislerden konaklama

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

amaçlı kullanılması mümkün olanlar ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde ve bu bölge ile merkezlerin dışında olmakla birlikte denize kıyısı olan ilçelerde, içerisinde her tür ve kapasitede konaklama tesisi bulunan mesire yerlerini tahsis etmeye, gelirleri Orman Genel Müdürlüğüne ait olmak üzere Bakanlık yetkilidir. Bu madde kapsamında kalan yerlerin Bakanlığa tahsisi ile Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilmesinde 8 inci madde hükümleri uygulanır. Bu yerlerde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması amacıyla ilgili mevzuatı uyarınca Orman Genel Müdürlüğü tarafından da kiralama yapılabilir.”

MADDE 18- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit ve ilân edilen turizm bölgeleri, turizm alanları ve turizm merkezleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başka bir idari işleme gerek kalmaksızın kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi statüsü kazanmış sayılır.”

MADDE 19- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ilgili idaresinden alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile faaliyette bulunan ve turizm işletmesi belgesi bulunmayan konaklama tesislerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlığa başvurmaları halinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi verilir. Aynı süre içerisinde turizm işletmesi belgesi alan konaklama tesislerinin basit konaklama turizm işletmesi belgesi alması zorunlu değildir.

Basit konaklama turizm işletmesi belgeli tesisler; 13 üncü, 14 üncü, 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddeler hariç bu Kanun hükümlerine tabidir ve bunların mevcut işyeri açma ve çalışma ruhsatı kapsamındaki hakları devam eder.

Birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi almak için başvuruda bulunmayan konaklama tesisleri faaliyette bulunamaz. Bu tesislerin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça yapılan bildirim üzerine yetkili idare tarafından bir ay içinde iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.

amaçlı kullanılması mümkün olanlar ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde ve bu bölge ile merkezlerin dışında olmakla birlikte denize kıyısı olan ilçelerde, içerisinde her tür ve kapasitede konaklama tesisi bulunan mesire yerlerini tahsis etmeye, gelirleri Orman Genel Müdürlüğüne ait olmak üzere Bakanlık yetkilidir. Bu madde kapsamında kalan yerlerin Bakanlığa tahsisi ile Bakanlık tarafından yatırımcılara tahsis edilmesinde 8 inci madde hükümleri uygulanır. Bu yerlerde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması amacıyla ilgili mevzuatı uyarınca Orman Genel Müdürlüğü tarafından da kiralama yapılabilir.”

MADDE 17- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit ve ilân edilen turizm bölgeleri, turizm alanları ve turizm merkezleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başka bir idari işleme gerek kalmaksızın kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi statüsü kazanmış sayılır.”

MADDE 18- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ilgili idaresinden alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile faaliyette bulunan ve turizm işletmesi belgesi bulunmayan konaklama tesislerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlığa başvurmaları halinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi verilir. Aynı süre içerisinde turizm işletmesi belgesi alan konaklama tesislerinin basit konaklama turizm işletmesi belgesi alması zorunlu değildir.

Basit konaklama turizm işletmesi belgeli tesisler; 13 üncü, 14 üncü, 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddeler hariç bu Kanun hükümlerine tabidir ve bunların mevcut işyeri açma ve çalışma ruhsatı kapsamındaki hakları devam eder.

Birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde basit konaklama turizm işletmesi belgesi almak için başvuruda bulunmayan konaklama tesisleri faaliyette bulunamaz. Bu tesislerin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça yapılan bildirim üzerine yetkili idare tarafından bir ay içinde iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette bulunan konaklama içermeyen müstakil plaj işletmelerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde turizm işletmesi belgesi almak için Bakanlığa başvuruda bulunmaları halinde turizm işletmesi belgesi verilir. Bu süre içerisinde başvuruda bulunmayan ve Bakanlıkça yapılacak denetim sonucunda belirlenen kriterleri taşımadığı veya sonradan kaybettiği anlaşılan işletmelerin belgeleri iptal edilir. Belgesi iptal edilen işletmelerin, yetkili idare tarafından bir ay içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.

Bu madde kapsamında belgelendirilecek konaklama tesisleri ve plaj işletmelerinin nitelikleri ve denetimlerine ilişkin konular ile belgelendirme usul ve esasları Bakanlıkça yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıktan belge almadan faaliyetine devam eden deniz turizmi tesislerinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur. Bu süre sonunda belge alamamaları durumunda, bu tesisler hakkında 33 üncü maddenin birinci fıkrasının (m) bendi ile altıncı fıkrası hükümleri uygulanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu fıkra kapsamında belgelendirilecek deniz turizmi tesislerinin nitelikleri ve denetimlerine ilişkin konular 37 nci maddenin (A) fıkrasının (4) numaralı bendine dayanılarak yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 20- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mevzuatı uyarınca orman sayılan alanlar ve milli parklar üzerinde turizm yatırımı gerçekleştirilmek amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığınca konaklama amaçlı kiralama, ön izin ve kesin izin verilen, bu izne bağlı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca irtifak hakkı tesis edilen veya kullanma izni verilen yatırımcı ve işletmecilerin sözleşmeleri; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren söz konusu kira,

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette bulunan konaklama içermeyen müstakil plaj işletmelerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde turizm işletmesi belgesi almak için Bakanlığa başvuruda bulunmaları halinde turizm işletmesi belgesi verilir. Bu süre içerisinde başvuruda bulunmayan ve Bakanlıkça yapılacak denetim sonucunda belirlenen kriterleri taşımadığı veya sonradan kaybettiği anlaşılan işletmelerin belgeleri iptal edilir. Belgesi iptal edilen işletmelerin, yetkili idare tarafından bir ay içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı iptal edilir ve faaliyetlerine son verilir.

Bu madde kapsamında belgelendirilecek konaklama tesisleri ve plaj işletmelerinin nitelikleri ve denetimlerine ilişkin konular ile belgelendirme usul ve esasları Bakanlıkça yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıktan belge almadan faaliyetine devam eden deniz turizmi tesislerinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde turizm işletmesi belgesi almaları zorunludur. Bu süre sonunda belge alamamaları durumunda, bu tesisler hakkında 33 üncü maddenin birinci fıkrasının (m) bendi ile altıncı fıkrası hükümleri uygulanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu fıkra kapsamında belgelendirilecek deniz turizmi tesislerinin nitelikleri ve denetimlerine ilişkin konular 37 nci maddenin (A) fıkrasının (4) numaralı bendine dayanılarak yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 19- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mevzuatı uyarınca orman sayılan alanlar ve milli parklar üzerinde, turizm yatırımı gerçekleştirilmek amacıyla, Tarım ve Orman Bakanlığınca konaklama amaçlı yapılan kiralama sözleşmeleri ile ön izin ve kesin izin verilen, bu izne bağlı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca irtifak hakkı tesis edilen veya kullanma izni verilen yatırımcı ve işletmecilerin sözleşmeleri; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren söz

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

ön izin, kesin izin, irtifak hakkı veya kullanma iznine ilişkin olarak varsa açılan davalardan tüm yargılama giderleri üstlenilerek kayıtsız ve şartsız olarak feragat edilmesi, ödenmesi gereken herhangi bir borcunun bulunmaması ve bir yıl içinde başvurulması halinde Bakanlıkça yeniden belirlenecek bedel ve tahsis koşullarının kabul edilerek yeniden sözleşme düzenlenmek suretiyle, bu Kanunun 8 inci maddesine uyarlanır. Bu şekilde uyarlanan sözleşmeler kapsamında tespit edilen yeni bedeller ilgili idareler tarafından tahsil edilmeye devam edilir.

2873 sayılı Millî Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilân edilen yerlerde, Tarım ve Orman Bakanlığınca, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce üzerinde konaklama tesisi yapılması amacıyla ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış yerler hakkında, sözleşme süresi boyunca ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

8 inci maddenin (A) fıkrasının 4 numaralı bendi kapsamında bulunan yerlerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen izinler ve yapılan kiralamalar uyarınca Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesine gelir kaydedilen bedellerin tahsiline döner sermaye tarafından devam edilir. Gelirleri Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesine kaydedilen bu yerlerin sözleşme süresi sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığınca yeniden tahsis edilmesi durumunda da bedeller Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesi tarafından tahsil edilir.”

MADDE 21- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Orman sayılan alanlarda, 15/5/2008 tarihinden önce kesin tahsisi yapılmış turizm yatırımları için tahsis edildiği tarihte yürürlükteki yapılaşmaya esas inşaat hakkı, tahsis süresi sonuna kadar kullanılabilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlık tarafından yapılan ücretsiz girişli günübirlik tesis ile 9 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen tesisler için ağaçlandırma ve bakım bedeli ile orman köylüleri kalkındırma geliri tahsil edilmez, varsa tahsil edilmiş olanlar iade edilmez.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

konusu kiralama, ön izin, kesin izin, irtifak hakkı veya kullanma iznine ilişkin olarak varsa açılan davalardan tüm yargılama giderleri üstlenilerek kayıtsız ve şartsız olarak feragat edilmesi, ödenmesi gereken herhangi bir borcunun bulunmaması ve bir yıl içinde başvurulması halinde Bakanlıkça yeniden belirlenecek bedel ve tahsis koşullarının kabul edilerek yeniden sözleşme düzenlenmek suretiyle, bu Kanunun 8 inci maddesine uyarlanır. Bu şekilde uyarlanan sözleşmeler kapsamında tespit edilen yeni bedeller ilgili idareler tarafından tahsil edilmeye devam edilir.

2873 sayılı Kanun gereğince tespit ve ilân edilen yerlerde, Tarım ve Orman Bakanlığınca, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce üzerinde konaklama tesisi yapılması amacıyla ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış yerler hakkında, sözleşme süresi boyunca ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

8 inci maddenin (A) fıkrasının (4) numaralı bendi kapsamında bulunan yerlerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen izinler ve yapılan kiralamalar uyarınca Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesine gelir kaydedilen bedellerin tahsiline döner sermaye tarafından devam edilir. Gelirleri Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesine kaydedilen bu yerlerin sözleşme süresi sonunda Kültür ve Turizm Bakanlığınca yeniden tahsis edilmesi durumunda da bedeller Tarım ve Orman Bakanlığı döner sermayesi tarafından tahsil edilir.”

MADDE 20- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Orman sayılan alanlarda, 15/5/2008 tarihinden önce kesin tahsisi yapılmış turizm yatırımları için bunların tahsis edildiği tarihte yürürlükte olan yapılaşmaya esas inşaat hakkı, tahsis süresi sonuna kadar kullanılabilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlık tarafından yapılan ücretsiz girişli günübirlik tesis ile 9 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen tesisler için ağaçlandırma ve bakım bedeli ile orman köylüleri kalkındırma geliri tahsil edilmez, varsa tahsil edilmiş olanlar iade edilmez.”

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 22- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu maddenin yürürlük tarihinden önce onaylanmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan plânlarla ilgili iş ve işlemler Bakanlık görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tamamlanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 23- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterlik sınavına tabi tutularak müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarında yardımcılık veya stajyerlikte geçen süreler dâhil en az beş yıl görev yapmış olanlar ile aynı sürede görev yapmış olmak kaydıyla daha önce bu unvanları ihraz etmiş olanlar arasından, yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar durumlarına uygun kontrolör veya başkontrolör kadrolarına naklen atanabilirler. Bu şekilde atananların sayısı kırkı geçemez.

Bu maddeye göre atananların yardımcılık veya stajyerlik kadrolarında geçirdikleri süreler, Kültür ve Turizm Bakanlığı stajyer kontrolör kadrolarında; müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör unvanlı kadrolarda geçirdikleri süreler Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrolör kadrolarında geçirilmiş sayılır.”

MADDE 24- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (7) sayılı tarifenin “II-Liman işlemleri.” başlıklı bölümünün (9) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“9. 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde yatlara verilen izin belgesi:

Aşağıdaki tarifeye göre harç alınır:

Boyları 39’den 60 metreye kadar olan yatlardan	200.000 TL
Boyları 60’den 80 metreye kadar olan yatlardan	300.000 TL
Boyları 80 metrenin üstünde olan yatlardan	400.000 TL

MADDE 21- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu maddenin yürürlük tarihinden önce onaylanmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan plânlarla ilgili iş ve işlemler Bakanlığın görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tamamlanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 22- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, genel bütçe ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterlik sınavına tabi tutularak müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarında yardımcılık veya stajyerlikte geçen süreler dâhil en az beş yıl görev yapmış olanlar ile aynı sürede görev yapmış olmak kaydıyla daha önce bu unvanları ihraz etmiş olanlar arasından, yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar durumlarına uygun kontrolör veya başkontrolör kadrolarına naklen atanabilirler. Bu şekilde atananların sayısı kırkı geçemez.

Bu maddeye göre atananların yardımcılık veya stajyerlik kadrolarında geçirdikleri süreler, Kültür ve Turizm Bakanlığı stajyer kontrolör kadrolarında; müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör unvanlı kadrolarda geçirdikleri süreler Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrolör kadrolarında geçirilmiş sayılır.”

MADDE 23- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (7) sayılı tarifenin “II-Liman işlemleri.” başlıklı bölümünün (9) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“9. 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde yatlara verilen izin belgesi:

Aşağıdaki tarifeye göre harç alınır:

Boyları 39 metreden 60 metreye kadar olan yatlardan	200.000 TL
Boyları 60 metreden 80 metreye kadar olan yatlardan	300.000 TL
Boyları 80 metrenin üstünde olan yatlardan	400.000 TL

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Belgenin yenilenmesi ve süresinin uzatılmasından aynı miktarda harç alınır.”

MADDE 25- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2020” ibaresi “31/3/2021” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 17 nci maddesinin başlığı “Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan alanlara ilişkin işlemler” şeklinde, birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “görüşü” ibaresi “uygun görüşü” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut son fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(4) Bu Kanun kapsamında orman alanları, Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlarda, turizm tesisi yapılması amacıyla kiralama yapılamaz, irtifak hakkı tesis edilemez ve kullanma izni verilemez. Bu yerlerin turizm amaçlı yatırımlara tahsisi 2634 sayılı Kanun hükümlerine göre münhasıran Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülür.”

MADDE 27- 5686 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde olup, 2634 sayılı Kanun kapsamında değerlendirmek üzere tasarruf hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına verilen taşınmazlar üzerinde alınmış;

a) Arama ruhsatları turizm yatırımları gerçekleştirmek üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığının talebi üzerine ruhsatı veren idare tarafından iptal edilir. Bu durumda ruhsat ve yatırım giderleri, iptal tarihindeki gerçek karşılığı üzerinden hesaplanarak Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesinden ödenir.

b) İşletme ruhsatlarına bağlı olarak edinilmiş kaynak ve irtifak hakları turizm yatırımları gerçekleştirmek üzere, Kültür ve Turizm

Belgenin yenilenmesi ve süresinin uzatılması hâlinde aynı miktarda harç alınır.”

MADDE 24- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2020” ibaresi “31/3/2021” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 17 nci maddesinin başlığı “Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan alanlara ilişkin işlemler” şeklinde, birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “görüşü” ibaresi “uygun görüşü” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut son fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(4) Bu Kanun kapsamında orman alanları ile Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlarda, turizm tesisi yapılması amacıyla kiralama yapılamaz, irtifak hakkı tesis edilemez ve kullanma izni verilemez. Bu yerlerin turizm amaçlı yatırımlara tahsisi 2634 sayılı Kanun hükümlerine göre münhasıran Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülür.”

MADDE 26- 5686 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde olup, 2634 sayılı Kanun kapsamında değerlendirmek üzere tasarruf hakkı Kültür ve Turizm Bakanlığına verilen taşınmazlar üzerinde alınmış;

a) Arama ruhsatları, turizm yatırımları gerçekleştirmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığının talebi üzerine ruhsatı veren idare tarafından iptal edilir. Bu durumda ruhsat ve yatırım giderleri, iptal tarihindeki gerçek karşılığı üzerinden hesaplanarak Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesinden ödenir.

b) İşletme ruhsatlarına bağlı olarak edinilmiş kaynak ve irtifak hakları, turizm yatırımları gerçekleştirmek üzere Kültür ve Turizm

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlığınca kamulaştırılır. Kamulaştırma bedeli, yapılan harcamaların güncel değeri ile sınırlıdır. Bu durumda işletme ruhsatı ile bu ruhsata bağlı yatırım ve faaliyetlere ilişkin izin ve kiralamalar idare tarafından iptal edilir.

(2) Bu madde kapsamında yatırımcının her türlü gideri ile haklarının ödenmesinde sulh usulü öncelikli olarak uygulanır. Sulh usulünün yerine getirilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı komisyon kurmaya ve gerekli her türlü iş ve işlemi yapmaya yetkilidir. Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 2942 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen satın alma usulü, niteliğine uygun düştüğü ölçüde sulh usulü hakkında kıyasen uygulanır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 28- 5/5/2007 tarihli ve 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri aşağıdaki şekilde, (c) bendi aşağıdaki şekilde, (ç) bendinde yer alan “Bakanlık Müsteşarı” ibaresi “Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı” şeklinde değiştirilmiş, “Başbakanlık Tanıtma Fonu Genel Sekreteri” ibaresi madde metninden çıkarılmış, “Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürü” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı temsilcisi” şeklinde, “Bakanlık müsteşarı” ibaresi “Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kültür ve Turizm Bakanı heyetin tabii üyesidir. Kültür ve Turizm Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı ve Millî Eğitim Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı ile üç yıl için Cumhurbaşkanı tarafından seçilen beş kişi ve Türkiye Maarif Vakfı tarafından kendi mütevelli heyeti üyeleri arasından seçilen bir kişi üç yıl süre ile Mütevelli

Bakanlığınca kamulaştırılır. Kamulaştırma bedeli, yapılan harcamaların güncel değeri ile sınırlıdır. Bu durumda işletme ruhsatı ile bu ruhsata bağlı yatırım ve faaliyetlere ilişkin izin ve kiralamalar idare tarafından iptal edilir.

(2) Bu madde kapsamında yatırımcının her türlü gideri ile haklarının ödenmesinde sulh usulü öncelikli olarak uygulanır. Sulh usulünün yerine getirilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı komisyon kurmaya ve gerekli her türlü iş ve işlemi yapmaya yetkilidir. Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 2942 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen satın alma usulü, niteliğine uygun düştüğü ölçüde sulh usulü hakkında kıyasen uygulanır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 27- 5/5/2007 tarihli ve 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri aşağıdaki şekilde, (c) bendi aşağıdaki şekilde, (ç) bendinde yer alan “Bakanlık Müsteşarı” ibaresi “Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı” şeklinde değiştirilmiş, “Başbakanlık Tanıtma Fonu Genel Sekreteri,” ibaresi madde metninden çıkarılmış, “Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürü” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı temsilcisi” şeklinde, “Bakanlık müsteşarı” ibaresi “Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kültür ve Turizm Bakanı heyetin tabii üyesidir. Kültür ve Turizm Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı ve Millî Eğitim Bakanı tarafından görevlendirilecek bir Bakan Yardımcısı ile üç yıl için Cumhurbaşkanı tarafından seçilen beş kişi ve Türkiye Maarif Vakfı tarafından kendi mütevelli heyeti üyeleri arasından seçilen bir kişi üç yıl süre ile Mütevelli

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Heyet üyeliğini yürütür. Kültür ve Turizm Bakanı, Mütevellî Heyetin başkanı; Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı başkan vekilidir.”

“c) Denetleme Kurulu: Bakanlık, Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından görevlendirilecek birer üye ile Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip birinci ve ikinci siyasi parti tarafından üç yıl süreyle seçilecek birer üyeden oluşur. Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcisi Denetleme Kurulunun başkanıdır.”

“(2) Birinci fıkra uyarınca seçimle gelen üyeliğin süresinden önce boşalması durumunda, boşalan üyelikler yedek üyelerle ikame edilir. Bir kişi birden fazla organda asıl veya yedek üye olamaz. Asıl ve yedek üyelerin seçimi ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 29- 5653 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Personel görevlendirilmesi

EK MADDE 2- (1) 3 üncü maddede sayılan amaçların gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan personelin temini amacıyla kamu kurumlarında istihdam edilen Devlet memurları ile öğretim elemanlarından gerekli nitelikleri taşıyanlar, Vakfın talebi ve kendilerinin isteği üzerine kurumlarınca en fazla iki yıl süreyle Vakıfta görevlendirilebilir. Söz konusu görevlendirmeler, iki yılın dolmasından sonra gerektiğinde aynı usulle ikişer yıl süreyle en fazla üç defa uzatılabilir. Bu şekilde görevlendirilenler bu görevleri süresince aylıklı izinli sayılırlar. Bunlara, yurtdışında görev yaptıkları süre için, görevlendirildikleri ülkede sürekli görevle bulunan ve 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan bekâr meslek memuruna ödenmekte olan yurtdışı aylığını geçmemek üzere Mütevellî Heyetince belirlenecek tutarda Vakıf tarafından ödeme yapılabilir.

(2) Görevlendirilen personele bu maddeye göre ödenecek ücrete, ikili andlaşma bulunmaması nedeniyle ilgili ülke mevzuatına göre vergi tahakkuk ettirilmesi halinde ödenmesi gereken vergi tutarını, Vakıf bütçesinden ödetmeye Mütevellî Heyeti yetkilidir.

Heyet üyeliğini yürütür. Kültür ve Turizm Bakanı, Mütevellî Heyetin başkanı; Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı başkan vekilidir.”

“c) Denetleme Kurulu: Bakanlık, Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından görevlendirilecek birer üye ile Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip birinci ve ikinci siyasi parti tarafından üç yıl süreyle seçilecek birer üyeden oluşur. Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcisi Denetleme Kurulunun başkanıdır.”

“(2) Birinci fıkra uyarınca seçimle gelen üyeliğin süresinden önce boşalması durumunda, boşalan üyelikler yedek üyelerle ikame edilir. Bir kişi birden fazla organda asıl veya yedek üye olamaz. Asıl ve yedek üyelerin seçimi ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 28- 5653 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Personel görevlendirilmesi

EK MADDE 2- (1) 3 üncü maddede sayılan amaçların gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan personelin temini amacıyla kamu kurumlarında istihdam edilen Devlet memurları ile öğretim elemanlarından gerekli nitelikleri taşıyanlar, Vakfın talebi ve kendilerinin isteği üzerine kurumlarınca en fazla iki yıl süreyle Vakıfta görevlendirilebilir. Söz konusu görevlendirmeler, iki yılın dolmasından sonra gerektiğinde aynı usulle ikişer yıl süreyle en fazla üç defa uzatılabilir. Bu şekilde görevlendirilenler bu görevleri süresince aylıklı izinli sayılırlar. Bunlara, yurt dışında görev yaptıkları süre için, görevlendirildikleri ülkede sürekli görevle bulunan ve 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan bekâr meslek memuruna ödenmekte olan yurt dışı aylığını geçmemek üzere Mütevellî Heyetince belirlenecek tutarda Vakıf tarafından ödeme yapılabilir.

(2) Görevlendirilen personele bu maddeye göre ödenecek ücrete, ikili andlaşma bulunmaması nedeniyle ilgili ülke mevzuatına göre vergi tahakkuk ettirilmesi halinde ödenmesi gereken vergi tutarını, Vakıf bütçesinden ödetmeye Mütevellî Heyeti yetkilidir.

(Antalya Milletvekili Atay Uslu ve
23 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Bu şekilde görevlendirilebilecek azami personel sayısı Cumhurbaşkanlığıınca belirlenir.

(4) Vakıf bu madde kapsamında görevlendirilen personelin, görevlendirildiği yere gidiş ve geliş harcırahı ile yurtdışında görev yaptığı sürece alacağı ücret ödemelerini kendi bütçesinden yapar.

(5) Bu madde kapsamında yurtdışına gönderilenler ile beraberlerindeki bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerinin sağlık giderleri, görevlendirme dönemini geçmemek kaydıyla sürekli görevle yurtdışına gönderilen Devlet memurları için 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda belirlenmiş olan usul ve esaslar çerçevesinde karşılanır.

(6) Bu madde uyarınca görevlendirilenlerin görev süresi, ilgili kurumlarca süresi dolmadan sonlandırılabilceği gibi Vakfın gerekçeli talebi üzerine de sonlandırılabilir.

(7) Görev süresinin bitimini veya görevlendirmenin sonlandırılmasını izleyen onbeş gün içinde görevlerine dönmeyen personel memuriyetten çekilmiş sayılır.”

MADDE 30- 5653 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte görev yapmakta olan Mütevelli Heyet üyeleri, yerlerine yeni bir görevlendirme veya seçim yapılana kadar görevlerine devam ederler.”

MADDE 31- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 32- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(3) Bu şekilde görevlendirilebilecek azami personel sayısı Cumhurbaşkanlığıınca belirlenir.

(4) Vakıf bu madde kapsamında görevlendirilen personelin, görevlendirildiği yere gidiş ve geliş harcırahı ile yurt dışında görev yaptığı sürece alacağı ücret ödemelerini kendi bütçesinden yapar.

(5) Bu madde kapsamında yurt dışına gönderilenler ile beraberlerindeki bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerinin sağlık giderleri, görevlendirme dönemini geçmemek kaydıyla sürekli görevle yurt dışına gönderilen Devlet memurları için 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda belirlenmiş olan usul ve esaslar çerçevesinde karşılanır.

(6) Bu madde uyarınca görevlendirilenlerin görev süresi, ilgili kurumlarca süresi dolmadan sonlandırılabilceği gibi Vakfın gerekçeli talebi üzerine de sonlandırılabilir.

(7) Görev süresinin bitimini veya görevlendirmenin sonlandırılmasını izleyen on beş gün içinde görevlerine dönmeyen personel memuriyetten çekilmiş sayılır.”

MADDE 29- 5653 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte görev yapmakta olan Mütevelli Heyet üyeleri, yerlerine yeni bir görevlendirme veya seçim yapılana kadar görevlerine devam ederler.”

MADDE 30- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.